

ČASOPIS PRO KATOLICKÉ DUCHOVENSTVO.

WYDÁWÁN
od
KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ
KONSISTOŘE.

DESÁTÝ ROČNÝ BĚH.

Swazek čtvrtý.

W PRAZE 1837.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, rjzenjm Wáclawa Špinky.

Ecce virgo concipiet et pariet filium.

Isai. VII. 14.

**Respondens angelus dixit ei: — Quia non erit impossibile
apud Deum omne verbum.**

Lucas I. 37.

I. POGEDNÁNĀJ.

1. O neporušeném panenstwj B. R. B.

Marie Panny.

Od

Wogtěcha Hrona,

duchownjho pastýře we všeobecné nemocnici w Praze.

W oboru našeho sw. náboženstwj nacházj se též několik prawd, které se rozumu, toliko po důkazech všetečně bažejjho, takorčka štjťj, a raděgi prostau dětinnau wjrau přigaty býti chtěgj. To však ne proto, gakoby se co báti bylo, žeby snad w světle rozumu právě oswjceného prawdau neobstály: nobřz wjce proto, že to gemnému a zbožnému srdci bolest působj, když krátkozraký smrtedlnjk, ani ne tak z lásky k prawdě, gako wjce z gakési přeučené nadutosti swým rozumem i také ty neyswětěgšj věci lučebně rozbjratí, a nepochopitedlné prawdy negápně wyswětlowati se opowážuge. Smutným aučinkem podobného všetečného odhalowánj sw. tagemstwj býwá nezřjodka ztráta wjry, kdežto srdce sprostě wěřjčj zádne

pochybnosti nezná, a w počet oněch šťastných náležj, o nichž se Kristus zmiňuje, když u sw. Luk. (10, 21.) takto prawj: »Chwáljm tě, Otče, Pane nebe i země, že gsi tyto věci skryl před maudrými a opatrnými, a zgewils ge maličkým!« — Protož wystřjhati se gest knězi přednásegjcmu podobná tagemstwj gak na kazatelně tak i we škole wšeho učeného gich rozbjranj, aniž kdy přiwáděti námjtek takowých, gežto wěřejcm snad ani nepřipadnau; nobřz gen o to se přičiniti musj, aby stručným biblickým důkazem srdce swých posluchačů k dětinné wjře naklonil, a wjru tu w blahoděgné spogenj s žiwotem gegich přiwedl. Že w počet takowýchto prawd i také wjra naše o neporušeném panenstwj B. Rodičky Božj náležj, obšjrně dowozowati netřeba. Protož neklade se tuto následugjcy pogednánj nikoliw co předmět wěřegného wyučowánj; ſa spjše poslaužiti má gakožto nepatrný přjspěwek k saukromnému poučowánj w sw. zpowědi neb w giné přjležitosti, kteráž se duchownjmu snadno naskytnauti může; gelikož náš smutná zkušenost o tom přeswědčuje, že bohuzel giž i mezi katoljky mnohý swěták swé chlipné heyřenj tjm omluwiti hodlá, když bohapráždnau myšlénkau, neb rauhawým slowem poskwrnu swé vlastnj duše i na Pannu neyčistsj uwrhnauti se snažj. Wšak i duše nábožné, zwláště pak některé u wjře chaulostiwěgšj stěžugj sobě časem, že gim maně ona rauhawá myšlénka druhdy připadne, gakoby zplozen byl i Kristus gako ginj lidé způsobem přirozeným.

Kýž tedy zde položené pagednánj k upewněnj w prawé wjře někomu poslaužj! Rozwrhugi ge na tři djly dle wúbec známého učenj cjrkwě: *B. Maria ante partum — in partu — et post partum virgo inuolata permansit.* Nic však méně meze těchto djlů gsem poněkud změnil a rozšjřil, a počjnage hlauběgi prwnjm djlem swým gen pewný základ položiti se snažjm tomu učenj ojrkwě, kteréž teprw w druhém a třetjm oddelenj tuto se wykládá. Čjmž (gak daušm) nikoliw gsem nepohřešil, ale spjše k swětlosti a zewrubnosti celého důkazu znamenitě přispěl.

I.

Maria před početjm Syna Božjho panna neporušená byla.

Poněwadž pagednánj toto dle aumyslu mého k tomu směřowati má, aby se gjm obhágiło neporušené panenstwj B. Rodičky Božj proti auštěpačným autokům i takowých nepřátel, kteří bez ohledu na pjsmo sw. a wjru cjrkwě (gak sami řjkáwagj) gen bez předsudku rozumem prawdu nestranně zpytugj: tedy mi to za zlé pokládáno nebudiž, že se k cjlj swému neodwoláwám na wjru nábožných katoljků wěřejch, »že Maria hned w žiwotě materském bez poskwrny hřjchu prwotnjho počata bywši, co wywolený stánek Syna Božjho milostj Božj po celý čas žiwota swého ode wšeho hřjchu čista zůstala, anobrž zůstati musela;« — ale že k doljčenj sady wyše dotčené k důwodům z pjsma sw. wáženým i takowé připogugi, genž

k přesvědčenj lidj onoho druhu snad přjhodněgšj zdáti se mohau.

• A tu se přede všjm

1. odwołávám na ono wúbec známé prawidlo zdrawého rozumu a přirozeného práwa w posuzovánj mrawnj powahy každého člowěka: »*Quisquis habeatur bonus, donec probetur malus!*« (Každý budiž držán za poctiwého, dokud nešlechtnost geho dokázána nenj!) Neboť má-li ono prawidlo w obyčegných žiwota přjpadnostech swau auplnau platnost, čjm wjce wáhy musj mjtj w záležitosti tak wznešené, gakož gest saud o newinnosti Panny, kteréž milionowé nábožných lidj po Bohu tu neywětsj úctu wzdáwagj? Neporušené panenstwj gest však tak wzácny klenot duše ženské, že dle obecného smýšlenj téměř všech národů swěta i wěků předešlých i našeho, ztrátau geho panna takměř celau důstognost a mrawnj cenu swau tratj, a pádem swým wšecky ostatnj swé ctnosti zastihne. Protož by to zlolagická opowážliwost byla, beze všech historických důkazů Marii Pannu, tak stkwaucj se wúbec spanilými ctnostmi, práwě w tom neydůtkliwěgšjm ohledu tak hanliwým narěknutjm stjhati chtjti.

2. Naproti tomu máme w knihách Mogzjšowých a prorockých zgewné důkazy, gak welice mezi židy o neporušenost mrawň, zwlašť pohlawj ženského dbáno bylo, tak sice, že u pořádných rodičů wěc to skoro nemožná byla, aby dcera před prowědánjm swým ku pádu přišla. Na důkaz té prawdy nechci se ani odwoławati na přjsné rozkazy Mogzjšowy k zamezenj wěregného smilstwa

směřující (gako k. p. Lewit. 19, 29; 21, 9. Deut. 23, 18. neb Deut. 22, 29., kdež svědník otci porušené panny 50 lotů stříbra zaplatiti, dceru však za manželku pogmauti se zavazuje, a práva k rozvedení manželstva tratí) — protože s žádáním přisnostj zachovávány nebyly; uvádím zde toliko na mysl *způsob vychovávající pohlaví ženského*, kterýž tehdaž u židů v obyčejí byl, a dle svědectví novějších cestovatelů z částky ještě podnes ve východních krajinách se zachovává. Ženské pohlaví totiž bydlelo ve zvláštním oddělení domu, a gak w pracích, ano mjstem i při jídle, tak i w ostatním pospolitém obcování od mužského pohlaví se docela dělilo. Vychování dítěte ženského pohlaví wesměs matce zůstaveno bylo. Od autlého věku svého byla tedy každá židovská panna neustále w společnosti a pod přisným matky své dohledem, od ní se zpracováni wlay, lau a jiným domácím pracím učila, na aliei a do veřejnosti (gako k. p. Rebecka se zbánem pro wodu) zřídka kdy přišla, a zkolá žádné příležitosti neměla, započti nějakou newinnosti své nebezpečnou známostí mimo wedomost rodičů. Takových známostí tehdaž k zaopatření děwat také ani potreby nebylo, gelikož gegich provádání a wolení ženichagen zřídka kdy od swobodné wíle newěsty záviselo; nobrž buď již zákonem určeno bylo, aneb prostředkem snáuwy mezi otcem a ženichem, gako při nějakém kupeckém zbožj, se dalo.

5. Tento na východě wábec panující způsob wchowávání ženských nám mnohem silněšj

důvod o neporušeném panenství Marie Panny poskytuje, považujeme-li ho se zvláštním ohledem na sv. rodiče B. Rodičky Božj. Nebo bychom i to, co sw. Řehoř Nyss. (*in orat. in nat. Chti.*) bez udání bližšího pramene, z něhož návštěj své vážil, nám vypravuje, (že totiž Maria hned po odstavenj swém od swých rodičů w chrámě Bohu obětována, kněžjm odewzdána, a od nich při chrámu až do swého zasnaubenj wychowávána byla) za pauhau nábožnou smyšlenku wěku předešlého považowati chtěli: nalezáme přede gestě u sw. Otců dosti giných důwodů, ručjících nám za *nábožné wychowáwánj Marie Panny*, a neporušenost gegj spanilé duše. W tomť se všickni shodugj, že Jáchim a Anna rodičowé swatj a příkladnj byli, kteřj tedy zagisté ničehož nezanedbali, co buď zákon Páně, neh gegich rozum od nich žádal při wychowáwánj tak uslechtilé dcery. Čehož se od nich tjm spjše nadjti lze bylo, poněwadž dle swědectwj sw. Řehoře Nyss. (*in orat. in nat. Chti.*) a sw. Epi-fania (*haeres. 78.*) Maria prwnj djtě byla, kte-réz prw neplodnj rodiče zázračnou mocj Božj obdrželi. W takowé příjpadnosti ale, gakž do-swědčugj nám příkladowé Samuele, Jana křtitele a ginj též w pozdějšjm wěku, nic neobyčegného to nebylo, že rodičowé djtě na Bohu wyžádané, opět Bohu obětowali, a gemu ge po celý čas žiwota zaswětili. Protož se to prawdě welmj podobá, že i Maria Panna hned w autlém wěku od sw. rodičů swých Bohu obětována byla, a gemu powždy w neporušenosti zůstala zaswěcená.

4, Z toho samo sebou wyswítá wěrohodnost oněch sw. Otců, genž w spisech swých gistj, že Panna Maria k rozumu dospěwši, Pánu Bohu *slibem stálého panenstwj* se zawázala, a we slownu swém až do skonanj swého wěrně stála. Tak pjsj sw. Řehoř Nyss. (*in orat. in nat. Chti.*), sw. Augustin (*lib. de S. Virg. cap. 4.*) a dle nich Bedá, sw. Bernard, sw. Anselm a ginj.

5, Wšak byby takowého slibu nebyla ani učinila, a budaucj swé prowdánj obmýšlela: tehdy sama i rodiče gegj wšecku toho přjčinu měli bdjti nad neporušenostj panenstwj gegjho. Nebyloť žádného národu, genž by neporušenému panenstwj swých *newěst* takowé ceny byl příkládal, gako tenkrátě židé. Newěsta, která se wydáwawši za pociwau, takowauž nalezena nebyla, rovněž gako cizoložnice ukamenowána býti mohla. (Deut. 22, 20.) Zewrubněgi wšak důwod ten wyswětlowati, poněkud i stud zapowjdá; kdo se w důležitosti této neporušenosti geště wjce poučiti chce, ať mimo giná mjsta čte Deut. 22, 13 — 21. Předešlými důwody připrawen gsa, musj giž i newěfjej wjru přiložiti

6. k proroctwj *Isaiáše proroka*, genž dle wýkladu takměř wšech učených zpytatelů pjssem sw., ano i samého Duchu Páně (Math. 1, 23.) o matce budaucjho Spasitele swěta, (neb aspoň o panně gi nastiňugjej) w kap. 7. w. 14. takto předpowjdá: »Ay *panna* počne, a porodj syna, a nazwáno bude gméno geho Emmanuel.« Giž ale gméno *panna* wygáďřeno gest w půwodnjm

textu slowem $\alpha\gamma\epsilon$, kteréž dle svědectwj sw. Jeronyma, neyslawnějšjho wykladače pjsm swatých gen třikráte w pjsmě sw. se nacházj, wždy *pannu neporušenai* znamenajc.

7. Konečně Maria sama o sobě k angelu prawj: (Luk. 1, 34.) *»že muže nepoznáwá«*; gelikož ale řecké slowo $\gamma\upsilon\omega\sigma\kappa\epsilon\upsilon$ ($\gamma\upsilon$) w pjsmě sw. obecně se užjwá k wyznačenj obcowánj ženy s mužem ke zplozenj djtek: tedy Maria slowy těmi o sobě gístj, že neporušeného gest panenstw; i kdožby se opowázil ze lži winitě tak spanilau duši, gakaž se Maria dle rozmlauwánj swého s anjelem Božjm býti oswědčuje? — Aníž nás to másti smj u wjře našj, že tento angel gi též *ženau* nazýwá, řka: *»Požehnaná ty mezi ženami«* (Luk. 1, 28); anoť (gak učený Tertulian *lib. de Virg.* výborně prawj) zde a na giných mjstech pjsma sw. slowo $\gamma\upsilon\upsilon\eta$ (žena) gen k wyznačenj pohlawj, nikoliw ale stupně pohlawj slaužj. — Z těchto tedy uwedcných důkazů patrně wyswjta, že Maria před početjm Syna Božjho panna neporušcná byla. Ale cjrkew také učj, že

II.

Maria Panna početjm Syna Božjho panenstw swého nezrušila.

Poněwadž Maria Panna zádného bratra neměla, musela se dle rozkazu zákona Páně (Num. 36, 6 seq.) prowdati za muže z pokolenj swého, totiž Juda, a z čeledi swé, totiž Dawidowy, aby

mohovitost w rozličných rodinách, pokud možná, stegně rozdělena zůstala. Muž ten dle svědectw pjsma sw. byl Josef, řemesla swého tesař. Co se mravnj powahy geho týče, negenom to nám za geho swatost ručj, že od Boha za pěstauana Spasitele swěta wolen byl, nobrž weškeré geho k Marii Panně se chowánj, ano i zřegmá slowa pjsma sw. (Mat. 1, 19.) nám geg co muže sprawedliwého a beze wšj auhony schwalugj. Kdy Maria Panna s njm se zasnaubila, w pjsmě sw. udáno nenj; a co ginde o zasnaubenj gegich čteme, mnohým pochybnostem podlehá. Byloť pak ono zasnaubenj dle obyčege židowského gen pauhá, buď austnj buď pjsemnj smlauwa mezi otcem newěsty a ženichem, týkagcej se wjce wěna a slibu budaucjho sňatku. Skutečný sňatek následowal obyčegně teprw 10 neb 12 měsjećů po zasnaubenj, aby se tjm spjše neporušenost panenstw newěstina oswědčila, za njž též obyčegně otec sám ručjwal. Mezi tjm časem wšak newěsta w domě rodičů swých přebýwala, odlaučena gsauode wšj společnosti mužské, a teprw w den sňatku od ženicha w slawném průwodu wyzdwižena (Mat. 25.) a w lože manželské uwedena byla, což obogj pjsmo sw. slowjčkem *συνελθεῖν* (*conuenire*, segjtj se) wyznačuje. (Mat. 1, 18.) Nic wšak méně i zasnaubený ženich měl giž gistá práwa manželská k zasnaubené newěstě, tak sice, že gi w přjčině pronewěřenj dle Dent. 22, 21. kamenowati, neb aspoň dle Mat. 1, 19. s weřegným zahanbenjm propustiti mohl. W čas onen, děljej zasnaubenj od skutečného sňatku připadá

dle svědectví sv. Mat. 1, 18. ono tajemství plné a zázračné početí Syna Božjho v neporušeném životě Neyblahoslawenějšj Panny Marie, gakž napsáno gest u sw. Luk. 1, 26 — 38. Kdoby tedy oné rauhawé myslénce, že Kristus Syn přirozený sw. Josefa z Marie Panny gest, w srdci swém mjsta dáti chtěl, toho porážj

1. negenom výše wypsáná mravnj powaha obogjch zasnaubenců, nobrž i celá starobylost židovská, která patrně svědčj, že u počestných rodičů, gacj Jáchim a Anna byli, oba zasnaubenj w přjnsné žili gsau oddělenosti až do skutečného sňatku, a že aspoň mravně nemožno bylo takowé nedowolené obcowánj w přjpadnosti této,

2. Celý mravný a náboženský cit každého nepokazeného člověka se proti té myslénce zpauzj; neboť poněwadž P. Maria a sw. Josef gestě pořádnj manželé nebyli; bylby Kristus plod smilného sauložnictwí; — aby ale Bůh takowého hřjchu k wykaupenj a oblaženj weškerého swěta co prostředku použil, gest wěc nikterak nemohaucj srownána býti s geho swatostj a maudrostj, a powážowati se musj za bohaprázdnó rauhánj.

3. Naproti tomu zřegmá slowa angela Gabriele Luk. 1, 36. »Duch sw. sstanpj w tě, a moc Neyvyššjho zastjnj tobě: protož i to, což se z tebe swatého narodj, slauti bude Syn Božjx — zgewně ukazugj, že ne přirozeným způsobem, gako giné ženy; ale bezprostřednj všemohaucnostj samého Boha Maria Panna swého božského Syna počala. To též dowsvědčuge sw. Mat. 1, 18,

4. Kdyby ono rauhawé domněnj w prawdě se ztwrzowalo, kterak pak by se napotom wyswětliť dalo ono zdrahánj sw. Josefa Marii za swau manželku pogjtí, a aumysl geho, gi co zpronewěřilau newěstu swau tagně propustiti, gakž toho se dočjsti lze u Mat. 1, 18 — 22?

5. Sem též náležj wšecká ona mjsta pjsma sw., kde Kristus o sobě prawj, že wjce než Dawid a Šalomaun gest, neb kde i zřegmě Synem Božjm se býti prawj: kterak pak by, kdyby syn Josefůw byl, cos takowého o sobě twrditi mohl On, w gehožto ústech žádně lsti nalezeno nebylo?

6. I proroctwj starého zákona dosti zřetelně nastiňugj, že budaucj Spasitel nadpřirozeným způsobem na swět přigde. Sem přede wšjm patřj též ono giž wyše dotčené proroctwj Isaiáše (7, 14), kteréž takto počjná: »Protož sám Pán dá wám znamenj; ay panna počne etc.« Slovo *znamenj* dle biblické mluwy obyčegně tolik, co naše nowěgšj slovo *zázrak* znamená; protož z těchto slow proročkých sw. Otcowé a ginj wykladači pjsem, gako Ireneus, Tertulian, Epifanius a ginj, wšjm právem uzawjragj, že početj oné panny, o nž prorok zde mluwj, zázračné býti muselo, aby lidu Božjm znamenjm sljbené pomoci býti mohlo: což by ale nikoliw nebylo, kdyby Kristus byl toliko synem Josefowým. — Na podobný nadpřirozený půwod Messiáše narážj dle wykladu sw. Ireneua též proroctwj Daniele (2, 34.): »Uřat gest kámen s hory bez rukau lidských.«

7. Swědectwj sw. Otců, gako k. p. Irenea (*lib. III. haeres. c. 31.*), Ignatia (*epist. ad Ephs.*) Polykarpa (*epist. ad Smirns.*), Justina (*Apolg. II.*), Cypriana a giných, gakož i učenj swatých všeobecných sněmů k cji tomu wýslovně uwáděti, zdá se mi býti wěcj zbytečnau, gelikož otcowé i cjrkew gednosworně hlásagj, že Maria Panna Spasitele swěta ne z muže, ale z Ducha sw. počala, a k ztwrzenj téhož učenj swého gen na wýše uwedená slowa pjsma sw. se odwoláwagj. Marná wěc by to tedy byla, řeč šjriti k wůli lidem takowým, kterj i neyswětěgšjm důwodům rozum swůg podrobiti nechtj; nobrž s pjsmem sw. i wjru po tolika set let w cjrkwi trwagjcej z panhé smyslnosti a hrđosti zawrhugj. Kdo ale wše ty uwedené důwody srdcem zbožným uwažuge, milerád podrobj swůg mdlý rozum slowu Páně, a s ejrkwj o Kristu w snešenj Apoštolském wyzná: *„Že se počal z Ducha sw., a narodil se z Marie Panny.“* Kterážto prawda stogje swětle dokázána před očima našima, dáwá sama sebau i to nám přeswědčenj: Že Maria Panna početjm Syna Božjho panenstwj swého nezrušila.

III.

Wiak Maria B. R. B. i po početj Syna Božjho na wěky Panncu čistau zůstala; neboť

A. ani porodem Syna Božjho panenstwj swého nezrušila,

B. ani napotom kdy muže poznala.

A. Byliť a gsau geště podnes mezi křesťany

některj bludaři, kteří sice s církvj katolickau
 uznávají, že Maria z Ducha sv. počavši, tjm
 panenstwj svého nezrušila; však w tom gj na
 odpor stogj, gístjce: »že *gak mále se porodem
 Syna Božjho matkau stala, panenstwj své
 pozbyla, gelikož panenská a materská hodnost
 prý se w gedné osobě spogiti nedá.*« Gakž-
 koliwék toto smýšlenj bludařů na prwnj pohled
 prawdě nápedobno býti se zdá: sezná přede každý,
 kdož bystřegi ge skaumá, že se mu logické dů-
 slednosti nedostává; poněwadž w hlawnj sadě, a
 protož i w zázvěrku z nj učiněném hrubý blud
 se zawjrá. Neboť ne teprw *porodem*, nobřž gíž
početjm dítěte *materská hodnost* osoby ženské
 počátek swůg béře; protož to sám sebe poráže-
 gjej odpor gest řjci: »Maria materstwj swým
 w početj panenstwj svého neporušila, ale to sa-
 mé materstwj w porodu gegj čistota poskwrnilo.«
 Stegné přjčiny magj stegné aučinky; protož kdož
 gedenkráté připustil, že Maria B. R. B. bez
 ugmy panenstwj svého Syna počala, musj též
 připustiti, že geg i bez porušenj panenstwj po-
 rodila. — Tjnto důwodem s odwołánjm se na
 ono proroctwj Isaiáše porážj gíž sw. Ambrož
 bludaře svého wěku, když dle wále sněmu Me-
 diolánského papeži Siriciusowi list poslal, w němž
 mimo giná i ta slowa čteme: »Z bludařů prý ně-
 kterj uěj: Panna počala, však nepanna porodila...
 Než pannau gest, genž počala w žiwotě swém,
 a panna též porodila syna svého. Neboť takto
 psáno stogj: Ay panna počne a porodj syna.
 Pannau tedy nazývá (prorok) negenom tu, kteráž

počala, no brž i rodičku pannau nazwal. « — Podobným způsobem háj prawdu wjry katolické sw. Augustin, důwodem z Apoštolského wyznánj wjry wzatým, když (*in Enchrđ. c. 24.*) takto píše: »Kdyby porodem (K. J.) panenstwj gegj (Marie) se bylo porušilo, giž by se byl z panny nezrodil, a tak by tedy celá cjrkew (což od nás odstup) bludně wyznávala, že z Panny Marie se narodil.« — Paměti hodná gsau též slowa, gimíž slawný sněm Chalcedonský, na němž 600 biskupů shromážděných bylo, tuto wjru háj, k wěrenj předkládaje: »že Syn Božj své Rodičce po početj neporušenost udělit; a gakž na Boha přislušeł, a žiwot gegj zawřel.« — Z nichžto sauzenq býti může, že neporušenost panenstwj R. B. po početj a porodu Pána Ježše nikoliw přirozeným porádkem zachována, no brž nadpřirozenau milostj Božj gj udělena byla. — Tentyž sněm schwáčil též psanj P. Leona Welkého, w němž o P. Ježši prawj: »Počet gest z Ducha sw. w žiwotě swé panenské matky, kteráž geg bez porušenj panenstwj porodila, i gakež i bez porušenj panenstwj počala.«

Podobná wygáďenj čtege též u giných sw. Otců, a w rozsudech mnohých znamenitých sněmů, z čehož patrne gest, žeby se neywážněgšjm swědkům práwé wjry protřwil, a sám sebe z nedůslednosti w smýslenj swém winiti musel, kdo by s cjrkwj katolickau wěrně newyznawal, že Maria B. R. B. porodiwši Syna neporušila panenstwj swého.

B. Však i ta wjra katoljků, že Maria Panná po porodu swého božského Syna muže nepoznala, a tedy na wěky zůstává pannau neporušenau, na dosti silných spočjwá důwodech. — Předě wšjm budiž uwáženo, že někteřj ze sw. Otců a Učitelů cjrkwě, gmenowitě sw. Tomáš Akwjnský, toho mjnčnj gsau, že sw. Josef, přeswědčiw se o zázračném početj swé zasnaubené newěsty, gi sice za manželku přigal, však z hluboké uctiwosti pro ono tagemné wtělenj Syna Božjho nikdy práwa swého manželského užjwati se neopowázil, nobřž s Marij společně slib stálého panenstwj obnowil, a w něm do skonánj swého wěrně setrwal. — Že ale uetoliko gednotliwý spisowatel cjrkwěj, nobřž cjrkwě celá powždy o stálém panenstwj Marie Panny přeswědčena byla, uzawřjti lze ze slow sw. Epifania, který w spisech swých proti kacjřům *haeres.* 78.) zřegně prawj: »že po wšecky časy w cjrkwě geště nikdo to gméno *Maria* newyslowil, aby byl k gménu tomu slowa *Panna* nepřiložil.« — Protož cjrkwě ono domněnj, že Maria P. po porodu Pána Krista se sw. Josefem geště giné djtky zplodila, wždy zawrhowala ga-kožto bezbožné na cti utrhanj. Tak k. p. Origenes ono domněnj (*hom. 7. in S. Luc.*) welkau zpozdilostj — sw. Ambrož swatokrádeřj — ginj Otcowé rauhánjm nazýwagj; a sw. Basil prawj: »že Kristowi milownjci toho ani slyšeti nemohau, aby Rodička Božj Pannau býti snad někdy byla přestala.«

Nemohu však zapřjti, že samo pjsmo sw. nám proti této wjře pochybnosti namjta, poněwadž

na několika mjstech o *bratřích Páně* mluwj. Neywjce každého, genž w pjsmě sw. zběhlý nenj, zaraziti musj w Ewang. sw. Marka kap. 6. w. 3., kdež o Kristu řeč gest, an we swé vlasti, totiž Nazaretu, we škole s takowau wjtěznau wýmłownostj a mocj učil, že kragané geho, nemohauce toho sobě wyswětliti, odkud mu ona maudrost přišla, s anšklebným obdiwowánjm a potupným ukazovánjm na geho sprosté rodiče a přátelstwo wolagj: *«Zdaliž tento (Ježš) nenj tesař, synu Marie, bratr Jakubůw, ἀδελφος δε Ιακωβου... α Josefůw, α Judiůw α Šimoniůw? Zdaliž negsati i sestry geho α ἀδελφαι αυτου zde s námi? I horšili se nad njm.»* — Musel bych sám práci swau za nedokonalau držeti, kdybych přjtomně pogednánj o neporušeném panenstwj Marie Panny odstraněnjm a wyswětlenjm této pochybnosti nedokončil.

Kdož pjsmo sw. pilně čjtá, toho nikoliw tagno nenj, že Duchem Božjm nadšenj spisowatelé oboghó zákona řeckého slowa ἀδελφος nikoliw wždy w půwodnjm a w prawém smyslu neužjwagj, nobrž že mjwá často také giuý širšj a s půwodnjm spjzněny wýznam. Znamená totiž 1. bratra w prawém a půwodnjm smyslu téhož slowa, 2. přjbuzného k. p. bratrance a t. d., 3. wyznawače té samé wjry, w gakémž smyslu k. p. sw. Pawel w listech swých wšecky křesťany bratry nazýwá. — Že we wýše uwedeném mjstě ze sw. Marka slowa ἀδελφος nikoliw bratra, nobrž gen vzdáleněgšjho přjbuzného, a to sice bratrance, a protož i ἀδελφη ne sestru, nobrž gen sestřenici znamená, každý

uznati musj, kdo nelpj na mrtwé pjsmeně; no-
brž k seznanj prawého wýznamu tohoto poněkud
záwodného slova i také všecká na tuto rozepři
narážegjy paralelnj mjsta pjsma sw. wespolek
srownáwá. Aby však každý čtenář sám o té
wěci nestranný saud wynesti mohl, pokládám zde
w krátkém přehledu všecká sem patřjy paralelnj
mjsta, použiw w tom práce cizj, a sice swého
býwalého wýborného učitele; což gak dauřám
nikomu na urážku nebude. *) Gsau pak mjsta
ta gakž následugj:

1. Mat. 10, 3. kdež w řadě dwanácti Apo-
štolů mimo Jana a Jakuba, syny Zebedeowy, se
též gmenugj Jakub, Alfeus a Tadeus.

2. Mark. 3, 18. w pořádku Apoštolůw opět
podobná gména přicházegj: Jakub, Alfeus, Ta-
deus a Šimon Kananegský.

3. Luk. 6, 15. 16. w počtu Apoštolů gme-
nuge: Jakuba Alfeowa a Šimona, kterýž slowe
Zelotes, a Juda bratra Jakubowa. Poněwadž ale
w Mat. 10. a Mark. 3. ta sama gména Apoštolů
přicházegj, gen že mjsto Judy bratra Jakubowa
gmenuge Tadea: tedy z toho wyswjťá, že Tadeus
a Juda b. J. gsau gen dvě rozliěná gména ge-
dnoho a téhož Apoštola, kteréhož my na rozdjl
Jidáše Iškariotského obyčegně Judau Tadeášem
nazýwáme.

4. W skut. Apošt. 1, 13. ta sama gména
Apoštolů gako w sw. Ewangelijch přicházegj, a

*) Srow. co o této wěci giž we sw. 2. tohoto ročnjho běhu
powěděno.

mezi nimi opět: Jakub Alfeůw, Šimon Zelotes, a Judas, bratr Jakubůw.

5. Spisowatel Epištoly pod gménem Judy Apoštola známé, gmenuge se V, 1. »služebnjkem Jezjše Krista a bratrem Jakubowým.«

6. Mat. 27, 56. Mezi ženami nábožnými pod křjzem Kristowým přjtomnými se též mimo Márij Magdalenu a Matku synů Žebedcowých, gmenuge giná »Maria matka Jakubowa a Josefowa.«

7. Podobně sw. Marek (15, 40.) w počtu těch nábožných žen gmenuge: »Marii Jakuba menšjho a Josefowu matku.«

Z těchto giž uvedených mjst z pjsma sw. lze wšjm právem následujej zůwěrky čítiti:

a. Mezi Apoštoly byli: Jakub Alfeus, Juda Thadecus bratr geho, a Šimon, genž též Kana- negský neb Zelotes slowe, a ti tři ze wespolek bratřj byli, welmi prawdě se podobá, srownáwáme-li pospolu ona wyznamenaná mjsta (*Luc. 6, 15. et Act. 1, 13. cf. Mat. 10, 3. et Marc. 3, 18.*)

b. Těchto Apoštolů (synů Alfeowých) matka gmenowala se Maria, a gest rozdjbná od Marie B. R. B., neboť u sw. Marka 15, 40. Maria matkou Jakuba menšjho sluge, kteréhož ostatnj Ewangelistowé Jakuba Alfeowa gmenugj.

c. Josef zde gmenowaný byl dle sw. Mark. 15, 40. bratr Jakuba menšjho, a tedy spolu i bratr Šimona a Judy.

d. Poněwadž se ale snadno dokázati dá, že tito zde gmenowanj synowé *Alfeowi*: Jakub menšj, Juda Thadecus, Šimon a Josef — gedni a titýž

gsau, gež we swrchu uwedeném textu sw. Marka (6, 3.) kragané *Kristowi bratřimi geho* nazývají, pochybnosti wjce o tom žádná býti nemůž, že slovo *ἀδελφοί* nikoliw bratry w pravém smyslu slova téhož, ale toliko vzdálenějšj přjbuzné zde znamená.

Že ale w skutku *synové Alfeowi* titěž lidé gsau, kteřj u sw. Marka na giných mjstech pjsma sw. *bratřj K. P.* slují, následugjejmj důwody dosti pochopitedlně se doljčiti dá:

α. Stegnost gmen nej sice powždy důkazem stegnosti osob; však w přjtomné přjpadnosti nechybjme, poněwadž to prawdě podobno nej, by w tak malém mjstečku, jako Nazaret byl, dvě rodiny se nacházely, magjcej obě čtyři syny stegných gmen a stegné poslauprosti wěkn, gakž ge sw. Marek wždy w tom samém pořádku uwádj.

β. Zvláštj cena we vyswětlenj této wěci magj též slova sw. Mat. 27, 56. a sw. Jána 19, 25. Sw. Matuš o ženách pod křjžem Kristowých mluwě prawj: »Mezi nimiž byla Maria Magdaléna, a Maria, matka Jakubowa a Josefowa, a matka synů Zebedeowých.« Mluwj tedy zde o Marii a gegjch synech Jakubu a Josefu, co o lidech wúbec známých; a dále we werši 61. dokládá: »A byla tu Maria Magdaléna a druhá Maria sedjce proti hrob« — kterýmiž slowy se Maria, od Marie bolestné matky Kristowy rozdjlná mjnj. — Sw. Jan však w swém Ewangelium 19, 25. takto prawj: »Stály pak blizko křjže Ježšowa, matka geho, a sestra matky geho, Maria, manželka Kleofášowa, a Maria Magdaléna.« — Pakliže slova obau

Ewangelistů pospolu srownáwáme, zgewno gest, že Maria Kleofášowa u sw. Jana táz gest, kterauž sw. Matauš Marij, matkau Jakubowau a Josefowau, a dále Marij *druhau* nazýwá. Neboť to nás w úsudku našem másti nesmj, že se matka Jakubowa obyčegně manželkau Alfeowau, ne ale Kleofášowan gmenuge, poněwadž řecké gméno *Alfeus* gen z galilegského *Kleofas* přetwořeno gest, a tutěz osobu znamená. Hebrejské קלופא znj totiž w hrubšjm Galilegském nářečj קלפ; Řek však ϰ měnj w α, a přidáwá na konci východ dle způsobu swé řeči, a tak se gméno Kleofas w Alfcus přetwořilo, gakož i w giných gazycjch příkladů podobných dosti máme. Z čehož patrnó gest, že Alfcus a Kleofáš gen dvě rozdjlná gména gednoho muže gsau, a že tedy manželka Kleofášowa žádná giná nenj, leč ta, kteráž ginák téz matkau synů Alfeowých slowe. A poněwadž synowé Alfeowi ti sami to gsau, kterj mjstem i bratrj Kristowi slugj: tedy matka synů Alfeowých gest matka bratrj Kristowých, a gelikož ta sama matka neb Maria Kleofášowa dle swědectwj sw. Jana 19, 25. sestra B. Rodičky B. byla, tedy zřegmě dokázáno gest, že *Jakub menšj, Josef, Juda a Šimon ne prawj bratrj, nobrž gen ze strany matky swé bratrancei (t. sestřenci) Pána Ježjše byli.* —

Protož nenj nám ani třeba autočistě swé wzjti k oné bágce, která se w některých apokryfech (t. g. w spisech Apoštolům podwržených, od cirkwe však pro všeliké bludy zawržených) nalezá, »že totiž sw. Josef dvě manželky měl, z nichž prwnj slaula Eška, s tau že zplodil ony čtyři syny,

kteřj w sw. Ewangeliu bratřjmi Kristowými se nazýwaj, a teprw co wdowec že se s Marij P. zasnaubil. Každý, kdož wykládánj pjsma sw. rozumj, snadno pozná, že ta bágka gen od ně- kterého negápného wykladače pjsem proto smy- šlena gest, aby se gj urážliwá o bratřjch Kri- stowých mluwjcj mjsta sw. Ewangeliu snáze wy- swětliti dala. Že ale spisowatel ten oné obtžno- sti negenom se newyhnul, nobřž geště k nebez- pečněšjm domněnkám přjlezitost poskytuje, snadno lze nahljdnauti. Protož i my gi s oirkwj sw. co bludnau zawrhugeme, toho se držjce, čehož gsme se po cestě, ač obtžněšj, za to ale bezpečněšj, totiž všesaudným wýkladem pjsem sw. dopjdili.

S wnitřnjm plesem duše swé shledáwáme giž, že wjra naše w neporušené panenstw B. R. B. na pewném základu stogj, gešto z důwodů pod- statných swětle wyswjá, že Maria před početjm Syna Božjho pannau neporušenau gsau, ani po- četjm neb porodem Spasitele swěta panenstw swé- ho nezrušila, aniž napotom kdy wjce muže po- znala. Wšjm práwem tedy Maria *ἀει παρθενος* (*semper virgo*, wždy panna) sluge, gakž gi ney- prwé sw. Epifanius nazwal, gakž po něm všickni Řekowé a všeobecnj sněmowé gi gmenugj, gakž geště podnes ejrkew w pjsnjch a modlitbách swých gi čestně nazýwá, a po wšecky wěky tjmto krás- ným názwem gegj neporušené panenstwj welebíti bude.

2. Kázanj Jubilárnj

*při slawné stoleté památce wyhlášenj za Swatého
blahoslaweného Jana z Nepomuku.*

*Držané w pondělj swatodušnj w Kopidlně
nad Leštinou roku 1829.*

Od

Františka Aloysia Wacka,

cjs. král. dwornjho kaplana, bisk. králowéhradeckého konsi-
stornjho Rady, kopidlenského okresnjho wikáře a školdozorce
král. české společnosti nauk wenkowského anda, národnjho če-
ského Museumu činného, cjs. král. Morawsko-slezské společno-
ti k zwelobenj rolnictwj a známosti wěcj přirozených a vlasten-
ských dopisugcjho člena, a spolnůda Dědictwj Swatojanského,
děkana na Kopidlně.

*W pokušenj gest wěrný. Protož s přjsahau dal
gemu Bůh sláwu w národu geho, aby jako hwěz-
dy wywjšen byl, Eccles. 44, 22,*

Z neskončeného milosrdenstwj Božjho dožili
gsme se my Čechowé šťastně toho drahně oče-
káwaného času, genž nám přinášj *stoletau pa-
mátka wyhlášenj za Swatého* našeho předrahného
wlastence Jana z Nepomuku.*) — Slawnost tato,
gakož giž sama w sobě gest na neyweyš wzácná,
gelikož tak zřjodka se nawracj, a tudýť gj se
dočkati, zřjodka gest křestanstwu možno: taktě
i wznešená a přewelebná, powážjme-li, co zna-
mená a gakého Swatého se týče. —

*) Spisowé, gichžto se při skládánj této řeči jubilárnj použilo,
následugcj gsau:

- 1.) Crugerii Sacrae Memoriae regni Bohemiae. Litomyšlij 1669. —
- 2.) Berghaueri Protomartyr poenitentiae, ejusque sigilli cu-
stos semper fidelis Joannes Nepomucenus etc. w Augšburku
1786 djl I. a tamtéž 1761 djl II. in folio. —

Gesti ta slawnost krásná, radostná památka srdečné, upřímné věrnosti k Bohu a Ježíši Kristu, kterauž swatý vlastenec náš Jan Nepomucký w žiwotě a w duchownjm úřadě swém na gewo dal; — gesti krásná památka geho hrdinského potýkánj se s marným swětem a dáblem, mnohdy skrze mocnosti swěta tohoto na člověka dotýragjcjm, a slawného nad nimi swjtězenj; — gesti též památka wšj té sláwy, kterauž mu dobrotiwý a spravedliwý Bůh za geho věrnost a ctnost, za geho mučedlnickau smrt, kterauž pro swatě ostřjhanau zpowědnickau mlčeliwost podstaupil, i u geho českého národu, i u weškerém swětě, kdež katolická panngc cjrkw, připrawiti ráčil. — Tato stoletá slawnost, přemilj křesťané! gest též zřegmý a hlasitý důkaz wěčné prawdy oněch slow Božjch, kteráž u Eklestika 44, 22, napsána gsau: „*W*

-
- 3.) Wys. důstogn. Pána Wáclawa Fr. Neumanna, kanownjka a t. d. Slawná stoletá památka wyhlášenj za Swatého blahoslaweného Jana Nepomuckého, w Praze 1829. —
 - 4.) Pastýrský list Geho Knžecj Milosti Wáclawa Leopolda Arcibiskupa Pražského. 1829. —
 - 5.) Pana Jana Nepom. Zimmermanna etc. Verbothe einer Lebensgeschichte des heil. Johann vom Nepomuk zum hundertjährigen Jubelfeste seiner Heiligsprechung, Prag 1829. —
 - 6.) Téhož Žiwotopis sw. Jana Nepomuckého, zpovědnjka králowny Johanny a t. d. W Praze a Hradci králowé. 1829. —
 - 7.) W. p. Bohumila Ackermanna chwalořeč na téhož Swatého — w geho homiljch d. II w Hradci, 1824. —
 - 8.) Julia Schotky mnohocenné pagednáj: „Andeutungen über die sehr verbreitete Verehrung des heil. Johannes von Nepomuk.“ — W německém časopisu musegnjm, 2. ročnj běh, měsje Čerwenec. W Praze u Kalve 1828. —

pokušenj nalezen gest wěrný; protož s přisahu dal gemu Bih sláwu u národu geho, aby gako hwězdy wywýšen byl. — Tato na neyweyš wzácná a welebná slawnost ale spolu pro nás wšecky, genžto gsine kragané sw. Jana z Nepomuku, welikomocná pohnútka gest, abychom následowali sw. příkladu geho, kterýž nám všem skrze swau wěrnost k Bohu a k Ježíši Kristu, skrze swau nepřemožitedlnau ctnost, skrze setrwánj swé w dobrém až k smrti, a sice k hrozně mučednické smrti, gest dal.

Protož nábožnj předkové naši, gsauce přesvědčení o prospěšné aučinnosti tak krásného příkladu, slawili již 50tiletou památku geho za Swatého wyhlášenj netoliko se wšj zewnitřnj skwostnostj a sláwu, alebrž i s tou neywěšj pobožnostj srdce, kteráž gednák w kagcjch slzách, gednák w duchownjm plesánj nad obdrženau milostj Božj se gest progewila. — Tito nábožnj předkové naši zůstawili nám též k našj útěše a za naše prawidlo tu radostnau přesvědčenost, že skrze welemocné orodowánj sw. Jana Nepomuckého u Boha pomoci, potěšenj a wnitřnjho upokogenj účastnj učiněni gsau. —

Následugme, Neym. ! tohoto krásného příkladu předkůw našich co wěrnj potomci gegich; užigmež této stoleté slawnosti swatého vlastence našeho, tak mnohau duchownj milost nám poskytgj, k očistěnj srdecj našich ode wšech hříchů, k občerstwenj wjry našj, k posilněnj našj ctnosti, k skutkům lásky a milosrdenstwj, k dj-

kům, ke cti a pochwale Božj; ¹⁾ neboť takowým toliko způsobem uetjme hodně a w prawém duchu cjrkwě katolické swatého Patrona swého; tuť pak mocnau přjmluwau geho dogdeme hogného duchownjho požehnánj; kterýmž otcowé naši skrze srdečnau úctu Jana z Nepomuku obdařeni a potěšeni byli.

Wzhledem toho Wám při dnešnj tak wzácné slawnosti wyložiti čci:

I. Žiwot sw. Jana z Nepomuku, předrahého wlastence a Patrona našeho, — z něhož poznáte:

II. Gak we všech pokušenjch Bohu wěrný nalezen gest, — dáwage nám tjm příklad neykrásnějšj, a

III. Gaké sláwy skrze to i w českém národu, i we weškerém katolickém swětě gest došel. —

1) Pro tuto tak na neywejš wzácnau cjrkwěnj slawnost Geho Swatost papežská, Pius VIII; dne 7ho Dubna b. r. dle swé swrchowané péče o spasenj všech práwě wěřjcech křestanů katolických plnomocných odpustků udělití ráčil, kteréžto pro Pražský arcibiskupský kóstel, kde ostatky sw. Jana Nepomuckého se ehowagj, na 30 dnj, začjnagie od 15ho Máge, pro ostatnj ale farnj a klášterské kostely w Pražské arcidioecesj na 3 dni, a sice od 8ho až do 15ho Čerwna ustanoweny gsau. —

Těchto plnomocných odpustků všickni nábožnj katoljei účastni býti mohau, kteřj w swrchu určitém čase w geden den, gegž sobě dle swého pohodlj zwoliti mohau, pražský hlawnj chrám Páně na hradě, kdež hrob gest sw. Jana, nawštjwj, sw. zpowěď w kterémžkoli pražském kostele wykonagj a neyswětějšj swátost oltárnj pobožně přigmau, modljce se při tom, gakož to w papežském listu najzeno, 5 krát Otče náš, Zdráwas Mariá a gednau, Wěřjm Boha za oslawenj cjrkwě katolické, za wykořeněnj všech kacjrstwj, a za gednotu všech křestanských mocnárů.

Dřjwe ale než mluwiti počnu, wzywám Tebe, *swatý Jene*, ty přemilý vlastenče a Patrone náš! wypros u Syna božjho Ježše Krista, kterýž tebe, an gsi slowo Božj na hradě Pražském moeně a horliwě hlásal, wždy oswěcował a sjlil, wypros i mně, geho služebnjku a cirkownjmu kazateli, milost a pomoc, abych gakož dnešnjho dne, tak i po každé, když wstupugi na toto poswátne mjsto, učenj Ježše Krista se wšj statečnostj a horliwostj hlásal, a *zwoštowal moc geho sw. Ewangelium, kteréž oblahoslawiti může wšecky, genšto w ně wěřj.* — Wy ale Neym. slyšte mne spozornau myslj a nábožným srdcem; — počjnámť we gměnu Páně, —

Djl prunj,

Bliže *Zelené Hory w kragi Klatowském* w našj přemilé vlasti ležj město *Nepomuk*, a totě bylo okolo léta 1330 — 1331 2) mjsto narozenj našeho sw. Jana, genž od něho Nepomucký slowe. Gakož někdy všemocný Bůh obywatel na horách Judských podiwným způsobem učinil pozorny na narozenj Jana Křtitele, tak sice, že se gedem druhého tázali: *Co se ti zdá, kteraké toto dítě bude?*” Luk. 1. — práwěž tak oslawil swrchovaný Pán přjštj našeho sw. kragana na tento swět, gešto při geho narozenj neobyčegná záře nad domem otcowským spatřena byla, gakoby zwoštowala budaucj sláwu a swa-

2) Dle Balbjna, Berghaura a giných spisowatelů Českých. —

tost tohoto dítěte, *neb že, gak prawj Eklestias-
stikus, gako hwězdy wywýšen bude.* 3) —

Wedl6 m6stečka Nepomuku ležel klášter eistercienské řehole, gménem Pomuk, kterýž česká; wraucj pobožnost roku 1146 založila, Husitská však rota; spáliwši toto poswátne mjsto léta Páně 1420, a wjee než 150 duchownjch mužů zavraždíwši — toliko rozwaliny z něho zanechala, na nichž nynj wesnice, *Klíšter* nazwaná, stogj. — Rodičowé Janowi, negsauce bohatj, nýbrž pobožnostj a báznj Božj stkwěgjee se, sem do toho kláštera synáčka swého odesj-
láli, by potřebnému počátečnému uměnj naučil se, a w křesťanské pobožnosti se wzdělal. Wyprawa-
wugě geho žiwotopis, že Jan gakož školáček každého dne na uswjtě z m6stečka do kláštera spěchal, aby kněžjm oběť neyswětěgšj konagjejm přisluhowati neb ministrowati mohl. Giž zde to něžné paupátko počalo wydáwati wani krásné křesťanské zbožnosti, kteréž pak rozwinuwši se a weliký spanilý kwět, široko daleko gi rozši-
řowalo. —

Poněwadž Jan krásných schopnostj ducha wygewowal, odeslali geg rodičowé geho do města Žatče 4) do latinských škol, kteréž tehdaž nad giné w Čechách předčily gsau. Zde rozum swúg

3) W. Processus canonisationis, num. 6. p. 51. — et Berg-
hauer lib. I, c. 3. —

4) Viz B. J. Dlabáče: Krátké wypsánj Českého králowstwj
str. 264. We školách těch česká mládež w české, latin-
ské, řecké, hebrejské řeči a literatuře se wyučowala, i
také w hudbě naučenj obdržowala. —

mnohým pěkným uměním vzdělav, cwičil se zvláště u výmluvnosti, na kteréž již tehdejší věk sobě mnoho zakládal, a tak chvalně k budoucímu svému hotovil se povolání, prospjwage u Boha i u všech hodných lidí milostj a láskau. —

Nynj okolo léta 1349 ⁵⁾ do Prahy na vysoké školy odebral se, kteréž tam cjsař a král Karel IV. před dvěma roky založiti ráčil, gehož gméno a památka u všech wěrných Čechů u wěcném bude požehnánj. — Na vysokých školách Pražských akademický mládenec Jan z Nepomuku neyprwé w libomudrectwj, pak w bohosłowj a u wjše swaté pěstowán byl; dobře wěda, že Bůh ty, kterj učenjm opowrhuj, za služebnjky své mjtj nechce; a poněwadž brzy do sebe pocjtíl powolánj ku kněžskému stawu, bedliwě rozgjmá slowo proroka Malachiáše 2, 7: „*Že rtowé kněze ostrřhaji magj uměnj, a že zákona z úst geho hledati budau, neboť anděl (posel) Hospodina zástupů gest.*”

Wycwičiw se zde Jan náležitě we všem uměnj duchownjm ⁶⁾ k swátosti swěcenj kněžstwa wraucj žádostj pobožně se blížil, a gj také okolo léta 1361 šťastně podosáhl. — Byltě to slowutný a zbožný Arnošt z Pardubic, arcibiskup Pražský a *Pán na Starých Hradech*, — zde w

⁵⁾ W témž roce založil Arcibiskup Arnošt učitelkau bohoslownj stolicy w Praze. —

⁶⁾ Geho professori byli z Čechů Jenko, a Friedmann z Prahy — Francous Gindřich Voliere de Novo-Ponte, Westfal Wigtoł z Osnabruku, Sas Hermann Gheswig z Winterswjku a Dietrich (von Wider.) —

našem sausedstwu — kterýž Jana Nepomuckého na kněžstwj světil; a co pro wás wšecky zdegšj obywatele welmi památne gest, světil ho w témže roce, w němž zdegšj chrám Páně, bywšj před tjm filiálaj, na žádost statečného rytjře Zdenka Kopidlanského, Pána na Kopidlně a na Střewači, za farnj chrám wyzdwihl a ustanowil. 7) Tentýž arcibiskup Jana Nepomuckého na kněžstwj světil, kterýž w zdegšj osadě Kopidlenské měl dwa zemanské statky, a sice dwúr Kamenký a panský statek w *Bučowci*, kdež w zahradě Girjho Pekárka až dosawád hradbu widěti gest, na kteréž geho stál zámek. Též dwúr *Běcharský* témuž knjžeti Arcibiskupowi přináležel. 8) Kterézto historické památky nám wzhledem sw. Jana Nepomuckého welmi gsau důležitě. —

Jan dosálna důstognosti kněžské hned na winici Páně odebral se, a w naděgi koruny sláwy konal swúg duchownj auřad tak dlauho, až léta Páně 1372 kazatelem kostela matky Božj před Teynem učiněn gest, kde dwa welmi slowútné kazatele, Konráda ze Štěkny a Jana Miliče, za

7) Vide libros Erreccionum volun. I. B. 4. — Datum in Kopydlna anno 1361 Feria quinta post st. Margaretham. —

8) Bohussio et Smiloni fratribus nostris in recompensam gratiam volentes facere specialem, in *Biecharz, Budzowes et Camensko* villarum messorum adjicientes et donantes eisdem W. 1349 — 5. Martii Abhandlungen einer Privatgesellschaft in Böhmen. 6ten Band. S. 213 — 217. — Arcibiskup Arnošt z Pardubic a ze Staré založil též z wýnosů obce Řmenjna a Wažice na panstwj Starohradském učitelsskau bohoslownj stolici u hlawnj kapitoly (Magistro in sacra pagina docente), což tentýž list doswědčuje. —

předchůdce měl. — Gakož kazatel Teynský dal se též zapsati mezi posluchače duchownjch práv, a mistrem neb' doktorem učení Pražského učení gest. *) —

Anfad kazatelský sw. Jan plamennau zastával horliwostj, temnosti bludů oswěcował swětlem sw. Ewangelium, a bleskem božských ctnostj rozlůňel černé neřesti swěta. Nebyloť sice tehdaž giž pohanského lidu w Čechách, gehož by byl obracel na wjru Kristowu; neboť kříž Ježse Krista ozdobował za wěku geho giž weškeré králowstwj české; poněwadž se ale za šťastného a zehnaného panowanj Karla IV. náramně rozmáhalo bohatstwj po wšj našj wlasti, — wzrůstaly spolu též welika rozmarilost a wšeliké neprawosti; neboť hognost a rozkošné žiwobyť zplozoge častokráte lenost w dobrém, a welikau wě zlém prostopášnost. —

Dosti měl tedy Jan Nepomucký příležitosti, by wlastence swé rozmarilé, a k mnohým neprawostem přichylné hlasem angelským budil k ctnosti, wzbuzował k newinnosti, a k zamilowanj krásného křestanského žiwota roznjtil gich. — A doswědčugj letopisowé Čestj, že swatý náš Patron w tom swatým gmenowcům swým, Janu Křtiteli a Janu Zlatoustému, zcela podoběn byl. Gakož silný proud plymala neobyčejná wýmluwnost

*) Čte se in Codice Juristarum: 1372 Joannes Altarista in laeta Curia. Gěště léta 1382 słowe Licentiatu8 in Decretis. —

ze swatých úst geho, kteráž porážela hříšnjká hrdost, rozvlažowala opět k dobrému w neprawostech zatwrdlá srdce, a mnoho zpustlých dušj opět plodnými dobrých skutků gest učinila. O něm platilo, eo tam u Ekklesiastika 51, 30. napsáno gest: „*Dal mi Pán gazyk mzdu mau; a gjm chwałiti budu ho.*” —

Poněwadž Jan Nepomucký wšecko, čemu sám učil, též příkladem swým dowozowal, rozšjřila se brzy o geho slawném řečnictwj a zbožném žiwotě široko daleko chwalitebná powěst, která mu k wyššjm důstognoštem cjrkewnjm průchod učinila, tak že léta 1375 od wysoce welebné kapitoly Pražské, an právě 24tý kanownjk scházel, gedněmi ústy za kanownjka zwolen byl.¹⁰⁾ — Zpěčowal se dlouho tento pokorný muž přigiti tohoto duchownjho důstogentwj; přigaw ho pak posléze způsobil skrze to w kapitole newyslownau radost a, po městech Pražských wšeobecné plesánj. Byl-
tě Jan prwnj, z mistrů na vysokých školách Karlowých, genž té důstognosti dosáhl. —

Gsa nynj kanownjkem a kazatelem u hlawnjho kostela sw. Wjta na hradě Pražském, kdež *slawné řečnjky* za swé předchůdce měl, zastáwal ten auřad kazatelský s takowau horliwostj a maudrostj, že nesmjrné množstwj posluchačů za njm pficházelo, a mezi tisjeci oddali také cjsař Karel IV., geho syn král Wáclaw a celý dwůr srdce swá tak mocnému zastawateli prawdy Božj.

¹⁰⁾ Za arcibiskupa Jana Očka z Wlašjma. — Wiz w Oznamowateli gména kanownjků tehdegšj kapitoly. Red.

— Král Wáclaw po žalostném segitj swého ne-smrtnedlného Otce, dosedl roku 1378 na český trůn; a gsa na počátku mazdrým a bedliým panownjkem; i téz k Janowi Nepomuckému, hlav-njnu a dwornjnu kazateli, s meywětšj wúžnostj se chowal, etě osobu geho' a rád s njm zacházeg. Obětował nu s radostj tehdegšj biskupstwj Litomyšlské, pak proboštstwj Wyšehradské, gehož důchody t e m k r á t e okolo 80,000 zlatých Uherských wynášely. Obogjnu však odepřel náš sw. Patron, a toliko auřad *královského almužnjku* na se gest přigal, nad čjnuž wáickni chudj lidé, zwláště ale wdowy a sirotci, nad mjru byli potěšeni. —

Wáznost k těmuž swatému muži a powěstj o geho wznešených etnostech rostla den po dni, tak že i králowna Johanna, choť Wáclawowa, si geg za zpowědlnjka wywolila, nazýwagje ho duše swé lékařem a w zármutejch swých utěšitelem. Odtud ale práwě weliká trápenj a posléze i mačedlnická smrt pro Jana Nepomuckého swüg počátek wzaly. Král Wáclaw nřimo nadánj počal se horšiti; a zapomeuw na wznešené etnosti otce swého, oddal se opilstwj a ukřtuosti; hleděl toliko telesnost ukogiti, a z gedné hanebnosti do druhé apřkem kwapiw, zbawil se lásky poddaných swých, potratiw spolu wšecku královskou wáznost. —

Nad tjnto liřšným žiwotem Wáclawowým kormautilo se nábožné srdce králowny Johanny; i žádalař s manželskau laskawostí královského chotě, a srdečně napomjnala geg, aby otce swého pamětliw byl, kterýž nikdy podobné neřádné věci před sebe nebral. Na wšecky však manželčiny

prosby a slzy odpowj dal král s náruživým hněvem a s výhrůzkami, hledage příležitosti k wylitj své zlosti. — Nepořádné žiwohytj a zlé svědomj činj člověka nedůvěřiwým. Rodezřelé tedy počalo býti Wáclawowi časté zpowjdanj králowny Janowi Nepomuckému; i bylat geho nesmyslná žádostj, wyzwěděti srdečnā tagemstwj gegj, kteráž w swátosti sw. pokánj wygewila. Pročez i haed Jana k sobě powolal, chtěgo na něm wymoci, co ušim w swaté zpowědi swěřeno bylo. Sw. Jan ustrna se nad tjm odpovědel: „*Králi a Pane můj! gí toho gisté w paměti nemám; a bych i měl, není dowobeno to učiniti, gakož Wěcm slušno není, na to se pláti.*“¹¹⁾ Tu hledel král důstogenstwjm a milostj králowskau geg porušiti, a tak k wůli své nakloniti. I zhrozil se sw. Jan té nešlechetré žádosti, a vážně a horliwě domlawwal králi, doložiw k tomu, že raděgi tisíckrátě smrt podstaupj, než by tak mrzce Boha, lidstwo a náboženstwj zradil. Tu rozkázal král Jana w těsný a tmawý žalár uwrci, trápiw geg hladem a žjzňj. Stálostj ale Janowau přemóžen a zahanben gsa, wzal Wáclaw ke lsti své autočistě, a propustiw geg z wězenj, geinu wzkázati dal, že welice lituge swěho přečiněnj, a na důkaz přátelského smjřenj geg k stolu králowskému zúwe! —

I dal se sw. Jan wynagjti s nepřetwářenau ponjženostj, kterauzto dle rozkazu Božjho králi swému powinni gsme, pewný ale mage spolu úmysl

11) W. Hágka z Libočan Kroniku českau. W. Praze. 1641.

zachovati se dle sw. auřadu swého. Wše zdálo se přjwětiwo býti —; po stole však powolaw král sw. Jana stránau, opět dorážel naň, aby mu wygwil, co králowina igemu se byla zpowjdale, a nezachowá-li se dle žádosti geho, wšjm trápenjm a trýznenjm mu hrozil. Jan Nepomucký ani na sliby ani na pobružky nic medbaw, napomjnal horliwě krála, aby přestal od hřjšné žádosti swé, opět wložił, že raději okamžitau smrt wolj, než by zradou takowau na wěky zatřtil swau daši. Hněwem rozpálený. Wáclaw geg kned saukromně skrze káta w doč temného wězenj odwlaci kázal, kdež ule katané ukrotně na skřípee natahše, roz-
zřatými pochodněmi u přjtomnosti krále pod obogjm pažďjm pálii, aby z něho tagematwj sw. zpo-
wědi wymučili. Wšecko to mučednjk Božj ne-
wyprawitedlnau trpěliwostj sprel, žádného slo-
wa nepromlawiw, než nowswetěšjho gména *Ježjše a Marie*. Král wzteklym ukrotenstwjm nasy-
cený wypustil Janá zo zakáče, neupustił pak od bohaprázdného úmyslu swého.

Sw. Jan Nepomucký, po zchogenj hroznych
ran swých nastaupil opět swüg kazatelský za-
řad, oznaged wšak dobře zatwřzelost králowy,
předzwjdal brzkau smrt swau, kterauž skrze
swau kněžskau mlčeliwost bude museti podsta-
piti; protož na neděli třetj po Welikonoci w
kázanj se všemi rozžehnal se, gednage o slo-
wech Páně: „*Maličko, a giž neuzřjte mne!*“
Slzy stkwěly se w očjch wšech posluchačů geho,
an gich wšech k spasitedlnému pokánj, a k
setrwánj u prawé katolické wjře napomjnal. —

Dychtil však ještě uctiti neyblahoslawenějšj Pannu Marii u milostiwého obrazu gegjho w Staré Boleslawi. Tam sw. Jan poslednj wykonaw pobožnost, pod štjtem Marianským pak ku Praze chwátal smrti swé wstřje, an k večeru chýlilo se.¹²⁾ Král Wáclaw práwě zahálege u okna stál, a zhljdu Jana přicházegjegjho, hned geg powolati kázal a ljte zwolal: „*Umřes, newyprawjš-li na místě, co se tobě králowna spowjda.*” Baze strachu, gako dřjwo, tento kněžský hrdina odpovědel: „*Spješemru tisjokráte, než bych takowélw nos před sebe wzal!*” Na to poručil král swatého muže w saumraku noč-njm, na rukau a nohau swázaného kradmo na most nesti, a kdež nynj sw. kříž stogj,¹³⁾ do řeky Wltawy shoditi; oož se stalo w swatwečer před na no-be wstapenjm Páně, roku 1383. — Tak dokonal mučedluk Páně cestu žiwota swého, a hlasca weškerého národu mezi sw. pátrony králowstw českého wuešen, zwláště každau středu otěn bý-wá. *Byltě wěrný nalezen we wšech pokušenjch, kterážto od etnosti geg odwrátiti chtě-la, — dáwage nám w tom ten neykřísnějšj příklad, o čemž w djlu druhém mluwiti budu.*

Díl druhý.

Jan Nepomucký sw. vlastenec náš, wěrný
ctitel etnosti a wěrný plhiteľ kněžské powinnosti,

¹²⁾ Sem směřge stará pohnutedlná pješ: „Kam' gdeš, Jene, kam pospjcháš? etc... genž pěkným nápěwem se zpjwá.

¹³⁾ *Ecce loco, ubi nunc crux stat* — dj G. Cragerius in *Sacris Memoriis Bohemiac* etc. II. Maji.

we wlnách řeky Wltawy, skrze Prahu tekaucej, swau blahoslawenau duši wypustil. Tuť ležj ta oběť newěrně přjzně tohoto swěta; tuť ležj oběť wzteklé královske nůruziwosti; tu ležj mučedlnjk prawdy, nepřemožený rek křesťanske ctnosti, a učj nás swau hrdinskau smrtj; že i my bogowati a zwjtěziti musjme; an ctnost naše podobnému zkašenj gest wystawenau, že i my všemu wýhost dáti, a i žiwot ohětowati máme, nežbyetom hanebným, nedowoleným skutkem poskwrnili swědomj swé. — Sw. Jan Nepomucký nenáležj mezi takowé Swaté, genžto by odkaučenjm od swěta, ustawičnan nenáwistj a pronásledowánjm lidským, samými strastmi a utrpenjmi sláwu swatosti sobě byl zaslaužil: nýbrž outě geden z těch obzwláštnjch Swatých, který tu prostřed swěta a takměř w lůně zemske blaženosti swatosti gest dosáhl. — Práwě to, čo tak mnohým giným býwá pádem a přjčimau gich zkázy, bylo genu přjležitostj k zásluhám weleslawným.

a) Sw. Jan Nepomucký byl; dle obyčegného předstawenj, za dlatlý čas šťastným, a požjwal přjzně swěta u weliké mjře. Ale práwě ta přjzeň nebyla mu nikoliwěk prospěšna, nýbrž neytěžšjm byla mu pokuščajm, kteréž geg na tisjceho sebe samého zapřenj a přemáhánj stálo. Gak nebezpečné zdálo se pokušenj *cižžidost u marnosti* pro takowého muže býti, gakož byl Jan Nepomucký, gehož swět ze všech stran ctil a wywyšbowal! **N**eboť, gak gste z popsánj geho s. žiwota slyšeli, bytč **B**rzy po skončených studiích *slawným kazatelem*, **S**chož wýmlownost a giné krásné vlastnosti ducha

a srdce široko daleko byly rozhláseny. Na to za *kanownjka gsa* zvolen, *dworským kazatelem, královskou tagnaú radau a almužnjkem* učinně gest, a od králowny Johanny za *duchownjho rádce a zpovědnjka* wyžádan. Taktě byl Jan slowutnan osobau při královském dwore, k němuž i ojsař Karel IV. i geho syn Wáclaw wysecku ejtili a wygowowali wáznost. Tentot geg i *neyvyšším kancléřem králowstwj českého* učiniti ehtěl, kdy by tomu Jan byl neodporowal. Nynj ale křesťané! pomněme, kdo by z nás *toto weliké wábenj* byl přemohl? Kdyby z nás tolika zewnitřnjmi přednostmi nebyl dal se zaslepiti? Kdo by z nás tolika sobě obětowaným důstognostem byl dal wýhost? Jan Nepomucký gim ale *welikomyslně dal wýhost*, zůstaw pokorným i u prostřed stkwaucejch se wlastnostj geho. Nebylot při něm znamenati ani té nymensj hrdosti a wysokomyslnosti; geho chowánj ke všem lidem bez rozdjlu bylo laskawé a mjrné; geho oděw, způsob žiwota, weškeré geho gednánj bylo mrawné, uslechtilé, střjdmé, prсто wšj skwostnosti a wynašej se; geho srdce nelpělo na swětských přednostech, aniž žádostj čti pogato bylo. — „Jan, gak prawj písno, *w pokušenjch těchto Bolau gest nadezen wěrným, krásný nám w tom dčwage příklad.*

b) Rowněž žak málo i *bohatstwj* swěta tohoto aučinkowalo na geho srdce. Gemu, co almužnjkowi, *králowská kassa pro chudé* swěčena byla. Gakáž to pro mnohého člowěka žádaná přjlezitost k obohacenj sebe! Jan ale byl toho

wzdálen, aby důstognosti své a důvěrnosti královského dvora byl užjval k užitku swému. Ten swatý muž tak málo hleděl zisku swého, že i své spravedliwé přjgmy pokládal za dědičný podjlt chudého lidu. Rozdával wše, co mu po skrowném wyžiwenj pozůstalo, milostiwě mezi potřebné a chudé. Totě byla ta lichwa, kteráž provozowal; tam do rukau wdow a širotků wzkládal swé přjgmy, očekáwage aukroky od onoho, kterýž gedenkrátě řekne: *Co gste učinili gednomu z neymenšjch těchto, mně gste učinili?* „Rozdélowal štědrě a dáwal chudým — dj zalmista Páně. 111, 9. — *spravedlnost geho zůstáwt na wěky wěků.*” Tědy i w tomto pokušenj Jan Nepomucký a *Boha wěrný nalezl gest, a krásný nám w tom dáwt příklad.*

c) Tězsj gestě pro něj byl bog, kterýž se swůdnan *chlipnostj a rozmaršlostj* bogowati, musel. Předstawte sobě, křesťané! našeho sw. vlastence, co mladého, šilého muže, — co muže autlého, citedlného srdce, a postawy krásné, sličné, — gakož o něm powěšť wyprawage; — představte geg sobě u prostřed rozkošného swěta, u prostřed královského sjdelnjho města, kdež zkáza mráwů wždy wětsj býwá, než ginde; představte geg sobě u královského dwora, kde wšecky tělesné rozkoše téměř w gedno sbjhgaj se, kde wšecky náruziwosti, gedna přes druhau plápolagj, a zwlastě u tak zkaženého dwora, gakož tehďáž dwůr krátě *Wáclawa leniwého* byl, kterýž sám chlipnjkem, cizoložnjkem a opilcem gsa, s trůnu

swého tyto neřesti na ostatnj dwofany a poddané swé rozšiřowal; představte sobě Jana Nepomuckého u prostřed tolikera wábenj k tělesnosti a giným neprawostem, w okresu tolika heyřiwých a prostopášných dwofanůw, w společnosti tolika wnadných a krásných osob ženského pohlawj, mezi tolikerým nebezpečenstwjm a příležitostmi k hrjchu, a rcete: nenj-liž to takněř zázrak, že sebe w takowéhoto okoličnostech beze wšj poskwrny čistým zachowal? Nenj však na tom dosti, že se praudem takowých neřestj zachwátiti nedal, hleděl nad to i giných geště wyswoboditi, čině gednak z kazatelny, gednak we zpovědnici panugjejm neprawostem všemožnau přjtrž. Slowem: Sw. Jan Nepomucký žiw byl we swětě: — a předce umřel tomu swětu; byltě dwofanja, a předce spolu služebnjk Kristůw; užjwal cti, bohatstwj a rozkošj: ale takj gak prawj sw. Pawel, *gako by gich neužjwal*. Neporušené zůstalo goho srdce, gakož lilium mezi trnjm! — Wěru, křesťané! totě zapřjti sebe; a sebe křížowati! Totě etnost stálá, ana wytrwá w takowých zkauškách! — *I tu tedy nalezen gest Jan Bohu wěren, a krásný nám tudy dáwá přjklad.*

d) A gakož we všech takowých přjgemných a wábných přjpadnostech, kteréž swět tento za welikau pokládá blaženost, wždy Bohu zůstal wěren, nedage se gjm, an tolik giných lidj skrze něg přicházj k pádu, od etnosti odwratiti: takowauž wěrnost Bohu dokázal i *w přehrozných trápenjch a mukách*, kterýmiž wztekly král Wáclaw geg mučil a trýznil, gakož giž w

djlu prwnjm slyšeli gste. Nechal praud krwe, an byl mučen, raděgi ze sebe téci, než by tagemstwj sw. zpovědi byl zradil, pamatuge na Ekklesiast., genž dj 25, 11: „*Blahoslawený, kdož se gazykem swým nepoklesl, a kdož nestaužil nehodným sebe.*” Když král lahodil gemu tjm neywětšjm důstogenstwjm, aby mu po wůli byl, učinil opět, gak pjsmo prawj: *Opleť uši swé trnjm, neslyš gazyka zlého, a ústjm swým udeley dvěře a zámky.*” Ekkles. 28, 28. A když nad njm ten nesprawcedliwý tyran wyřkl smrtedlný ortel, obětował ochotně swůg žiwot, kteréhož s porušenjm swé swaté kněžské powinnosti wykupiti nechtěl, dobře wěda, že řekl gest Pán Ježš: „*Nebogte se těch, kteříž zabijj tělo, — než bogte se toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně.*” Mat. 10, 28.

Tak tedy sw. Jan i za šťastných i za smutných dnů žiwota swého, i w radosti i w žalosti, a i při mučednické smrti swé, *Bohu wěrným nalezen gest, zůstawiw nám všem krásný příklad!* — Ó, kým by ten příklad na nás žiwě aučiakował! — I my game we swětě žiwi, kdež otnosti našj tak mnoho nebezpečenstwj a pokušenj hrozj; i my musjme bogowati, a sebe sami přemáhati, chcemeli zákonu Božjmu a powinnosti swé zůstati wěrní. Ale kde gsau ta wjtězstwj naše? Kde gest naše zapřenj sebe? Gak pak naše ctnost w takových případnostech, an zkaušena býwá, wytrwává? — Ach! pokušenj naše dalece tak weliká negsau, gakož onano, kteráž Jan Nepomucký přemáhati musel; a předceť tak často klesáme, tak

často býváme přemáháni! — Ledwa mnohý člověk gake spřijně, gake přednosti a swěta dogdc, giž býwá pro to marným, nadutým, a k giným lidem hrdým a pyšným. Ledwa si ten neb onen trochu peněz nalichwil, giž k* mim wěšj swé srdce, giž po gich rozmnoženj, třeba i nesprawedliwým způsobem, bazj. Ledwa chlipnost někomn gen zdaleka kyne, ledwa prwnj krok učinil do zlé společnosti, gižto wěta gest po geho newianosti. Ledwa gen malá nesnáz a těžkost, na nás, dorazj, kterauž pro ctnost a powinnost swau přetrpěti máme, giž býváme newěrní té ctnosti, giž tu powinnost zanedbáváme. Ó, gak gest wrtkawé, gak křehké srdce naše! Gak daleko zůstáváme w stálosti ctnosti za Janem Nepomuckým! Což ale wždycky tak daleko za njm zůstati chceme? Chceme wždycky náruziwostj swých otroky býti? Nechceme pro nebe žádných těžkostj a přemáhánj sebe samých podnikati? Nás swatý vlastenec byltě člověk, gakož každý z nás gest; pokušenj a wábenj, k hrjchu bylo pro něg tak weliké, gako pro nás, ano mnohem wěšj, gelikož geho okoličnosti mnohem nebezpečněšj byly; a předeť zůstal w dobrém stálý; *we wšech pokušenjch Bohu wěrným nalezen gest. Protož dal genu Bůh sláwu w národu geho, aby gako hwězdy we weškerém swětě wywýšen byl.* — O čemž geťte w djlu třetjm.

Djl třetj.

Šel gsem skrze oheň a wodu, — dj ža'mista Páně 65, 12 — a nynj uwedl gsi mne,

Hospodine, do občerstwenj.“ A to, wěru! o našem sw. Janu řeci se může. Mučen a pálen byl od krále tyrana *ohněm*; na rozkaz geho gako mučedlnjk byl *do řeky Wltawy* whozen, „*cenau wšak krwe sítě*; gakož sw. Cyprian o mučedlnj-
ejch (lib. epist. 6.) prawj, *dobyl sobě u nřrodu našeho a po weškerém swětě nesmrteđného gměna, a gest od Boha korunowán skrze dokonaleu ctnost swau.*“¹⁴⁾

Pogđte, a slyšte, křesťané! a wyprawowati budu wám, kteřž se koli bogjte Boha, gak weliké wěci učinil Bůh duši sw. Jana z Nepómuku. (Žalm 65, 16.) *Drahdř gest před očima smrt swatých geho,*“ — dj pjsmo sw. w žalmu 115, 15. — a totěž dokázal Bůh při smrti Jana Nepomuckého, oslawiw geg, když od wln Wltawy wynešen byl třpytjemi hwězdami, gesto swaté tělo geho okljčily, nad njm se wznášegje¹⁵⁾, gakožto Bulla papežská geho za Swatého wyhlášenj doswědčge; a odtud tento náš wznešený patron hwězdowěncem neb paprsky okolo hlawy wesměs se předstawuge. Lid newěda, co by to znamenalo, k řece Wltawě hogně se sbjhlál; a když za switánj rybaři na pjsku geho sw. tělo gsau našli: tuť nesčjslné množstwj lidj plačejch a hořekugjch sešlo se wákol geho lůzka, zwláště chudých, opuštěných wdow a sirotků,

¹⁴⁾ „Emit immortalitatem pretio sui sanguinis, — accepit coronam de consumptione virtutis.“

¹⁵⁾ Barbaram Regis, extreme improbi, immanitatem noctibus aliquot consequentibus splendentia in aquis lumina damnauerunt. Crugerius in Sacris Mem. II. Maji.

oplakáwagjcech co neyhořčegi swého dobrodince a otce, a wyhlašugjcech geg wesměs za swatého. — Na to kanownjci Pražštj, wyzdwiłše tělo geho z kostela křjzownjků s čerweným srdcem, a prowázeni mnoha tisjci lidstwa, na hrad Pražský odnesli, a tam pochowawše mjsto kamenem památným poznamenali, všickni se při tom w geho přjmluwu u Boha poraučegjce. Weřegné geho uctěnj počalo se tedy giž od toho dne.

Byltě tento mučedlnjk Páně w našich Čechách hned ctěn gako krásný přjklad stálé ctnosti a kněžské mlčeliwosti, byl ctěn co ochránce dobrého gména a hágitel cti před utrhači. Poněwadž sw. Jan *ten prwnj* byl, kterýž pro ostrjhanj neporušené pečeti zpowědlnické žiwot swůg obětował: tedy wáznost k prawé křesťanské ctnosti a zachowané wěrnosti we swaté powinnosti wyhlásila geg mnohem dřjwe za swatého mučedlnjka mlčeliwosti, než od apoštolské stolice Řjmské za něho wyhlášen byl.¹⁶⁾ Coś podobného nebylo se geště nikdy w cjrkwí katolické přihodilo; ¹⁷⁾ žádný odpůrce a nepřjtel cjrkwe a wjry katolické nebyl až dosawáde dal gakehos kněze mučiti, a zawražditi pro sw. zpowěd; — toto neobyčegné mučedlnictwj přišlo brzy u křesťanstwa u wšeobecnaa powěsí, nad njmž každý užásna se, každý

¹⁶⁾ Primus assertor Sacramentalis Sigilli. — Protomartyr ratione Sigilli Sacramentalis.

¹⁷⁾ Tam gloriosi Martyrii, nequē alibi gentium in causa consimili spectabilis est . . . napsal giž l. 1669. Crugerius in *Memoriis Sacris* etc. . . .

hlubokan actiwost k Janu Nepomuckému do srdce pogal.

Ačkoli cirkewnj památka Jana Nepomuckého nesměla, před 18. stoletjm w kosteljch weřegně slawena býti, gelikoz powodenj od Swatosti papežské k tomu dřjwe potřebné bylo:¹⁸⁾ předce lid český, gakož giž řečeno, s wraucj pobožnostj nawštěwowal sw. hrob geho, k němu co knebeskému přimluwějmu obracel se, modlitby w české, německé a latinské řeči u hrobu geho zawěšowal, kteréž s prawau horliwostj se modlil, přinášege s sebau mnohé oběti, a počjtage, takměř Jana z Nepomuku giž mezi starsj swaté, ačkoli dle času geho za swatého wyhlášenj gedcn z těch neymladšjch gest. — Kolikrátkoli cjsařowé Ferdinand I, Ferdinand II. a III, cjsař Leopold I, Josef I, Karel VI a cjsařowny manželky gogich Prahu nawštjwili, gakož i ginj mocnářowé a knjzata tam přiehozj, powědy spěchali zbožně, doprowázení gsance od woškerého komonstwa, k hrobu sw. Jana, skládajce zde mnohých nábožných darů.

¹⁸⁾ Crugerius lib. cit. prawj: „Rom. Pontifex causam Martyrii nondum determinavit, licet ei coelo tot prodigia fa-
veant, imo humanam negligentiam per tot centurias anno-
rum, quasi condemnent.“

Prawá přjčina byla „wypuklé husitské rezeprě a pleněnj; powstánj luterstwa a kalwinstwa, domácj rezeprě w Čechách strany náboženstw a odpadnutj, mnohých k akatolictwj w časech Fridricha Falckého, tak nazwaného zimnjho krále, pak wálečné wpadnutj Turků, Šwedů, Sasů a Prušanů do Čech a do Rakaus; to nepřipustile wygednawati o wyhlá-
šenj ho za Swatého. Red.

Giz w 16. stoletj (1532) byl w kapli Božjho Těla na nowém městě w Praze ctěn geho obraz, a téz takó (1552) w kapli sw. Zigmunda na Hradě Pražském; — a lid český w čas wálky hrnul se k geho pohřebnjmu mjstu, tak že ge železnau mřjzj musili opatřiti, aby od někoho pošlapán nebyl.¹⁹⁾ — W městečku Nepomuku dal (1640) swobodný Pán František z Šternberka z toho domu, kdež se narodil Jan, pěkný chrám Páně pod názwem sw. Jana Křtitele wystawěti. O tom všem wěděli arcibiskupowé Pražstj, a netoliko to dowolowali, alebrž i sánil prokazowali našemu sw. vlastenei srdečnau, hlubokau úctu: —

Když ale, milj křesťané! Jan Nepomucký' od papeže Innocence XIII, dne 31. Máje 1721, za blahoslaweného wyhlášen byl, gakáz tu duchownj radost, gakéž plesánj rozléhalo se po Praze a po weškerých, Čechách! Toť bylo slyšeti tisje tisjčá nábožných hlasů, skraušených modliteb, kagjejch wzdychnutj, a bylo widěti tětí slzy té ney-wraucněšj horliwosti. Na tisje pochodaj, owoskówych swjčj a swětilen neb lamp hořelo we všech kosteljch a uliejch Pražských. Ze všech kopců wúkol Prahy plápolaly po celý oktaw nočnjho času ohně radosti, gakož i weškeré hlawnj město co neykrásněgi bylo oswětleno, a mnoha sty zwonůw k té wznešené slawnosti každého

¹⁹⁾ Pontán (1602), Jesuita Ferus (1641) a biskup Pešina z Čechorodu (1673) obšjrně dokazugj, gak uctiwost k sw. Janu se rozmáhala.

že můžeš, — w knize Genesis 15 napsáno gest — spočti i obrazy, pakli gsi s to, kteréž ke cti sw. Jana z Nepomuku we všech mjstech a zemjeh wyhotoweny gsau.²²⁾ —

Nynj i kaple a chrámý počaly se k geho cti vzděláwati; nynj zakládala se k geho cti bratrstwa, gakož ono při kapli Skalské w Praze, kteréž ze 300 swětských mužů, z tolika tóż panj a z 500 kněžj záleželo. Gestě slawnějšj založila se bratrstwo při hlawnjm kostelo Pražském, k němuž r. 1742 i cjsařowna, nesmrtedlaě paměti Maria Teresia, přistaupila. — Uctěnj sw. Jana gestě pak wjce se rozsějilo, an wúbec wznámnost gest přišlo, že geho sw. gazyk po 366 let w zemi ležjoj neporušený nalezen gest, pak u geho hrobu a na přjmluwa geho welicj zázrakowě se stali, gakož o nich se všemi důkazy papežská bulla o geho swatřečenj wyprawuge. Nynj skrze wšetky země pronikla geho slawná powěst, a giž w 1720 zpjwalo se w kostelnjch pjsnjch: „*Kde oboč na sobě okusiti zázraků a důsi, mnuštw switěho Janc z Nepomuku.*“²³⁾ — Ó křesťané! mprawdať to prawdiwá gest, co u Eklesiastika napsáno, že *dal Bůh našemu sw. wlastenoi sláwu w národu geho, a nad hwězdy (wywřil ho.*

Ne ale toliko u národu našeho, alebrž w ce-

lib. 2, pag. 120, kterážto kniha pro žiwotopis Jana Nepomuckého ta neyhlawnějšj gest.

22) S. den im J. 1772 herausgekommenen Joannaeischen Gnadenschatz. Seite 67. 1772. —

23) Qui vult signa et prodigia, accedat Joannem Nepomucenum.“ —

lém katolickém světě, gomu čest a sláva se vzdává. Slyštež, Nym, le co slavný učenj muži, magje toho dokonalu známost, vs swých spisech o tom nám wyprawogj. „Rozšířeni gsah po vskeré Evropě, — wsep Brantůček Jáchim Pomiená (1720) w swé chwalořeči na sw. Jana, — obrazy Jana z Nepomaku; gema ke cti wynikogj wstady sochy, oltáře, swatyně, kageba sti ozdobogj se chrány. Gestil wěrn, čeho by svět zemi české záměstil, a by sám tjm oplýwal, z toho se honositi moht. Ne vsak Evropa toliko, alebrž i Afrika a Asia sw. gmeno Nepomucena wleobj a slawj. Gema se zpjwogj hymny w řeči Koptské, gema w Čjnu a Japaně sláva se děge, gema i nový svět, nebožž Amerika, hlubokau prokazuje úctu.“²¹⁾

A slowútný Dr. Jan Proskowský blásal roku 1734 o sw. Janu: „Geho milostnau obdaroni celj zástupowé ctitelů geho k němu se zhoznau ochotnostj se hránu; celá králowstwj gema úctu hlubokau činj; gedna země připoguce se w tom k druhé i město Praha takměř od celého světa se rozptyluje, a svět celý od země české ubrchtá. U oltáře sw. Nepomucena sáhulá Evropa žádosti swé; geg wzywaj wole kordiny a králowstwjs swata; slechticowé, měšťané, wesničané, wsičkni, wsičkni geg sobě za ochránce wyžadugj, wsičkni

²¹⁾ „Est quod Bohemiae invidet Orbis, et nulla non Orarum contendat praeripere. — Hymnos Joannis concinij Cairus Coptice, Sinice, Peguice, Japonice, Nangazadum. Ipsi denique Orbi Nova Nepomuceni cultu nihil antiquius.“ etc. . . .

wzývají go do Patrona svého; všickni, nástupní a
 a hagičelny svým maji gegi chčegj, “²⁵⁾ Slovníké také gesti to svědostwj, do Neapo-
 litan M. Eudocius Persici o yboi to dáwán, Hory
 a lesy, wece tentučený muž, pole a řeky, domowé
 a cesty Janovým gnénom se stkwčgj; — a qordú-
 myslná nábožnost *weškerého světra* Janá Nepo-
 muceného oti gdn uobiniti muže, s radostj mu
 prokazuge. “²⁶⁾ — *Dalí tedy; Bůh, i gakož všickni*
zřegně widjto, sws Janá sláwa síwe weškerém
katoľckém světý a vsady, užíli kwelebne gnéno
geho. — (Gdkož sláwy a welebnosti teprá tím
pojwá; kmdž geg; Bůh; nudi hučedy wywýšiti
řičít / —) Tot melie, awsem wystihnutí našemu
 lidskému smyslu, o toom toliko wyprawuge stjra:
 „Co oko niewidelo, ani ucha nestýšelo, to Bůh na
 wysosti připrawil tšm, gendto geg; nadewsecko
 milowali, a až do skonánj mu stáli wěrnj,“ —
 Tak wěrný byl gema náš swtý Jan Nepomucký,
 kterýž nynj w Boha swém, tam mezi kury, andělů
 nesmjrným oplýwá: *blahoslawa stwjm, w ołage k*
nám se sw. Pawlem: „Alychom, též zde, dobrý;
bog bogowali, a zachowali ujsy, začěž u Boha
swého homam wšj sláwy složenau mšme.“ —

25) „Circumsusa Joanneis Gratiis pronissima voluntate ad-
 voluntur Clientum agmina, de genu acclinata comparent
 Regna, Provinciae Provinciis foederantur, Urbs in Orbem,
 Orbis in Urbem, Mundus transit in Čechiam. Adsternun-
 tur Arae Nepomuceni Europae desideria: affunduntur piis-
 sima Regnorum suspiria: Nobiles cives, plebs, omnes
 Defensorem depoſcunt, Patronum implorant etc. . . .

26) M. Persici in sua Nepomucena lib. III.

Et quid quid pietas habet ingeniosa per orbem,

Hic tibi laeta videt, Joannis nomine solvi.

Ó wzhledai na nás, swatý kragane, giž w nich osla-
wený! wzhledni na wěrné vlastence, a otčele srěd
a naučiz nás, gęsto na nebezpečném až posud ži-
geme bogišti, statně bogowati s tólem, swětom a
dábem, a nepoddati se gim, an nás odváděgj od
Boha a lágaj k hřichu! Pod tan krásnou ob-
lohau nebes wzywáme tebe, pod kterau giž též
gedenkráte žiw byl; na té zemi wzywáme tebe,
kteráž též někdy byla twá materská země; k tobě,
swěma, swatěmu spolukraganu, zbožnjá woláme
srdcem. Wypros nám u Otce swěto a nášeho w
nebesjch milost a pomoc, kteráž w bogi žiwota
tohoto tak velmi potřebj máme, abychom i my ge-
denkráte s tebau z wjězstwj swěto radowati se
mohli. Amen!

**3. Wyklad na II. k Timotheowi kap. 13
wers. 14—16. o nadšení swatých Pjsem
starého Zákona.**

Draho se fa Scheffnera,
professora pásmanky na wysocké škole w Wjenských.

Přieně se některj slownj mužowě) za
náscho wzdělánís jko wěki s raboznau horň-
wostj, aby hospodářstwj Božj w statěm zákone

1) Christologie des A. T. und Commentar über die messiani-
schen Weissagungen der Propheten, von Hegstenberg. Ber-
lin, 1823. Die enge Verbindung des A. T. mit dem N. aus
rein biblischem Standpunkte entwickelt von A. Hartmann.

we stkwęlegšm zgewili swętkę, a tjm i Pjsmám, w kterýchž geho dějepis adpně gestř obsažen, wzácnosti a wěrohodnosti wydobyli. Gakowan eenu wyšetřowanj toto do sebe má, náležite nřwáj toliko ten, kterýž bystřegi pozorował úzké spogenj mezi obogjm Zákonem, a poznal, ze z téhož obapólného potahowanj následujčjm wcein nemalé wzrůstá wáznost, předcházejčj ale usauženy býwaj čo bezpečny historický základ zgewenj Božjho. Ačkoli prwnj křestanstwo toto hospodárstwj Božj, gakoz i Pjsmám starého Zákonu w nejwětšj mělo nečiwosti, ačkoli w i swatj Otcowé, ačny a nábožnj swędkowé podánj apóstolského, na obapólnat třeť mezi obogjm Zákonem potažnost wždycky se odwołáwaj, aby tjm stkwęlegi oswjčeny byly cesty dobrotiwého působenj Hospodinowa: nieméně leželo pole toto řadenj, a i newšjního geho úřodnosti od těch řasuw, ob hrdy řřonám, a tsemu zgewenj, a tjm samým křestanským náhodemstwj krutau wypořáděl wálku. Předšlé desetiny let postačitelně oswědęnj nám, že swatým Pjsmám, St. Z. wšecká wáznost, neřku toliko božská, měřž, i historická odeřřena byla, že byly docela w pochybnost brány, a že by snad již dříve wyhostenay byly z oněch bohomyšlěckých škol, kdyby filologické gim aspoň neposkytowały podstatky. Po zawnřenj božské wáznosti ponawřzeny byly systemy

Hamburg, 1831. Twisten Vorlesungen über die Dogmatik
 4. B. S. 220. Christus Deus in V. F. libris historicis.
 Stehwänder, Regiomont. 1829.

rozdielné o, wanké mezi obogjn Zákonem. Mnozj nepočlybowašiw oltom, že tato wazba dokona by měla rozlančowit býti gijn, zws, děgepisa wěrněgi sebrázičep historickáq joliko pti galé wazbu, wšak ne gtraujlněšl gabowél mezi křestianstwim, a pohanstwem, (shle dšwamot) šwzgeyeni pak odpirali proto, w pčitwadi šgich rozam toho perowati nemoh; abij dokonašgšjho, cos zawiela od méně dokohlého; kterážto menšj dokonalost, nezdála se gijn býti dšstogna, agawanj. Rozjho. Proč prawowěrnj bohoslowni wšemožnou wyalokili, práci, aby swatým St. Z. Pismům, přitlačili swětšké wšedenosti odgátého práwawš swětanosti opět nawrátili, jom galdowaw se šodan a žog ožja.

Mžet ale: *oto přelom gediné* tenkrát, zas wmožnosti býti, šp hožská, wšitkost býti stwřena, když předewšjm w ymžezra a stwřena bude *ona dogmatičká wšedmba*, kteranz, seopravj a wlastnj ráz Pjsem St. Z. *náznačogel*. *Žen* ale *nadšewi* (inspiratib, theopneustia) wšibwijn a *hytnau* (essentiašis) wšitkodu (gesto dogmatičkéš této, zašhuky, že što gesty kterčž Pjsemšim; šento dožškau, gšisobuge wšitost; na šwylčédánj (gichl opasitelajeh přinášj) ušitkám; žwšlčénjho dá wodu mšepošelngam. *Žen* pak šento šelánč bujry *naš* objektiraj, ššili škutočné prawdš se zakládá, takogijnš *oně* gestšm. Pawel, kterýž w šwém listu k šjmanům a jk Židám, wazba *mož* obogjn Zákonem; natoliko nerantrhge, nébrž tjm wjde upewňogš; w druhém pak listu k

2) Schleiermacher, der christliche Glaube 1 Thl. 2 Aufl. Theol. Studien und Kritiken, Jahrg. 1830. 1. Heft.

Timotheovi 3, 14—16. nřogně pravj, že i
 knihy St. Z. vrukoutj a nudsenj. Božj se-
 psány gsau, eob i katolická Cjrkew wyzřává z
 třchoz mjst dōwōzjgo. Dj pak sw. Apoštol takto :
 „Ty pak zastřawj w tčch wšech, kterjž gsí
 hō nancilj, a kterjž swětenj gsau tčbě, wěda, od
 koho gsí se nancil. A ze od dčfina tōj swatě Pj-
 sma znās, kterjž anolou tōbe možitj k spasenj
 skrz wjru, kterjž gest w Křistu Jezysu. *Wšeliké
 Pjsmo od Boha wdechmatě, užitečné gest k
 učěnj, k třestěnj, k nřprawěnj, k nřwěčěnj w
 sprawědnostj.*“
 Nikoho z nás nōj tagnō, že klassické toto
 mjsto gest, z něhož se wyswětluge nemalě čřstka
 učěnj, kterěhož se drželi swatj apoštolowě a mezi
 nimi z wšelj sw. Pawel, tjkagj oho se rāsu a wāz-
 nostj swatjch Pjsem St. Z. Zālōnjť pak ono hlaw-
 nj učěnj w tōur, že Pjsmu se připisuge božský
 wřz, kterjž nām slowe nancěnj (*inspiration*). Roz-
 umjmo wšak tjk slowem tolik, že Duch swatj
 oněm spisowatelům při spisowānj dotčěnjch knh
 swlěstjnjm způsobem k u pomoci přičijwā, aby
 přede wšjm w podstatnjch wšech nepeschjbili.
 Djme hned z počātku, že tento řz Pjsem bytel-
 nau gestj čřstka dogmatické známky; a proto
 přine nām wyswětlowānj gest, zda skutečně tato
 čřstka hlawnjho učěnj apoštolského a přede wšjm
 Pawlowa obsahāna gest. w swřebā, w wědēnjm
 mjstě, čili nā s a zdaž proto dogmatická ona
 známka sw. Pjsem St. Z. w celém obsahu, (gakož
 gsme přednesli) z učěnj apoštolského dōwōditi se
 dá. Gedná se zde o slowa, kterjž stogj z počāt-

ku 16. verše: „Wšeliké Pjśmo ōd Boha wdech-
nuté užitčné gest;” o kterýchž dokládáme, že w
nich ona částka dogmatické známky obsažena, a
od sw. Pawla proněsena i potvrzena gest, dobře
wědauce, co nepřátelé tomuž výkladu namítali.

1. Předewšjm dokládáme, že dočtené tři
verše w neyžším spogenj gsmu, anež to newyhnut-
elně vyplývá z obsahu celé kapitoly a z přiro-
zenéhá dowozowánj způsobu. Od prwího až do
dewátého verše též kapitoly předpowjdu swatý
Pawel učedlnjku swému, že po náhožných nasta-
nau smutnj časowé, od 10. až do 13. wj powzbue-
zage k zápasu proti našim nebezpečným časům,
dodáwage nam swým příkladem naděje k wjžestwj;
proto mu radj od 14. až do 16. wj, aby se uči-
wíl w zdravenj učednj, a w 14. wj owzwlást ogeg
napómjdu, aby zůstawal w tom učednj, kterémuž
se totiž od něho naučil. Žy také Timotheus zů-
stáwati máže w učednj, a on se naučil, i dowozuge
na dwojg způsobg, totiž předně zůwstaj od koho-
seš tomu naučil, a dále tento běh z důstogno-
sti učitelowg, a t. ugi své w vlastnjw a za druhé, že
od učednjw jdule způsobu židewského pilně čel-
swatá Pjśmawon i kterýchž naučen byti máli k
spasnj, skrze twjhu, kteráž gest w Kristie Jůzsi,
čjnj gsmo dokládá, že w swatém Pjśmē dost
přjzitatostj sa naslytuge, z nichž by wjra k spa-
senj skrze Krista se poroditi a wzrůstatl mohla.
Nynj přidowod 16. veršg, „Wšeliké Pjśmo ōd Boha
wdechnuté a tud.,” slowa tato w úzkém spogenj
klada s předewšjmi, a gako na důwod 15ho verše.
Nechat se wztahuge „wšeliké Pjśmo” na „swatá

Pjsma^o; anebo nechat se běře toliko wůbec, smysl a spogenj mezi 15tým a 16tým wersem totéz zůstává. Platj-li ono, wýznam „swatá Pjsma“ gest tolik co „wšeliké Pjsmo“; platj-li druhé, „swatá Pjsma“ co djl w celku „wšeliké Pjsmo“ obsažen gest.

2o) Táže-li se kčej, o gukých Pjsmech zde mlawj. swatý apóstol, zmjnuje slůwco „Pjsmech swatých, odpowjďamej, že mearfzo o giných Pjsmech zmjaku učiněti, než o Pjsmech starého Zákona.“ Že w 16tém werse spmjaj Pjsmo St. Zákona, samouseba se rozumj; nebož Dimotheus nemohl giných pjsma: oti dštinstwj zněti, čjsti a z nich se nōiti. Giná opak igest otůwka, zdaž i w následujcjm twarsim wýznamem „wšeliké Pjsmo“ mjaj se Pjsmo St. Z. Pro lízké spogenj mezi těmato wersemawidj se, náležeti wýznam tento k předoslému, a mōž se zde něčco zwěstnjho odkládá a dowozuje. Chyhlj slěwsko wjěku „pjsmo“ artikulu, a čehož musozjuderaw přjcinu, že wýznam tento 16ho werse „swatá Pjsma“ slyšán býti o swatých Pjsmech starého Zákona, měbřž toliko o pjsmech wůbec. Wšak tjm se, mydliti nedáme, ať i na giných mjstech slůwěko mjčep bez artikulu o giném slyšán býti nemůž, leč o Pjsmech starého Zákona. Bř w Pet. 1, 20. stogj: „πασα προφητεία η γράφη“ a to wšěcka proctwj Pjsma, což sagisté neznamem giného nic, než starý Zákon. Anž stogj na překážku wýkladu našemu slůwěko „wšeliké“ (nebož řecké „πασα“ platj w N. Z. tolik co „hebrejské“ „כל“). Nynj pak wše igedno gest, ať se ten wýznam běře gako gméno statné aneb gako přjdwné.

Má-li býti gménem "statným," prekládáme "dotčené
místo: „celost Pjsma"; a "jm" zájistě obsahuje
swatý Pawel Pjsma swatá, kterýchž wyše podot-
knul. Má-li pak býti ono "g" gménem přídavným,
takto prekládáme: „weskerá Pjsma", a roz-
níjme tomu takto: weskerá ona swatá Pjsma,
kteráz Timotheus od dětinstwí znal. Neboť slo-
wau-li knihy St. Z. netoliko *ἅπασι*, nébrž *ἰνὰ
ἅπασι*, jako u p. Jan 5, 39. Mat. 21, 42. 26,
54. Řím. 15, 4. 1 Kór. 15, 3. 4. znamená
owšem slovjčko *ἅπασι* gednotliwé částky Pjsm
St. Z.; jako u p. Jan 19, 37. na gednotliwé
toľiko místo se wztahuje. Widj-li se přede ko-
mu, wyznam *ἅπασι* w obecném toľiko bráti
smyslu, a nepotahowati ho na „swatá Pjsma" w
předeslém wersetě, ponowadž se mu artikulu ne-
dostává: nioměné pro wšitný spůsobost těch
dwa wersiw w celém kontextu gset se o Pj-
smach St. Z. Co se tedy w 16tém wersetě Pj-
smach owšec dokladá, přináležj w 15tém werseti
swatým Pjsmám zwlastj. Také soudj *ἅπασι* howě-
jně wyladati w Pjsm Bretschneiderytském: „Auch
in dem Falle, wenn der Ausdruck *ἅπασι*
zu jenem *ἅπασι* nicht gehört, redet Paulus
vom alten Testamente, und behauptet, dass
es göttliche Schriften enthält; denn Paulus sub-
sumirt alsdann das alte Testament unter den
allgemeinen Begriff „inspirirten Männern
geschriebene Bücher." Und will sagen, dass der
Nutzen, den jede solche Schrift leiste, auch von
den heiligen Schriften der Juden, welche Timo-
theus von Jugend an gelesen . . . gelten müsse."

Bud tedy jak bud, mluv, sv. Pawel i w 16tém verši o swatých Pismech. St. Z.

3. Otázka giž gest, co se vlastně dokládá w 16. verši o Pismech St. Z. Rozepřij gest mezi wykladači, zda slowjčko *θεωπνευματος* (od Boha wdechnuté) považowáno býti má co přisudek (praedicatum), čili potahowáno býti může k podmětu (subjectum).

(a) Prawým-li gest přisudkem, dává nám dogista tento smysl: Wšeliké Písmo gest od Boha wdechnuté, — a užitečné a t. d. Důwody, na nichž se přeložení toto zakládá, berau se z půwodnjho, tak řečeného přigatého textu, (textus receptus), kterýž po slowjčku *θεωπνευματος*, klade tak: „Spráwno-li pak gest, tónož textu se držeti, jinak se ten mers přeložiti nedá, než: Wšeliké Písmo gest od Boha wdechnuté, užitečné...“ „ať celá konstrukoj ginému překlada odporuži. Přigínáme-li, pak wýznam: „od Boha wdechnuté“ za přisudek, zneguje (zárwa) gest, že ono, wšeliké Písmo“ (16. verše w našym spógenij gest) „wyznamuje, bi, Pisma swatá“ (w 15. wersu) „an takliko o Pismech swatých slyšeti se může, po se w 16. wersu, wšelikém Písmě dokládá, an wjme de swědectwí Josefá Klawia, že Israelitá swá písma čtili co swatá Pisma, a spolu an přičin se udává, proč Timothens, čtenjm těchto Písem od mladošti, wo wjme w Krista, posilna, a w přeswědčej tomto utwřen býti mohl.“ Kdoby ale někdo žádným způsobem: *πρωτα γαρ εν συνεσημασπογιτι* nechtěl, a a některými slowjčko *κα* w ymnechtěl: překlada geho zdrawého smyslu zagisté se nedostává.

a) byt by i slówjski *θεοπνευστος* (oíl Bo-
 ha wdechnuté) náleželo k subjektu, ani tenkrát
 pro také spogenj těch stěj. wensůw w smysl té
 noymeněj ngmy. netrpj, jakož toho iwe Valgata a
 giných stěj. podobných překladech abledáváme.
 Neboť swatý apóstol nas. takto řj, že Timotheus
 může nepohantelným státi, a wjfo, poněwadž Ho-
 wel sám byl geho učitelem, a poněwadž od datín-
 stěj swatě písma znal, a poněwadž wšeliké Pjsmo
 od Boha, wdechnuté, učitečně gest k němu. Také
 gdo, z druhého wyplývá, a následogjej obsa-
 huje, dáwád předcházejícjho. Izma. 40: 6.
 „Wj. Z jakéhó koli wék, a tuda až stěgj w 10,
 wosnj, i od Boha nadechnuté, tolik gest gístó, že
 se swatým Pjsmám St. Z. negaký charakter připi-
 sngé. Otázka pak gest, jaký by to asi charakter
 byl. I Sw. Apóstol háře „slówjko“, *θεοπνευστος*
 hadřiw širšjm toliko neb etymologickém smyslu,
 buď w smyslu užšjm, w jakowém se die náwěnj
 způsobu, w swatých a swatských spisowatelůw wj-
 wě. 1. Má-li se slówjko toto w širšjm smyslu
 hářti, etymologie a analogie (slówozpyt i obdo-
 ha) wedar nřj, a tomu, abyhom gje překládali:
 Boha dýchajícj, Boha plný, Protož onený Kypke-
 na, Skut. Apoš. 9, 1. nepoznaměhal, že řjm někdo
 džpřá, džmá pla. gesty, w jakoe botaš. Následowně
 mohli byhom slówjko *θεοπνευστος* překládati w
 širšjm smyslu, k to rozuměti, že swatě Pjsmo, w
 Boha pln- gsta, Boha dýchajícj. — Mimo tento širšj
 smysl stěgj i užšj, wázený z obecného i z bibli-
 ckého mluwenj způsobu. Také u Plutarcha tom.
 9. pag. 583. editio Reiskii čtème: „O těch se

domnívalo, že od Boha vedení a nadšené psaní, kterých neobvyčasná modj a zvláštním ducha roz-
 nícením vytržení psaní a slavnější a vznesenější
 mlůvy užívají, jako proroci básněj, věstí. Ad
 tento nadšený pojem světský daleko rozdílný jest
 od smyslu biblického předce v něm sledávané
 ezi užjho a zvláštnjho, co v onom etymolo-
 gickém významu není. V etymologickém smy-
 slu mohlo by se říci, že půjoda, ano celý svět
 nadšený jest; podobně mohlo by se o mnohé
 knize dokládati, že Boha dýchá. An tody ety-
 mologický smysl pauzej aktivnj gest, smysl ohen-
 užj, vženy z obecnjho biblického mřiveny
 způsobu passivnj gest, okazuje, na duševnj, pásov-
 benj Božj. Tak mlůvj zřetelně o nadšených lidsk
 sv. Petr v 2. epist. kap. 1. v. 20, 21, 22, Tom
 nejprvé rozumějce, že zřetelnj proractvj Pjsan
 vlastnjm vyloženiím se nastaví. „Nebo nikdy
 naj, přenesně proractvj lidsk uvějí, ale *Du-
 chem a spiritu inspirati, ut loquerentur* Božj
 lid.“ V tentjž smysl mlůvj svaty spisovatel
 4. Esdráš (4, 21) 22, 23, Zakonitost (Hospod-
 dine) spřáhan gest, protož nikdo nevj, které věci
 učiněny jsou od tebe, aneb, kteří se zacháň skřá-
 ková, protož gestbize psaním nalezomlost před
 tebou, *impuisti enim me. Duchu sancto, et scripsit*
omne, quod fecisti, in scriptura, et non est
in libro, quod scripsisti, et non est in scriptura, quod
scripsisti. „Zakoně tvém psáno“ o Naděz Balhjidě
 povědel svat 25: — „Přijdi sem, a goty osvojí
 v srdci tuém svoji rozum, kteráž nejmá, a
 se dokoná, co počneš psáti.“ Také i Josias
 Klavius cent. Ap. lib. 1. §. 7. odj: že spisova-

telé St. Z. swému se od Boha nančili. Není tedy pochybnosti o tom, že dle biblického mluvení způsobu nadsený gest ten, kterýž zvláštním vnutkáním a působením Božím v takových věcech poučen bývá, kterýchž by schopností přirozenou nikdy byl nepostihl. — Pózůstává, abychom se nyní přesvědčili, že svatý Pawel na dotčeném místě slovy „nadsené“ též v tomto užším neb biblickém smyslu užívá, ač nemluví o osobách, než o věci. Že pak v užším tomto smyslu toto slovyčko bral, viděti gest z toho, že svatým Písmům zvláštní charakter připisuje; to též vyplývá z úzkého spolehnutí dotčených tří věršů a z obecného smýšlení tehdejších Israelitů.

a) Užívá totiž sv. Pawel dwogjlo důvodu, aby utvrdil Timothea v křesťanském náboženství; předně svého důstojenství apoštolského, a po druhé Písm St. Z., a obě klade a spojuje tak, že na gewo dáwa tutěz přesvědčenost o božské vážnosti Písm St. Z., jakož o swém božském povolání za apóstola. To wyswjtá tím wjcc, setrjnie II, jakým způsobem Timotheus zbedlostj swau w Pismech St. Z. we křesťanské wjtě utwřen býti mohli. To se jinak nemohlo státi, leč přičinau neyuzsjho spolehnutí mezi N. a St. Zakonem, a zvlášti přičinau proroctw w Pismech St. Z. obsažených. Anai proroctw tato w N. Z. se wyplnila, a proroctw wúbec od Boha genom zgeweno u dano býti může: proto připisuje swatý Pawel Písmům St. Z. božskau vážnost, a w 16. wersi „nadsené“ je nazýwa.

b) Jakož nás celý kontext o nadsením Písmem

St. Z., nepochybně přesvědčence, tak i Židé téhož věku, božskou, jim připisovali vážnost. Dle svědectví Josefa Flavia (Lib. 1. cap. 8. cont. Apion.) od narození teměň vstupeno, bylo všem Židům, aky knihy St. Z. co Božská Písma pokládali, a žádné jiné knihy za věrohodné neměli. Nebyla však ani jedna kniha do této zbirky přigata, leč kteráž sepsal některý svatý prorok, a nebo jí co božské písmo schválil. Mnoho se však dání na slovo svatých prorokův, poněvadž se osvědčovali zázraky a znamenají co vyslanec Hospodinovy a nadšené vykladatele svatého Zákona.

Ačkoliw ale sw. Pawel slovíčka „wdechnuté“ dogista w něšim a biblickém smyslu (užívá, nicméně z jeho slov nej docela patmo, w čem toto nadšení vlastně záleží, a také powahy gest ona potažnost Písem St. Z. na Boha půwodec. Neboť nej docela stegně, řeknu-li; nej toto, co prawě zgewenij od Boha gest wdechnuté; anebo řeknu-li; tomuto spisowateli, zvláštním způsobem přispíwal Bůh k pomoci při spisowání této knihy. W onom a širším smyslu nadšení gest toliko co zgewenij, a wdechnuté Písmo toliko co písmo, zgewené věci obsahující; w tomto užším smyslu znamená nadšení tolik, co nadpřirozené působení na spisowatele, aby we spisowání swé knihy, (kteráž si obsah buď minulá buď přítomná zgewenij, a nebo i věci historické, s prawým pak spogené zgewenijm) prawdy nepochybili. Máť arci na obě straně takové písmo welikau do sebe wáhu, každému však na gewě bude, že ono gest na vše-

chen způsob důležitější, o kterémž víme, že jeho spisovatel veden byl Duchem svatým, že pravdy nemohlo býti pochybeno, že tedy jest bezpečným a čistým pramenem Božjho zgewenj. Nynj pak z dotčeného mjsta k Timotheowi nenj docela rozhodnuto, jaký způsob nadšenj sw. Pawel zastává, w širšjm-li, čili w užšjm smyslu go béře-

a) Z spogenj 16. werše s předeslými widěti gest, že swatý Pawel ho uwádj na důwod prwnějšich, kdežto řekl, že mohau swatá Pjsma Timothea naučiti k spasenj skrze wjru, kteráž gest w Kristu Ježši; a protož se widj prawdě podobno, že sw. Pawel zastává nadšenj Pjsem St. Z. w širšjm toliko smyslu, t. g. že w nich zgewenj a proroctwj obsažena gsau; powážjme-li však,

b) že sw. Pawel slowjčkp „wdechnuté“ na wšecky knihy St. Z. bez rozdjlu wztahuge, kdežto předce patrnó, že mnohé z nich obsahuj historii toliko, ač s pravým zgewenjím wjce méně spogeanu: newyhnutelně následuge, že sw. Apoštol Pjsmo St. Z. w užšjm smyslu od Boha wdechnuté nazýwá, a že netoliko knihy prorocké a giné, prawé zgewenj obsahujcej, než i knihy děgepisné řjzenjm Božjm a zvláštnj pomocj Ducha swatého sepsány gsau. A toho tjm wěšjím právem domýsleti se můžeme, že sw. Pawel tomu tak chtěł rozuměti, poněwadž na tom welmi mnoho, ana i wšecko záležj, aby wškeren budancj, wěk žiwé o tom nabył přeswědčenosti, že zgewenj Božj, kteréž nenečasto do wěcj děgepisných wetkáno gest, anplně pochopeno; a od spisowatele bylo wěrně zaznamenáno.

Ačkoliw w ostatnjch spisech apoštolských téhož zde wyloženého učenj *zgewně* neslledáwáme: nicméně dotčené mjsto sw. Pawla tolik swětla nám poskytuje, že i ostatnjm apoštolům rozuměti můžeme, an Pjsemům St. Z. takowau připisuj wážnost, že ono wdechnutj Božj se wztáhuge ne-
toliko na wěc, nébrž i na spisowatele, kterýž gi zaznamenal; gako u p. Skut. ap. 2, 25—31. kde sw. Petr takowý činj zázwerek, z něhož wyswjtá, že knihám St. Z. bezpostřednj připisuge nadšenj. Tak i 2 Pet. 1, 21. dowozuge tentýž sw. apoštol, že proroci z nadšenj Ducha swatého mluwili.—

Byli pak gsau negedni mezi wykladači swatých Pjsem, kterýž namjtalí pochybnost, nemá-li se tóto wdechnutj Božj obmezowati genom na spisowatele; a může-li se wztahowati i na wěci sepsané, zdaž by nemělo býti obmezeno genom na zgewenj w neyužšjm smyslu.

Co prwnjho se dotýče, dj Bretschneider we swém *Handbuch der christlichen Dogmatik der lutherischen Kirche*, na stránce 84. prwnjho djlu: „Hiebei ist jedoch zu bemerken, dass die Apostel zwar eine Inspiration der Verfasser des A. T. behaupten, hingegen dieselben irgends auf die Schriften selbst, oder die im A. T. enthaltene Geschichte des jüdischen Volkes und andere, mit der Religion nicht in engerer Verbindug stehenden Theile ausdehnen.“

Přehlednul však Dr. Bretschneider dotčené mjsto sw. Pawla, kde wýslovně dj: „Wseliké Pjsmo (totiž St. Z.) od Boha wdechnuté.“ Mluwj tedy sw. Pawel o nadšenj *Pjsmu*, neboli těch *wěcj*, kteréž w Pjsmě obsaženy gsau. Anot ale

Písmo ani samo se nesešlo, ani s nebe dáno gest lidem, samo sebou se rozumj, že i geho spisowatelé, aby nepochybili prawdy, nadšeni byli. A tak i když to obrátjme: byl-li který spisowatel nadšený, nebyla mu zagisté tato zvláštnj pomoc Ducha swatého k ginému propůgčena, než aby zgewenj poznal, a prawdy nepochybil: a protož samo sebou se rozumj, že i to, co řizenjm a pomocj Ducha swatého sepsal, wdechnuté neboli nadšené gest. — Ostatně dotčený Bretschneider nenj si ani sansledným, an we swém kljči filologickém N. Z. při slowě „wdechnutý“ dj, že se ho w N. Z. užjwá djlem o osobách, djlem o wěcech.

Proč ale p. Bretschneider dle příkladu staršjho Tellera ničehož slyšeti nechtěl o nadšenj swatých Pjsem St. Z. wübec, neyméně pak o historické a didaktické gegich částec, sám takto dowozuge, řka: „So viel ist ausser Streit, dass Paulus alle Verfasser dieser Schriften als unter dem Einfluss des göttlichen Geistes stehend betrachtet; aber es erhellet nicht, dass sie diese Wirksamkeit des heiligen Geistes auch auf jeden einzelnen historischen und didactischen Theil des A. T. oder gar auf einzelne Worte und die Abfassung der Schriften selbst ausgedehnt wissen wollen. Da nun bei den historischen Theilen des A. T. eine Inspiration ganz unnöthig war, indem die Geschichte des Volkes von den Priestern, denen sie wohl bekannt war, geschrieben und fortgesetzt wurde; da dabei andere geschichtliche Werke gebraucht worden sind; da die Genealogien und Reihenfolgen der Könige und Hohenpriester vorhanden waren,

und die Geschichte des Volkes im Ganzen der Politik angehört, und mit der Religion in keiner oder nur entfernter Verbindung steht; da manche Bücher eine Sammlung von Aussprüchen und Maximen verschiedener Verfasser, und manche bei gewissen Gelegenheiten verfertigte Gesänge enthalten: so kann man die Aussprüche der Apostel nur auf diejenigen Theile des A. T. beziehen, welche die früheren göttlichen Offenbarungen gewisser Religionswahrheiten enthalten.“ —

Z toho ze všeho widěti gest, že p. Bretschneiderowi „nadšenj“ gest tolik, co „zgewenj“; anoť ale Pjsmo St. Z. mimo zgwenj obsahuge mnoho giných wěcj, protož spisowatelům toliko připisuge nadšenj, kteréž gegich spisům, zvlášť historickým a didaktickým dokonce upjrá. Že ale při tom p. Bretschneider na welikém omylu gest, an pogem nadšenj tak obmezuge, tjm dokládáme: 1) Sw. Páwel nečinj na dotčeném mjstě žádného rozdjlů mezi Pjsmem a geho spisowateli, aniž děl j pjsmo od pjsma; nébrž dokládá wúbec, a to gasnými slowy: „*Wšeliké* Pjsmo od Boha wdechnuté, užitečné gest a t. d.» 2) Ačkoli geho děgepisné knihy negsau předmětem zgwenj Božjho, nicméně děginy hebrejského národu — nikoli wolné, nébrž welmi úzké, a takowé spogenj wáže s zgwenjm Božjm; žeby toto wytrženo gsauc z oné historie, nemohlo ani náležitě býti oceněno. Pro toto úzké spogenj nikoliw nenj nedůstogno Božjho hospodárstw j, aby se nadšenj wztahowalo i na částky děgepisné, nenj nedůstogno, an historie národa hebrejského

wětšjm djlem gest historie bohowlády. 3) An sc dálo w starém Zákoně wšeccko w podoben-
stwjch, nenečasto prawé zgewenj bud wetkáno
gest do děgepisu, anebo se pod rauchem pauze
historickým ukrywá. Kdo tedy upjrá, že děginy
St. Z., na gegichž základě wzděláno gest zgewenj,
sepsány negsau zwláštjn řizenjm a pomocj Du-
cha swatého: neupjrá-liž zároweň, že ani prawé
zgewenj, aspoň na oněch mjstech sepsáno nenj
pod tauže spráwau? 4) Didaktická částka Sw.
Pjsem St. Z. w tomtěz, ne-li geště užšjm spogenj
gest s zgewenj Božjm, nežli částka historická.
An zgewenj se týká wje naučenj dogmatického,
didaktické pak knihy naučenj mrawů; zgewenj,
se má tedy k těmto dotěcným knihám, gako
základ k celému stawenj. Poněwadž ale každé-
mu patrné gest, že odwozená tato prawidla mra-
wů dogmatické částce zgewenj, netoliko neodpo-
rugj, nébrž w neypěkněšjm sawhlasj s nj gsau:
nižádným způsobem připastiti nemůžeme, že kni-
hy tyto lidský toliko gsau nálezek, a že heze wšj
pomoci Duchaj Páně sepsány gsau. 5) Ačkoli
sami zastáwáme, že každý spisowatel psal dle mj-
ry swé schopnosti a mluwenj způsobu, že tedy
ono nadšenj newztahuje se na slowa a zewnitřnj
sloh řeči, nébrž toliko na wěc, o kteréž se ged-
ná: nicméně i slowa a gičh spogenj na tako-
wých mjstech za wdechnuté máme, kde by ta
neymenšj změna se přjčila zgewenj patrnému,
aneb to ono proroctwj, wpuštěnjm, přestawenj,
zginačenjm gednotliwých slow potlačeno bylo.

„Těhož smýšlenj s námi gest Dr. Twester

we swé obeenj dogmatice, kterýž dj: „Wir haben zweierlei Elemente im A. T. zu unterscheiden, solche, wodurch es dem Neuen verwandt, und solche, wodurch es ihm entgegengesetzt ist. Es liegt in der Natur der Sache, dass nur die ersten und nicht die zweiten auf Christi Geist zurückgeführt werden können, nicht das Gesetz, sondern die Verheissungen, wie denn auch wirklich solche Stellen, die eine Inspiration des A. T. darthun, auf prophetische Schriften gehen. . . . Da jedoch auch Moses von Christo geschrieben hat, (Jan 5, 43,) da auch das Gesetz eine typische, also prophetische Seite hat, so darf man nicht meehanisch scheiden wollen, was im A. T. inspirirt ist oder nicht.“ Uwážjme-li mimo to, že nenj ani gedné knihy w St. Z., kteráz by k swrchowanému aněclu, genž gest přjprawa k nové umluvě a k přigitj Krista Pána — wjce méně směřuge: sotwy nám bude možná, gedinau z počtu nadšených vymazati.

Práwem tedy uzavřiti můžeme, že nadšenj, kterěz Sw. Pawel 2. Tim. 3, 16. Pjsmům St. Z. připisuge, na wšecky geho knihy, buď zákonnj, buď historické, buď naučnj rozšjřeno gest. Při tom ale mlčenjm pomjgme ostatnj otázky: k gakému stupni toto nadšenj dostaupilo, stegně-li gest u každého spisowatele, stegně-li w celé každé knize od počátku až do konce, bylo-li positivnj či negativnj a t. d. Takowého čos nenáležj wšak k našemu cjlj, kterýž nám byl wytknut, ostatně pak nic na tom nezáležj, wjmeli takowé podrobnosti, čili newjme; i přestáwáme tedy na tom, že gsme se přeswěd-

čili, že veškeré knihy i St. Z. Duchem Páně wdechnuty, a goho řizenjm sepsány gsau. *)

4. O powinnosti weřejné a společné modlitby.

Od

Jana Valeriana Jirsjka,
faraře Minického.

Že weřejná a společná modlitba z neyprávějšich powinnostj, křesťanského náboženstwj gest, káže se snad přečasto. Než ale, co platno, gestli ti, gichž se to týká, toho neslyš? Co platno, by slowa Božjho kazaťal sebe důkladněgi o této powinnosti mluwil, gestli práwě ti, ku kterýmž goho směruje řeč, na kázanj nikdy nechodj? Neb ti, genž na weřejnau a společnau modlitbu nic podržj, w kostele se widěti nedagj. O té swaté powinnosti, že se tož negen doma a sakromj, nohrž také u weřejnosti a w společnosti giných lidj modlati máme, mnoho se rozkládá i w náboženských knihách; ale opěť prawjm, co platno, an takowých knih práwě ti, gimž by toho bylo neywjce potřebj, nikdy do rukau newezmau? Co tedy činiti pasyři dušj, má-li takowau owěčku w stádu swém, kteráž na weřejné a společné modlitby nic nedbá, a do kostela nechodj? Máť owšem hledati té ztracené, zblaudilé

*) Když již i němečtj spisowatelj mjno Čechy pogeďnánjmj swými nás podporugj: gak bychom si neměli přáti, by wjce gich z vlastenského duchowenstwá, mezi kterými k spisowatelstwju wýtečně schopných mnoho počítáme, čapopis tento w oblíbenj čtenárstwá udržeti nám přjmně nápomocni byli.

Red.

owečky, hledati dotud, dokad by gj nenalezl. Mnohý snad prospěge, gestliže duchownj pastýř s takým člověkem mezi čtyřma očima promluwj, geg w lásce a tichosti napomene, a zhaslý w něm oheň nábožnosti zase rozžehne. Co ale činiti, nedá-li s sebau tak mluwiti? Člowěk-li horké krwe, prudkých vášnj gest? Co počne pastýř dušj, stogj-liten, genž weřegnau a společnau modlitbu zane-
 dbáwá, s njm na stegném, anobrž i wyššjm občanského řádu stupni? Takowězto osoby austnjch domluw nepřigjmagj s ljbstj, a těžce nesau, anť gim někdo trpkau prawdu upřjmo do oěj mluwj. I maudrému, opatrnému a práwě oswjcenému knězi těžký býwá mnohdykráte osobnj a austnj bog s wzdělanými takými nemodlenci. Přesahgje nenečasto i kněze wtipem a bystrau důmyslnostj swau, uměgj hned na wšecko odpowědjtj, lahodné a wybrauné řeči krowem i swé nepravosti zastřjtj, a sebe omlawitj, byt přčiněnj gegich sebe patrněgšj bylo. S chytrau a obratnau wýmluwnostj: uměgj tacj lidé i neyostřegšj šjpy od sebe odmrštiti, a nemá-li pastýř téhož hbitého, wýmluwného gazyku, nechat se ani s nimi do boge nepaustj. Má-li tedy wšeho nechat? Má-li snad i slepým i němým býti hljdačom w Israeli? Nemá-li aspoň pro upokogej swéke vlastnjho swědomj wšecko možné, seč gest, učiniti? Chce-li swědomj swé čisté zachowati, a osadnjka swého naprawiti; a tušj-li, žeby osobnau swau přjtomnostj ničehož nepořjdl, ba snad wjce pokazil, než naprawil: tehdy nic nepozůstáwá giného, než aby geště listownj domluwau obrátil se k farnjka

swému. Owšem to smutné, pastýř-li k ůwečkám swým, ne žiwým hlasem, nýbrž mrtwým pjsmem mluwiti musj. Dobré owce slyšj pastýře ze zpovědnice, z kazatelny k nim mluwjceho, Negsau-li ale dobré, a nechť-li ani kázanj, ani křesťanského cwičenj, ani zpovědnjkowa napomenutj slyseti, co potom činiti, by přede, buď giž libo či ne-libo, prawdu slyšely? Ne beze všeho prospěchu učinil gsem gednaa následujcuj list k gedné takowé powýšené a weřegnuu modlitbu zanedbawajcuj osobě. I podávám geg zde s malau přeměnuu toliko na ten cjl a konec, bych okázal, že mnohdy pastýři nic giného nezbywá, než psáti, a takým způsobem nšj nedbalého farnjka swého dosáhnutí,

Urozený, wysoce ctěný Pane! Totož pjsi w hořkosti a bolesti srdce swého, a ze žádného giného úmyslu, než abych Wašnostem dal na gswa, gak welice wás ctjm a miluji, a gak tuze gsem, žádostiw, opravdowého blaha wascho. Ó kéž by, Wst. do srdce mého nahlednauti mohla! Spatřili byste tam neywraucnějš k Wám lásky plápol, a nic byste nepochybowali, že čistý a dobrý gest úmysl můg, an tento swüg list k Wašnostem činjm.

Že každý člověk powinen gest se modliti, a buď on co buď, na Pána Boha často zpomjnatí, cele wěřjm, že i Wst. toho, nezapjrá. Důwěřugi se slechetnému srdci Wašemu, že s wděčnostj a djkůčiněnjm těch welikých, darů od Boha přijimate, kterýmiž Wás nad giné hogněgi a středěgi ráčil naděliti, a že i často za to pro-

sjte, čehož gest Wám potřebj. Co kdy bylo hodných, dobrých a slechetných lidj, žádný z nich modlitby w lehkosti neměl! Za dobrého a slechetného pána i Wás máge, dokonce tedy nie nepochybugi, že často na modlitbách trwáte, že se sám pro sebe, w tiché domácnosti, w saukromj modljte. A dobře a chwalitebně činjte, gestli w osamělem pokogjku swém, kdež Wst. nikdo newidj, nábožnau modlitbau Pána Boha chwáljte, a gemu w neyhlubšj pokoře powinowanau vzdáwáte úctu. Dobře řku činjte, modljte-li se w skrytě Pána Bohu, a welebjte-li neyswětěgsj gméno geho wráucjm wyléwánjm nábožných modliteh wstáwage i léhage. Wzšte w gistotě, slowutný Pane, že modlitba Waše o samotě a w temnu tichého přjbytku Wašeho wykonaná ljbj se Bohu, a že milostiwě sklonj se k Wám ten swrchowáný Pán, gestliže wráucjm a roznjceným srdcem ho wzywáte. Ale však neračte se nikoli donnjwati, žebyste tjm celé swé powinnosti byl učinil dosti, neb každý člowěk powinien gest, také u weřegnosti konati modlitbu swau, a před očima swých społubljnjuh, w gegich społecnosti gméno Hospodinowo chwáliti a welebiti.

Gá nice newjm, a s bolestj srdce swého to prawjm, že newjm, co držjte o náboženstwj křesťanském, gesto žel Bohu! powinnostj prawého křesťana w přjčině weřegné a společné modlitby, gakož i některých giných, newykonáwáte. To ale wjm w celé gistotě, že sám sobě přehogné zřj-dlo, newyważný zdroj welikých slástj a útěh zacpáwáte, že sebe pripravugete o tak mnoho

poswęcugjcjch a oblažugjcjch prostředků, kteréž toto swatoswaté náboženstw poskytuje, a gichžto sju a blahočinnau moc byste sám na sobě brzo zkusil, kdybyste gen tjmto Božjm učenjm žiwot swüg sprawowati chtěli. A že skutečně weřegné služby Božj a společnan modlitbu w chrámu Božjm za malau wěc pokládáte, důwodem gest mi toho gednánj Wašnostino, Nebo Wst. se celý rok chrámu Páně cizj, a gá newjm giné toho přjčiny, než že snad se Wám to za nepotřebné widj, do kostela choditi, a tam se w společnosti giných lidj modliti. Snad prawjte: Gá se doma modljm. I ginj dobřj a šlechtěj lidé doma se modlj; nicméně sami wyzaawagj, že pobožněgšj a wraucněgšj gsau gegich modlitby w chrámu Páně wykonané. Nebo zde wšecho mocně srdce gegich, zagjmá, a swatých hnutj w gegich myslj zbužuge. Zde oltář s hořejmi swjocmi, oltář ozdobně okrášlený; zde kněz w poswátném, raušo služby Božj konagjej; zde wonný oblak z kadidelnice wystupugjej; zde wázný warhan dlahol; zde zpěw a hudba; zde wšecho mocně mluwj k srdci; zde wšecho k nábožnosti, takowka připuzuge těch, genž wěřjcy srdce sem přinášegj. Kdybyste, słowutný Pane, rozumu swého nemjrně a přjliš neopadsazowal nad přistwořený srdce swého cit, nebyloby možná, by srdce Wašnostino při tak mnohých pohautkách k pobožnosti w kostele zůstalo ghladno a studeno. A gak wraucně a nábožně teprw w stawu byste byl se modliti, kdyby wjra Kristowa w srdci Wašem žila a panowala. Ó gakby se teprw srdce Wašnostino swatým ohněm

rozpálilo, kdybyste věřil, že Bůh sám zde na oltáři skutečně a podstatně gest přítomen? Gakby we wracuj nábožnosti rozplýwalo srdce Wašnostino, kdybyste cele a úplně věřil, že zde neyswětějšj beránek, Kristus Jezjś, prawý Syn Božj, pod způsobau chleba gest zakrytý? Kterakby se teprw srdce Wašnostino roznjtilo a rozplamenilo, kdybyste věřil, že zde wěčné lásky plamen bez přestánj plápolá? Což se w chrámě při weřegné službě Božj podává, toho krom chrámu nikde najti nelze, Bůh sice přítomen gest na každém mjstě: nieméně w chrámu přítomnost swau plněgi zgewuge, a plaěgi požjwati se dáwá. Modlití se může křesťan na každém sice mjstě, wzywati může Boha i doma w tiché komůrce swé: má-li ale doma neyswětějšj swátost Oltárnj, a oběť mše swaté? Tato předustogná a přewelebná oběť gest drahodrahé ceny, gest pramen nestihlých milostj a slastj, a toľby zagisté i Wašnost urozený pán poznal a sám na sobě zkusil, by toľiko při nř s prawau pobožnostj chtěl býti přítomen. Zde také widěti lidi každého stawu a řádu, wěku a pohlawj. Zde widjte wšecky ty shromážděné, s kterýmiz totěz mjsto, tauže kraginu obýwáte; zde gsau shromážděni wšickni ti, s kterýmiz radost i žalost, dobré i zlé wěci, přicházegcej na kraginu a sausedstwo Waše, dělití musjte. Kol sebe uwiděli byste zde ty wšecky, anto dřjw heb pzděgi mrtwé tělo Waše k chladnému krobu doprowázeti, a rakew Wašnostinu wřelými upřjmné lásky slzami smáćeti budau. A snad totěz mjstečko, kterékož by se w kostele dotknula noha

Wašnostina, smáčely by gednau dobré djtky Waše wděčnými slzami, an Urozeného pána giž dáwno zde nebude. Ó možná-li, by to vše Wsti, k nábožněgšj a wraucněgšj modlitbě nepohnulo? Možná-li, by při tak mnohých pohnutkách k pobožnosti chladno a studeno zůstalo srdce Wašnostino? Možná-li, by příklad tak mnohých zde shromážděných nábožných ctitelů Božjch srdce Wašeho podobným ohněm neroznjtil? Možná-li, byste tak mnohými zde shromážděnými a prawau nábožnostj roznjcenými křesťany zbuzen a vzdělán nebyl? Ó kdybyste gen chtěl, wyznal byste zagisté, že doma mysl Wašnostina často býwá rozlezlá, nepozorná a roztržitá, doma že tšje wěcj a starostj srdce Waše odwozuge od prawého nábožného modlenj!

W chrámě byste se také s wětšjm prospěchem a aučinkem modlił, než doma. Domácj naše modlitba ach gak chladná a roztržitá často býwá! Gak často se modlitbě našj domácj nedostáwá prawého ohně, prawé dáwěry w Boha, žiwé lásky, a pewné wjry. Gak často prosjme i za wěci, za kteréž bychom nikdy prositi neměli. Co diwu pak, gestli nám domácj modlenj naše málo prospjwá, gestli naše prosby wyslyšány nebywagj? Než ale všech těch nedostatků a wadprázdna gest modlitba naše wercgná a společná. Nebo modljme-li se w chrámě s knězem a s tak mnohými nábožnými lidmi, modljme se we gméau swaté ejrkwe, a ti nábožnj lidé, s kterýmiž se modljme, doplňugj, čehož se modlitbě našj nedostáwá. Nenj-li tedy někdo sám o sobě hoden,

by od Boha wyslyšan byl, gsaut ginj, genž se Bohu ljbj, a geho milosrdné oči na sebe obra-
cugj. By také Bůh chtël někoho zawrhnanti a
oslyšeti, neoslyšj předce, poněwadž ginj Božj
přátelé a miláčkowé s njm se modlj. W chrámě
se nikdo nemodlj sám, w chrámě nenj nikdo sám
sobě zůstawen, neboť w chrámě má každý tolik
u Boha přjmluwej, kolik zde nábožných a šlecht-
ných gest křesťanů. Dále gest wěc gistá, že gi-
stých darů a milostj neuděluje lidem Bůh nepo-
stizitedlný, leč prosen býwá od mnohých. O tom
nás prawowěrných přeswědčuje neomylné slowo
Božj. Abraham, otec wěřjceh, přjtel a miláček
Božj prosil Boha s welikau snažnostj, by ušetřil
hřjsných měst; ale modlitba geho nebyla plat-
na, Bůh se nedal obměkčiti. Kdyby se ale to-
liko deset nábožných obywatelů bylo našlo,
genžby byli s Abrahamem prosili za milost,
bylaby hřjsná města popelem nelehla. Můz-li
tedy dobrotiwý Pán nebeský modlitbu tu, kterauž
před oltářem Syna geho neymilegšjho ne deset,
alebrž sto a wjce nábožných lidj z roznjcených
wyléwá srdeč, oslyšeti? Společná modlitba, prawj
geden oswjcený učitel, takorča dorážj na přede-
brotiwého Boha, a geho lásku a milosrdenstwj
k wyslyšenj proseb lidských připuzuge. Konečně
každý prawowěrný křesťan cele a úplně wěřj, ó
by i Wst. uwěřiti chtël, slowům swěta Spasitele,
genž gest wěčná a neomylná prawda, a genž djs
„Opět prawjm wám, gestližeby dwa z wás swo-
lili se na zemi, a wšelikan wěc, za kterauž by
koli prosili, staněť se jim od Otce mého nebe-

ského. Nebo kdežkoli shromáždí se dva nebo tři ve jménu mém, tuť jsem já u prostřed nich." Zdalí tu negistí Spasitel, že modlitba dvou nebo tří, genž se společně modlí, vyslyšána bude? Čím aučinliwějš a platnějš musj tedy býti modlitba ta, kterauž ne dva nebo tří, nobrž sto a tisíc lidj wykonáwá? A chce-li toho Wašnost příklad mjti, gak mocná gest takowá modlitba společná, otewřte medle písma swatá, a račte nahlédnanti do nich. Ať gen něco powjm, zda newjte, že Apoštol Petr w žaláři uwězněn, řetězi swázán, a na smrt giž byl odsauzen? Wěřejč plni strachu se shromáždili a bez přestánj zaň se Bohu modlili. A hle modlitba gegich společná ančinkowala! Bůh činj zázrak, angela swého posjlá dolů, žalář se otwřá, řetězowé padagj s rukau Petrowých, a on vycházj ze žaláře swého skrze prwnj i druhau stráž. Wst. bez pochyby wěřj, že w kragině Řjpské naši předkowé, přišedše do této země, gsau sobě udělali stánky; že Přemysl od pluhu powolán byl na trůn Český; že Lewý Hradec na břehu Moldawském bljž Aunětic byl geden z prwnjeh a neystarsjch chrámů křesťanských we vlasti našj: i proč byste tedy také newěřil, že onen přjběh ewangelický na pewné prawdě historické gest ustawen? Důwodowé wěrohodnosti gsau zde w swatém písmě titjž, kterjž gsau we wašj kronice, ba daleko gistějš a wáznějš.

Žádná modlitba nenj bez spasitedlného aučinku, ta ale společná a weřegná, kteráž se z chrámu wznášj wzhůru k trůnu dobroty a lásky wečné, ta zagisté skrze nebesa prorážj a zwlast-

nj utěšené odplaty docházej. Nebo zde se modlj
 geden za druhého, kněz pak při oltáři za wšecky.
 Negedná-li tedy Wst. proti sobě, a neškodjte-li sám
 sobě, anť chrám Páně a společnau, weřegnau
 modlitbu zanedbáwáte? Račte upřjmně wyznati,
 proč se Wašnostem protiwj a oškliwj weřegná
 a společná služba Božj? Proč s těmi, s který-
 miž tutěz dědinu obýwáte, s kterýmiž wše i ra-
 dost i žalost děljte, s kterýmiž chtě nechtě žiwu
 býti musjte, nechcete zárowěň chwáliti a welebíti
 Boha gako gednjm hlasem? Wašnost gest owšem
 wywýšeněgšj, wzdělaněgšj a učeněgšj, než tisje
 giných lidj; než ale chránj-li i maudrost Šalomau-
 nowa před pádem, a sjla a moc Antiochowa před
 smrtj? Člowěk ostáwá wždy člowěkem, člowěkem
 bjďajm, hfjšnjm, pádu podrobeným, smrtedlným.
 Wědomo mi gest z mnohé zkušnosti, že Wst. pán
 citedlné, gemné má srdce. Ráčjte býti pln útrp-
 nosti, lásky a dobroty k wšechněm lidem.
 We strastech i slastech wšech lidj wěrné úča-
 stenstwj béřete. Ó gak se to tedy přiházej, že
 toliko společná modlitba etného srdce Wašnostina
 nemůže roznjtiti, ta modlitba, řku, kteráž we
 wšech giných srdcích swatý oheň nábožnosti roz-
 paluge? Ó kéz by budaucně poswátný zwonů hla-
 hoł wolagjcy s wěže nábožné křesťany do chrá-
 mu k weřegné a společné modlitbě, i Wás wzá-
 cný pane tam přiwolal! Ó gak weliké bych se
 tjm dočekal radosti, gaké bych z toho měl potě-
 šenj! Gakby i Wašnostem to bylo na neyweyš
 prospěšno a spasitedlno! A zda byste tjm i bliž-

njmu swému platně neposlušil? Ó zagisté zebý tento dobrý příklad Wrašnostin i geg učinil ctnostnějšim a blaženějšim. Wše ale, eož prosjwá bližnjmu, eož ctnostnějšim geg a blaženějšim činj, gest bez pochyby od Boha přikázáno. Může-li tedy Wst. weřegnan, společnan modlitban swan bližnjho skutečně lepšim a šťastnějšim učiniti; nic neračte pochybowati, že i powinni gste, weřegně a společně se modliti. *Čá* ale negn dauřan, nébrž céle a úplně weřym, zebyste platně i bližnjmu swému poslušil, kdybyste do kostela chodil, a weřegně, před twářj giných lidj Pána Boha chwáliti chtěl. Powážte gen, wzácný a welectěný pane, gak dobrý byste celému sausedstwu dal příklad. Dobřj příkladové magj ale přewelikau cenu. Oni poučagj, wzdělawagj, by i nemluwili. Protož kdyby i Kristus, wtělený Syn Božj byl zřegně nřečl: „*Tak svěť svěťlo naše před lidmi, ať widj skutky vaše dobré,*“ giž přirozený slechetný cit náš by nám to byl za powinnost uložil, bychom bližnj swé dobrými předeházeli příklady. Každý tedy člověk, a buď on kdo buď, powinen gest, dobrý příklad giným dáwati, proto že každý powinen gest, duchowaj blaho giných lidj dle neywětšj možnosti swé rozmáhati, a gim k spasenj dopomáhati. K tomu tjm wjce gest zawázán ten, gehož Báh giným předstawil, gemuž z ohledu giných zwláštnj které powinnosti uložil. Čjm wyše tedy kdo stogj, čjm wjce nad giné gest powýšen: tjm wjce má se geho žiwot před ginými stkwiti, s tjm wětšj snažnostj musj ten a taký býti bedliw dobrých

příkladů. Ó byste to i Wy slůwutný pane dobře powázili, byste vždy na paměti měli, že oči všech gsan na Wás obráceny. Wšecken lid držj Wašnost za rozumného, vzdělaného i učného pána, všickni se o Wsti. domnjwagj, že powinnostem swým co neylépe rozumjte. Ach gaké to tedy pohoršenj, an málo kdy, anobrž dokonce nikdy při weřegné, společné modlitbě wynagjti se nedáwáte. Aneb nenj-li to pohoršenj, když Wst. nikdy nižádným zewnitřjm skutkem na gewo nedáwá swého náboženstwj? Když Wašnosti nikdy při weřegných službách Božjch widěti nenj? Nemusj-li všickni lidé se o Wsti. domýsleti, že se stydjte aneb za Krista a swaté geho náboženstwj, aneb za bližnjho swého, s kterýmžto se nechcete zároweň na gednom mjstě modliti? Neračte se omlauwati, že doma Bohu se modljtę? By to i prawda bylo, kdo to widj, kdo kdy slyšj modlitbu Wašnostinu, by Wám mohl uwěřiti? Ach nastogte, gaký to tedy zlý, příklad! A zhyne-li gedna toliko duše tjm zlým příkladem swedená, z čj rukau gj požádá gednau Bůh sprawedliwý? Ó běda tomu člowěku, skrze něhož přicházj pohoršenj!

Wašnosti gste w každém giném ohledu, tak příkladně žiw, že w prawdě žiwot Wáš pěkným gest zrcadlem sličného Wašeho srdce a šlechetné duše. Ó kéžbych se dočekał té gestě radosti, byste i také w této přednj a hlawnj stránce powinnostj swých giným dobrým swjtil příkladem! Kéžbyste budaucně w čas od cjrkwě prikázaný a Pánu Bohu zwlášt zaswěcený mile a ochotně do

chrámu k veřejné a společné modlitbě chodit! Kéž byste nejen w tiché domácnosti své, nýbrž i také veřejně, a přítomnosti svých spolulidj gméno Hospodinowo chváliti a welebiti chtěl! O nedal-libyste tjm zřegně na gewo, že wěřite, daufáte w Boha, že láskau k němu srdce Wašno- stino gest rozzate? A každý, kdožby Wás w chrámě modljeho se widěl, byby wdělán, k podob- né nábožnosti wzbuzen, týmž swatým ohněm roz- njoen. I okusili byste gednuu blahoslavenstwj všech těch, kteříž zde dobrými příklady swými giné wdělali, poswétili a w dobrých skutečch rozhognili. Neb dobrý příklad wždy wydáwá do- bréowoce. Waše wjra utwrdilaby wjru giných; Waše wraucnost giné by učinila wraucjmi, Waše pobožnost rozžehlaby pobožnost giných. Byste se slowútný Pane doma modlil i se wšj možnau wrauc- nostj, oheň Wašj nábožnosti předce nikoho ne- rozpálj, wraucnost Waše předce nikoho wraucjmu ne- učinj, poněwadž Wašnosti nikdo newádj. Kdybyste si ale také veřejnau a společnau modlitbu obljbiti chtěl, ó gak mnohý by Wašnostmi wzbuzen byl a připuzen k stegné nábožnosti. Nerozpálil-liby swa- tý oheň nábožnosti i giných, kdyby Wás, genž u tak mnohých we veliké ctě a wáznosti geste, widě- li, an, ten swatý oheň celé Waše gednánj, celau Wašj duši mocně rozněcugo? Možná-li aby ta swa- tá důwěra w Boha, kternuž byste tak krásně wšechněm lidem dal týanz běhom na gewo, nena- plnila geste také toho onoho srdce, neoblažila také geste gednoho ó druhého? Možná-li, aby se někdo geste za wjru swau styděl, widj-li, an i Wy wza-

cný pane, mnohou vzdělanostj nad jiné zřetělný, s jinými veřejně a s radostj jí uznáváte? Hle, to všecko by veřejně, společná modlitba Wašnostina způsobiti mohla. Mohlibyste duchovní blaho svých spolulidj rozmnožiti a lepšími i šťastnějšími je učiniti. Či Wašnostem na tom nezáleží, gaej gsau ti lidé, s kterýmiž žít býti, s kterýmiž obcovánj mji musjte? Nic-li Wašnostem na tom nezáleží, bližj-li Wáš dobty a slechetný, či zlý a bohaspustlý gest člověk? Toho se nikoli o Wši nedomjwám, gesto mi wědomo gest, že nenečaste obecné dobro i s osobnjmi oběťmi rozmáháte, že ctnostné a slechetné a bohabogné lidi etjte a milujete, a rád kol sebe máte a widjte. Nač tedy gíž wjte, kterau cestau můžete toho dosáhnauti, by lidé lepšími a blaženějšími byli. Gíž znáte ten prostředek, kterýmž můžete jiné lidi naprawiti, vzdělati a oslechtiti. Budtež wzaený pane sám nábožný, a tudjž mnohé zbudjte k nábožnosti. Chwalte a welebte sám prwe Boha swého, a naučjte i jiné Boha chwáliti a welebiti. Rozpalte prwe sám srdce swé ohněm swatým, a rozpáljte i jiné. Že to swatá gest powinnost Wase, nic nepochybgte. Nebo ze společné, veřejné modlitby přewyborné Wašnostem i jiným lidem pocházej owoce, owoce, kteréhož domácí swau modlitba, aby sebe lepší a wraucnější byla, nikdy dosáhnauti nemůžete. Co však Wašnostem i jiným lidem tak wýbrné nese owoce, gest bene wšj pochlyby od Boha přikázáno, a Wašj powinnostj. Ó kéabych byl nemluwif nadarmo, kézbyste slyseti chtěl hlasu

swého milujícího pastýře! Deyž Bůh, abych byl srdce Wašnostino obměkčil! Ó s gakau radostj bych Wst. k swému vlastnjmu srdci přiwínil! Ctjm Wás slowútný pane vysoko, ale etilbych wás zdwoženau měrať, mělbych Wst. u nejwětšj eti a sláwě, kdybyste i této swé přednj a hlawnj powinnosti tynž chwalitebným způsobem činil dosti, gakowýmž i giné swé powinnosti ráčjte plniti. Konečně prošjm snažně, neračte mi nie za zlé mji; neboť opět a opět dokládám, že toliko láska, wraucj plamenná láska k Wašnostem, gakož i pastýřská powinnost moge gsau a přjčině, že tento swúg srdečný list k Wám činjm. Posléze na Pánu Bohu žádám, aby se Wsti. wždy dobře a šťastně wedlo, předně podle duše, potom i podle těla. S tjm milost Božj s námi.

5. Poslušnost probostů při kollegiatnj kapitole SS. Apoštolů Petra a Pawla na Wyšehradě, w Praze. *)

Wogtěcha Ruffera, kapitolnjho wikaře na Wyšehradě.

Wyšehrad, prwnj sjdlo knjzat českých, byl též hlawnj mjsto wěškeré od Čechůw obsazené kraginy, nejsilnějšj powuost, schránka wšech pokladů a klenotů českých moenářů, byl sjdlo nábožnosti, mautdrosti i učenosti. Na Wyšehradě počala wjra křestanská katolická (osobně najwěre

*) Wyšehrad se obyčejně k Praze počítá, ačkoli se potokem od Prahy dělj, a gíž ke kaurjuskému kragi patřj.

wycházegjejhо slunce se stkwjti, a paprsky swými českau zem i okolj oswěcowati. Bořiwog w Morawě pokřtěn gsa, a domů se nawrátw, tu na Wyšehradě kapli ku poctiwosti Sw. Kljmenta wystawiti kázal. Odtud duchowenstwo po českých kraginách, kde kostely založené byly, se posjlalo. Ginau kapli Sw. Jana Ewangelisty Sw. Wogtěch na Wyšehradě poswětil. Tak kaple a služby Božj se tu množily, až Wratislaw r. 1068 kapitolnj chrám Paně SS. Petra a Pawla s kapitolau založil, a důchody pro probošta, děkana a 12 kanownjků zaopatřil. Kostel ten i kapitola wyhrazená byla, a patřila přímo pod spráwu a ochranu Otce swatého. Po čase rozmnožil se počet duchowenstwa, že kapitola měla 4 preláty, 23 kanownjků; ke službám Božjum bylo ke 20 vikářů, 12 kněžj, nazwaných chorálnjch; wjce oltárnjků, kněžj chudých, a znameňitý počet káků, genz) k duchowenstwu stawiti patřili. Z počátku XVlll wěku, w kapli wiktjjskej Paně w kostele Sw. Petra a Pawla byla nowá kapitola zřizena, která gen gediného prelata měla, a kanownjků 6 neb 7. — Az do tohoto času kapitola wyšehradská tolika milostmi a přednostmi gak od králů a cjsarů, tak od swatého otce a giných knžat cjkownjch obdařena byla, gak se to gen kterému kostolu a kapitole státi mohlo. Kostel i kapitola byly anplae i z arcibiskupstwj pražského wyhrazeni, děkan práwa biskupská (*jurisdictionis*) wykonywal, wsickni audowé byli infulowanj, probošt byl knžetem a kanclěrem králowstwj českého až do času králowánj Girjho

z Poděbrad, Mezi audy kapitolními počítají le-
topisové 8 princů z krve královské, jiné 2,
genž došli hodnosti kardinálské, 5 patriarchů,
8 arcibiskupů, 19 biskupů. I učenost se na
Wyšehradě stkwěla. Roku 1320 Frenelius,
rychtář pražský, mage práwnj rozepřil o faru
Toynskou w Praze s kapitolan wysehradskau, tak-
to swěděj: že nemůž w Praze a w celém krá-
lowstwj žádného práwnjka nájti, genž by geg za-
staapil, poněwadž prý všickni práwnjci gsau buď
kanownjci wysehradstj, aneb gsau s nimi spřjzně-
ni. — Karel IV. kaapil pro koleť weliký od
Wiléma z Hatzburku, děkana Wysehradského
114 welikých knih rukopisů za 100 mark stříbra,
— Totě tak slavné mjsto r. 1420 dne 2. listo-
padu prw krwj mačedlniekau hogně skropeně
w prach a popel obráceno bylo. Kráľ Sigurand
na tehdejsj stawy pod obogj takto pje: Wy-
ste gedu w stolici welmi slawnau české koruny
zkazili, slawný kostel SS. Petra a Pawla apošto-
lů a přitom giných 14 znamenitých kostelů tu
na Wysehradě obořiwse, w niweč uwdli. —
Kostel a kapitola také na mizinu přišly, že okolo
r. 1639 sotwa gedem kněz dostatečnými dáchody
zabpatřem býti smohl, gakkoli za Ferdinanda II.
něktéré zbořj w statky nabyly. Mezi tjm usta-
noweno bylo, aby probost, děkan, gedem ka-
nownjk a gedem vikář na Wysehradě sjdlili, a
11 kanownjků aby na beneficijch swých zůstawalo,
a o zachůwanj kapitoly swě se staralo i práw
gegich hágile. — R. 1737 obdržela kapitola od
papeže Kljmenta XII. práwo, nemisma na čer-
wené pentli nositi. Z počátku XVIII. stolctj

haed, snažila se kapitola chrám Páně **SS. Petra** a Pawla obnowiti a zwelebiti, gak nynj stogj, prostřednj klenutj o 11 loket zvýšeno bylo. Obstarala kapitola, aby 5 kanownjků sjdelnjch, 3 vikári, a 4 choralisté při službách Božjeh poslhowali, a potřebnau výžiwau zaopatřeni byli. Tak mužowé duchem nábožnosti naplněnj, sjlu i gměnj swé nakládali, až s pomocj Božj opět probošt, děkan, 6 kanownjků sjdelnjch, 4 vikári, 4 choralisté a ginj kostelnj služebnjci důchody dostatečnými nynj by zaopatřeni byli, kdyby nehody časů fundacj a základy byly neztenčily. Mimo to patřj ku kapitole 6 kanownjků, genž prebendy nemajj, ale na swých beneficijch se nacházegj. W blažané památce gsau všickni oni horliwj a weleslawnj mužowé, a zvláště w srdci každého vlastence za to, že tak o čest a chwálu Božj, a o zwelebenj cirkwe sw. horlili. Že to mužowé plnj daru ducha sw., zvláštěnjch vlastnostj, a wznešených powah byli, následugjej poslaupnostj proboštů, patrno ukazuge.

1. **Beneš**, prwim proboštem na Wyšehradě od Wratislawu, tehdaž gestě wéwody českého, genž kostel a kapitolu kollegiátanj založil, ustanowen, a zástupcom kostela nazwán byl. Té milosti swau maudrostj a učenostj došel. Horlil Beneš o rozšřjenj cti a sláwy Božj, čehož důkaz gest od něho wystawený chrám Páně **Sw. Pančrace** za branan wyšehradskau. Zesnul w Pánu 1107, a pohřben byl na Wyšehradě. Po 150. létech **Tobiáš**, z Dubé, přjhuzný, tělo Benešowo do minoritského kláštera w Benešowě přenesti a pochowati kázal.

2. *Jam* gsa kanownjkem, pak děkanem, a r. 1108 proboštem, byl 56 let na Wyšehradě, pak na biskupstwj pražské zvolen byl, † 1139, 8. srpna.

3. *Hugo*.

4. *Alexandr*, obdržel list od Lucia II, papeže, od r. 1144, w kterémž se nadánj wyšehradského kostela znówa potvrdžuge.

5. *Gerwás*, již r. 1146 na základnjm listu klásteru plaského se podepsal proboštem wyšehradským a kancelěrem českým. Gest spoluzakladatelem klásteru maltezkého w Praze na malé straně. Byl mandrauc a wěrauc radau knjzete Wladislawa doma i w cizině, w poli i w rjzenj zemském. Byl při wogenském taženj we Wlášjch proti Mediolanským, a s cjsatem Gindrichem mnoho o toł gednal, aby Wladislaw za krále českého wyhlášen byl. Zemřel r. 1178, a na Wyšehradě pohřben.

6. *Bedřislaw*, také *Gindřich* nazwaný, syn Gindřicha, bratra knjzete Bedřicha, gde gde za žiwobyť Gerwásowa wěkem sešlého, gsa podjalen probošstwj wyšehradské obdržel. On kostel ozdobil, 12 zpěwáků wokuřn, gjež se choralisté gmcrowali, ustanowil, a důchody zaopatřil. R. 1182 byl pražským biskupem.

7. *Florian* byl kancelěrem Bedřislawa, biskupa a wévody českého.

8. *Sigfrid* pán z Eppensteyna, w Mohuči zrozený, muž plný maudrosti a etnostj, byl pak arcibiskupem mohuekým a kardinálem.

9. *Křjstian* nalezn se podepsaný na listu klásteru oseckého od r. 1208.

10. *Arnold*, příbuzný Přemysla Ottokara I. gsa děkanem u Sw. Wjta w Praze, proboštem vyšehradským učiněn byl. On háčil práwa a swobody cirkewnj, gakž slušelo, padl u krále do nemilosti, a byl s Ondřejem, biskupem pražským ze země vypovězen, po krátkém pak čase opět na zpátek powolán. Kapitola na žádost jeho obdržela od krále kapli Sw. Kljmenta. Byl konečně biskupem senenským.

11. *Tobitš* z *Dubé* byl gsa na krátce proboštem, založil klášter minoritský w Benešowě, kdež život dokonal a pohřben gest.

12. *Filip*, syn Oldřicha I. g knžete korutanakého, wnuk Přemysla Ottokara krále, podjahan a apoštolský kaplan, byl děkanem, pak proboštem na Wyšehradě. Od r. 1234 se nachází list od kapitoly wydaný, w počíná: Gá Filip z Boží milosti probošt vyšehradský. Žádného listu staršjho od kapitoly wydaného se nenachází. R. 1274 byl zvolen za biskupa solnohradského, pak byl patriarehou akwilegským; zemřel r. 1273.

13. *Diwiš*, doktor w práwech na vysokých školách pařížských, po Filipowi byl proboštem. Toho času kanownjci gestě pospolu bydleli a stoliwali. Probošt ročně 52 obědy dáti powinen byl negen všem přítomným kanownjkům, ale také 5 vikářům, a papeži 5 mark ryzjho střjbra. Z toho mnohé rozepře powstaly, až král Wáclaw r. 1252 vše srownal a upokogil.

14. *Wladislaw*, syn Gindřicha, dobrotiwého, knžete Wratislawského a Anny, sestry krále Wáclawa, docela nábožnosti a učenj odewzdán byl. W Padvě na učenj gsa, schopnostj a pil-

nostj nad jiné se vznesl, a čistoty i newinnosti panické nade všecko sobě wážil. Byl u veliké wáznosti u papeže Kljmenta IV., kterýž geg r. 1265 na arcibiskupstwj solnohradecké potwrdil.

15. *Petr z Reichenšteyna* od r. 1267 až do 1285 w listech kapitolnjeh se nacházj. W tom čase Otto Brandeburský zemj českau vládl. Zbožj probošta wyšehradského jako jiných pánů tak polubeno bylo, že ani probošt sám z něho žiw býti nemohl, ani s to byl vypláecti, co powinen byl. Kapitola probošta podporowala, aby gemohl na Wyšehradě sjditi. Kanownjci toho času ze swého dědičného gměnj znamenité summy skládali, aby kapitola i kostel z bjdy wywázly. Tento Petr byl arcijáhmem pražským, pak biskupem bazilegským; a předce se gaště r. 1298 psal proboštem wyšehradským a kancléřem českým, ačkoliw giž dáwno jinj mužowé ty anřady zastáwali, z čeho nedorozuměnj a těžkosti w lesopisech powstaly.

16. *Jm II.*, syn Ottokara krále, probošstwj dosáhl w roce 1289, hleděl statky swé dobře spravowati a poddaným dobře činiti.

17. *Petr Aichspalt*, rodič z Trewjru, byl kanownkem trewjřským, pak proboštem wyšehradským, dosáhl biskupstwj wjdenského, pak bazilegského a konečně arcibiskupstwj mohuckého. On za času krále Jana Lucemburského byl geden z neyznamenitějšjeh mužů w Čechách, a mnoho dobrého způsobil. Byl též wyborný lékař.

18. *Petr III.* Kronika zbraslawská w kapitole 128. toto o něm wyprawuge: Roku 1316 umřel pan Petr, biskup olomaucký w Praze, a byl na

hrade pochován. Ten ačkoli proboštem pražským vysehradským byl, a za živa všeho bohatstwj hognost měl, při smrti mu sotwa tolik zůstalo, aby pohřeb zaprawen býti mohl. W listech wysehradských žádně zmjaky se o něm nenacházej.

19. *Jan III.*, přjgnjm Wolke, bratr králowny Elišky. On gsa podjáhmem přes 30 let na Wysehradě proboštował. Byl zástupce potlačených, potěšenj zarmaucených, ochrana chudých; byl w nehodách trpělivý, we štěstj mjrný. On Elišku na antěku z wězenj do Nymburka přowázel. Od krále Jana, plnomocenstwj měl, wšecky králowské prebendy i proboštstwj staroboleslawské osazowati; on krále Jana penězi zakládal. Dostal 70 lánů polj u Pízně od krále, darował ge kapitole, měl kostel malínský u Kutné hory i s duchody za komendu. Nemělo duchowěnstwo na Wysehradě giž dosti prostranných bytů. Kapitola r. 1327 powolenj od krále dostala, stawenj rozsjiiti, a pro swau čeled a giné potřebné řemeslnjky nové stawenj stawěti. Eliška králowna z domu proboštowa na Augezdě w Praze panenský klášter zřjdlila a Dominikánky tu usadila. R. 1330 dne 28. zářj w domě proboštowě na Wysehradě umřela. Probošt padl do nemilosti u krále Jana, byl do wězenj wsazen w domě křjzownickém, druhý den wysel saukromj a ušel do Bawor, po krátkém čase králowské milosti opět aučasten a pak tjm wjce wážen byl. R. 1334 byl Jan na biskupstwj olomucké powýšen. Gsa w Awinionu u papeže Jana XXII, na podjáhmentstwj poswěcen byl. Když za biskupa zvolen byl,

býl teprw w wyschradském chrámu Páně SS. Petra a Pawla w suché dni, když se zpjvá *Caritas Dei*, za jáhna posvěcen. Wystawěl a nadal kostel a klášter panenský w Pustomji na Morawě, a tu také pohřben gest r. 1352.

20. *Bertold z Lipé* měl disty královské na probošstwj wyschradské. Král Jan na mjsto probošta Jana III. dosadil r. 1334 biskupa altisidorenského a spolu kardinála, a Jana nowého biskupa olomuckého za prokurátora téhož probošstwj ustanowil. Bertold proti tomu powstal, a probošstwj obdrželhotý 1347.

21. *Ginrich z Lipé* (1345 — 1352), byl wděčný bédemupřistawnu Mikuláši, z Frankenšteynu, gmeiného *paedagogum suum dilectum*, a zá-
dal kapitulu, aby Mikulášowi zbožj w Zahradce za obediencj dala, což kapitola učinila.

22. *Wiljm z Landšteyna* (1355 — 1359) byl miláček Karla IV., řečník, slawný w theologii, a w práwech cirkewnjeh nad obyčej zohlý i ná-
božný, oltáře a chrámy Páně zvelehowal i z no-
wu zakládal. Gmein. dal Karel IV. list pod zlatou
bullou r. 1359, w kterémž wyznáwá, že ku proboš-
stwj wyschradskému přijogon gest autad, kancelár-
ský w králowtwj českém, a d hodaost kněžej, to-
gmeiněge vše zbožja statky k tomu patřej, a po-
twržege vše. (R. 1360) potwrdil král přisáwá
Ogera z Landšteyna, w kterém se odějká všech
statků, kteréž brátr gmein Wiljm jako proboš-
t wyschradský měl.

23. *Deřich z Pordic*, řada cistercienského,
horňwý duchowaj, byl spoře biakupem minden-

ským, opatrný hospodář a hrdina udatný. Založil klášter cistercienský pro 12 řeholníků w Skalci u Kauřjma. Vyšehradské kapitole odewzdal infuli perlami a drahými kameny wykládanau w ceně 500 kop pr. ěrošů, aby výroční památka geho smrti se konala. Wypudil dwakráte baworské wogsko z Čech, a dostal od Karla město Weyda, a zámek Parkstein za leno až do smrti.

24. *Burkard z Reindeku* byl prokurátor, poručník a říditel mladého krále Wáclawa.

25. *Lambert z Buren*, benediktjn.

26. *Jan IV.*, knjze, bratr Jodoka, markrabj morawského, nazwán Soběslávek (1370—1379), pán velmi mjrny a přjenných mrawů, byl děkanem na Wyšehradě, pak proboštem, potom biskupem w Litomyšli, a konečně patriarchau rakwi-legským.

27. *Raban z Helmstätt w Alsace* (kterýžto gen kratičký čas proboštoval; dostal se na biskupstwj Spirské, pak Trěwjské).

28. *Wáclaw Gerard z Burnie*, také Králjk nazwaný, byl kaplanem Pilea, kardinála Swj. Praxedis, wyslanec papežského w Čechách. Byl za kanownjka na Wyšehradě usazen, pak za děkana wolen, a pak za probošta ustanowen. Ten kapitola a kostel na neywysšj stupeň sláwy a krásy přiwedl. Kapitola i kostel byly wyhrazeny z prawomocenstwj biskupa pražského hned od ipočátku; nynj i z biskupstwj (*nullius diocesis*). Králjk kostel opravil, nový zwon veliký Patron nazwaný zřjdl; ostatky S. Longina z Řjma s velikým nákladem na Wyšehrad přiwzl. W kapli

wzkřisenj Páně w kostele kapitolnjm nové ka-
nownictwj založil, a takowýto zákon jim dal:
1. Aby byl jeden prelát, a kanownjků tolik, kolik
fundac se nagde. 2. Kdo kanownjka fundirge,
má práwo, to prebendu obsazowati. 3. Ti ka-
nownejci mag lidennj i rbněj hodinky a jiné služby
Božj, w úd kapli wzkřisenj Páně konati. Král
Wáclaw toto náknj potwrdil r. 1404. Bylo giz
tu 5 nebo 6 takowých kanownjků. Wáclaw z Bur-
nie byl též patriarccha Antiochenskj, měl dě-
clibdy opatřtwj kladrubského od r. 1398 — 1404.
Za ně pak doštal týhodně 6 kop z Hor Kutnýbli
R. 1409 byl Králjk w Bise, kde se kardinálowé
sešli, aby w pokogha godnotu w újktwi rokowali,
též rozepřj o kráľstwj římské rozhodli; tu byl
král Wáclaw iz nowa za krále římského wyhlá-
sen. Kde co důležité a znamenitého se gdná-
lo, při tom byli Králjk, i pobožň wyschradsky.
On swé oddané welmi milówal, a zo gogiol do dobré
hořliwě pečowal. Byl konečně biskupem olomu-
ckým na mjsto Albjka. *29. Albjka* — Byl na gogolde biskupem
krále Wáclawa. *26. lev* lékanskému uněnj učil
na vysokých školách pražských. Byl ženatý, měl
děti, w swé poslední wůli zmjnků činj o godné
deci. R. 1412 byl uobněn archibiskupem pražským.
Změnil se za biskupstwj olomučské, a postaupil
toto opřj za probošstwj Wyschradské. Králjkowi
1413. Před zkázau Wyschradu wšel do Slezka
do Wratislawi; tu dráhé wěci a klenoty nechaw
w ochrane došti dobró, r. 1425 doň Uher se
odebral. W swé poslední wůli wšecku swou

mohovitost na vystawenj zboženého kapitoľného kostela wyschradského odkázal, a kanownjku wyschradskému, Mikuláši pod moc dal. Umrel 1427, mage t titul arcibiskupa Cesarenského.

30. *Jan V.* nazwaný z Prahy, také železný, pohněwadž zbrognan rukau udatně hágil zbožj duchowenstwa, byl biskupem olomuckým. On byl násněmu kostnickém sám jediný biskup, genž Husowým spisům w českém gazyku obzřiměl. Od r. 1413 byl biskupem litomyšlským. Přinesl psanij od sněmu Pánům Rožmberským, jaby neporádky w Čechách potlačowati pomáhali. † 1480.

31. *Kobrád* čili *Kučec* ze Zwole byl sposta biskupem olomuckým, též administrátorem a čie biskupstwj pražského. † 1484.

32. *Hubel* z *Mitišín*, také z *Talmberku*, byl též proboštem u Sw. Wjta w Praze a biskupem olomuckým. Wynohl některé izbožj kostelů wyschradskému, gež byli Husité odňali. Byl welik nábožný a dobrotiwý, kam se hrál, wšady chudými obklopen býwal. Zesnul w Páru 1450.

33. *Jošt* neb *Jodok* *Rožmberský*, byl děkanem, pak proboštem na Wyschradě u Sw. Wjta, též welikým přeworem řádu maltezskeho. Půsfil proboštwj wyschradské ro 1457, a byl biskupem wratislawským. Přibusnj geho dlauho na Wyschradě w domě kapitoľnjm bydlel, tak že děkan wyschradský nemel na Hore kde sjdliti. Jošt byl muž wznosené mysli, slawně powěst a u weliké wážnosti. Pán Oldřich z Rožmberka přednj a nejmocněšj pán w Čechách byl hlawa wšech pod gednau přigmagjech a mocný ochránce

kapitoly vyšehradské. Když na Vyšehradě stánuj nebylo, kapitola celá na čas do Kramlowa k Rožemberským se přestěhowala.

34. *Jan VI. z Rabšteyna* r. 1457 na proboštwj byl dosazen. Byl protonotár a referendár papežský, doktor práw cjrkwjných, rada, kanownjk pražský. Za geho času kanclérstwj české od proboštwj vyšehradského od krále Giřjho z Poděbrad odtrženo, a pro wždy swětskému pánu určeno bylo. Jan se ale předce kancléfem českým podpisowal až do smrti 1470.

35. *Hamuš z Kolowrat a na Zbirowě.* Byl w stawu manželském žiw, po smrti swé manželky r. 1467 do stawu duchownjho wstoupil, byl kanownjkem na Vyšehradě i w Praze, pak proboštem tu i tam, též administrátorem arcibiskupstwj pražského, dokonál 1483.

36. *Jan VII.*, pán z Wartenberka, byl proboštem pražským i litoměřickým, též ředitelem arcibiskupstwj pražského, doktor práw cjrkwjných, horliwý zástupce cjrkwě, složilw proboštwj vyšehradské, pak r. 1508 zemřel.

46. *Dětrich z Tundorfu.* Po Janu z Wartenberka dosadil král Wladislaw r. 1507 na proboštwj Wyšehradské Kristofa z Weitmyle. On ale měl wětšj zaljbenj w leženj wogenském, než we službách cjrkwjných, i poděkowal se z té milosti. Dětrich gsa děkanem na Vyšehradě, proboštwj dosáhl r. 1507, ale r. 1511 byl teprw installowán.

38. *Giřjho z Gelče* dosadil Ferdinand I. na proboštwj; onť weliké služby králům českým pro-

kázal. Na geho a celé kapitoly žádost vydal Ferdinand r. 1528 list, w kterémž všeccky listy předešlých knjžat potvrzuce, dáwa moc vyplácti a wymáhati statky a gměnj, kdekoliw a pod gákýmkoliw zápisem zastaweny gsau. I to Ferdinand obnowil a potwrdil, aby žádný Pán, žádná obec, gakeho poddaného kostela wyšehradského pro žádný wýstapek, a tjm méně pro dluchy do wězení nedáwal, leč by prw rozsudek od probošta neb kapitoly sobě wyžádal. Heytmani čili purkrabj na Wyšehradě měli obywatele wyšehradské tak gako za swé poddané, a obtěžowali obec welmi. Kapitola i obec proti tomu stjžnosť wedla, a Ferdinand odewzdał obec zcela opět kapitole.

39. *Petr z Bechyně* nastaupil r. 1534, on stál u krále Ferdinanda u weliké milosti, snažil se kapitolnj i proboštské statky dobýwati, ale ne pro kostel a kapitolu, leč pro sebe a přjibuzné swé. R. 1545 se probošstwj odřekl, ale přjgmy bral až do r. 1547. Však po mnoha letech po něm geho přátelé byli přinuceni, postaupiti zbožj kapitole, gež bezpráwně drželi.

40. *Bohuslaw z Hoděgowa* byl proboštem od r. 1549 — 1561. Za těchto časů giž se počala obec proti kapitole zdwjhati, a swobody, gako Pražané magj, žádati.

41. *Jan z Kawaleris*, Wlach, almužnj arciknjžete Ferdinanda, na probošstwj se dostal. On takto popisuce staw kapitoly wyšehradské: Nic giného gsem při tomto probošstwj nenalezl, než gedíný skrowný a zpustlý domek, w kterémž bych

byl ani přes zimu bydlet nemohl, kdybych ho našel mau možnost opravit a zříditi byl nedal. I chrám Páně nemalé opravy a pomoci potřebuge. Hleděl dle možnosti důchody zvelebowati.

42. *Kašpar Mezichod*, kanownjk wyšehradský a děkan karloteynský, gsa proboštem na Wyšehradě, hleděl též důchody a zbožj kapitolnj zvelebowati. Padl však do nemilosti u cjsaře Maxmiliana, a byl probošstwj zbawen.

43. *Zbyněk Berka z Dubé a z Lipé*, byl r. 1574 již proboštem na Wyšehradě. Byl při 7 kosteljeh kanownjkem, a u třech papežů komornjkem. Maxmilian II. nařjdl Berkowi, aby na Wyšehradě ustanowil a žiwnostj zaopatřil vikáře, kněze pobožného, katolického a hodného, kdyžby sám na Wyšehradě nebydlel. Což Berka učinil. On poháněl Rožmberské Pány, aby kostelu wyšehradskému Sedlčany wrátili. Tyto časy byl kapitolnj kostel znamenitě obnowen, a od Zbyňka r. 1599 třetj swátek swatodušnj posvěcen.

44. *Felix Linda* byl spolu arcijáhen kostela pražského a proboštem u všech Swatých. Asi rok na Wyšehradě proboštowal, na swüg penjz kázal zde warhany nové postawiti, na wystawenj kůru u welikého oltáře, kde kněžj hodinky zpjwagj, odkázal 400 duk. Tělo geho na Wyšehradě odpočjwá.

45. *Beneš z Chyšky a ze Špicberku*, nejstarsj kanownjk S. Wjta, děkan u všech Swatých, a probošt boleslawský, wyšehradské probošstwj dosáhl 1593. Zesnul w Páuu 1595.

46. *Innocenc Moniĝa*, Wlach, protonotár apoštolský, kanownjk a kantor kostela hlohowského, dworský kaplan Rudolfa II., byl dne 8. čerwna 1595 proboštem na Wyšehradě ustanowen, na Wyšehradě bydlel, až r. 1607 probošstwj složil, a do Wlach se odebral.

47. *Kašpar Arsenius*, školastik u Sw. Wjta, až do r. 1609 probošstwj měl w zástupnictwj, pak skutečným proboštem byl, po pěti letech probošstwj složil. Za něho r. 1612 kapitola statuta potřebná ustanowila.

48. *Jan Krištof Kilian* obdržel od Ferdinanda II. po bitvě na Bjlé hoře Žitenice, které od počátku kapitole patřily, a rod Raupowský tehďaz ge užjwal. Na wystawenj nowého welikého oltáře na Wyšehradě odkázal 600 tolarů, před kterýmž také r. 1626 pohřben byl.

49. *Vincenc Zucconi*, Wlach, při zasnaubenj Eleonory, kněžny mantuanské s cjsařem Ferdinandem II. mnoho co činiti měl. Za to obdržel probošstwj wyšehradské; dostal tytul říšského hraběte, papež mu dal biskupstwj rosenké. Měl panstwj rychnowské a giné statky w kragi chrudjmském. Byl pohřben r. 1635 w Rychnowě w kostele S. Trogice.

50. *Ferdinand Leop. Benno*, hrabě z *Martinic*, syn Jaroslawa Bořity Martinice, nevyššjho purkrabj, negsa geště na kněžstwj poswěcen, r. 1635 probošstwj wyšehradské obdržel. Roku 1644 teprw měl primicj. On byl kanownjkem w Pasowě, w Řezně, w Brně, w Praze, w Olomauci, w Soltohradě, kdež sjdlil

a r. 1691 dokonál. Byl z počátku práwá ochra-
na a silná podpora wyšehradské kapitoly, mocně
práva gegj hágil, a o zwelebenj gegj se snažil.
Z Řjma gedénkráté takto psal: Kdo wj, gestli
papež nebo cjsař kostel náš zwelebj! Bůh zwe-
lebj, co bude chtjt — gá zatjm učinjm, co se
dá dělati. Geho přičiněnjm se stalo, že ústaw
Bartolomitů w Čechách se usadil. Martinic chtěl,
aby w Žitenicjch nižšj latinské školy zřjzeny a
Bartolomitům odewzdány byly.

51. *Hužo Frant. hrabě z Kénigseku a Ro-
tenfeldu* dne 8. listopadu 1691 probošstw j wy-
šehradské obdržel. Byl děkanem w Reyně Ko-
ljně, a neywyššjm auřednjkem kurfiřta koljnské-
ho, pak biskupem litoměřickým. Kázal gako
ginj probošti pamětnj penjze ke swé installacj
bjti.

52. *Jan Adam Wratislaw z Mitrowic*, pro-
bošt staroboleslawský, dne 6. srpna 1709 probo-
štem wyšehradským a 1711 biskupem Králowé-
hradeckým učiněn byl. Roku 1719 byl Jan Wá-
claw Ditrich z Lilienthalu za děkana zwolěn.
Tito dwa mužowé ukázali, seč wšecko gest dobrá
wůle, gednota a horliwost; oni gako dwa ce-
drowé na Libanu na hoře Wyšehradské w blažené
památce se stkwěgj. Gegich snaženjm se stalo,
že chrám Páně wyšehradský způsob obdržel gak
nynj gestě spatřiti lze gest, že služby Božj po-
řádně gak na kollegiatnj kostél slušj, konati se
počaly. Nadánj na 4 kanownjky, na 2 vikáře, a
na 4 choralisty zřjdili, tak že probošt, děkan, 5
sjdelnjch kanownjků, 3 vikáři, a 4 choralisté

služby božj konati mohli. Jan Adam gsa na arcibiskupstwj pražské powýšen, prw než intronizován byl, dne 2. čerwna 1733 dokonal.

53. *Karel Josef hrabě z Martinic* r. 1734 dosedl na probošstwj wyšhradské, gsa kanownjkem, pozděgi i proboštem olomuckým. Za geho času kapitola dle počtu nových prebend sjdelnjmi kanownjky obsazena byla. Od sw. otce Kljmenta XII. obdržel práwo kalanterii na čerwené pentli nositi. Zemřel r. 1769.

54. *Česlaw Gotthard hrabě Šaffgotš, baron z Trachenberku a Chýnastu*, probošt wratislawský, r. 1769 probošstwj wyšhradské dosáhl. On byl prwnj probošt installován po zapuzenj wýhradu kostela i kapitoly. Wida gak kapitolnj práwa odewšed prw se stenčugj, než installován byl, dwakráte do Wjdně cestu wážil, a osobně u cjsařowny Marię Teresie mocné zastánj kapitoly dekretem ode dne 13. unora 1769 wymohl. Usnul w Pánu 17. řjgna 1781.

55. *Ferdinand Kindermann ze Šulšteynu*, děkan u wšech Swatých, r. 1781 dne 24. prosince probošstwj wyšhradské dostal. Při wyzdwihowánj klášterů a řehol určeno bylo, aby kapitola wyšhradská také zapuzena byla. Šulšteyn gsa we Wjdni a uslyšew o tom, osobně k cjsaři Josefowi II. šel, tak snažně prosil, tak srdnatě a horliwě kapitoly se ugjmal, že cjsař nařizenj swě zrušil, a kapitolu na Wyšehradě ponechal.

56. *Prokop swobodný pán Heniger z Eberku* byl kanownjkem na Wyšehradě, pak proboštem w Gindřichowě Hradci, a r. 1801 dne 23. prosince

byl proboštem na Vyšehradě, r. 1809 w Pánu zesnul.

57. *Karel Rudolf hrabě Buol-Šcauenstein*, knjze biskup churský we Šweycarjch. R. 1809 byl mocj nepřátelskau vypuzen ze swého biskupstwj. Cjsař František II. slawné paměti, dal mu 29. března 1810 za geho zásluhy o dům rakauký proboštwj vyšehradské. Pozděgi biskupstwj churské opět obdržel. Zemřel dne 23. řjna 1833.

58. *Josef Aloys z Jüstlu*, státnj a konferenčnj rada cjsarstwj rakauského, rytjř řádu sw. Leopolda, přjsedjčj při c. k. komissj nad študijemi a zákonů zemských, doktor filosofie a theologie, aud mnohých učených společnostj, gsa proboštem w Staré Boleslawi dosáhl 12 kwětna r. 1835 proboštwj vyšehradské. Mocnaa podpora a prawého zástupce w něm kapitola nalezla. Deyž Hospodin a Pán všeho mjru, by ke cti a chwále Božj a ku zwelebenj kapitoly swé dlanho a štátné proboštował,

6. Gaké opatrnosti šetřiti má katecheta u wyswětlowánj šestého prikázanj. *)

Od *Jos. Černého*, admjnist. u karmelitánek w Praze.

Některj katechetowé položili při wučowánj mládeže za základ toto prawidlo, že se katecheta toliko wynasnažiti má, by w srdcjch žáků wjru pewně založil, a lásku k Bohu w nich

*) Našli gsmo w spisech po weleb. panu Josefu Černém geště dwoge pagednánj, z kterjch tuto gedno klademe, tjm oswědčujce, že památka geho u nás w skutku vždy w požehnánj zůstává.

Red.

rozžehl, co se pak ostatnjch prawidel gednínj dotýče, tato, prý, sama sebau z této zakořeněné wjry a lásky že wplynau, aniž potřeba bude činiti mnoho slow o přikazech a zápowědích.

Wýrok tento owšem prawdiwý gest; neboť wšelike dobré z wnitřnosti srdce musj vycházeti, a we vlastnj duši musj býti zarozeno; gešto wšeko, co w srdci kořene nemá, gen pauhá a powrchnj gest zákonnost, nemagjej ani pewnosti ani stálosti. Než, zcela giná otázka gest: Zdali wjra a láska křesťanská, zmocniwši se lidské mysli, také sama sebau, a bez dalšjho nawedenj, k dobrému a nábožnému úmyslu, giž w stawu gest prawý čin nalezti? Neblaudjwáme-li začasťe i při swém neylepšjm úmyslu? Nespatřugeme-li u mnohých křesťanů přepiaté, fanatické smýšlenj, při kterémž, práwě, an ge hanjme, bezděky užasnauti musjme nad wznešenau nábožnostj a hrdinskau oddanostj, z njž wplýwáwá?

Gakož tedy za přednj účel ustanowiti sobě má katecheta *nowozrozenj ducha* swých záků: tak neméně z druhé strany wšj snažnostj směrowati má k tomu, by při každém způsobu gednánj, prawau cestu gim ukázal, aby — ať tak djm — zdravý kmen planými wlky zhyzděn nebyl. Z toho důwodu wydáwagj se přikazy i zákony, ačkoliw se neywjce gen k uspořádánj zewnitřnjho chowánj wztahuj; neb wšeliký dobrý čin má se také co neymožněgi s zákonem srownáwati.

Co se ale učenj o přikázanj čistoty dotýče, tuť bych saudil, žeby se mělo od obecného prawidla odstanpiti; neb dosti gest, když mysl gest čista, tehďáž se gisté přebýwagjej w srdci stydlíwost w celém zewnitřnjm chowánj co w nĕgakém zrcadle obrážj. Newinnost w smýšlenj zabraňuje zagisté každému zapowězenému činu. Rozdjl ten-

to zakládá se w přirozené powaze newinnosti a čistoty; nebo kdykoli giné šlechtné smýšlenj na gewo chceme dáti, a ge w čin obrátiti, potřebj nám přemyslu, známosti a zkušenosti; při stydlivosti pak a čistotě dčge se práwě na opak; ona záležj w neznámosti s sebou i se swětem. Když prwnj rodičowé naši ovoce ze stromu poznánj okusili, teprw tehdáž nabyli té neblahé wědomosti nahoty swé, a hledali fjkowých listů k zakrytj gj. Gaké psychologické naučenj zawjrá w sobě wyprawowanj toto o pádu člowěka? On se zastjrá, by prikryl, čehož k zachowanj ráge nikdy okusiti neměl. Který gest medle katecheta, genžby této důležitě napowědi newyrozuměl? I Apoštol nás o tom napomjná, řka: „Ne nominetur in vobis.“ Nikdo nepochybuje, že při wykládanj šestého prikázanj weliké šetrnosti třeba. Učitel náboženstw musj giž na znamenitém stupni wzdělanosti státi, nemá-li učenj geho býti poskwrněno. Nikde se tak snadno meze slušnosti nepřekroěj gako zde, čjmž se státi může, že autlé djtky ze šťastné newědomosti procitnau, a nagednau se gim oči otewrau; kdež mjsto wzdělánj giskru pohoršenj gest wtrausil učitel w chytlawá srdce gegich.

W nauce wychowatelské gednalo se giž mnoho o tomto předmětu, a tu předložena byla i ta otázka: Rádno-li, by se djtkám autlého geště wěku, když pudy porušeného přirozenj w klidném srdci gegich drjmagj, gegich budaucj staw měl odkryti? Čili se to má mlčenjm obegjti? Nebude-li tjm snáze neostražené srdce zanešeno od prwnjch důrazůw oné náruživosti, kteráž se tak ráda w spanilé podobě přiluzge, a tudy tjm powolněgšj nás k obgetj swému nalezá, čjm méně gsme gegj záhubnost předzwj dali? Odtud wyswj tá, že nám neméně bedliwosti a opatrnosti potřebj, bychom nepředloženým učenjm newinnosti osidla nekladli,

gakož z druhé strany bychom gj anplným mlčenjm proti neodvratnému návratu přjštjch pokušenj bez zbraně nezůstawili. Neb w této přjpadnosti přiházjwá se, gako lidem n hluboké propasti stogj-cjm. Ti, kdož propasti této neznamenagj, neopatrně sobě počjnagj; kteřj gi ale bedliwě skaumagj, cjtj záwrat a strach. Školnj žáci býwagj obyčeg-ně welmi nestegnj wěkem; péče tedy katechetowa směřowati má k tomu, aby cwičenj swé tak zřjdl, by winnjci slowy geho se zatřásli, newiňátka pak žádného newzala pohoršenj. Než negen katechetowi, nýbrž i kazateli a zpowědljku této opatrnosti šetřiti slušj; wšickni tauže cestau kráčeti magj, ohledagjce se, by ani o gednu ani o druhau skálu nezawadili. Gsauť kazatelé, gichžto řeč práwě, když o mjrnosti kážj, nemjrná gest; gsauť i zpowědljci, kteřj buď pedantickým negakým kasuistau swedeni, anebo nenáležitau zwědawostj pazeni, zpowjdagjcejmu zbytečné otázky z strany wšelikerych přjpadnostj nepatrných prowiněnj předkládagj, zabjragjce se při tom tak hluboko, že se konečně kagjcejmu to samé přiházjwá, co gisté nábožné duši, kteráž sobě ztěžowala, že se za swé mladosti gistým hřjchům čjtánjm starého zákona naučila. Podobně může snad mnohý kagcej z téhož důwodu na zpowěď taužiti, poněwadž při wyznánj lehké winy tak dlanho wypťawán a skaumán byl, až se dowěděl, gakby to nastrogiti měl, by se hrubých hřjchů mohl dopustiti.

Gak autlau šetrnost gewj w tomto ohledu swaté Ewangelium! „Blahoslawenj čistého srdce, nebo oni na Boha patřiti budau.“ „Nebudete-li gako maličtj, newegdete do králowstwj Božjho.“ A Apoštol dj „že tělo naše gest chrámem ducha swatého.“ Gak důstogné gest ono podobenstwj, w kterémž tentýž Apoštol spogenj manželské ga-

ko nějakým nadsmyslným rauchem přiodjvá? Obsjrné-li pak wyprawowanj žádal Pán Jezjs od Magdaleny k noham geho se wrhnaucj? W prau-
du slz gegjch progewowala se gak welikost pr-
wějšjeh prowiněnj, tak i prudkost ljstosti, kterauž
srdecce gegj zedráno bylo. Qno okamženj, an gj
Pán Jezjs odpustěnj zwěstuge, představuge se
nám co ono přewelebné diwadlo přjrody, když se
paprskowé slunečné záře w krupěgjh mjgegjej
baure lámou. — Dwěma toliko slowy předstjrá
Kristus Samaritance lehkomyšlný žiwot gegj.

Tyto příklady proto zde uwádjme, bychom uká-
zali, že katechetowi z strany této wěci giž pj-
suem swatým cesta gest nastjněna. Hlediz se tē-
dy, bys maudrěgšjm a horliwěgšjm býti nechtěl
než sw. Ewangeliū! Nepokaušeg se wšeliké dru-
hy tohoto hřjchu wykládati, gakými se někdegšj
kasuistika zanášela. Kdo tolikere a tak neoby-
čegné wýstupky mrzké chlipnosti wyljčiti a se-
psati mohl, nemusel-li giž wjti náramně zkálenau
obraznost? Kdo wšecky tyto příjpadnosti sebrati
mohl, nemusel-li se sám na způsob Epikuruwa
lowádka w smrdutém kalisti wálet? Kdo roz-
saudj, nebezpečněgšj-li gest čjsti spisy Ovidiowy
čili knihu Sanchezown de matrimonio? W praw-
dě bychom zde zwolati mohli s čistým básnj-
řem: Procul, o procul estote profani!

Z tohoto powrchjho ponawrženj může sobě te-
dy gedenkaždý katecheta i zpowědnjk bráti pra-
widla, gakby při wykládanj hřjchů proti šestému
příkázanj pokračowati měl. Hlawnj pravidlo gest
toto: *Newpauštěg se do zewrubného rozbjrnj
šestého příkázanj.* W giných předmětech záležj
neywětšj uměnj katechetowo w tom, aby wypo-
wěd obecnau wyljčenjm zwláštj prawdy a ge-
dnotliwými příklady obgasnil a patrnuu učinil;
při šestém ale příkázanj pokračuge naopak; on

se warugo přjlišná zřetelnosti, a tudy držj se gen všeobecné wýpowědi, wedlé smyslu swatého Ewangelium.

Od duchownjho se mimo to pohledáwá, by w takowých oplzlých wěcech nezběhlý a nezkušený byl. Přjliš patrným wyswětlowánjm wzbudj snadně u lidj to podezřenj: Kterak pak a gakými pak cestami došel asi náš pastýř tak dokonale w těch wěcech známosti? Z cizjho-li či z vlastnjho zkušenj? Kdož newj, gak ráda sobě nštipačnost kratochwjli deláwá.

Učitel opatrný wyobrazuge pokog, blaženost a nebeskau rozkoš čistého srdce. On nawyká žáky, by city pochybné swého srdce skaumali: Možno-li gim při nich wesele k Bohu wzhlednauti? On ge učj sebe samých tázati se; „Zdali wnitřnj tato hnutj, neb žádosti takowé gsau powahy, že se nemagj čeho ostýchati rodičům, učitelům a celému swětu ge wyznati? Neb všecko, čjmž před rodiči a wáznými lidmi se skrýwáme, býwá něco zlého.“

On gim poraučj modlitbu a ustawičné připomnánj přjtomnosti Božj. Neb prawá pobožnost gest opatrownice stydliwosti, a žiwel, w němž se všickni citowé člowěka ejdj. On činj žáky swé pozorny, že prowiněnj wúbec, zwláště pak w tomto způsobu z nepatrných počátků pocházj, že začasté gediné zběžné pohlednutj, gediná tichá žádost, gediné pomyšlenj, nebýwá-li w prwnjm okamženj potlačeno, opět a opět se nawracuge, zponenáhla do srdce se whnjzdjc, až konečně w hroznau náružiwost wzrostá, zanášegje člowěka w propast přewelikých prowiněnj a strastj, podobagje se hraudě sněhowé, kteráž utrší se s vrchu hory, a w prudkém pádu swém neustawně se zweličugje, konečně co záhubná spausta na zemi dorážj. On napomjnuá k střjdmosti, wystřj-

há před zahálkau; neboť člověk nikdy zaháleti nemůže, protož gudenkaždý, kdo se užitečnau pracj nezaměstnáwá, a Boha a geho přikázanj na paměti nemá, newyhnutelně na věci škodliwé připadnauti musj.

Mimo to má i biblj swé čisté Lukrecie. Neměl-liby se také přjbeh Zuzanny wyprawowati, by tudy mládež k úmyslům čistoty panenské powzbuzena byla, s uwarovánjm však všelikého pohoršenj. Při této přjležitosti slušelo by také připomenauti, že žádná opatrnost, žádná chytrost nepostačuje k přikrytj takowýchto wýstupků, aby dnes nebo zjtra saukromný hřšnj nebyl odhalen, prozrazen a newyhladitelnau hanbau před swětem zkálen. Zwláště pak by se měly *škodliwé následky* tohoto hřjchu načítě wyobraziti. Gakau záhubu působj? Gakau pitomost, zatwzrelost a slepotu ducha? Gaké starosti a zármutky rodičům, přátelům? Gaké nemoci tělu? A začasté gaké zúmýslné, swéwolné žiwota ukrácenj? Že msta za žádným giným hřjchem tak gisté w zápětj nekrácej, gako za tjmto; gešto wstárj nešťastnj takowý ani dosti slz nemá, by z mládj zpáchaných prowiněnj oplakati mohl. Tyto chlipné rozkoše, že na způsob gedu účinkuj, gelikož sladkost okamžitého okušenj teprw pozděgi w gjzliwý plamen se proměňuje, kterýž všelikau útěchu myslí, radost, naděgi a blaženost sžjrá a plenj.

OZNAMOWATEL.

A) LITERATURA.

1. Christkatholische Liturgik, zunächst zur Ausübung für Pfarrer und Kapläne des Weltpriesterstandes in der abendländischen Kirche, mit Berücksichtigung der in den österreichischen Staaten, dem Königreiche Böhmen und der Leitmeritzer Diözese, insbesondere über die katholische Liturgie bestehenden Verordnungen, von Ant. Adab. Hnogeck, emeritirten Professor der Pastoral am theologischen Institute zu Leitmeritz, nunmehrigen Dechante in der königl. Leibgedingstadt Melnik. Zweiter Theil. Prag 1837. In der fürsterzbischöflichen Buchdruckerei unter der Leitung des W. Spinka. gr. 8. S. 820. Pränumerationspreis 2 fl. C. M. Ladenpreis 2 fl. 30 kr. C. M.

Co welewázený, nyníž zvěčnělý p. farár Zahradnjk o prwujm djlu této Liturgiky w dewátém ročnjm běhu, swazku II. str. 339—344. napsal, totěž platj wšjm práwém i o druhém djlu. Práce to weliká, znamenitá a w ohledu swém práwě klassická, kteráž netoliko oznámenj, nébrž i chwály a poraučenj na neywejš zasluhuge.

Abych ale zbůhdarma zde mjsta nešjřil, a neopakowal wygáďrenj na slovo wzatého p. recensenta, na wědomj dáwám přjchylnému čtenárstwu, že s njm dokona stegného mjněnj gsem; a protož i každého, genuž se naskytuge též druhý djl této liturgiky, na onu dotčenau kritiku opěť odkazugi. I to mně k tomu dáwá práwa, že každý spisowatel, kterýž obšjrnějšj a znamenitějšj djlo swé wydává, nemůže drjwe přjcročiti k wydánj prwnj částky, dokud by celého djla neuspořádal. Gestliže tedy prwnj djl chwály zasluhowal, druhý djl, spřjzněn a zbratřen s prwujm, nemůže gj nezasluhowati.

A protož raděgi uweđu w známost, co druhý djl obsahuge. Druhé hlawnj oddělenj gedná o obecne kře-

stansko-katolické liturgice, načez zvláštnj Liturgika následuje w třetjm hlawnjm oddělenj, gednagjčjm o katolických službách Božjch, w obwyklém smyslu téhož slowa, o weřegném a společném vyučowanj we swatém náboženstwj, wzhledem na ritus katolické cjrkwě, a sice o ritualnjch wěcech při kázanj a křesťanském cwičenj; napotom o slawenj mše swaté, a sice o proprawnjm uměnj k témuž swatému přisluhowánj, gak se kněz pokaždé k této neyswětěgšj oběti připrawowati může a má, w čemž celý ritus mše swaté záležj, a posléze co činiti gest každému knězi po mši swaté. Neywětšj částku téhož djlu obsahuje podotčený ritus mešnj, gdeč od strany 90 do strany 711; a to práwem zangjmá tento ritus neywětšjho mjsta, poněwadž na něm neywjce záležj. Domejšljm se wšak, že tento ritus mešnjho přisluhowánj beze wšj ugmy věci dobré kratčegi obsažen býti mohl, kdyby se byl text latinský wynechal. Odkazuje weledústogný pan spisowatel liturgii swau duchownjm správčám a pomocnjkům gegich, a těm bez toho při ruce gest missal, w kterémž shledáwagj, co se gim zde dwakrát podává, gednau půwodně, a po druhé w překladu. Překlad gest owšem mistrný, a proto se domnjwám, že nebylo třeba textu půwodnjho, an mimo to čistotě wydánj — aspoň dle smýšlenj mého — sličnosti aspoň nepřidáwá. Má snad ale weledústogný pan spisowatel ginau přjčinu, kteráž geg k tomu pohnula, a kteráž geg osprawedlňuje, kteráž ale mne tagná gest.

Po ukončenj téhož pagednánj následugj tři přjdawky, w kterýchž weledúst. p. sp. tjm gasněgi dokázal, co o něm giž napsal p. Zahradnjk: „Že se we spisu geho neobyčegná láska k cjrkwě katolické a milostná prawoslawnost dáwá na gewo, prawoslawnost, kteráž ač z gedné strany přjnsá gest; nicméně nic tesklivého a nepřjgemného do sebe nemá, a mnohým, genž domnělau orthodoxij sobě a giným dělaj zluč, za přjklad siauziti může.“

Gednát w prwajm přjdawku o náwrzjch a formulárjch k giným mešnjm pobožnostem, nežli nyněgšj gsau; w druhém gak by nyněgšj mešnj pobožnost beze změny wzdělawatelněgšj se státi mohla; a w třetjm gak by se mešnj pobožnost w gistých částkách zdokonaliti mohla.

Poslednj částka gedná o odpolednjch službách Božjch.

F. Hawríněk.

2. Ueber das heutzutage überhandnehmende, in seinen nachtheiligen Folgen wenig erkannte und mit Unrecht sogenannte unschuldige Vergnügen des Tabakrauchens. Worte zur Beherzigung für die Jugend überhaupt, und für die studirende insbesondere vorgetragen, und zum Besten einer in Gičín zu gründenden Kleinkinder-wartanstalt dem Drucke übergeben von J. M. Sidon. Prag 1837. Gedruckt bei Th. Tabor, 8. Seiten 50.

Tauto knjžkau wzácnému čtenárstwu našemu pěkný plod německé literatury w známost uwádjme. Wydal tento spjsek náš ctěný pan Sidon, učitel náboženstwj na e. k. ěymnasium Gičjnském, a sice ku prospěchu opatrowny malých djtek, kterauž také w Gičjně chtěgj zara-ziti. Tjm zagisté důstogný pan autor netoliko šlechet-ný swůg smysl dal na gewo, anobrž i patrně prokázal, že prawým, wěrným a horliwým swěšené sobě mládeže studagcj gest učitelem a pěstaunem. Radugeme se w prawdě z knjžky této, nechť giž zjme k přjčině aneb záměrn gegjmu. O škodném zwyku kauřenj tabáku ko-nal pan Sidon na ěymnasium Gičjnském k studagcjgm sobě poručeným ginochům dvě řeči, kteréž, pohnut gsa k tomu negednau chwalnau přjčinau, podává nynj swětu i gazykem spisowným. Mnohý snad řekne: „Giž i o tabáku z poswátného mjsta se řeč čij!“ Pročby se ne-činila? Owšem až dosawáde, pokud mi známo, nižádné-ho takowého homilitického plodu nemáme; a wšak to práwě důkazem půwodnosti páně Sidona, a silnau pro něho pohnůtkau, by se takowážto mezera poněkud wy-plnila. Čhtěgj také uwážiti, že učitel náboženstwj na ěymnasium má před sebau mládež, kteráž má gednau národu býti kwět a gádro, a že chce-li powinností swé učiniti dosti, wšestranně tak na duchownj gakož i na tě-lesné blaho sobě swěšených ginochů dobročinně musj pů-sobiti. A protož gako gest powinen proti wšem wesměs w mládeži sobě poručené rozmáhagcjgm se nemrawům statně a mužně wálčiti: rowně tak i, widj-li, an poručenj ginochowé geho přezlému onomu swrchu řečenému, tělo i duši hubjcgmu zwyku se oddawagj, nesmj mlčeti a sho-wjwati, nobrž powinen gest, takowému rozmáhagcjgm se

nemrawu slowem i skutkem w cestu wkroćiti. Ten byl tedy úmysl důstojného pana Sidona, an tyto dvě řeči k studentům svým činil. Sám geg obgewuge, mluwé w úwodu prwnjho kázanj w ta slowa: „Ich will Sie vor einem heutzutage überhandnehmenden, in seinen nachtheiligen Folgen wenig erkannten und mit Unrecht so genannten unschuldigen Vergnügen, vor dem des Tabakrauchens warnen, welches ein um so gefährlicheres Vergnügen ist, da die herrschende Mode demselben so nachdrücklich das Wort spricht, ungeachtet laut der Aussage der Aerzte und den gemachten Erfahrungen im alltäglichen Leben, das Tabakrauchen, wenn es auch bei den Erwachsenen und durch das reife Alter erstarkten Menschen durch einen mässigen Gebrauch nicht nur unschädlich, wohl auch in mancher Rücksicht nützlich seyn kann, bei der Jugend überhaupt, und bei der studirenden insbesondere nicht nur die Ausbildung ihrer Geisteskräfte auf mehr als eine Art erschwert und verhindert, sondern auch auf ihre Gesundheit einen höchst schädlichen Einfluss ausübt. Lange verbarg ich meinen Schmerz — oft war ich innigst betrübt, wenn ich Knaben, oder kaum dem Knabenalter Entwachsene, oder wohl gar Zöglinge dieser Schulanstalt dieser schädlichen Gewohnheit sich hingeben, oder wohl gar mit dieser verderblichen Sitte sich öffentlich brüsten sah. Aber was nützen erstickte Seufzer, da diese Untugend gleich einer ansteckenden Krankheit immer weiter um sich greift, und die Zahl der Angesteckten von Tag zu Tage immer grösser wird? Damit mich nicht die strafenden Worte des Propheten Isaias (5, 10.) treffen, der da spricht: „Die Wächter in Israel sind alle blind und merken nichts; alle sind stumme Hunde, die nicht bellen können;“ — Sie aber m. L., den Gefahren etc. — so habe ich mir vorgenommen, auch diese heutzutage selbst bei der studirenden Jugend überhand nehmende Untugend einmal zur Sprache (zu) bringen. A však ne toliko swědomj wáze gednoho každého profesora gymnasiálnjho, by častěgi swým swěren-cům wýstrahu dáwal před týmž nemrawem, nobrž i ono vysoké guberniálnj nařizenj od 26. Srpna 1800 totěz mu ukládá. Ze tedy k tomu dosti opráwněn byl, anobrž ze i welikau sobě zásluhu pan autor zjskal, obraw sobě tentýž welmi chaustiwý a nedůtkliwý předmět. wyswitá ze všeho, což giž řečeno bylo. W neygasněgšim ale swětle se to teprw okáže, rozeberemeli a posaudjme prá-

wě tuto geho přitoměnu práci. Nastává tedy otázka, kterak sobě pan spisowatel při wypracowánj tohoto předmětu počjal? Učený pan Sidon mluwj o tomto přezlém, a zvláště studgjcj mládeži škodném zvyku tak wázně a srdečně, že nic nepochybugeme, že slowa geho mocně působila na mladégeho posluchače. Kdo tak wázně umj mluwiti, můž owšem i o tom neysprostěgým předmětu, ač newidjme, zraky-li swé na zhaubné owoce tohoto zvyku obrátjme, pročzeby předmět tentýž nebyl i weldděležný, poswátňau řeč činiti. W prwnj řeči dokazuje pan Sidon, že obyčeg kauřiti tabák pro wšecky mladé lidi, zvláště ale pro ginochy studijm se oddawagjcj gest swrchowaně *nerozumný, hanebný a škodliwý*. „Nesprawugte se ginochowé dražj,“ wece pan autor, „we wšem podlé osob dospělých. Šetřte wěku a powolánj swého. Co mužům dowoleno, neslušj wždy ginochům!“ — *Zwyk kauřiti gest welmi nerozumný; nebo co medle býwá prwnj přjčinau, an ginoch tomu nemrawu se oddává?* „Thörichter Hochmuth und eine eitle, blinde Nachahmungssucht, worüber er bei nunmehr reiferem Alter und Ueberlegung erröthen sollte.“ Co gest nerozumné, gest také hanebné. Hanebný gest ale tento zwyk zvláště pro studenta, poněwadž gedná proti prawidlům školnjm, a rozmnožuge potřeby swé, gežto nenečasto bez ubljženj swědomj swého spokogiti nemůže. „Sie wollen,“ dj pan Sidon, „dass man von Ihnen Gutes denke und spreche; wenn Ihnen daran gelegen ist, den Ruhm fleissiger, den Preis wohlgesitteter Jünglinge zu erringen: so verabscheuen Sie jene überhandnehmende Mode, die Sie in Ihrem Alter, bei Ihrem Beruf entehren muss; oder überlassen Sie dieselbe wenigstens Jenen, die einen Entschuldigungsgrund für sie entweder in ihrem Alter, oder in ihrem Berufe, oder auch darin finden, dass man sie nicht früh genug auf das Nachtheilige dieser Gewohnheit aufmerksam gemacht hat!“ Nic nemáme proti tomu, mluwj-li páni professorowé zdwořile k studentům swým, aneb onikagj-li gim i z kazatelen, gešto němčina tuto gako i mnohé giné nemotornosti dowoluge. Nechtě tedy mluwj němec: „Sie wollen, dass man von Ihnen etc.“ Než toliko prosjme, by gen swatý Pawel takowěhožto zdwořilkowánj winným se nečinil, a do úst se mu nekladlo, což on nikdy neřekl, k. p. „*Sehen Sie zu, dass Sie vorsichtig wandeln, nicht als die Unweisen, sondern als die Weisen.*“ (Ephes. 5, 15.) Poslěz žiwými barwami wypišuge důstogný a učený náš pan

autor také geště škodliwost tohoto zwyku, a ze zkušnosti i z učenj neyznamenitějšich lékařů poukazuge, gak načitě mladjk týmž nemrawem tělo swé, a tudy zdrawj i wšecky moci duše swé habj, kazj a podkopáwá. To wše w žiwém swětlo prokázaw, pěkně dokládá: „Wie viele der studirenden Jünglinge würden vom unmässigen Trinken, vom Kartenspielen, von leichtfertigen Gesellschaften fern und unverdorben geblieben seyn, wenn sie nicht die unselige Gewohnheit des Rauchens dazu geführt hätte! Man trinkt des Rauchens wegen, und raucht des Trinkens wegen, und so gewöhnt man sich allmählig an viele, höchst verderbliche Untugenden, Laster, die den Weg zum geistigen und leiblichen Verderben bahnen! Und wenn ich die Unkosten berechne, so jährlich auf das Rauchen verwendet werden, wofür sich der studirende Jüngling vieles Nützliche ja Nothwendige anschaffen, und so seinen Eltern Vieles ersparen könnte, wenn ich in Erwägung ziehe, dass der Studirende durch das Geld, welches mittelst des Rauchens verschwendet wird, vielen seiner nothleidenden Mitschüler helfen könnte, welches ihm edlere, süssere und dauerhaftere Freuden verschaffen würde, als die Freuden des Tabakrauchens; wann ich beherzige, dass das Geld, welches der Studirende für den Tabak hingibt, vielleicht von seinen Eltern im Schweisse des Angesichtes sauer erworben wurde; wann ich endlich höre, dass oft durch das Tabakrauchen unbemittelte Jünglinge zu grösseren Auslagen, als es ihre Umstände erlauben, verleitet, in Geldverlegenheit gebracht, zu dem unbesonnenen Schuldenmachen ihre Zuflucht nehmen, das so manche andere Laster in seinem Gefolge hat, das in so manigfaltige Verlegenheiten stürzt, das dem guten Namen so sehr nachtheilig ist, das einen nicht selten zum Sklaven schlechter Leute herabwürdigt, und das schon so viele der studirenden Jünglinge auch wider ihren Willen zu Lügneren, zu Betrügnern, zu Dieben gemacht hat: so wundere ich mich gar nicht, wenn ein eifriger Sittenprediger das Tabakrauchen Sünde, und ein gelehrter Jugendfreund ein seelenverderbliches Wesen, ein unmittelbares Werk des Teufels nennt.“

Týmž spůsobem přewědčiw rozum a skloniw wůli přistupuge giž ku prostředkům, gakžby se mladj lidé a zegména studenti wystřjhalj tohoto škodného zwyku. Předkládá pak pan autor tyto prostředky w druhé swé řeči, kteráž rovně tak mocně i na rozum i na srdce

dotjrá, gakož ona prwnj. Gestj pak sedm takých pro-
středků, zde mladým lidem a zvláště studngjcjm gi-
nochům předložených, ku kterýmžto i my se rádi a o-
chotně podepisugeme, widauce, že z dospělého zkušej
gsau wzati, a dobře sestaweni. Nebo pěkným a přiro-
zeným způsobem wywinuge ctěný pan spisowatel gedem
z druhého, a zřegmě ukazuge, gak snadno každý šle-
chetný, prawidel školnjch, rodičů i učitelů swých po-
slušný ginoch můž se toho nemrawu wystřjhati. A tak
nám giž nic giného nepozůstává, než abychem geště
panu spisowateli we gměnu weškeré mládeže za tento
dárek poděkowali. Obral sobě předmět, o němž dáwno
giž potřebj bylo, slowjčko promluwiti, a protož zdwo-
gené djky zasluge. Takowé knjžky potřebna gest i
naše odrostlá mládež wenkowska mužského pohlawj; ne-
bo s bolestj widjme, an se i ona tomuto přezlému zwy-
ku welmi zhusta oddává. Nemraw tento se tak silně
rozmáhá, že se giž téměř nikdo tomu nediwj, chlapce-li
patnáctiletého, ke škole nedělnj geště náležegjcjho, ta-
bák kauřiti widj. Gak platně by se nám tedy poslau-
žilo, kdyby některý z mladšjch panů bratřj podle knjž-
ky páně Sidona zhotowil nám w materském gazyku spj-
sek asi archowý, w kterémžby srozumitedlnau, lehkau
řečj, takowauž ku přjkladu, gakauž mluwj náš draho-
drahý a milý pan Dr. *Ammerling* k djtkám „o hmy-
zech,“ mládeži našj se zřegmě okázalo, gak přewelmi
škodliw gest ten obyčeg lidem nedospělým. Takowá
knjžka, kterážby nemusila býti na způsob kázanj se-
psána, wyhowělaby welmi citedlné potřebě, a welice by
se všechněm duchownjm pastýřům i školnjm učitelům
zawděčila. Hodilaby se zagisté za dárek nedělnjm ško-
lákům, a mohlo by se w tětěž škole nedělnj několik-
kráte za rok z nj něco školákům powědfti. Dausáme
tedy, že nalezen bude, genžby mile a ochotně ku práci
té welmi snadné chtěl ruky přičiuiti, a snad Dědicwjm
Swatojanakým wydati, by brzy rozšjřená brzy hogně au-
činkowala.

J. V. Jirajk.

3. Starověký zpěv o umučení Pána našeho Ježíše Krista. Z dávného rukopisu pro svou prostotu a milost s připojeným starožitným nápěvem a přidaným hlasem varhanným, poprvé na světlo daný od Jana Wlčka, kaplana usw. Haštala v Praze. V Praze 1837, u J. Spurného na starém městě v čísle 184. Str. 30.

Co se týče řeči české, vydáván starobylých spisů Českých, z kterýchžto čistý duch otcovské řeči náš příjemně k nám mluví, svrchovaně buď chváleno. Nebo českým literátorům za těchto dnů našich nic se tak velmi poručeti nemůže, jako čítání spisů, z nichžto zřetelně do očí svítí, jak česká hlava myslí, a pomysly své vyslovuje. Přičinai řeči tedy i tento starověký zpěv o umučení Páně chvály gest dostogen. Co se týče obsahu, můjím, že se této písně o mukách a smrti Páně při veřejné a společné uctě Boží příhodně užívati nemůže; gednak proto, že třidcet strof čítá, gednak pro některé pomysly, genž ve zprávách ewangelistů žádného základu nemají. Možná ku příkladu gest, že P. „Ježíši obě ruce tak prudko svázány byly, až ze všech nehtů krev šla;“ možná, že „ho vodili na trní a na skalj, až se čistá krev z noh jeho lila;“ možná, že „ho wědli a táhli skrz wodu Cedron, až ho do ljbosti ukaukali a umrazili;“ možné gest, že „Maria žalostj omdlela, a že P. Ježíše k porwrtaným děram kříže jako lučičtě táhli; ale ewangelistové o těchto přičinách a okolcích umučení Spasitele našeho žádné zmjuky nečinj. Tjm méně gimi gsme zpraveni, že Kristus s křížem w to mjesto byl postawen, „kdež Adam od synů svých w hrobě byl pochován.“ Pro ťwarování všech nedorozumění, powěr, hádek a různic ty a takové negisté věci w modlitby a zpěwy křesťanského lidu potahowány nebodte. Ginak tento starý zpěv o mukách Páně srdce dogjmná, a spásitelných citů w něm zbuzge. Dokládá pan wydawatel staročeské písně této, že wjce takových písnj wydá, tato-li wděk přigde. Dle zdání našeho wydáním zhjrkj takových zpěwů i také české literatuře poslaužj.

Vinc. Zahradník.

4. Saustawa gazyka Českého z hledistě prawopisného. Od Josefa Justina Michla, auda pobožných škol a českého národnjho Muscum. Tiskem synů Bohumila Háze.

W Časopisu, kterýž i ku vzdělánj české řeči slaužití má, mjstně se i tato práce P. Josefa Justina Michla oznamuge. Gestíť to weliký arch papjru, na kterémž se hlawnj prawidla řeči české w přjhodných oddjlech a tabulkách k tomu konci předkládaj, aby se každý snadno naučiti mohl, gakými pjsmeny by každé české slowo psáno býti mělo. Budiž tento arch w každé české škole wywěšen, a eož na něm w krásném pořádku sestaweno gest, to mládeži pilně buď wykládáno. I češť duchownj pastýřowé, nemagjli grammatiky, tohoto archu s prospěchem užjwati mohau. Neb poskytuje i obrazce skloňowánj všech ohébných slow; gisto ale gest, že se ortografii české nikdo naučiti nemůže, neučj-li se znáti, gak se každé slowo ohébá a skloňuge.

V. Z.

6. Predigt bei der kanonischen Generalvisitation, gehalten zu Weseritz den 10. Juli 1836. von P. Franz Putz, Pfarrer zu Scheibenradisch.

Generalnj visitaej nenj nic tak neobyčegného, an w gedné každé kragině we čtyrech, w pěti letech držána býwá, aneb aspoň držána býti může; a mimo to se dělj od každoročnj kanonické visitaej toliko tjm, že se při nj udělugе lidu swátost bířmowánj. Při této přjležitosti wždycky a všude se kázalo a káže, a to neywjce o swátosti bířmowánj; djlem wrchnj pastýř sám k ponaučenj a k naprawenj lidu tu onu částku swat. náboženstwj wykládá, anebo to čhuj we gměnu geho gedem z mjstnjch neb okolnjch duchownjch správců. Poněwadž takowáto kázanj negsau nic neobyčegného a nic obzwlášt-njho: nikomu nepřipadá na mysl, aby ge tiskem wydáwal. Tu se nám ale předce gedno naskytlo. Hodněgžj gest snad tisku, než giná předuešená w těchže přjležitostech? Čjm práwě to nad ně wyniká? Snad nowostj a neobyčegnostj swého základu? Ay tento základ giž mnohomnožstwjkrát byl položen, — gedná-tě opět o

swátosti biřmowánj. Gen že se p. kazatel z počátku téhož katolického slova šjtíl, a tak asi po nekatolicku přisljbil swým posluchačům, že gednati bude o požeňuánj, kteréž gim přinesla návštěwa apoštolská. Což swátost wúbec aneb biřmowánj zwlášt gest totéz co požeňuánj? Ay kolikrát a kolikerým způsobem uděluje se požeňuánj w cjrkwí katolické bez swátosti? — Snad ale wyniká ginau vlastnostj, u p. mistrným rozwrhem? Ó ten gest docela chybný; hlawnj rozdjl obsahuge vlastně dvě wěci, o kterýchž se nemá gednati w gednom, nébrž we dwau kázanjch, an každá giž pro sebe dosti obšjrná gest. Gedná-tě djl prwnj o požeňuánj, kteréž přinesla návštěwa apoštolská, a djl druhý, co činiti gest, aby prospělo toto požeňuánj. Poddělenj neřjdj se docela žádným logickým zákonem. Snad ale wýmlownost slaužiti může za příklad? — Čistá gest arci a dobrá, ale zwlášt-njho eos a mistrowského také w nj nenj.

Fr. Hawránek.

7. Spisy swatých Otcůw Apoštolských. Přeložil, wyswětlil a úwody opatřil František Sušil, professor bibl. studium N. Z. W Brně, tiskem Rudolfa Rohreru 1837. w. 8. stran 164, za 1 zl. stř.

Mnoho-li každěmu katoljku na swatých Otcích záležjno, netřeba zde ani dowozowati; co ale platj o swatých Otcích wúbec, platj zagisté zwlášt o sw. Otcích apoštolských: Klémentu Řjmském, Ignaci Muč. a Polykarpu. Gelikož swaté Pjsmo samo ukazuge a odkazuje na tradicj, gegjžto swědkowé swatj Otcowé Cjrkewnj gsau: sw. Otcowé apoštolštj dogista gsau wěrohodněgšj ostatnjch, poněwadž gim bylo přáno, bezprostředně wážitj z žiwého pramene, z učenj apoštolského. Ačkoliw ale na swatých Otcích zwlášt duchowenstwu welmi mnoho záležj, nicméně, aspoň w našem wěku, — mimo wýtahy w brewiári a mimo gednotliwá mjsta, genž s křesťanskau dogmatikan a morálkau w neyužšjm gsau spogenj, — spisůw gegich mezi duchowenstwem gest welmi málo. Stará wydánj gsau giž rozebrána, k nowým se posud nikdo neodhodlal, a knihowny, w kterýchž drabý tento poklad gest složen, negsau každěmu přj-

stupné. Magj-li se nynj spisy sw. Otcůw wydáwati, prospěšnějšj zagisté gest, aby se wydáwaly w překladu raděgi, než w gazyku půwodnjm; kdežto překlad w našem materském gazyku přednost má opět před každým giným překladem. Neboť překlad w materském gazyku giž přichystán gest k potřebě; original, zwlášť řecký, nepohodlný gest, a z cizogazyčného překladu teprwa překládati nenj wždycky radno a bezpečno. Českých překladů z patristiky posud gest welmi málo; neboť mimo spis sw. Augustina o Městě Božjm, a některé drobnůstky djlem téhož, djlem giných sw. Otcůw, wydané nákladem přjtomného časopisu, ničehož aspoň *mně* nenj powědomo. A protož wraucj djky, wzdávám welectěnému p. Sušilowi we gměnu všech milownjkůw duchownj vlastenské literatury za geho práci, a za službu, kterauž swrchu dotčeným spisem prokázal.

Giž nápis ukazuje, že nenj zde postawen toliko holý text, kterýž w takowýchto přjpadnostech pro neznámost mnohých okolnostj nesrozumitelný, temný aneb aspoň negistého smyslu býwá. Aby se tedy nehodě této wyhowělo, netoliko mistrně přeložil p. Sušil tyto spisy, nébrž i wyswětlil exegetickými a kritickými notami; při čemž se warowal všeho zbytečného šjrenj, wykládage tolik, čehož potřebj gest, a tak zřetelně, že každý se lehko wprawiti může do textu předloženého. Úwod, kterýž každému spisu předeslán gest, vyniká stručnostj (praecisio), gadrnostj a zřetelnostj, a welmi k tomu napomáhá, že každý spis se gjm stává srozumitelnějšjm. Pokud z cjrkwenj historie wjme, kdo byl spisowatel těchto listů, klade p. Sušil i geho žiwotopis, kterýž zde neki docela newyhnutelně potřebný, dogista aspoň welmi užitečný, a giž sebau sám welmi zajmawý gest. Aby však každý spis geště srozumitelnějšj byl, uwádj p. Sušil i powahu geho spisowatele, t. g. značnějšj geho osobnj vlastnosti, wážnost geho, w kteréž swého wěku w Cjrkwi byl, způsob geho přednášenj, dowozowánj a t. p., tak že napotom čtaucjmu se zdá, gakoby téhož sw. Otce osobně slyšel. Pro snadnějšj přehled předeslán gest také krátký obsah každému listu.

Na listy dotčených tří swatých Otcůw apoštolských, následuge ona perla starožitnosti křesťanské, list neznámého spisowatele k Diognétowi, a tři spisy, kteréž pocházegj z téhož wěku sic, však půwodu negistého, obsahu nepatrnějšjho; totiž drubý tak nazwaný list sw.

Klémenta Ř., list Barnabůw, a Hermas. Kritika na tyto tři spisy gest stručná a zřetelná. An ale na těchto spisech méně záležno, djky vzdáváme p. překladatelowi, že nám z nich podal úplný toliko wýtah, t. g. že gediné to přeložil, co překladu hodného gest, pominuw mlčenjum wěcj neslušných, nechutných a nezážiwných.

Co by se o těchto spisech saudití mělo, welmi důmyslně a ostrowtipně p. Sušil sám w předmluwě wygádril, řka: „Co o Amfionowě lyře stařj bágeli, to žiwě u sw. Ignacia nalczáme. Citowé geho takowau silau praudj, že kamenné srdce zachwáceno gimi býti musj. Sw. Klément se podobá warhanám, welebnau důstognošj chwálu Božj hlásagjcm. Sw. Polykarp podlé žiwota swého celého podoben harfě, při gegjmžto zwuku sladké žalmy opěwány; Barnabas zwonu, genž tagemným zwukem u wzduchu se ozýwá; Hermas citaře, na njžto sprostý hudebnjck sprosté přehudá pjsně. Spisowatel listu k Diognétowi ale zdá se podobati wariťu, gjmž druhdy srdce předkůw našich podněcowána k wyhošťenj nepřátel; tak mohútně porážj nesmysl pohanůw, tak powěra židůw.“

Celá geho předmluwa welmi krásná a poučná gest; neywětšj pak pozornosti zaslabuge strana 11., kde pan překladatel naznačil naděgnoš, potřebu a úkol našeho wěku we swětě slowanském, z čehož zároweň shledáwáme, gak spanilá geho duše, gak čistá geho mysl, gak swatým ohněm zajceno geho srdce, ohněm prawé křesťanské lásky ke wšemu dobrému a k blahu drahé vlasti.

An ale pan překl. uznal toho potřebu, aby wydány byly spisy sw. Otcůw apošt., těšjme se opět, tau naděgj, že brzy nám podá překlad sw. Otcůw druhého wěku, gednoho po druhém, a to překlad podobný přjtomnému. Tjm snad zjšká brzy něgakého pomocnjka, a bude-li gich wjc, w krátkém čase těšiti se bude vlastenská duchownj literatura z úplné patristiky, a naskytně se prostředek k dosaženj onoho spásitelného aučelu, kterýž p. Sušil giž při wydánj přjtomného spisu před očima měl. Kdyby ale skutečně wjce pp. vlastencůw na tutěž drahu s p. Sušilem se odhodlalo, uznáwám za prospěšné, aby každý swé předsewzetj prwe oznámil, aby snad napotom dwa, neb tři na wěci gedné nemařili práce.

Posléze znám gest giž p. překladatel we swětě slowanském co důkladný spisowatel: a protož i zde geho mluwa gest čistá, přesná, krásná; přáli bychom wšak

ni méně, aby se budaucně slownjkem páně Jungmanovým raděgi než giným spravowal, a následowal raděgi přjkladn kralické biblj a Koměnského, než prostonárodnj mluwy Morawské. On gj arci nenj naskrze wěren, však tjm samým dáwá na gewo, že lepšj gsau oni klassikowé, než gakákoliwěk prostonárodnj mluwa. Nedjm toho z žádneho zlého úmyslu; neboť mně zagisté milegšj gest dobrá wěc, než pauhý sljčny oděw: však geště milegšj mi gest, když mezi našimi pp. spisowateli úplná shoda a nerozdjlná spřjzněnost se gewj, ta zagisté nemáo přispege k šťastnému prospěchu wlastenské literatury.

Fr. Hawránek.

8. Rodina Bohowěrných z Dolan, aneb obraz křesťanského obcowánj w přepondiwných přjpadnostech a strastech žiwota. (Nákladem dědictwj Swatojanského Cjslo V.) Prodává se w tuhé obálce za 30 kr. stř. W Praze. 1837. W knjzeczj arcibiskupské knihtiskárně, u Josefy wdo- wy Fetterlowé, wedenjm Wáclawa Špinky.

Kniha „Familie Traugott“ weliké dosáhla w nedláuhém čase powěsti. Toť owšem gest něco welmi hezkého, ale však ne wšecko; neboť i o giných knjžkách, genž toho mnohdy ani nezasluhugj, pò swětě se rozná- šegj chwály. Knihlačitel oznámj swětu swau knjžku, recensent pak, gat-li gest strannostj a nakloněn knihlači- teli, w tím onom kritickém spisu gi všemi rhetorickými spůsobu wyšnořenau chwalořečj poctj, že se giž zase swět přewýbornau gednau knihau obohatil. Owšemč pyká pak mnohý, že se dal podwesti, ale giž gest pozdě, knjžka gest kaupena. Swrchu řečená kniha král. baworského dwornjho kaplana pana Rädlingera měla sice také swého tlačitele, genž gi dle zvyku wychwálil, ale neměla genom gednoho recensenta, gehož saud by snad mohl býti gednostranný; nýbrž celé německé čtenárstwo stalo se giž gegjm recensentem, a w ta slowa saud swüg pro- neslo, že gest to knjžka práwě zlatá, djlo wýborné, djlo we swém druhu newyrownané. Vox populi, vox Dei! Dobrá kniha se sama chwálj; a že dotčena kniha dobrá gest, swěděj a ručj za to gegj náramné rozšjřenj, a přj-

mutj w Čjsla Swatojanská. I w prawdě stogjř ona mezi populárnjmi spisy co slunce mezi hwězdami.

Překlad dobré knihy* gest mi wždy milegšj, než špatná půwodnj práce. Ničeho, cožby se knjžce swrchu řečené zúplna wyrownalo, neměla posud česká literatura. Knjžka tato gest neyčistšj morál w žiwém těle chodjčj, mrawoučenj žiwé a uskutečněné, kteréž do žiwota sahá a ze žiwota vycházj. Gestj to příklady ožiwena a wyswětlená morál, gakowěz giž dáwno i našemu českému lidu na wysost bylo potřebj. A protož weřegnědjky zde wysoce důstognému řediteli swatojanského dědictwj wzdáwáme, že knjžky této wydánj w českém rauše obstarati ráčil. Tjm zagisté weliké sobě wyzjskal zásluhy; neboť gestili která kniha té cti hodna, by nákladem tohoto ústawu na swětlo wyšla: gestj to zagisté kniha tato. Podává se pak w dobré srozumitelné češtině pod názvem swrchu řečeným, a nepochybugeme nic, že lid náš mile a rád gi čjsti a z nj hogného swého wzdělánj čerpati bude. Pozůstává genom, by welebné duchowenstwo tyto blahočinné prameny swým swěřeným otewřelo, a wšeho toho dobrého owoce se zúčastnilo, kteréž rozmnoženj a pilné čtenj této přewýborné knihy wydáwati bude. Připsal gi wel. p. Josef Pohořelý, kaplan w Brozanech, u Litoměřic, wysoce důstognému litoměřickému kapitulu jmu děkanu panu Wáclawu Károwi.

J. V. Jirsjk.

B) ROZLIČNOSTI.

O r d e r

ad recipiendum Novitios

in ordine Cisterciensi.

Qui *Novitius* fieri cupit, petat sic recipi. Ducatur in *capitulum*, et in terram se prosternat coram eo, qui praees capitulo. Qui interrogabit illum dicens: „*Quid petis?*“ Et ille respondebit: „*Misericordiam Dei et ordinis.*“ Postea iubebitur assurgere, et docebitur, ut

fert *regula*; et cum exutus fuerit saeculari habitu ab eo, qui praees, induetur vestibus *Novitiatus*, id est, *Tunica, Pallio, et Caputio albis*, ut sequitur.

Novitius genuflectet coram *Praeside*, qui stans cum *Conventu*, et *stola* ad collum, benedicet *vestes* dicens:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini!

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Ostende nobis Domine! misericordiam tuam!

R. Et salutare tuum da nobis.

V. Domine! exaudi orationem meam!

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum!

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus!

Deus! qui sola tua ineffabili pietate, qua non minus suaviter, quam sapienter omnia disponis; lanam vestium ad usum hominum de velleribus ovium produxisti; ut trino beneficio, simul ornarent, foverent, et ab intemperie aeris corpora tuerentur: immensam clementiae tuae largitatem, suppliciter exoramus: ut haec indumenta, quae praesens famulus tuus, pro forma habitus Ordinis Cisterciensis, ad tibi in ipso ordine laudabiliter servientium intendit assumere: ita benedicere, † et sanctificare † digneris: quod sint ei ad operimentum peccatorum suorum, fortisque armatura, ac tuta defensio contra aëreas potestates, et ignea hostis nequissimi tela, et adjutorii triumphalis obtentum: quibus perseverando usque in finem, tandem immarcescibilis gloriae bravium dono tuae gratiae valeat adipisci; nec non ad coeleste convivium suavissimi sponsi, Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, perenniter regnaturus, cum nuptiali veste, delectabiliter introduci. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Exuendo enim veste saeculari, Superior dicat:

V. Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis.

Induendo eum habitu regulari, dicat:

V. Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in justitia et sanctitate veritatis. R. Amen.

Dum exiit et induitur, stat Conventus; et Cantor intonat Canticum: *Benedictus Dominus Deus Israël* etc. in Vltio tono solenniter, quod Conventus alternatim prosequitur cum *Gloria*; quo peracto Superior dicit:

- V. Salvum fac servum tuum!*
R. Deus meus! sperantem in te.
V. Mitte ei Domine! auxilium de Sancto!
R. Et de Sion tuere eum.
V. Domine! exaudi orationem meam!
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum!
R. Et cum spiritu tuo.

Oremus!

Adesto Domine! supplicationibus nostris: et hunc famulum tuum N. benedicere † digneris: cui in tuo nomine habitum religionis imponimus, ut, te largiente, et devotus in ecclesia tua persistere, et vitam percipere mereatur aeternam. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Ordo

Professionis Monachorum.

Dicto evangelio Abbas cum baculo et ministris, accedat ad gradum presbyterii; et sedens in faldistorio, interrogabit novitium ante se prostratum: *Quid petis?*— Qui respondebit: *Misericordiam Dei et ordinis.*— Et jussus assurgere, docebitur ab Abbate, qui certus de firmo novitii proposito, versus ad altare genuflexus, aperto capite, intonabit hymnum: *Veni Creator: quem Conventus prosequitur.*

Quo finito surget abbas, et dicet:

- V. Emitte spiritum tuum, et creabuntur!*
R. Et renovabis faciem terrae.
V. Domine! exaudi orationem meam!
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum!
R. Et cum spiritu tuo.

Oremus!

Deus! qui corda fidelium spiritus sancti illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta

sapere; et de ejus semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Tunc sedebit Abbas, ut prius, et accedens novitius ad gradum, erectus leget professionem ut sequitur.

Ego frater N. (sacerdos, v. diaconus, v. subdiaconus, v. acolythus, v. clericus, v. laicus,) promitto stabilitatem meam, conversionem morum meorum, et obedientiam secundum regulam S. Benedicti Abbatis, coram Deo, et omnibus sanctis ejus, quorum reliquiae hic habentur: in hoc loco, qui vocatur N. Cisterciensis Ordinis, constructo in honorem beatissimae Dei genitricis, semperque virginis Mariae, in praesentia Domini N. N. Abbatis.

Si fiat professio extra locum stabilitatis, non in hoc, sed pro eo loco dicitur.

Lecta professione, eam nomine suo subscribit cum signo crucis, et super altare deponit. Tunc reversus ad gradum, dicit ter hunc *Versum*, choro eundem repetente:

Suscipe me Domine! secundum eloquium tuum, et vivam, et non confundas me ab expectatione mea!

Flectens genua super articulos, quoties finierit *versum*. Post ultimam *versus* repetitionem, dicitur sine inclinatione: *Gloria Patri*. Postea inclinatur, et dicitur: *Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster*. Secreto.

V. Et ne nos inducas in tentationem!

R. Sed libera nos a malo.

Tunc Cantore praecinente, dicitur in VI. tono Ps. *Miserere, Gloria Patri*, sine inclinatione.

Et interim professus provolvat se ad pedes Abbatibus, ministrorum, et omnium fratrum; rediensque ad infimum gradum, prosternat se in terram.

Finito psalmo Abbas erectus dicit:

V. Salvum fac servum tuum!

R. Deus meus, sperantem in te.

V. Mitte ei Domine! auxilium de Sancto!

R. Et de Sion tuere eum.

V. Nihil proficiat inimicus in eo!

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

V. Esto ei Domine! turris fortitudinis!

R. A facie inimici.

V. Domine Deus virtutum! converte nos!

R. Et ostende faciem tuam, et salvi erimus.

V. Dominus vobiscum !

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus !

Deus, indulgentiae Pater ! qui severitatem tuae districtiois temperans indulxisti, ne filius portat iniquitatem patris, et qui mira dispensatione, etiam malis bene utens, tuae dignationis gratiam per eos frequenter operaris : quaesumus clementiam tuam, ut huic famulo tuo non obsistat, quod habitum religionis per nos, tanta, ac tali re indignos, accipit : sed ministerium, quod exterius per nos exhibetur, tu interius per donum S. Spiritus exequaris. Per Dominum nostrum etc. in unitate ejusdem Spiritus etc.

Oremus !

Deus ! qui per coaeternum tibi Filium cuncta creasti, quique mundum peccatis inveteratum, per mysterium incarnationis ejus renovare dignatus es, te suppliciter exoramus, ut ejusdem Domini nostri gratia super hunc famulum tuum, abrenuntiationem saeculi profitentem, clementer respicere dignetur : per quam in spiritu suae mentis renovatus, veterem hominem cum suis actibus exuat, et novum, qui secundum Deum creatus est, induere mereatur. Per eundem Dominum nostrum. Amen.

Oremus !

Domine Jesu Christe ! qui es via, sine qua nemo venit ad patrem, benignissimam clementiam tuam postulamus, ut hunc famulum tuum, a carnalibus desideriis abstractum, per iter disciplinae regularis deducas, et, qui peccatores vocare dignatus es, dicens : Venite ad me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos, praesta, ut haec vox invitationis tuae, ita in eo convalescat, quatenus peccatorum onera deponens, et quam dulcis es, gustans, tua refectioe sustentari mereatur ; sicut attestari de tuis ovibus dignatus es, agnosce eum inter oves tuas ; et ipse te agnoscat, ut alienum non sequatur, sed te, neque audiat vocem alienorum, sed tuam, qua dicis : Qui mihi ministrat, me sequatur. Qui vivis et regnas Deus ! per omnia saecula saeculorum. R. Amen.

Oremus !

Sancte Spiritus ! qui te Dominum ac Deum re-

velare mortalibus dignatus es, immensam tuae bonitatis gratiam postulamus, ut sicut, ubi vis, spiras, sic et huic famulo tuo affectum devotionis indulgeas, et, quoniam tua sapientia est conditus, tua quoque providentia gubernatur, quem juxta consuetam tibi gratiam, unctio tua de omnibus doceat, et per intercessionem beatissimi Benedicti, quem praecipuum hujus sanctae institutionis legislatorem dedisti; nec non et aliorum Sanctorum, ad quorum nomina petitionem facit, eum a vanitate saeculi veraciter converte, et sicut es omnium peccatorum remissio; deprimentes impietatis obligationes in eo dissolve; et ad observantiam sancti hujus propositi fac eum certatim fervere, in tribulationibus et angustiis, tua indeficiente consolatione valeat respirare, et pie, et sancte per veram humilitatem atque obedientiam, in fraterna charitate fundatus; quod te donante promissit, felici perseverantia compleat, quod ipse praestare digneris, qui cum Deo Patre, sanctoque unigenito filio ejus, Domino nostro Jesu Christo, vivis et gloriaris Deus! per infinita saecula saeculorum.
R. Amen.

Benedictio cucullae.

V. Dominus vobiscum! R. Et cum etc.

Oremus!

Domine Jesu Christe! qui tegmen nostrae mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensam tuae largitatis abundantiam, ut hoc genus vestimenti, quod SS. Patres ad innocentiae vel humilitatis indicium, abrenuntiantibus saeculo ferre sanxerunt, tu ita benedicere † digneris, ut hic famulus tuus, qui hoc usus fuerit, te induere mereatur. Qui vivis et regnas cum Deo patre in unitate etc.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Quando exiit Novitium habitu, dicit abbas: *Exuat te Dominus etc.* ut supra.

Quando induit monastico habitu, dicat.

Induat te Dominus etc. ut supra.

Post haec Abbas intonat Canticum: *Te Deum laudamus*, quod prosequitur Conventus alternatim: et in fine dicitur ab Abbate:

V. Benedicamus Patrem et Filium, cum s. Spiritu!
R. Laudemus et superexaltemus eum in saecula.

V. *Dominus vobiscum!*

R. *Et cum Spiritu tuo.*

Oremus!

Actiones nostras, quaesumus Domine! aspirando praeveni, et adjuvando proseguere: ut cuncta nostra oratio et operatio, a te semper incipiat, et per te coepta finiatur.

Deus! qui nos a sanitate vacuuli conversos, ad supernae vocationis bravium accendis: pectoribus nostris illabere, et gratiam nobis, qua in te perseveremus, infunde, ut gratiae tuae muniti praesidio, quod te donante promissimus, impleamus, et nostrae professionis executores effecti, ad ea, quae perseverantibus in te dignatus es promittere, pertingamus. Per Christum Dominum nostrum! Amen. Quo dicto, noviter professus in ordine suo collocatur, et Abbas missam proseguitur.

(E Breviario Cisterciensi, edito Parisiis, apud Mich. Ant. David, Ord. Cist. Monobibliopolam, via S. Jacobea ad insigne Calami aurei. MDCCLIV. Pars aestiva, pag. CXXI.)

Krátký popis hlavního chrámu Sienského.

Od Prok. Ondráka, katechety hl. školy v Přibrami.

W písmě sw. o dvou slavných čtete panownejch, kteříž Bohu učinili slib, vystavěti nádherný chrám; splněnj toho slibu že odepřeno bylo gednomu, a ten slaul Dawid, a powoleno druhému, a ten byl Šalomaun. Sotwa že dostawen tento we všech částkách stkwostný chrám, ráčil Bůh swé zaljhenj nad tjm králi i lidu geho pro-gewiti, an takto k Šalomaunowi gednau w noci se o-zwal: „Slyš mne! Uslyšelt gsem modlitbu twau a wy-wolil gsem sobě mjsto toto za dům, w němžby mi byly obětowány oběti. Gestliže zawru nebe a děšt nebude přšeti, a gestliže rozkáži a příkáži kobyilkám, aby po-hubily zemi, a gestliže pošli mor na lid swůg: obrátě se pak lid můg, nad kterýmž wzywáno gest gméno mé, modlilby se a hledalby twáři mé a činil pokánj od cest swých zlych: i gá také wyslyšjm geg z nebe, a milostiw budu hřjchům gegich a uzdrawjm zemi gegich. Oči mé také otewřené a uši mé pozorogicj na modlitbu toho, kdožby se modlil na tomto mjstě.“ (2 Paralip. kap. 7, w. 12.)

Tato slova hluboko šla k srdci obyvatelům Italie w XII. a XIII. stoletj, kterýž prociťnauce z hluboké, w njež pohřženi byli, dřjmoty, nagednau spatřili, že gim swjtj pochodeň občanské swobody, která gim nowá ustanowenj a uměnj, nowé i mrawy přinesla. Všickni pak, gako bezděky mysl i srdce k Bohu za tak veliká dobrodinij pozdwiħšé i zewnitř geg ctjti umjnili. K tomu nezdálo se Wlachům býti lepšjho prostředku nad stawenj stkwostných chrámů welebnost božskou poněkud wyobrazugjcejch. I powstaly w témž čase nedlauho po sobě nádherne katedry we Wlasjch, w Benátkách, w Pise, we Florencii, w Medioláně, w Orvietě a w Padvě; ačkoli tehďáž Italia domácjmi wálkami napořád byla hubena a proti pozůstalému barbarstwj všecku sju ducha sebrati musela: předce widěla w lúně swém na všech stranách wynikati nádherne swatyně, kteréž gsau a dlauho geště budau znamenité památky o umělosti, veliké mysl i nábožnosti Wlachů.

Sienštj za gmenowanými nynj městy nikoli pozadu zůstati nechťeli. Pročež i oni ustawěli katedrálnej kostel, genž, bytby i velikostj ostatnjm wlašským katedrám nebyl rowen, aspoň bohatstwj a wznešenostj swých wnitř i zewnitř wzdělaných okras i těm neyobdiwowaněgšjm chrámům ewropegským w ničem nepostupage, a práwě o témž kostelu zde kratičký historický přehled podáwáme.

Starým-li kronikám wjru přiložjme, wystawěli Sienštj po swém přigeťj křesťanstwa, kostel hlawnj na mjstě, kde prwé za Řjmanů chrám stál Minerwin. Kostel ten založenj Blahoslawené Panny nebyl ani tak prostranný, ani tak bohatý na mramorowj a sláupenj gako nyněgšj, i spjše těsný byl to kruchta. Možná že tomu tak, wě-
řjme-li Benevoğlientimu prawejmu, že widěl geho pozůstatky, když nyněgšj kladena byla dlažba. Nepozůstává ani plánu, ani podoby o rozměrjch, ani gakeho děgepisu toho kostela od IV. až do XI. stoletj, tak že člověk přmucen gešt pochybowati o chlubné geho starožitnosti. Powjďá se, že l. 1059 sněm w Sieně byl dřžán, na němž Benedikt X. swržen a Florentinský biskup Gerhard na swatou stolici pod gménem Mikuláše II. powyšsen. W skutku widěti gešt na straně ke dwem řům, kudy se na wěž odkodj, nápis w mramoru wřytý, dáwagjej swědetwj, že dotčený sněm w té katedře se shromáždil, oč my se hůdati nebudeme, pakli se nám přiswědčj, že od té doby takowá změna w rozšřjřenost toho

kostela se provedla, že co nový chrám byl považován. Tizio gístj, že l. 1180 nový krow položen, a že Alexander III. do Sieny přigew, ten kostel posvětil: Alexander anno sui pontificatus ultimo Senam venit et honorifice cum a clero tum a suis civibus exceptus . . . basilicam consecravit. Cožby mjsta nemohlo mjti, kdyby za přestawenj toho kostela w nowě geg zasvětiti nebýwalo potřebj. Ačkoli wykonán ten obřad, z něhož na ukončenj toho stawenj zawjratí lze: předeje wjme, že biskup Tomáš Balzetti nové okrasy zamýšlel a l. 1223 kostelnjka ustanowil; ba čteme, že l. 1229 a 1236 nových mramorů přiwážno a na kostele dále pracowáno bylo. Ten kostel byl tehdáž prostřednj welikosti a w slohu wystawen, gakého užjwáno před staroněmeckým, t. s oblanky z celého kola a ginými stawitelskými ozdobami w XI. a XII. stoletj oblíbenými, gichž zuatel až posud na báni a nyněgšj zwonici pozná.

Než i takto se neljbila všem tato budowa; nýbrž stawjno a přestawowáno na nj bez přjtrže, až w XIII. stoletj, téměř wšecky slohy staré i nové, pěkné i nepěkné na se přigala, gakowěmuž přeplněnj nawzdor wždy k hlawnjm ewropským chrámům se počjtá. L. 1330 počali dlažbu dělati, která práce po mnohá se táhla stoletj. Prwnj gegj mistr byl *František de Tonchio*, a syn geho. L. 1389 přestawěna wěž, w njž se mezi ginými také zwon od r. 1148 w způsobě bečky nacházel. L. 1400 byl ten chrám ejnowými dlahami pokryt a l. 1459 od papeže Pia II. za metropolitický wyhlášen; po té složil kardinál František Piccolomini, potomnj Pius III. k tomu chrámu swau znamenitau knihownu, která zwláště drahé chorálnj knihy w sobě chowá. L. 1660 dal Alexander VII. zewnitřnj stranu obnowiti, a rok na to wystawěl nákladně kapli zwanau *del voto*. Přjliš obšjrným stalby se ten přehled, kdybychom všech změn a všeho toho zwelebowánj gen podotknanti chtěli. Kujžata, biskapowé, wrečnosti a giné osoby důstogněgšj, gedni ze štědrosti, druzj z lásky k pěknému uměnj a nebo i z nábožnosti často a to welikým nákladem obnowy a oprawy na tom chrámu činili. Dokladň, paměj a wýkresů wšecky změny udawagjicjch nestáwá wjce, a gsau-li které, těžko do nich nahlednanti: pročež dokonaly děgopis všech proměn téměř nemožen. A však, s prawdau se nomineme, řekneme-li, že chrám tento, gak nujj geg widjme, w celku tentýž gest, gaký byl w

XIII. století, a že znamenitými pozdějšími okrasami nyní všim právem k neyslavnějším evropským katedrám se počítá.

Wygdeš-li z ulice *del Corso* na prostoru *del Duomo*, hlavnj předmět, genž se tobě představj, gest ten chrám, který w prawo palác má wévodský, naproti arcibiskupské residencej: w lewo pak špitál — stawenj to nádherná, slaužcej mu za společnjky. Wystawen gest na prostranné rowině, na kterauž se gde po gedenácti stupnjch. Mnohobarewné mramorowj, gjmž gest wyložeu, pyramjdy, slaupy, poprsj a mistrowské řezby, gimiž oplýwá, tak wážený naň činj pohled, že mimo sloh tudeský a množstwj zbytečných nakupených okrasek předce nemůžer newábiti zwědawost umělců, učených a milownjků wšeho druhu starožitnostj. Prosopy zwjřat, která na kapitálech zewnitřnjch piljřů wystáwagj, gsau wýznamnj erhowé měst, která za dáwna s republikau Sienskau byla spolčená, k. p. noh wyznamenáwal město Perugia, kůň Arezzo a t. d. Poprsj w způsobě pawéz wytesaná ozdobugj šjty trogch dweřj představugjce tři sienské bohoslowce, gichž gména: Ambrož Sansedoni, Jan Colombini a Ondřej Gallerani. Nad wehodem do toho chrámu mimo giné nápisy i ten památný, určenj poswátných domů wyznačugjcej, se nacházj:

Gastissimum Virginis templum caste memento ingredi.

Kteráž slowa wýborně k tomu mjstu se hodj; neboť gsau-li chrámowé oddělená mjsta, kde mezi Bohem a člověkem úzké gest obcowánj, kde božstwj gako wýhradně sjdlj: naše gest powinnost newkročiti tam, leč s čistým srdcem a připrawenau myslj, bychom Bohu swau modlitbu, lásku a wraucnost obětowali. — Katedra, o nž řeč, má trogj lod, a gest wnitř i zewnitř bjlymi a černými mramory wykládána, což welikau působj krásu. Má podobu latinského kříže: délka gegj ode dweřj až kzadnjmu konci kruchty obnášj 153 toskánských sáhů, šjřka gegj w obau ramenau 88 takowýchže sáhů. Wšecky tři lodi gsau od sebe dwadecjti piljři odděleny, z nichž zase každý čtyřmi slaupy gest otočen, které stegně silné bjle a černě gsau prožilkowané. Lazurowané oblauky těch lodj gsau posety hwězdičkami; oblauk nad prostřednj lodj spanilau se stkwj wýstawnostj a wejškau, která nemálo prospjwá k wzbuzowánj citu, gjmž we swatyni Páně po-

gati býti máme. Neydelšj částka té lodi má patero me-
zislaupj, neykratšj ale gen dwoge; gegich polokruhy
twořj oblauky, na kterýchž pořádkem časopočetným a w
způsobě krauců poprsj řjmských cjsařů a papežů od sw.
Petra až do Lucia III. l. 1181 gsau uspořádana. W
starých některých pamětech chrámu Sienského čte se,
že dotčená poprsj na to mjesto l. 1400 byla postawena,
a že až do konce XVI. stoletj mezi Lwem IV. a Benedi-
ktem III. i také papežka Johanna w poprsj na odiw
se nacházela. Colomesius sám tu wěc. gistj, a Launojus
dokládá, že l. 1634 geda skrze Sienu, geště to poprsj
tam widěl, čjmž ze lži kárá Baroniho, který Raimondi-
mu psal, že toto poprsj giž přec wzato a ztroskotáno.
Priswědčugeme té wýpowědi Launojowě, ale spolu s tauže
gistotau prawjme, že l. 1690 swrženo a řezbářowi o-
dewzldáno, genž z ohyzdných tahů papežčiných pěkného
papeže Zacharia wytesal. A poněwadž w té řadě pra-
wých papežů wynecháno a giných neprawých wměstnáno,
byla ta řada l. 1813 znownu prohlžena a oprawena, tak-
že, gak dnes gest, za prawau může býti považována.
Snad se některým pp. čtenářům zawdčejme, tuto-li wěc
zewrubněgi rozwedeme.

Mezi Lwem IV., který umřel l. 855, a Benediktem
III., prawj cirkewnj historikowé, že Johanna ženská na
stolici papežskau pozdwižena byla, která prý gsau z
Mohuče rodilá, se swým kochánkem do Athen za muž-
ského přestrogena gela, a tam tak znamenitě w učenj
prospjwala, že potom do Řjma přišedši málo měla w
bohoslowj a giném uměnj sobě rowných, učeněgšjho nad
sebe žádného; pročež také po smrti Lwa IV. na mjesto
geho za papeže pod gménem Jana Angelského (Joannes
Angelinus) zwolena. Bágj se, že 2 léta, 5 měsjců a 4 dni
papežowala, až od milého obtěžkána, gednoho dne při
weřegně processj, když autěžek za dlouhý čas byla u-
krýwala, mezi Coloseum a kostelem sw. Kljmenta na-
gednau bolestmi přepadená porodila a w krátce na tém-
že mjestě umřela, kde gi také pochowali.

Že se toto wyprawowáuj k bágkám připočjsti musj,
mimo katolické spisowatele také Dawid Blondell, refor-
mowané cirkwe staupenec, nade wši pochybu powýsili, o
tyto se opjragjce důwody: Udalost tu neslychanau a
památnanu; která, gak klewety gdau, weřegně před ne-
sějslným lidu množstwjm se přihodila, pomjgegj wšickni

spolu- a blizkowěj dęgepiscowé; neboť nikdo se o nj z IX. neb X. stoletj nezmiňuje.

1. Prwnj, co tu smyšlenku přednášj Marián Scotus, mnich koljnský, pocházj z gedenáctého stoletj. † l. 1086.

2. Dęgepiscowé IX. stoletj, Anastas bibliotekár, Hinkmar Remešský a ginj gistj, že hned po Lwu IV. Benedikt III. dosedl na papežskou stolicí.

3. Téhož času, když se to státi mělo, powstala schisma či roztržka mezi Řeky a Latinjky. Tudž Řekům Latinjci wytýkali, že kleštěnc patriarchát carhradský držj, z čehož wznikla báge, že i ženské na tu stolicí dosedagj. Byť bychom také připustili, že Latinjci pro ušetřenj swé cjrkwě hanebnau onu udalost zamlčeli: tedy se toho od Řeků, odpovědných Latinjků nepřátel nadjti nelze. Nikdež ale nečteme, žeby Řekowé cosi takowého Latinjkům byli wyčítali, kteréhož důvodu tjm wětšj gest wáha, gešto sám patriarcha carhradský Photius Benedikta III. prawj býti nástupcem Leona IV.

4. Aníž se pak čmarykáři, tuto bági roztrušugjce, u swém wyprawowánj shodugj. Prwnj gegj zmjnitel *Marián Skot* gen toto má: Po Lwu Johanna ženská papežský trůn nastaupila, a 2 léta, 5 měsječů a 4 dni panowala. *Sigbert* Gemblacký (lat. Gemblacensis), mnich w Brabantě, † l. 1113, toto přidává: Papežka Johanna chtěla gmenowána býti Jan Angelský; a však potom porodila. We zfalšowaném spisu *Martina*, vlastj Poláka, dominikána, zpowědnjka w Řjmě, † l. 1270, se nalezá, že Johanna Mohucká do Athen, pak do Řjma se odebrala, a po swém za papeže zwolenj w čas obeené prosby na cestě a mezi chrámem sw. Kljmenta a Koloseum porodila; při kterémž porodu také umřela. Od toho času prý se také papežowé té cestě wždy wyhýbagj. *Theodor Niemijs*, kněz z Lukky, † 1416, o soše zmjnků činj, na památku té udalosti postawené. Poslěz *Platina* dozorce watikánské knihowny tlachá o powrtané stolicí nočnj, na kterau že w nowě zwolený papež se posaditi musj a neyposledněgšjmu jahnowi mužský aud ukázati. (— habet! —) Mezi tjm obřadem prý také na snjženj papežowi se zpjwalo; „Suscitans a terra inopem et de stercore erigens pauperem.“ Čjm wjce od sebe časem odestáwagj dęgepiscowé, tjm wjce podrobnostj uwozugj, z čehož se, by giného nebylo důkazu, galowost bágky dostatečně osvědčuge. — Nenj se tedy čemu diwiti, gest-

li se ku konci XIV. století umělcové bez kněh a zdravého sandu tak hrubých omylů dopouštějce papežku w poslaupnost papežů položili. My se naopak diwjme, kterak nawzdor knize „*Liber Pontificalis*“ porownané s dewatenácti zákonnjky od Vignoliho, s třemi ginými od Holstenia a s pěti od Fabrotta, kterak nawzdor těmto a giným neodolatelným důkazům předce geště w tomto filosofickém wěku pisáků se nalezá, genž tu hági co čista ryzj prawdu roztrubgj. Po *Sergiowi II.* dosedl na papežskou stolicí t. 847 *Leo IV.*, sprawedliwé mezi Swaté počtený, který po osmiletém papežowánj l. 855 Benediktem III. byl dosazen. Táž nemožno gest wkládati mezi obadwa powěstnan Johannu „*cujus nec de patria neque de nomine architecti fabellae consentiunt.*“ (Berti brev. tom. I. pag. 207.) Tato háge gest od Wadských anhlawnjch Řjmské cirkwe nepřátel na gegj potupu (Pagi ad ann. 853 n. 14) wymyšlena, a když po smrti Martina rodem Poláka († 1278) ta kleweta zlomyslně do geho kroniky byla wepsána, hned se wydařili, kdož gi rozhlašowali, ani práce si nedawše, do půwodnjho spisu Martinowa nahlédnanti, kdež o té hági ani slowa nemáš. Aníž se ostýchali tuto klewetu opakowati: *Riccobaldo* we své „*Cronica de papi,*“ *Boccaccio* we spisu: *De claris mulieribus* a w onom „*De casibus virorum illustrium.*“ *Rodiginus* we swém spisu: *Lectioinum antiquarum.* *Filipp Beržamský* w onom „*De pluribus claris selectisque mulieribus.*“ Háge tá i w Řjmě byla rozhlášena w přewzácném spisu *Freytagem* wydaném: *Quomodo Romulus et Remus nati sunt* etc. (1484) a w giném neméně důležitém „*Memorabilia urbis Romae, 1584;*“ neboť nenj nerozumu, kterýhy gednan na den wynešený nenalezl hlučného opakowánj a spisowatelů, zwláště může-li zlé wřli slaužiti za pastwu. Než hrubá tato kleweta gest konečně prozrazena. Nikde nenj řeč o powěstné papežce, ani w chronologii w obrazech chrámu sw. Pawla wně Řjma započaté od Leona welkého a pokračowané od geho nástupců, ani w dřewnjch katalogách watikánských, gichž prawdomlwnost dokázána, ani w knize: *Liber Pontificalis,* ani w *Anastasu* bibliotékáři. Na ubezpečowánj gistého spisowatele, žeby se gméno pápežtino w starých rukopisech Ambrosiánské bibliotéky Mediolánské čtlo, a že když ge widěti žádal, gemu bylo odepřjno, umjnil si president de Brosses o té wěci při-swém w tom městě

se zdrženj l. 1739. se přesvědčiti, a žádal doktora Sassiho o ty rukopisy, který hned tři okázal, a výsledek byl ten, že málo zdravého rozumu gest, kdož ugištuge, že Skot a Martin Polák tuto wěo z dáwnějšjch čerpali děgepisů (Lallande tom. I. pag. 233.) Třeba o té wěci čjsti zwlaštňj pagednánj, mezi katoljky: *Il trattato* od kněze *Giřjho Scherera*, *La confutazione* od Leona Allaciho, *Cenotaphium* od Labbé, *Le Jugement* od Chiffleta, *La Dissertazione* od Noëla Alessandra a ginau od Garampiho: *De Numo argenteo* Benedicti III., a mezi protestanty *Blondella*, *Courcella*, *Boxornia*, *Coringia*, *Cave Schooka*, a pak zagisté s Muratorim usaudjš: že *báge o papežce Johanně za takowau i od nepřátel cirkwe uznána gest, a žeby giž wěru směšno bylo, chtjti gi děle zastáwati nebo zewrubněgi smjtati a porázetí.* (Annal. d' Ital. Tom. V. pag. 42.)

U prosřed křjže šest obilauštných piljřů podpjrá kupoli, která od dlažby až k měděné báni, na kteréž křjž se nalezá, zwjšj gest 80 sáhů.

Chrám tento může w skutku za pokladnici uměleckých wzácnosť býti powažowán. Oltáře podlé řjmského slohu gsau wšecky dokonalého djla. Při gedné straně křjže wystawena gest kaple *del voto*, která se tak od zázračného obrazu *dell' Avvocata* (přjmluwkyně) gme-nuge, kteréž Sienšťj l. 1260 město swé wěnowali, když se na Florentinské wálečně strogili, nad nimiž pak wjtězstwj, o němž w děgepisu zmjnká se děge, obdržewše, ochranu tu pokaždé na sobě poznáwali, kdykoli se s modlitbau k nj utjkali. Okrauhlá ta kaple má 8 slaupů 6 sáhů zwjšj. Na oltári samými lazurowými kameny wykládaném stkwj se mnoho soch řezbářem Bernino řemeslně wydlabaných. Naproti té kapli gest ona sw. Jana Křtitele, w njž téhož swatého bronzowá socha od Donatella wyhotowená se chwálj. Ljbatí dáwagj w té kapli prawici tohoto předchůdce Páně od papeže Pia II. darowanau, Kropenky oswěděngj chuť a umělost mistra Della Quercia; na té, co na prawici se nacházj, widěti gest weliký o mnoha ramenách swjcen, na kterémž wypuklým djlem Bachantky a pohánšťj obětnjei gsau wyobrazení, skrže kterau podobiznu se gako ukazuje slawné křesťanského náboženstwj nad pohanstwem wjtězstwj. — Powěstná kazatelnice djlo gest Mikuláše Pisano, Jana syna geho, Arnolfa de Cambio a Lapa de Donato. Počali gi l. 1266, a mnoho let na nj pracowali za lewný penjz, 765 liwra-

mi všecky autraty zaprawiwše. Osmihranau cele mramorowau tu kazatelnu podporuge dewět z východnjho žranitu wytesaných slaupů, z nichž čtyry na figurách lwů a lwic spočjwagj: oni w pazaurách koně držj a gelena: tyto swá kogj lwjčata. Ostatnj čtyry slaupce magj dohromady gedén postawek a dewátý prostředek kazatelny. Na sedmi štjtech osmihranu gsau od slawných mistrů pěkné sošky na vypuklo wryty. Řezby: Narozenj a zgewenj Páně, autěk do Ežypta, zabitj newiňátek, ukřižowánj a poslednj saúd s wywolenci z gedné a se zawrženci z druhé strany, gsau djlo Mikuláše Pisana. A co řekneme o dlažbě, o tom djle k zázrakům Italie a Ewropy počjtaném? Muratori dal gj gméno: *Litostratum*, a to práwem, neboť gest přewzáctná památka, na nž téměř každý mistr onoho času pečť swého wtipu a hluboké w kreslenj známosti wtisknauti se wynasnažil. Hledjš-li s hůry s opaženj na loď chrámownj, uwidjš na mosaice u dweřj Merkura Trimežista, an pymandr podává pohanowi a křesťanu. Obraz dále ukazoge znaky Sienských a spogených s nimi obcj. Potom přicházj orel w prostřed kola, pak ctnost na powýšeném pahorku, ku kterěz dwa mudrci wstupugj. Poslednj však těch obrazů předstawuge kolo Fortuny s čtyřmi filosofy, každý na gednom konci obau geho průměrů. Dwe postrannj lodi deset Sibyll obsahuj, každá strana má pět.

Sienský chrám má mnoho znamenitých náhrobků, z nichž wlastenským čtenářům tyto uwádjme:

Prwnj znamenitý náhrobek *Alexandra III.* (w Sienně zrodilého), zwoleného a poswěceného l. 1159. Děgepiscowé o něm prawj, že *ad ejus litteraturam pauci de praedecessoribus intra centum annos attigerunt*. Panowanj geho bylo wálkami, které gemu ctižádost čtyř cjsařem Fridrichem I. a králem anglickým Gindrichem II. podporowaných protipapežů wzbudila, welmi bauřliwé. Když se pak Bohu těm různicem konec položití a ejrkwi mjř zgednati zaljbilo, seděl w swatém pokogi na stolici, a třetj sněm Lateránský drzew, w němž kázeň ejrkewnj na půwodnj staw uwedl, zesnul w Pánu l. 1181. Socha geho wytesána gest od Antonjna Raggi okolo druhé polowice sedmáctého stoletj. Druhá socha, djlo Josefa Mazzuoli l. 1695 předstawuge *Piá II.* ze slawného rodu Piccolomini, dosedšjho na papežskau stolici 19. srpna l. 1458. Gestř Aeneas Silvius, o němž Platina zaznamená, že *vir fuit undecumque doctissimus*, a Tritemio

prawj, že „*litteris, eloquentia, dexteritate et prudentia nulli cedens, adeoque scribendo delectatus, ut neo perpetui morbi articularis dolore, nec multitudine negotiorum oppressus ab eo cessare poterit.*“ On gel za důležitostmi cirkewnjmi do Čech; někteřj prawj, že se za dlouhý čas na Konopišti zdržowal; on latině sepsal kroniku českau, kterau nám náš Weleslawju přeložil a křj žiwot téhož papeže připogil. Týž papež ze Španěl arabské cifry do Italie a giných ewropských zemj mjsto nepohodlných římských uwedl. Pauze od geho nepřátel pocházj ta powěšť, že byl samcoložec. Co zvláštnj dobrodinec Sienského hlawnjho chrámu darowal gemu pravici sw. Jana Křtitele, kterau od Tomáše Paleologa, despoty Moregského l. 1464 byl dostal. Mimo to wyhlásil na žádost swých kraganů blahoslawenau Kateřinu Sienskau za swatau, a geště ginými wysadami nadal, toto swé rodné město.

Třetj socha gest djlo Karla Balestry od r. 1695, představujcj *Pia III.*, bratrowa syna předešlého. Ten před swým na papežskau stolicu dosednutjm gmenowal se *Alexander Piccolomini*, gemuž kapitola z té pěkné knihowny, o nž gsme se giž zmjnili, děkuge. Gak se některým zdá, malowal slawný Piuturricchio zároveň s Rafaelem korunowanj toho papeže a znamenitějšj činy *Pia II.*, při čemž negen návrhu ale i štětce Rafaelowa užjwal. D' Agincourt, Bianconi, Lanzi, Canova a Benvenuti powážaj tyto malby wyhotowené l. 1504 za arcidjlo w uměnj. Stala se tedy tau sochau čest tomu o swau wlast welmi zaslaužilému papežowi Piowi III., kterjž sotwa že papežstwj nastaupil: *Ecclesiam Romanam reformare, concilium celebrare ac in Turcas proficisci avunculi imitatione statuerat: sed aliter statutum Superis.* Gen 26. duj byw papežem umřel w 64 roce wěku swého l. 1603.

Čtvrtá socha mistrowskau rukau Karla Ferraty l. 1662 podlé wzoru rytjře Bernina wyhotowená ukazuge *Alexandra VII.* w cirkewnjm děgepisu slowátného, gak mandřymi, které wydal, zákany, tak i pomocnými wogsky, kterýmiž republice Benátské, wéwodě Savogskému, králi Polskému a cjsaři Leopoldowi, we wálkách od buřčů a nepřátel cirkwe wzbuzených rád byl přispjwal. Ontě, kterýž l. 1661 k tomu chrámu přistawěl kapli *del voto* na pěkné sochy a wypukliny přebohatau. Papež ten

nosil dvanáct let, jeden měsíc a patnáct dní tiaru, a umřel 22. května l. 1667.

Geště o třech náhrobcech toho chrámu se zmjnjme, z nichž prwnj kryge tělo *Richarda Petroniho*, o němž Origlia we swé o universitě Neapolské historii mnoho znamenitého wyprawuge. Rodilý ze Sieny obzwláště we cjrkwenj a swětském práwnictwj wynikl; sepsal sedmero knih k dekretálům; hágil Bonifáce VIII. na sněmu Vienském (we Francauzjch), a wystawěl w Sieně lazaret a dwa kláštery. Na kardinálstwj powýšen a mjstokancijř cjrkwě Řjmské gmenowán, umřel w Janowě l. 1314, kdež Kljmenta V. byl ležátem.

Nedaleko toho náhrobku nacházj se giný, w němž spočjwá hrabě *Piccolomini*, cjsarský rada a od l. 1470 biskup w Piacenzi, umřel l. 1482 w Sieně. *Neroccio Londini*, maljř, řezbář a měřič tohoto města, od něhož ten náhrokek pocházj, wydlabal nad rakwj toho preláta w pontifikálech, a gsau ty mnohonásobné ozdoby takowé leposti a dokonalosti, že na prwnj pohled mistr w nich se progewuge. Z nápisu widěti, že památnjk od bratra zesnulého gest postawen.

Naproti tomu náhrobku ležj *Pawel Mascogni*, slawný našeho wěku anatomista. Rodilý w městečku Castelletto l. 1752, skončil studia swá w Sieně w dwamecjtém roku wěku swého. Gmenowán l. 1773 od swého professora Taberrani anatomickým prosektorem, následowal ho w úradě l. 1774, a celý swůg žiwot wěregněmu přednášenj a hlubokému i užitečnému zpytowánj w anatomii, gakož neméně swědomitému swých bližnjch obsluhowánj wěnowaw umřel l. 1815, 19. řjgna. Nebožtjk zůstawil po sobě gméno w všech lidumilň a mužů učených po celé Ewropě slawné. Pomnjk ten nákladem Julia de Taja znamenitého Sienského byl na důkaz přátelstwj položen. Socha Anatomii předstawugjej djlo gest *Štěpána Ricciho*, mistra florentinského.

O Missionári americkém Baražowi, taužebně we Wjđni očekáwaném, máme odtamtud následugjcej zpráwu, dodanau Panem Heřmanem Dicktem, spiritualem u sw. Giřj.*

Baraža, rodilý slowan kraginský, a prwnj z rakauské řjše missionár w půlnočnj Americě, nawštjwaw Ew-

ropu, gen na krátko we Wjdni se ukázal. Před několika dny přišel, a we středu (26. dubna) zase dále se odeběře: neyprwé do Lince, kdež u biskupa Zieglera několik dnj pobyti hodlá, pak do Mnichowa, — do Paříže, — do Ameriky. Má tento muž do sebe opravdu apoštolské vlastnosti, kteréž gá dnes měl gsem přjlezi-
tost po celý den pozorowati. Hlawnj geho ctnost gest pauhá sprostnost, gakowau zřjodka kde nalezneš; hned na prwnj pohleděnj poznati lze w něm muže welmi skromného a pokorného, genž ale sám swé pokornosti si wědom uenj, aniž se na něm dá znamenati, žeby o to stál, by ho ginj za nábožného a ctnostného brali a měli. — Geho postawa, mluwenj i gednánj gsau dokonce neljčené, přirozené, upřjmné a sprostné, a gako u dětj neosteychawé. On, gakž sám mi prawil, nedbá, zdaliž se komu, budiž sebe wyššjmu ljbj, či neljbj, nýbrž on gde pokogně, gako děcko, swau cestau, nic od swého přičiněnj, wšecker pak od božské prozřetelnosti očekáwage. Pročež, powrchně-li geg posaudjš, bude se ti zdáti z ohledu na záležitosti missionárské we Wjdni nepřičinliwym i nepochliwym. Geho obyčeg a způsob gest, od nikoho žádného daru ani zpodálj nepožadowati, neb on myslj, že chtěgj-li kdo co dáti, wědj zagisté, čeho missionár potřebu má, a že Bůh sám také gegich srdcem pohue a k dobrowolnému přispěnj naklonj. Bylo třeba na něg doléhati, bý alespoň neywyššjm osobám we Wjdni předstawiti se dal, an se kdos ochotně k tomu propůgčil po komnatách neywyššjho panstwa geg prowoditi. Arciknjž Ludwj, kterémuž několik pjsemrých žádostj dodatj měl, na $\frac{3}{4}$ hodiny s njm rozmlauwal. U arciknjžete Františka ale uwedl Baraža průwodce swého do nemalých rozpaků; neb tu onen diwošj panpáter tak swobodně a neostýchawě si počjnal, že mu po boku gsancj nadezwnjnenj prowoditel, ačkoliw muž dosti prostj a neljčenj, přede geště gako pařížský šwihák wypadal. — Baraženj sice obwyklj welkým pánům se předstawowati a poklony skládati, nicméně ale wšudy bez osteycháuj wehá-zj a wolně bez obalů a ceremonij gako s sobě rownými rozprávj: a gakkoliw neljčené a prosté gest geho počj-nánj, přede nelze mu ge za hrubé a nezweđené wykládati. Od gedné komnaty k druhé gsa woděn dáwal na srozuměnanu, že giž gest toho dosti: wšak geště dále tažen nezpečowal se, ale wolně gako djtě následowal. — Wšemu, cožkoli pozemského gest, gako umrtwěn gsa,

má dar vždy pokogné, nepohnuté mysli; netoliko newy-
hledává žádné cti a žádných peněz, úbrž i wšecy
geho žádosti a náklonnosti, gakož i vlastnj sand a wile
gsau u něho gako spautané a wyžšjm žádostem a úmy-
slům docela podrobené; pročež w každé přjpadnosti wel-
mi pokogný gest.

Nicméně gest on prý w kázanj slowa Božjho plný
ohně, a když začne, tak brzo nepřestane. Podobně ká-
zal na swé cestě do Wjdně w Lublani dawně shromáz-
děnému lidu neyprw německy, pak kraginsky. — Gediné
toliko gest, co gehu vždy pokogné mysli nědá pokoge,
totiž pamatowánj na nawrácenj se ke swým milým diwo-
chům; pročež také nikdež nad potřebu se nepozdržuge.
Ouč swé Indiány, bogjcy se, by snad ge nawždycky ne-
opustil a w Ewropě zadržen nebyl, musil ubezpečiti, že
se k nim zase nawrátj, byť ho w Ewropě i za pa-
peže mjtj chtěli, a gehu slowa gsau: Kdybych se měl
geště desetkrát naroditi, nebyl bych ničjm giným, než
zase missionářem. — Máť on k tomu i tělesné vlast-
nosti; gest sice malé osoby ale složité, pewné a ga-
drné, a má silná prsa. U swých diwochů nemá žádné
giné potravu, leč zemčata a ryby. Geho missionárské
stánj gest na hornjm gezeru, ze wšech neyweyš na se-
weru a neyhlaub we wnitř země pewné. Od stolice bi-
skupské gest vzdálen tisjc mil angl. (200 našich), wjno
ke mši swaté se musj zdálj sta mil přináseti. — Přinesl
též s sebau Baraža některá diwochůw djla, z těch podal
cjsařowně kapsář; cjsařowně wdowě obětowal gedny sře-
wjce, gáké nosj newěsty, druhé takowěz aciwéwodkyni
Žofii. — Gednomu arciknjžeti, tážjcmu se, pročby se
byl dal za missionáře, odpověděl beze wšeho obalu tak-
to: „Newěřtej, kacjře a ty, geuž swého náboženstw
málo si wáží nespudněgi gest obraceti, nežli ty, ktej o
náboženstw geště docela ničeho newědj; a u pstatnjch
nábožnjch lidj w Ewropě gest práce, nercili marná, ale-
spoň newelmi užitečná, duchownj se mnoho natrápj, a
málo owoce nasbjrá; proto gsem se pustil mezi diwochy.“—

Baraža gest generálnjm wikářem biskupa Rěsé, a
gest splnomocněn pro gehu diéesj kněze přigjmati.
Čtyry giž přigal, mezi nimiž P. *Klementa Hammera* pře-
býwagjeho prozatjm w Praze,*) též gednoho Benediktina z

*) Co to zde klademe, bude gistě také giž w Americi. Celý
geho pohled prozrazuge zrozeného missionáře.

Korutan, genž má býti muž výborný. P. Šmidt, diecésán buděgowský zůstane dle žádosti a rady swého přítele geště déle we Wjdni, kdež se k auřadu missionárskému se wšj pilnostj připravuge.

Barağa dal w gazyku diwochů, gimž Ewangelium kázal, dvě knihy w Pařzi wytisknauti, poněwadž tisk w Americce přiřiš drahý gest, a ukazowal takowé we Wjdni. —

Máme za to, že tato zpráva i z toho ohledu se dobře do našeho časopisu hodj, že Pan Barağa, genž prwnj z rakauských zemj do Ameriky na missionárstwj se odebral, spolu také, a sice kraginský Slowan gest. Klademe pak toto wšecko zde, ne abychom toho mjněj byli, aby kdo z vlastenců našich bez zvláštnjho k tomu od Boha powolánj též chutě do Ameriky mezi diwochy se pustil, gešto sami dokonalých pastýřů w milé vlasti potřebni gsme, nýbrž že srdečně přegeme, aby takowými příklady prawý apoštolský duch a swatá nezištná horliwost po spasenj dušj krwj Ježjše Krista wykaupených, tak gak w českém duchowenstwu potěšitedlně se nacházej, wždy wje a wje w aupném, netoliko w *horčkém* ale i *gasném* plápolu se rozněcowala.

Jan Krbec.

O rorátech a kancionálech. *)

Na kůru literátském k. wěnného města Jaroměře djlem byly, djlem gsau tyto kancionály.

A) Kancionál na welikém folio na papjru regálnjm psaný. Prwnj list s titulem gest wytržen. W kůzi bjlé wázaný, kolem do kola mosazj okowán. Na desce zewnitř gest, ted' giž málo čitedlný, zlatau literau do desky tlačený nápis: „*Kanczyonal Czeský. Letha Panie M. D. LXVI.*“ — Na té samé desce wnitř červeným inkaustem psáno: „*Emptus est Liber triginta Sexagenis parvis.*“ „*Letha panie, Tisycyho, Pietistého, Šedesátého šestého.* Tento kancyonal Czesky gest kaupen za cztihodného knieze Filipa, rodiče nowého Města Prahy, na

*) Zůstanau tyto zpráwy stogjcjm čjslem; protož žádáme by se welebnému duchowenstwu ljbilo wjece nám gich zasjlati. Tjm české literatuře poslanžj.

Red.

ten čas pana Diekana Mišta Jaromirze nad Labem, s powolenjm pana Jana Swiedika toho času primasa a giných radných osob, gakožto pana Jana Howorky“ a t. d.

„Za sprawcůw pak na horze dotčeného Letha a staršých panuw Literatů a toho Porzadku, pana Girzika Bakalarze, a pana Matauše kostelnyka a giných panůw bratryz dole psanych Girzika rektora Lauryna Matyše“ a t. d. — —

Na prwnjm listu welikan frakturau psáno: „Registrum neb prawidlo na Pisně kancyonalu tohoto, po němž každau Pjseň kterauby zpjwati chtěl snadně nagdeš.“

Mezi notami psáno. Začátečnj weliká pjsmena ozdorně malowána, gakož celý krag listu. Takowá, geště dosti dobře zachowalá malba gest wždy na začátku pjsuj k zwláštnjm slawnostem.

Tuze mnoho listů gest z kancionálu tohoto, bezpochyby od horliwého katoljka wytržených.

Když při zrušenj literatského bratrstwa, wšecker o literatům náleželo, a na kůru literatském bylo, gakož: kancionály wšecker, almary, stolice neb klekádka, i krucifix, pak luka u Gezbin (pod Zawadilkau), w licitacij weřegně prodány byly, také kancionál tento byl prodán, ale opět s ginými wěcmi od těch, kteřj ge skaupili, literatskému kůru darowán, gakž dárce na prwnjm listu téhož kancionálu vlastnoručně zaznamenal w tato slowa:

„Na Cys. Král. odprodeg rozkázany kaupil dne 11. Unora Roku běžjeho 1786 Jan František Gejlnek Wlastenec a Měštěnin, ten čas přjsežnj rada Města a w králowstwj přjsežnj Práwnjk.“

B) Kancionál druhý, který někdy též na kůru literatském býwal, 1786 prodánj, gest dle titulu na desce psaného:

„Gradual k weyročnjm Slawnostem, y na giné Swátky.“ W 4tu psaný, asi 50 archů. Bez roku, titul bez pochyby wytržen.

Na prwnjm listu:

Zaczinagi se Kyryamina rozliczna k slawnostem a swátkům y o Apoštolech. A neyprwe Summu.“ Prwnj pjsěň gest: „Hospodine wšemohucy, nepřemoženě mocy, swu pomocy nawštěw nás a smilug se nad námi“ a t. d.

Po kyriaminech:

„Zaczinagi se Sanctus rozlične na celý rok“ a t. d. Tento kancionál zdá se býti staršj než pod Literau

A) popsaný. Desky slepil knihař z pergaménu ze starších knih. *)

C) Bez titulu Kancionál w Kwartu na přjč celý mezi notami psaný. Na prwnjm listu mjsto Motta: „Ay pan andělský, Krystus z panny Marye dnešnj den narodil se nám“ a t. d. Na druhé straně Registerium dle čjsel pjsnj. Na listu A. pjsěň: „Gednjm hlasem tjmto časem, všickni spolu zpjweyme, a celým srdcem Bohu chwálu wzdeyme“ a t. d.

(NB. W druhém též w Jaroměři se nacházegjejm exemplári téhož kancionálu začjná tatěž pjsěň: „Wšickni spolu zpjweyme, a celým srdcem a t. d.“)

Wšech pjsnj gest 162. Mezi nimi mnoho latinských. Při některých gest bezpochyby autor i rok podepsán, k. p. při čjsle 5. J. S. M. — při čjsle 19. WD. 1578. Při čjsle 32. Jo. Crispus; -- 57. Simon Philophrosinus Novodomensis; — 84. Jaco Regnart; — 87. Vinc. Ruffe. 90. Trajanus 1572; — 91. I. A. H.; — 101. Daniel Sosstobizy Wing; — 159. S. V. B. D. a začjná se pjsěň s chronographem: GŁŻ przłgDe brzY koneC žIWota Mého. 162. Sac. Ven. Boem. baziunus; a pjsěň: Tři krále znamenali a t. d. Zawjrá: Invitator. Resurrectionis quinque voc. ad Socios. —

D) Slawjček ragský, Folio. W Hradci král. u Tybelly r. 1719.

E) Napomenutj Literatské, kterj dobře zpjwati neu-měgj. Wydané z hlawnjho města Prahy, z kúru Teynského.

Připomenutj. Pro tyto kancionály a giné literatské věci zřjzena byla a gest starodawnj schránka neb Almara we zdi bljže schodů na literatském kúru s tjmto w dřewě a z twrdého dřewa wykládaným nápisem:

„Leta Páně 1585. Tato schranka spusobena gest s nákladem konventu Literatského za staršjch toho času Pana Wáclawa Bystrickyho z Studnic G. M. C. Rychtaře, Wáclawa Prokupkowa, Jana Saudka, Jana Pešiny, zprawcůw téhož konventu, a za Pana Primatora toho času Mikuláše Chudka.“

Giné památky o kúru literatském se ted' nenalezagj w Jaroměři. Rorátnj adwentnj pjsně zpjwagj se w Jaroměři práwě tak, gako w Králowé Hradci.

*) Snad kdyby se rozlepily, našla by se se wzácnost podobná rukopisu Kralodworskému.

Zpráva o novém kancionálu.

Má-li dokonalosti nabytí věc dobrá, potřebj gest, aby rozumně byla promyšlena, všestranně uvažena, důkladně sestavena; a napotom teprva aby vyšla na světlo. Odtud ono maudré přislovj: „*Nonum prematur in annum.*“ Gedná-li se pak o knihu, kteráž má býti k potřebě a k užitku lidu, newyhuutelné gest téměř, — nepracge-li na nj wjce mužůw — aby před swým wygitjm od wjce mužůw aspoň posauzena byla, — od mužůw, kterýž potřebnosti lidu dobře znagj, a předzwjdati mohau, z čeho by neywětšj užitek bezpečně vyplýwal. „*Wjce lidj wjce widj,*“ staré přislovj. Téhož mnohostranného posauzenj tjm wjce potřebj gest, když obšjrný spis s welikým nákladem se wydává.

Téhož druhu spis má býti nový *Český Kancionál*, k gehožto wydánj se chystáme. Popowický duch. zpr., wel. p. Jos. Wotýpka dowěděw. se o tom, těšil se z téhož dobrého úmyslu, a laskawě se propůgčil, poslati redakcj náwrh, gak by takowý Kancionál spořádán býti měl, neb mohl. Abychom ale docjlili swrchu uwozenými prostředky úplněgšj dokonalosti, sdjljme s welebuým duchowenstwem tento od wel. p. Wotýpky učiněný náwrh, s tau prosbau, aby každý, kdo by co wěděl ke zdokonalenj a k ušlechtěnj téhož znamenitého djla, mjněnj swé o tom proněsti sobě nezťzil. Když napotom z dobrých myšlének ta neylepšj wybrána bude, a když se wydá na světlo, co před swým wygitjm od *mnohých* duchownjch správcůw a mužůw w témž ohledu zkušěných přigato a chwáleno bude: kogiti se moci budeme, že takowýto nový Kancionál obmysleného spasitelného užitku w lidu našem nepochybj.

List geho na redakcj znj takto :

Wysoce důstogný M. Panc !

Zmjuka o snešenj pēsennjku i pro milé kragany naše, na způsob P. Fryčagowa, w poslednjm djlci časopisu učiněná, nad mjru mi zawjtała. A že dobře poznávám, kde co dobrého a užitečného počjti se a uwěsti má we skutek, tu že wšeliký ač gindy slušný ohled i wšeliká ostýchawost, odložiti se musj: mujm, žeť nic záwadného neučinjm, wyznám-li se Milost Pánu, že po wjce let giž s tau a takowau myšlékau se ohjrám: ničeho taužebněgi nežadagc, než aby, gakož gsem w posauzenj Fry-

řagowa pěsennjku na konci pronešl, i našincům knihau takowau whod bylo poslanženo. Od hudebnj sice gednoty čekal gsem dychtiwě, mnoho-li podáno bude: a však sama W. M., co o této saudj a očekáwá, w oznámenj dosti znáti dala. Gakž tedy welice mne potěšilo ohlášenj takowé, po němž zdá se, že neyždárněgi by a neykrásněgi spolu wěo tak potřebná ba i na mnoze nutná wzkwetla.

Bych však nešjfil slow marně, předložjm nenučeně a prostě M. W. myšlénky swé, z nichž co platného by se vybrati dalo, na saud M. W. přednásjm.

Pěsennjk náš budiž na dwa, snad po zmnoženj látky i na tři djlky rozwržen; pro dostatečnau přjčinu tu, aby sobě i neychudšj byl w stawu, co zde pro něho neypotřebněgšjho, vybrati.

Djł prwnj. Pobožnost při weřegných službách Božjch.

Wzbuzej k službám Božjm w modlitbě i w pjsnjch — obecné — pro slawnosti Spasitelowy — pro swátky M. P. — a Swatých. Asperges me. Vidi aquam — před a po kázanj dle času. Pjsně ke mši swaté. Na každý den zvláštnj přjhodná i s pjsnj k požehnáuj; z nichž by k rannjm službám Božjm padala ta neb giná. K welkým ale službám Božjm alespoň čtyři, co možná rozdjlnu ku každé částce mše sw. magjce melodii na způsob Haydenowy „Zde w skraušenosti padáme.“ Pange lingua zdá se mi od p. Kinského i s textem i s nápěwem neyshodněgšj ze wšech, genž do ruky mi přišly. Načež kratičké po službách Božjch dle času a potřeb obecných. Hned potom potřebné na advent, na půst, (z nichž sněkterau po daném dřjwe znamenj mše se může začjti, tak aby až do offertorium wyšla, načež pak opět mešnj) a tak i ostatnj proměny napořád předmětem slawnosti požadowané. Tak i modlitby mešnj a) mše od slowa k slowu, b) modlitby obšjrněgšj, třebaž giž před pjsněmi umjstěné. (Co proměn z ohledu na slawnosti se týče, mám před rukama pjsně k tomu aučelu schwálnj, a však nuceneé. P. Fryčag, staraušek rozmilý, ducha Páně plný, wolil lépe znak slawnosti do zginačeného werše při offertorium wljti: gá však bych saudil, žežby takowá wěc neykrásněgi a neyshodněgi w gednom neb we dwau weršjch po pozdwihowánj státi měla.)

Ostatně až potud w tomto smyslu gsem giž giž začal a pokročil; gen že k srdečnému žalu mému i to

přistaupá, že djlem Popowické okoličnosti trýznajcj, djlem i práce zmnožené na osadě té četné alespoň pro mé potěšenj pokračowati mi zle bránj a wěc prodlužugj; gakkoli dobře gsem poznal, gak to wěc krušná a pracná, když by wjce sil se nespogilo. Gednu zwlášť zhotowenau pjsěň mešnj na melodii — alespoň dle domněnj mého nad mjru wýbornau — W. M. předkládám, kterážto zwlášťe doĝmat o mši na zřeteli má.

Odpolednj služby Božj. Nešpory. Litanie obyčegné, na swatý Duch, na Božj tělo atd. zwláštnj. K nim časem mjsto žalmu aneb k němu pjsěň wzdělawatelnau. Na zwláštnj slawnosti hymny atd. předek měgte, gakožto i wšude, a wšak w rýmech složené, pro tuze rozšřřenau a w mysli naše giž wštjpenau obwyklost, a wjce gešťe pro ulehčenj paměti nad mjru walné a rýmu přirozené. (Byť na tom i giného nebylo, za to stogjm, že k zwelebenj odpolednjch služeb Božjch wěc ta podiwně slaužj. A W. M., zisk-li toto nižadný?!) Dále modlitby ať následugj, tak, aby prwnj mjsto wždy cjrkewnj ze mše sw. prwnj zaugala, po nj pak některé z obyčegných následowaly; a po nich teprw Modleme se za neywyššjho biskupa atd. s přináležejcimi modlitbami. Konečně i některé kratičké pjsně po službách Božjch, gichž mnoho krásných w lidu, sem budťe umjstěny. (Pořádek w těchto wěcech museliby owšem býti dle slawnostj, gak to i krásně pan Fryčag učinił.)

Pobožnost k přigjmánj sw. swátostj — wesměs t. g. wšech i s přjslužejcimi pjsněmi.

Pobožnost při zwláštnjch přjležitostech, gakéž gsau, processj, při pohřbu atd.

Druhý pak djł pro sebe obsahugž:

Pobožnost domácj. Modlitby rannj krásně z brewiáře a pjsně čo možná neyrozmanitěgi a wšak s přjsným ohledem na pjsně w lidu giž zobecnělé. Tu též při pracech rozličné. Pro školu třebať i také ku křesťanskému cwičenj. Při rozličných předmětech. K těm naši básnjci semotamo krásných uprawili pjsnj, gež sebrati a w celek srownati, gakož gim i znak nábožnosti sem i tam wštjpiť muselo by býti zwlášťe rozumnému muži uloženo. Čjm wětšj rozmanitost, tjm lépe: dle zwláštnjch gednánj — dle času — dle wěku — dle stawu. Sem snad i cesta křjžowá a podobné.

Třetj djł, aneb měl-liby krom nadánj mého tuze skrowničký wypadnutí druhý, tentýž, obsahugž pod zá-

myslem knihy duchowaj: wýtah z pjsma sw. takowý, aby s pominutjm všeho, co sem nepatrj, nawlas wedlé litery položen byl text. Knihy takowé walná gestič potřeba; neboť po tom gen ljpne lid náš dobrý a uprjmný. (Wýtah takowý práwě do práce gsem wzal a s pomocj Božj letos dokonati hodlám). Neywjce o pjsně o Swatých patronech ge ta. Kam ge umjstíti? Při weřegných službách Božjch krom zaswěcených swátků, kterjž bez toho swé hymny magj při požehnánj, těžko gich užjwati; nemá-li se do zlého toho užjwánj *takowých pjsnj při mši* uběhnauti, kterěz ničjm giným nenj než roztržitostj přeswaté oběti. A pak i w pjsnjch o přimlauwánj swatých, by od nás přigata byla oběť, zmjinka. Pročež gakkoli i do druhého djlu ge ustawiti objžno: předce wěc uwažuge dle potřeb lidu, myslil bych, že neylépe sem s nimi. K čemuž bych se naklouil i proto, aby prwnj djl nebyl tuze obšjrný, druhý wšak aby sauměrně s njm nabył obšjrnosti, a třetj aby neyobdobněgi pro sebe stál.

Wygewil gsem tedy W. M. myšlénky, s nimiž dlaubo a dlaubo se chowám. Gestliže w nich čes, nuže služič obecnému dobrému we wlasti drahé. Nenj-li, ukogem gsem tjm: *Intentio, facit opus bonum*. Owšem pak na pokynutj, co že upraweno, saudu M. W. předložjm; a gak uslyšjm, že se wěc počjná, s radostj dle možnosti swé polénko přiložjm. — Po čemž všeho dobra na Pánu Bohu žádage Drahé i Milé Hlawě naší, podepisugi se

Wasj Milosti

pokórným sluhau

Jos. Wotýpka.

W Popowicjch, dne 14. srpna 1837.

Tuto pak následuge pjsen ta, o njž wyše zmjuka:

K y r í e.

Ó Bože weškerenstwa
Panownjku mocný!
Zwlašt swého člowěčenstwa
Pane přewznešený!

10 *

Ti prosba, djk i ctěnj
 Dlužno neskončené:
 We twém, ach! usmjřenj
 Wše ge nám složené!
 Kyrie eleison!

Ó! což Ti Pánu vzdáme
 W Tě hodnan pokloau?
 Ó! žjmž si obgednáme
 Milosti blažjey?
 Ach! negsan — negsau dary
 Modljecjch se sfeny:
 Ni zwjřat chceš wjc twory
 W obět mjř kladený.
 Kyrie eleison.

G l o r i a.

Bříd' Ti sláwa, sláwa wěčná
 Tobě náš Mocnáři vzdána
 Ode všeho pozemstwa!
 Tak wolá obec Twá wděčná,
 Bohatět Tebau nadána.
 Čest, djk, sláwa buď' Tobě!

Ó! gak mutno gest wraucnosti
 Kdy *chudá* nemá čo wzdati
 Tomu, genuž odaná?!
 Ó gakéžto nám radosti,
 Žet swogjm i nám dal znáti
 Dar, gegž máme Gemu wzdat!

Evangelium. Texty přjhodné.

Sámým swatým slowem Twým
 Máme wděčnan zpráwu,
 Abel s citem gak wraucjm
 Dwau darem ctil sláwu: —
 Gaks sám oběti ljbil
 W zákoně předešlém:
 Obět nowau pak sljbil
 Nám po swětle wzešlém.

Credo. Opět texty sem slušjcy.

Obět tato zvěstovaná
 Od swatých Twých proroků
 Na křži za nás gest dána
 Podlé pjsem výroků.

By skrýwal Twé slabosti
 Nešetře své gasnosti,
 Gi w chléb wolj — w pokrm Ti — skrýt
 A w srdci twém osobně dljt!

Oběti hle! zúplněnj!
 Co Gjm wjc dát se mělo? —
 Hle patrné nás spogenj
 W geduo *Njm* wzácné tělo!
 Ó tělo w Kristu krásné!
 Nemá pěnj všehlasné
 Z tebe zwukem wraucjm každý znjt,
 Chcem, chcem Ti žjt — Ti chcem i mřjt?!

Požehnánj. Luk. XIII. 3. Filip. II. 13.

Ó uslyš Otče! slyš wrancné sliby,
 Gež všickni w Kristu Ti činjme!
 Chcem chcem se wystřjhat každé chyby,
 O njž, že Ti protiwna, wjme.
 (Gen, bychom w milosti Twé wždy žili,
 Genž drahou cenau nám dobytá,
 A vše zas hřjchem si nezmařili,
 Twá pomoc na nás buď wylita). (*)

(*) Slavný misr hudebnictwj p. Jan Witásek, ředitel kůru při arcibiskupském chrámu Páně laskawě se obětował nápěwy nám poslauchtí.

*Oratio, qua Excellentissimi et Illustrissimi Domini
Domini*

Caroli comitis de Chotek,

Chotkowa et Wognin, inclyti regni Bohemiae Gubernatoris supremi, S. C. R. A. Majestatis Consiliarii intimi actualis, Aurei Velleris Equitis, Magna Cruce Caesareo-Austriaci Ordinis Leopoldi, nec non Caesareo-Russici Ordinis Alexandri de Neva Insigniti, Regii Ordinis Sardiniensis S. Mauritii et Lazari Equitis, A. C. H. C. etc. etc. etc.

tutelae c. r. almam ac antiquissimam Carolo-Ferdinandeam Universitatem Pragenam commendavit

Wencesl. Guil. Wáclawjček,

SS. Theol. Doctor, S. M. E. et Rev. ac Ampl. semperque Fidelis Capituli Metrop. ad S. Vitum M. Decanus electus, ejusdem eccl. et regni Boh. Praelatus, ad Excels. C. R. Gubernium Consiliarius actualis etc. etc.

die 3. m. Octobris a. 1837. ejusdem Universitatis Rector Magnificus pro anno 1838. in Basilica Teynensi solenni ritu inauguratus.

Accedit Excellentissimi Gubernatoris responsum.

Doctrinam ingenii tantum vigore et sagacio fretam, morum sanctitate, Religionisque saluberrimo moderamine destitutam, parum proficere, imo in perniciem generi humano verti posse, nemo sane inficias ibit. Expertus hoc est universus terrarum orbis; ubique gentium et temporum plurima exstant monumenta, quae rei, quam pronuntio, veritatem contestantur. Si nimirum historia duce urbium, populorumque varios casus, si magnarum civitatum incrementa, progressus, vices, commutationes, conversionesque non obiter tantum percarrimus, sed in rationes causasque tantorum effectuum altius penitusque inquirimus: omnem haud dubie spem, felicitatem, rerum summam et discrimen in quavis civitate ex recta juventutis institutione pendere, ac maxima inde salutis publicae pignora scholis, institutis, colegiis, academiis, literarumque omnium cultricibus, universitatibus credi atque committi exploratum persuasumque habebimus.

Ach w náramném ponjženj
Sám Syn Twůg smrt podstaupil,
 By nám hodnost k předstaupenj
 Před twáři Twau wykaupil. R.
 Beránek tak neyčistěgšj,
 Pro nás podaw se všemu,
 Dal základ nám neygistěgšj
 K owzácněnj našemu.

Offertorium. I. Kor. XI. 24. Žid. V. 10. Jes. LXI. 6.
 LXVI. 19. Trid. sess. XXII. cap. I.

Oběť ta křžowá
 Gest onen dar žádancj,
 Gegžto může vzdát wrancj
 Čeled' Tě Kristowa.
 Dar, gehožto cena
 Nemůž být změřena, —
Oběť samodůstogné
 Sláwy Twé se stkwaucj.

Sám Pán tak nás zprawil,
 An kněžstwa ctný řád swého
 Melchisedechowého
 W swé cirkwi ustawil:
 Když chléb wjno w tělo,
 Gak na křži pnělo,
 Změniw, na oběť vzdáwat
 Kázal Se samého.

A tak naplněno
 Ústy gak prorockými,
 Gak obrazy zřegnými
 Prwé ohlášeno.
 Takt Apoštolowé,
 Tak dj biskupowé,
 Gimž nelze tu poblaudit,
 An Duch Twůg ge s nimi.

Sanctus. Hebr. IV. 16.

A protož Neyswětěgšj
 K Twému trůnu přistupagem,
 A oběť neywzácněgšj
 Welebnosti Twé wěnujem:
 W Krista pewně wěřjce
 Tobě Geg vzdáwáme w dar,
 Důwěrně plesagjce,
 Že newstaupj nám na zmar.

Po pozdwihowánj. Žid. VII. 24. 25.

Ó pohledniž milostiwý
 Bože náš, sem na oltár!
 Wygasni ach ljstosiwý!
 Wygasni swau swátau twár!
 Patř tam, gakan to muk tji,
 W důkaz, gak nás milowal,
 Syn Twůg podstaupil na křži,
 Bys Ty též se slitowal!

Ach wiz, ó wiz Pane swatý
 To samé tělo, ta krew,
 Genž dal za nás, láskau gatý,
 A od nás odwrat swůg hněw!
 Ó! gaks patriw na smrt Geho
 Nad lidstwem se smilowal:
 Ach! tak nás i teď pro Něho,
 Woláme, bys litowal.

Na nás nerač tak patřiti,
 My slabj — gsmet plnj win!
 Pro Smjrce nás rač šetřiti,
 Přemilý get to Twůg Syn!
 Pro Něho bud' Ti hodněgšj
 Od nás mdlých čest Ti daná:
 Gjm djk náš budiž wzácněgšj
 I služba Ti konaná!

*Přigjmanj. Jan VI. 57. 58. Žid. III. 10. I. Kor. X.
 16. 17, XII. 27.*

Ó rodino přebłažená
 Wěrná cirkwi Kristowa!
 Gak weliká gest Tě cena!
 Ó gak w srdci Ti chowá!
 Na všem tom nepřestáwá,
 On geště wjc Ti dáwá:
 Ba wěz, na nic, *na nie* nedbá,
 Gen Twůg Žiwot na myslí má.

Z oběti swé zůstawené —
 By twé obmilostněnj
 Býwalo Gjm obnowené —
 Káže gjst saučastněnj!

aeque ac civilem meritis clarissimam, rebus praeclare gestis exornatam, atque tot omnium laudum titulis decoratam, summo semper Academiae nostrae flagrasse amore, virorumque doctorum curam gessisse munificentissimam, annales rerum gestarum, qui evoluti jacent ob oculos nostros, luculenter testantur, aureis Academiae tabulis insculpta ostendentes clarissima Majorum *Tuorum* nomina.

Sed haec missa facio. *Te* unum intuemur, *Illustrissime ac Excellentissime Maecenas, atque Supreme regni Bohemiae Gubernator!* qui pro animi generosi magnitudine, eruditionis praestantia, in Deum pietate, in Regem fidelitate, atque in populum tenerrimo amore Patriae causam paterne agens, nos omnes et singulos foves et protegis, omnibus et singulis provides, viros literatos honoras, scientiarum, quae summe colis, studia promoves, artes amplificas, officia et commercia adjuvas; egestatem simul sublevas, tuendis infantibus educationem, hominibus negotiis vacuis honestam occupationem, cum inopia certantibus vitae praesidia suppeditas; — quique haec omnia tam indefesso conamine, generosoque ardore efficis, ut pulcherrima salutis incrementa, quae hocce, quo Bohemiae gubernacula tenes, decennio patria cepit, ut, inquam, prosperrima, quibus scientiae et artes, industria et humanitas invaluerunt, incrementa complecti et effari nullius profecto valeat oratio.

Quae cum ita sint; quam innumera monumenta singularis benivolentiae *Tuae*, qua nostram Carolo-Ferdinandeam Universitatem, matrem quondam *Tuam*, nunc clientem, ejusque cives fovere, tueri ac defendere dignaris, ante oculos versentur nostros, qui paucos ante dies insuper summe laudandae humanitatis et comitatis laetissimi testes exstitimus, qua doctos naturae scrutatores et medicos ad almam matrem Carolinam udequaue confluentes excepisti: quid superest, nisi ut eandem per Europam septentrionalem antiquissimam studiorum Cultricem et in posterum patrocinio *Tuo*, *Excellentissime ac Illustrissime Gubernator*, cujus piissimam memoriam nulla unquam in nobis delebit oblivio, simplex commendem, simulque debitas pectoris sincerissima erga *Te* pietate effervescentis grates persolvam, quippe qui hancce inaugurationem meam honorificentissima *Tua* praesentia condecorare non dedignareris.

Vobis quoque, *Perillustres C. R. Gubernii Con-*

siliarii, ad hanc solemnitatem deputati, quos uno munere in patriae regimine mihi ab Imperatore Augustissimo demandati Collegas saluto diligoque et amicissimos, et omni aestimatione dignissimos, Vobis quoque rem literariam, cui faventissimis suffragiis amplissimorum Academiae ordinum praeficior, enixe commendo, spondens, et me ipsam adniscurum esse, ut factis, quibuscumque potero, justas excelso patriae Regimini, et inclytæ studiorum Magistræ grati animi vices reddam.

Quod ut eveniat, faxit Is, qui est sapientissimus et benignissimus rerum Moderator, Deus, et quem nobis misit, Unigenitus ejus Filius, Jesus Christus, qui *σαρκῶ ἐγένετο* h. e. *homo factus est!**) Faxit, ut de longævo ac gloriosissimo regiminæ *Suæ Apostolicæ Majestatis, Imperatoris ac Regis nostri clementissimi Ferdinandi* lætari liceat nobis, et fidelibus amplii imperii Austriaci civibus omnibus! Faxit, ut gaudere nobis quoque liceat de incoluntate et prosperitate *Tua, Illustrissime ac Excellentissime regni Gubernator*, ad seros usque annos! Faxit, ut alma et antiquissima Universitas studiorum Pragensis sub felicibus auspiciis perpetui sui Cancellarii studiorumque Protectoris, Celsissimi Principis Archiepiscopi nostri, *Andreae Aloysii*, majus indies capiat incrementum, ut nos, Universitatis hujus literariæ membra, ei ornamento simus, atque florentem ejus gloriam augeamus studiosissime! Faxit, ut lætissimos aequè ac uberrimos laborum nostrorum fructus percipiat Ecclesia et Civitas, juvenusque nostra, in qua Patria velut in segete fructus opimos allatura spem collocat dulcissimam, iis semper niteat virtutum ornamentis, quæ sola literarum studia generi humano efficiunt salubria! Dixi:

Ad hæc Excellentissimus ac Illustrissimus regni Gubernator respondit :

Magna sane est, quam percipio, voluptas, quum Te virum meritis egregium triplici hodie, eoque tanto honore ornatum videam, quem summi in civitate ordines ad Te detulerunt. Te enim jampridem, Imperatore et Rege nostro adveniente, Senatus ille, cui in hoc Bohemiarum regno summa rerum tradita est, consiliis suis interesse decrevit; Te paulo ante hunc diem, ecclesiæ

*) Joann. I. 14.

Nefas igitur gloriari cuicumque universitati, si magistrōs numeraverit ingenio, doctrina, nominum, titulorum, honorumque claritate ac amplitudine iusignitos; parum est longam recensere seriem virorum juvenumque sagacium, perspicacium, literarum cognitione, eloquentia, de omni doctrinarum genere dicendi disputandive facilitate conspicuorum, quos gremio sinuque suo quotannis fovērit, auxerit, emiserit, et in omnes imperii partes per diversissima munera atque officia civilia, ecclesiastica aequae ac militaria disposuerit; — parum, inquam, hoc est, nisi, quod majus est et gravius, imo in quo omnis rerum cardo versatur, nisi specimina simul potuerit exhibere et contestari eadem studiorum palæstra, alumnos primum ad ingenuam humanitatem percultos, dicto audientes, verbo tractabiles, nutui parentes, a desidia, ab inertia, a lucri voluptatumque cupidine abhorrentes, quorum teneris animis cum amore veri, boni, pulchrique virtutum quoque omnium ingesserit semina, quae aura, quam Religionis humano pectori inspirat verecundia, — aura, inquam, et lux coelestis fovit, et in messes opimas vereque salutiferas produxit, — nisi talis bonae spei adolescentēs suis ex auditoriis prodivisse potuerit gloriari.

His igitur fundamentis, animorum perfectione non tantum in multiplici profundaue rerum cognitione, verum etiam in morum studiorumque honestate hominum, populorum, civitatum salus et felicitas firme nititur; hac demum ex segete excrescunt palmites generosissimi, ingenua et sincera in Numen Supremum pietas, doctrinarum coelitus patefactarum cultus, amor in patriam, patriaeque Patrem, summum Imperatorem, magistratumque reverentia, majorum veneratio, minorum ac subditorum cura, legum domesticarum observantia, rerumque peregrinarum cauta aestimatio.

En veram Universitatum gloriam! quam alma nostra Universitas Carolo - Ferdinanda, quamvis saepius concussa, fracta, restituta, immutataque concupiscere et prae se ferre nunquam desierat. Ad hunc enim finem omnia sua contulit studia, ut credita sibi pignora pretiosissima, quae parentes, quae civitas et ecclesia in bonis habent charissima, ab omni vitiorum labe servaret intacta, ut morum integritati, animorumque innocentiae et sinceritati consuleret, ut non solum juventutis ingenia utilissimis iisque solidis scientiis ditando, verum etiam patriam sobolem ad pietatem, ad fidem, ad virtutes om-

nes excelendo, manere sanctissimo aequae ac honorificentissimo perfungeretur. Hanc illa tuta est gloria et fama, quod cum intellectus cultura morum puritatem jungere, literas et artes quasque nobilissimas studio indefesso docere, simul vero verbis et exemplis fidem et fidelitatem juvenum praecordiis infigere adlaboraverit; — quod juvenes propria experientia destitutos a pravis exemplis defenderit, a seductoribus sibi cavere jusserit, a perversis doctrinis, falsis dogmatibus, erroneisque morum regulis, quibus non solum lex violatur, sed violatae legis Supremus simul Vindex Ipse contemneretur, Religionis veneratio exploditur, Regumque Majestas labefactatur, solerter servaverit. Eo adnitebatur alma studiorum Mater nostra, ut eruditio, scientiarumque cognitio cum religionis veneratione morumque probitate pari passu ingrederetur; ut homo, quo fit intelligentior, doctiorque, fiat quoque sapientior, melior, gravior; verbo: ut amanda et exercenda virtute evadat fervidior, atque ita reddatur beator.

Quae quam reputamus, cujus, quaeso, pectus non incenditur? Quis est, qui non meritis encomiis celebret antiquissimam ac celeberrimam Universitatem Pragensem? qui non grates sempiternas habeat Romanis Pontificibus, Augustissimisque Imperatoribus et Regibus nostris Clementissimis, pro amore et affectu vere paterno, quo inde a *Carolo Augusto* fundatore usque ad Clementissimum, modo gloriose regnantem **Imperatorem ac Regem Ferdinandum**, omnes almam Matrem nostram sunt amplexi, summis eam honoribus, privilegiis, indultis et gratiis tam munifice cumulando, ut si enumerare volueris, vix amplissimum dicendi spatium suffecerit, quippe quam a primis Regalis ac Pontificiae munificentiae documentis ad nostra usque tempora quinque jamjam saecula fere sint devoluta.

Neque vero memoria unquam excidere possunt beneficia immortalia, quibus Principes Archipraesules Pragenses, academiae nostrae perpetui Cancellarii, studiorumque Protectores, quibus dein ceteri ecclesiae Praelati atque magnanimi regni Proceres, hosque inter Illustrissimi *Majores Tui*, *Gubernator Excellentissime*, qui vices Imperatoris Clementissimi geris sapientissime, literarum studiosos, eorumque magistros et doctores obligaverunt.

Illustrissimam saepe prosapiam *Tuam*, praestantissimorum virorum ferracissimam, in rempublicam sacram

hujus nostrae metropolis Capitulum suis rebus praesse, Te decani munere decorari laetis suffragiis voluit; Te hodie alma et antiquissima Universitas studiorum Pragensis, Te eruditorum hominum consessus et sibi, et rei literariae et juventati erudiendae ducem et magistrum praefecit. Quam ob rem quid magis in Te laudandum sit, dubium videtur, Tua an legum rerumque civilium cognitio, an literarum laus et eruditio, an religionis et virtutum tuarum decus, quam omnibus, tum Tuis in Capitulo aequalibus perspectum probatumque. Quae cum ita sint, animus mihi dubias est, Tibine de honorifico, quod ad Te delatum est, munere gratulandum sit, an Universitati Pragensi, cui decus contigit, sibi antistitem constituisse omnibus plane aumeris absolutam. Inde nobis spes certa manet, Te gubernacula Tibi credita prudentissimo, dexterrime, diligentissime ac sapientissime esse gesturum, adeo, ut sub tuo Rectoratu juvenus academica in bonis artibus, et ingenuis moribus sollicite excolatur, utque virorum eruditorum in rebus literariis promovendis conamina vigeant, adeo, ut gloria literarii hujus instituti non modo servetur, sed etiam augeatur, et ut benignissimis *Imperatoris et Regis nostri clementissimi* votis respondeatur.

Quod ad me attinet, qui tutelam celeberrimae hujus Universitatis omni studio et cura gero, qui ejus gloria magnopere delector (ut nuperrime in coetu virorum rebus naturalibus studentium palam feci), me semper conatibus tuis faventem auxiliantemque invenies, quibus Deus Optimus Maximus propitius sit ad perpetuum gloriae hujus antiquissimae celeberrimaeque Universitatis incrementum.

P o w ý š e n ě .

Dne 17. října b. r. vyvolila wysoce důstojná vždy věrná kapitola pražská na uprázdněné místo kanovníka nedělního českého kazatele, důst. pana *Petra Kregčho*, děkana Turnovského, dieceze Litoměřické.

K dědictví svatého Jana Nepomuckého přistaupili,
w měsíci srpnu, září a říjnu 1837.

P. T. P. a p.			
	zlatý	třída	výst. d. dodan.
<i>Wáclaw Weselský</i> , kněz cirk. w Strakonících	10	III	1
<i>Frant. Lauša</i> , f. kap. u sw. Anny w Němčicích	10	III	1
<i>Rudolf Pfeifer</i> , kaplan w Bukownjku	10	III	1
<i>Matěj Babka</i> , kaplan w Madericích	10	III	1
<i>František Stáně</i> , farář w Čkyni	10	III	1
<i>Jan Pauljček</i> , měšťan w Strakonících	10	III	1
<i>Josef Lagler</i> , farář w Mnjšku	10	III	1
<i>Jos. Končický</i> , ryt. ř. kříž. far. w Starém Kujně	10	III	1
<i>Ant. Wiesner</i> , kněz cirkewnej w Benešově	10	III	1
<i>Wáclaw Tomáček</i> , kněz cirkewnej w Stachowě	10	III	1
<i>Frant. Sláma</i> , farář w Chrašticích, dále	4	.	.
<i>Antonjn Kypta</i> , kaplan w Chrašticích	10	III	1
<i>Wáclaw Krulich</i> , školnj direkt. w Kral. Dwořích	10	III	1
<i>Josef Balzar</i> , farář w Štankowých	10	III	1
<i>Frant. Daucha</i> , kaplan w Petrowicích	10	III	1
<i>Frant. Felix</i> , kaplan w Bechyni	10	III	1
<i>Frant. Suchý</i> , staršj kaplan w Gičjně	10	III	1
<i>Josef Maryška</i> , kaplan w Gičjně	10	III	1
<i>Ant. Šipaunský</i> , farář w Sedlicích	10	III	1
<i>Jan H. Pospjšil</i> , impressor w Hradci a w Praze pro rodinu swau	20	III	1
<i>O. P. w N.</i>	12	III	1
	216	20	20

Závěrek příspěvků

na památku Vincencia Zahradníka, far. Křešického.

<i>Sláma František</i> , farář w Chrašticích	1 zl.	
<i>Ondrák Prokop</i> , katech. hlavnj školy w Přibrami	1 —	12 kr.
<i>Stárek Jan Nep.</i> , prof. morálky w Králově Hradci	2 zl.	
<i>Stieber Daniel</i> , kapitulár a farář na Strahově	1 zl.	
<i>Holubář Gotthard</i> , kap. Strah. lokal. w Nebusicích	1 zl.	
<i>Wáwra Jan</i> , ingrossista cjs. král. aučtictw	1 zl.	
<i>Thun, hrabě Leopold</i>	5 zl.	
<i>Rennert Wáclaw</i> , kaplan w Budini	1 zl.	
<i>Holásek Josef</i> , farář w Blansku na Moravě	1 zl.	30 kr.
<i>Djk Josef</i> , kaplan w Zdicích	1 zl.	
<i>Gjlek Jan</i> , kaplan w Kruzburku		24 kr.

Aahrnkem 16 zl. 24 kr.

W I. swazku letošnjho Časopisu wykázáno 42 zl. 52 kr.

Dělá wše 59 zl. 16 kr.

Z toho přigde, dle uzavřenj třetina geho 83 letě

matce 19 zl. 45 kr.

Zůstává na památku 39 zl. 31 kr.

keré se wysoce důstogné biskupské konsistoři w Litoměřicích s tau prosbau odešlj, by z aurokú gich při Křešickém chrámu Páně, za wěčné blaho geho, na wýročnj den zemřenj geho *anniversarium* založeno bylo.

Matce Zahradnjkowě na přilepšenu dále odeslali:

<i>Přjtel zemřelého, F. z Wjdně</i>	5 zl.
<i>Schmidinger Josef</i> , zámecký kaplan w Němčicích	1 zl.
<i>Přjhonský Frant.</i> čest. kan. praeses Wend. Sem.	2 zl.

Dělá 8 zl.

K tomu dle swazku I. Časopisu 25 zl.

A nadto wýše poznamenaná třetina w 19 zl. 45 kr.

Wšeho 52 zl. 45 kr.

K welkonocům obdržela ale 40 zl.

Odešle se gj tedy k wánocům geště 12 zl. 45 kr.

W ý k a z.

Na <i>anniversarium</i>	39 zl.	31 kr.
Matce geho na přilepšenu	52 zl.	45 kr.

Summa wšech příspěvků 92 zl. 16 kr.

Redakcj.

O b s a h

wšech čtyř swazkůw desátého ročnjho běhu.

P o g e d n á n j.

1. D o g m a t i k a.

- O wzkrjšenj těl, od *J. V. Jirsjka* I, 3.
O bratrjch Páně, od *J. Krbce* II, 246
O neporušeném panenstwj blahoslawené R. B. Marie Panny, od *Wogtěcha Hrona* IV, 537.
Hod slawný Božjho těla, od *F. Černohauza* III, 349.

2. M r a w o u ě e n j.

- O cestách kn poznánj mravnjho dobra wedaucjch, od *V. Zahradnjka* I, 25.
O užitku, kteréhož mandré a nábožné wykládánj snůw křesťanu poskytuje, od *Frant. Hawránka* II, 195.

3. U w e d e n j w P j s m a s w. a b i b l. S t u d i u m.

- Přeloženj žalmů z gich půwodnjho textu, od *Josefa Raisa* II, 229.
Wyklad na II. k Tim. kap. 3. werš. 14—16. o nadšenj swatých Pjsem St. Z. od *Dokt. Josefa Scheinera* IV, 586.

4. H i s t o r i e C j r k e w n j.

- Poslaupnost Pražských biskupsk. Suffragánůw, od *Přibila* II, 294.
Poslaupnost proboštůw při k. kollegiatnj kapitole SS. Apošt. Petra a Pawla na Wyšehradě, od *Wogtěcha Ruffera* IV, 618.

5. P a s t ý r s k ý ú w o d.

- Ponaučenj pro ženichy a newěsty, od *Vinc. Lablera* I, 72.
Troge kázanj jubilárnj sw. Jana Nep. od *D. Wil. Wáclawjcka* I. 97. II. 219. III, 401.
Téhož základu, od *Fr. Al. Wacka* IV, 558.

- O potřebě zvláštnjho cwičenj času welikonoč-
njho, od *Fr. Kurky* II. 281. III. 381.
- O missionářstw, od *Heřm. Dichtla* III. 421.
- O powinnosti weřegné a společné modlitby,
od *J. V. Jirsika* IV. 604.
- Gaké opatrnosti šetřiti má katecheta při wy-
swětlowánj šestého přikázanj, od *J. Černého* IV. 636.
- Pastýrský list *Augustina Hille*, biskupa
Litoměřického I. 145. II. 320. III. 490.
- Řeč při instalacj, od *Wáclawa Pešiny* I. 161.
6. Cjrkewnj práwo.
- Ustanowenj papežské I. 151.
7. Liturgie.
- Poswátuj obřadowé našich služeb Božjch, od
Ant. Hnogka I. 45.
- O swěcenínách, od *Jos. Nowáčka* II. 255.
- O literatských společnostech, od *F. Slámy* III. 446.
- Roráte, od *Wáclawa Pešiny* III. 520.
- Ritus investiendi novitios. I. 178. II. 327. III. 498. IV. 656.
8. B á s n i c t w j.
- Hymny, od *K. Winařického* I. 117.
- Swoboda duše od téhož II. 303.
9. L i t e r a t u r a.
- I. 121. II. 305. III. 481. IV. 643.
- Recensj gsau od *Zahradnjka, Jirsjka, Slámy, Přjhon-
ského a Hawránka*.
10. Cjrkewnj zpráwy.
- I. 178. III. 504. IV. 662.
- 11.
- Úplné popsánj hlawnjho chrámu Páně swat.
Wjta w Praze, s plánem, od *W. Pešiny* II. po 346

Registřjk všeobecný na posawadnjch 10 ročnjch běhů Časopisu pro katol. duchowenstwo od r. 1828 do 1837.

A) Abecednj registřjk spisowatelůw.

- 1) *Bartoš pjsař* (spisow. z XVI. wěku):
1. Přjspěwek k oswětlenj žiwota Jana Rokycany.
(Podáno V. Zahradnjkem) VI, 282.
 2. O upálenj třj osob půwodem Kališných VIII, 233.
- 2) **Jak. Beer*, ř. křižown. dr. sw. pjsma, c.k. professor:
Náboženstwj počestného toliko muže IX, 187, 481.
- 3) *Josef Breiřl*, cjrkwnej kněz:
- Dáwěra w Boha VIII, 288.
- 4) *Frant. Černoňauz*, kapl. w Reyřicjch:
Hód slawný Božjho těla X, 349.
- 5) *Jos. Černý*, administ. u Karmelitánek, † 1834.
1. Obraz některých památek w katol. cjrkwj II, 226.
 2. Krátká zpráwa o ruské cjrkwj II, 598. III, 72.
 3. Učenj o samospasitelné cjrkwj katol. IV, 163.
 4. Žiwot G. S. papežské Řehoře XVI. s přjpo-
nau krátkau historij o wolenj papežů IV, 363.
 5. O znamenánj se křjžem V, 483.
 6. O obecné neb liturgické zpowědi. (Překlad) VI, 46.
 7. O slowech Mysterium fidei, při konsekracj kali-
cha w cjrkwj latinské VI, 192.
 8. Krátká historie zpěwu a hudby při službách Bo-
žjch VI, 259, 379.
 9. O společném klečenj při službách Božjch VI, 438.
 10. Proč práwě wjra katolická neywětáj protiwenstwj
trpj? VI, 561.
 11. Slowo o wolenj nekatoljků za kmotry djtkám ka-
tolickým VI, 596.
 12. Proč newydává náboženstwj Kristowo tak hog-
ných a spasitedlných užitků, gako za prwnjch
wěků VII, 1.
 13. O žiwotě duchownjm VIII, 25, 379, 573.
 14. Gaké opatrnosti šetřiti má katecheta u wyswět-
lowánj šestého přikázanj? X, 636.
- (Recensj dwě w I. a VI. —

- 6) **Heřman Dichtl*, spirituál u sw. Giřj.
 O missionárstwj X, 421.
- 7) *M. P. Fučjk*, kaplan w Prachaticjch.
 Zdaliž, a gak by mohl duchownj pastýř napomáhati,
 aby se nočnj taulánj přetrhlo I, 430.
- 8) **Bern. Galura*, knjže-biskup Brixenský:
 Ponawrženj k bohomluweckým studijm dle základnjho
 učenj křesfanského III, 165.
- 9) *W. Hanka*, bibliotekář:
 Krwawá pomsta zmjrněná křesfanským katolickým ná-
 boženstwjm. (Dle starých českých práw.) I, 554.
- 10) *Karel Hausmann*, kněz cirkewnj:
 Události ze žiwota duchownjho pastýře. (Přeloženo). VIII, 616.
- 11) *Frant. Hawránek*, křižownjk:
 1. Wýklad cirkewnj modlitby: Zdráwas Králowno.
 (Kázánj) VIII, 269.
 2. O užitku, kteréhož maudré a nábožné wykládánj
 snůw křesfanu poskytuje X, 195.
 (Recensj některé w VIII, IX, X.)
- 12) **Jos. Helfert*, dr. práw, c. k. prof., konsist. rada:
 1. O swatokupectwj I, 75. 207.
 2. Případy z cirkewnjho práwa II, 196. IV, 72. V, 515.
 3. O překážce w manželstwjm přjbuzenstwjm a šwa-
 krowstwjm z nemanželského zplozenj a zrozenj V, 163.
- 13) *Jan Nep. Hlawáč*, far. Wokrahlický:
 Jerusalém V, 530.
- 14) *A. W. Hnogek*, děkan Mělnický:
 1. O latinské řeči při službách Božjch w západnjch
 krajinách katel. cirkwe VI, 573.
 2. Úzké spogenj hlawnjch částek mše sw. wespolek VII, 569.
 3. Poswátnj obřadowé našich služeb Božjch porážno
 považowanj X, 45.
- 15) *Jos. Holásek*, farář w Blansku:
 Slawný hod Božjho Těla II, 129.
- 16) *W. G. Holubář*, kapitul. na Strahowě:
 1. Missionáři a missionárský ústaw sw. Víhcence
 de Paula zwlášťe VI, 453.
 2. Co býwala biblj prwnjm křesfanům; z gakeho ú-
 mysly gi čjtali, a proč bychom gi nynj pilněgi
 než gindy čjsti měli VIII, 73.
- 17) *Wogt. Hron*, duchownj pastýř we všeobecné nemocnici
 w Praze:
 O neporušeném panenstwjm blahosl. R. B. Marie Panny X, 537.
- 18) *Jos. Horčice*, kanownjk w Staré Boleslawi:
 Naděge cirkwe katolické w Ewropě IX, 303.

19) *Jos. K. Chmelenský, dr. práw, kr. mjstosndj dworský:*

1. Klárowa Pjseň ke mši swaté I, 289.
2. Bezženstwj VII, 644.

20) *Jan Jawornický, bisk. notář, farář w Cirkwicjch :*

- O přednášenj katechetickém . . . II, 103. III, 349. IV, 235.
(Recensj w V.)

21) *Frant. Jedina, probošt na Swaté Hoře :*

Recensj w VI, 627.

22) *Bern. Jettmar, kněz řádu premonstr.:*

Krátký přehled w češtinu přeložených spisů sw. Otců . . . VI, 297.

23) *Jan V. Jirsjk, farář w Minicjch:*

1. Proč gsem Katoljkem VIII, 183.
2. O přisaze IX, 280.
3. Kázanj na slawnost korunowánj G. M. cjsaře Ferdinanda V. IX, 590.
4. Případ z cjrkewnjho práwa IX, 701.
5. O wzkřšenj těl X, 3.
6. O powinnosti společné a weřegné modlitby X, 604.

(Mnohé recensj w VIII, IX, X.)

24) *Jos. Jungmann, dr. filos. prefekt:*

Předmluwa k časopisu I, 5.

25) *Jos. Wl. Kamarýt, expos. w Klokotech, † 1833:*

1. Slowo o nynějšj cjrkewnj hudbě IV, 280.
2. Proč má duchownj na české osadě uměti dobře český, a má-li také něco wěděti o české literatuře? V, 590.
3. Swatého Basilia Welikého řeč o postu VI, 604.
4. Welebná prozřetedlnost Božj. (Z Lomonosowa) I, 461.
5. Otče náš II, 466.
6. Pjseň postnj k P. Marii Bolestné II, 614.
7. Pjseň k Panně Márii IV, 124.
8. Chwála Marie IV, 435.
9. Pjseň postnj V, 123.
10. Hymnodie w den swěcenj knězstwa VI, 295.

(Dvě recensj w III. a IV.)

26) *Karljk*

O kšaftech duchownjch osob VIII, 43.

27) *Domínik Kínský:*

Pjseň při práwodu na kwětnan neděli VIII, 126.

28) **Aloys Klár, dr. fil. c. k. professor, † 1833.*

1. Zdali náboženstwj gest toliko prostředek k blaženosti, či sám aučel; aneb gedno i druhé spolu? I, 499.
2. Zrcadlo ctnosti, aneb památnj slawnost Swatých III, 487. IV, 3.
3. Pjseň ke mši swaté I, 289.

29) *Jan N. Körner*, dr. pjsm swatých, rektor a professor w Buděgowicjch :

1. O bohoslowj s ohledem zvláštnjm na částku geho biblickan I, 13.
2. Úvod w knihy biblické nowého zákona II, 5.
3. Parafrastický wýklad Luk. VI, 20. z řeči nazwané hornj II, 565.
4. Parafrastický wýklad Mat. V, 17—24. V, 18.
5. O saustawě učenj náboženstwj biblického wesměs V, 189.
6. Saustawa učenj w ewang. sw. Marka obsaženého VI, 223.401.
7. Kánon knih nowozákonných za wěku apoštolského od r. 60 až 108 po Kr. VII, 179. 575.
8. List swatého Polykarpa k Filippenským VIII, 203.
9. Zlomek z žiwotopisu swat. Polykarpa, biskupa Smyrnenského IX, 684.

30) *Frant. Xav. Kostka*, dr. pjsm swatých :

1. Gaký gest smysl slow 1 Kor. XV, 29. 30? II, 185.
2. Co znamenagi slova 1 Petr. III, 18—21? II, 553.
3. Gak se djtky slowům učiti magj IV, 394.
4. O třikrát čtrnácti rodech u sw. Mat. 1, 17. IV, 521.

31) *W. Kozelka*, dr. pjs. sw. c. k. professor we Wjdni.

Wýklad na Eusebia Cesaregského historie cirkewnj knihy třetj kap. 25. IX, 23, 256, 562.

32) *Jos. Mir. Král*, kněz cirk. w Branné :

1. Zdaž sw. Apoštol Petr přednost mezi apoštolj a wrchnj spráwu cirkwe obdržel? I, 163.
2. Poslanpnost papežů římských I, 405, 563.

33) *Jan Křbec*, zpovědnjč při chrámu sw Wjta.

1. Dwa listy Jana Mjchala Sailerera k mladému katolickému knězi VIII, 261.
2. O bratřich Přně X, 246.

34) *Frant. Kurka*, kaplan w Kauřimj :

O potřebě zvláštnjho cwičenj osadnjkůw w náboženstwj času welikonočnjho X, 281, 381.

35) *Karel Kysel*, kaplan u sw. Wogtěcha w Praze † 1830.

1. O přigmánj, cwičenj a křtěnj Israelitůw I, 269.
2. Zpráwa o žiwotu papeže Lwa XII. I, 808.

36) *Vincenc Labler*, lokal. w Stodůlkách :

Ponaučenj pro ženichy a newěsty X, 72.

37) *Frant. Lukeš*, zámecký probošt w Saynu.

1. O počtě sw. ostatků IX, 62.
2. O přjdawku w Otčenáši IX, 708.

38) *Ant. Marek*, děkan w Libunj :

1. Řeč k popelečnj středě I, 120.

2. Řeč pohřebnj II, 455.
3. Kázanj na wstanpenj Páně VII, 453.
- 39) *Gindřich Marek*, farář w Kozogedech :
1. Modlitba Páně IV, 433.
2. Wyznánj wjry IV, 438.
3. Cjrkewnj hymny VIII, 290.
4. Památná slawnost w Plasjch I, 475.
- 40) *Jan Nep. Nowáček*, kapl. w Kumžaku :
1. Případnosti u zaopatřowánj nemocných III, 358
2. O swěceninách X, 255.
- 41) *Fr. W. Nowotný*, kaplan Lochowský :
1. Nedostatečnost přirozeného čili pauhorozumného náboženstwj I, 339.
2. O pjsinú swatém a učenj poslaupném III, 171.
- 42) *Prokop Ondrák*, katecheta w Přjbrami :
- Dwuú slowútných mužů swěděctwj o biblj VIII, 90.
- Popis některých kostelůw znamenitých.
- 43) *Wáclaw M. Pešina*, kanownjk :
1. Slawnost korunowánj G. c. kr. Msti. Ferdinanda prwnjho za krále českého IX, 435.
2. Řeč při instalacj w. důst. pána Jos. Pernice atd. X, 161.
3. Popsánj hl. chrámu Páně sw. Wjta X, při swaz. 2.
4. O Roráte, zvláštř králowéhradeckém X, 513.
- (Recensj w VIII, IX.)
- 44) *Frant. de Paula Pištěk*, arcibiskup Lwowský :
- Latinské kázanj na zelený čtwtrek II, 271.
- 45) *M. A. Přibil*, arcib. sacellan w Břežanech :
1. Biskupowé a arcibiskupowé pražštj IX, 84, 740.
2. Poslaupnost pražských biskupských suffragánů X, 294.
- 46) *Frant. Přjhonek*, dr. fil., kanownjk, a rektor :
- Krátká historie Mechitaristů III, 603
- (Přemnohé recen. w III, IV, VI, VII, VIII, IX, X.)
- 47) *Jan Jos. Rais*, kapl. w Kopidlně :
1. Žalmy Dawidowy w řeči wázané V, 420. VI, 94. X, 239.
2. O wnitřnjm spogenj Kristowa z mrtwých wstánj s celau šaustawau božského zgewenj VII, 347. 617.
- 48) *W. Rennert*, kaplan w Budině :
- Wjra Kristowa IX, 98.
- 49) *P. Richter*, professor olomaucký :
- Slowo o jáhnech VII, 241.
- 50) *Fr. A. Rokos*, kapl. Tachlowský :
- O mši swaté VIII, 427.
- (Přeložil: Klárowo Zrcadlo ctnosti, k. w.)
- 51) *Wojt. Ruffer*, kapitolnj wikář na Wyšehradě :
1. Založenj biskupstwj Králowéhradeckého VI, 536.

2. Přibuzenstw j cjrwe české a morawské . . . VII, 437.
3. Poslaupnost proboštů na Wyšehradě . . . X, 618.
- 52) *Jos. Růžička*, kaplan Wětelský:
- O wjře, gelikož důležitau gest ctnostj . . . VIII, 363.
- 53) *Jos. Scheiner*, dr. pjs. sw. c. k. prof. we Wjdni:
- Wýklad na 2 k Timoth. k. 3. w. 14—16 . . . X, 586.
- 54) *M. Schönbek*, dr. pjs. sw. prof. w Buděgowicjch:
- Rozwrhy kázanj a homilij na nedělnj a swátečnj
epištoły . . . I, 441, 602.
- 55) *Er. J. Sláma*, farář w Chrašticjch:
1. Pauti, gegich půwod, zrúst a mrawnj cena . . . III, 205.
2. Zásluhy křesfanského náboženstw o prozřetedl-
né zaopatřenj nuznjch . . . IV, 33, 187.
3. Proč a gak by se měla láska ku čtenj a samo-
činnému studowánj u duchowenstwa wzbuditi a
zachowati? . . . IV, 323.
4. O škodách plynaujcjch z německého wychowánj
české mládeže . . . IV, 559. V. 94.
5. Mrtwé moře . . . V, 323.
5. O dědictw sw. Jana z Nepomuku . . . VIII, 84.
7. O literackých společnostech, zwláště o literatech
města Prachatic . . . X, 446.
(Recensj w X.)
- 56) *F. J. Smetana*, dr. fil. professor w Plzni:
- Zdali gest oswěta lidj obecného nebezpečná cjrwi
a státu? . . . VIII, 247, 416.
- 57) *Jam Nep. Stárek*, dr. pjs. sw. prof. w Hradci Králowé:
1. Zdaliž sw. mučedlpjci prwajch stoletj prawé bož-
stw Ježíše Krista oswědčuj? . . . VII, 80.
2. O gednotě cjrwe. Spis sw. Cypriana . . . VIII, 541.
- 58) *Wácl. A. Swoboda*, professor w Praze:
1. Narozenj swatého Jana Nepomuckého . . . II, 125.
2. Hymnus saecularis de divo Joanne Nepomuceno . . . II, 297.
3. Pjseň k blahosl. Panně Marii sw. Kazimjra . . . VI, 615.
- 59) *Mat. Sychra*, far.
- Rozmlauwánj o swětle oltářnjm a kaděnj . . . I, 94, 235.
- 60) *Arnold Šindelář*, katecheta w Plzni:
- Slowa pjsma sw., „že Bůh sehněwá a že láska gest“,
sobě na odpor negsau . . . VII, 295.
- 61) *Mikul. Tomek*, kanownjk:
- Katechisacj o swátosti birmowánj . . . I, 275.
(Některé recensj w I.)
- 62) *Ant. Ullmann*, cjr. kněz w Opawě:
- Sada, kterauž se dokazuje, že w morálce, má-li kře-
stfanskau se nazývati, důwodný wýklad wjry w
Krista a t. d. obsažen býti musj . . . VIII, 403.

63) *Fr. Al. Wacek*, c. k. dwornj kaplan, bisk. vikář a děkan w Kopidlně:

1. Učitelowé starého a nowého wěku I, 105.
2. Mučedlnjci sw. cjrkwe katolické I, 385.
3. Proč náboženské vzdělánj mládeže našj nemá wždy žádaného wzniku ? II, 393.
4. Apologetika křesfiansko-katolická, welikomocný prostředek k rozšjřenj wjry Kristowj . III, 547. IV, 89.
5. Rozgjmánj o obřadech, liturgice a symbolice cjrkwe katolické V, 67.
6. Weliký djl Ewropy skrze pohlawj ženské nawjru Kristowu obráčen V, 387.
7. O methodách panujcjh při wučowanj mládeže . VI, 74.
8. Aforismi z bohoslowných a giných spisowatelů . VI, 464.
9. O uspořádánj starých škol w ohledu na školy nowé . VII, 396.
10. Truchlořeč při exekwihjch za cjsaře a krále Františka prwnjho VIII, 345.
11. Kázánj Jubilárnj při stoleté památce wyhlášenj za swatého blahoslaweného Jana z Nepomuku . X, 558.

64) *František Jar. Wacek*, zám. kapl. w Břežnici:

1. Pjseň o lásce III, 284.
2. Wzýwánj Boha při wstapenj do bohoslowj . III, 610.

65) *W. W. Wáclawjček*, dr. pjs. sw. kapitul. děkan:

1. O nerozlučitednosti swazku manželského I, 39.
2. Dwogj katolický, a geden protikřesfianský wýklad čtenj u sw. Luk. XXIII, 43 I, 367.
3. Způsob přigimánj weřegného wyznánj wjry od nawrácence do cjrkwe katolické I, 581.
4. O bezženstwj katolického duchowenstwa II, 29.
5. O primátu neboli papežské přednosti w cjrkwi . II, 345, 505.
6. Moč o weselostech masopustnjch III, 123.
7. Kázánj o sedmeru swatostj III, 249. 411. 586. IV, 107. 263. 417.
8. Kázánj o duchownjch prostředejch proti choleře . IV, 587.
9. List sw. Pawla k Filemonowi V, 3.
10. Troge kázánj o stawu člowěka po smrti . V, 280. 405. 573.
11. Troge kázánj při slawnosti stoleté památky swatowyhlášenj sw. Jana Nepomuckého X, 97, 219, 401.

(Mnohé recen. w II, III, IV.)

66) *Kašp. Valent. Weininger*, farář na Kladně, †

1. Památná starobylost kostelů w králowstj českém I, 247. II, 239. III, 376.
2. O založenj biskupstwj pražského, a poslaupnosti biskupů IV, 244, 402.

67) *Ant. Wender*, konsist. rada, děkan we Wlašimi:

1. Rozmlauwánj o ústawu pro chudé III, 63.

2. W gakeým pořádku má se cwičenj náboženské diti? IV, 527. V, 240.
68) *Frant. Wetešňjk*, far. w Markwaticjch :
- 1 O rági VII, 199. 412.
2. Bitwa u Jarmuku léta 635. IX, 740.
69) *Karel Winařickj*, far. na Kowani :
1. Dwa listy pana Bohusl. z Lobkowic a na Hasišteyně VII, 267.
2. Zpěwy cjrkewnj . VIII, 123, 289, 636. IX, 334. X, 117.
3. Swoboda duše X, 308.
4. Zpěw pastýrský VI, 135.
(Některé recen. w I, II, III, VII.)
70) *Leop. Wiršink*, děkan Sedlčanský :
- Rozmlauwánj mezi duchownjm pastýřem a nemocným I, 594.
71) *Jos. Wotýpka*, cjr. kněz :
1. Slowo o zpěwu obecném při službách Božjch . II, 423.
2. Rozmlauwánj s manželkau od manžela odegiti chtěgij V, 106.
3. List o nawštěwowánj školy ze strany duchownjho VII, 586.
4. O přjčinách nedostatku ducha prawě pobožnosti, a co za přjčinau toho činiti VIII, 597.
72) *Šim. Wrána*, bisk. not. a far. w Mirowicjch :
- Může-li tykánj rodičům u wychowánj prospěšno čili škodno býti? V, 273.
73) *Vinc. Zahradnj*, far. w Křešicjch † 1836 :
1. O hlawnjch ctnostech kázanj II, 39.
2. O očistci II, 169.
3. Wýbornost učenj o angeljch II, 522.
4. O zázracjch Ježšowých III, 22.
5. Slowo o škole III, 54.
6. Ludwj
- Blosius: O cjrkwí III, 325.
7. Maria Magdalenská III, 519.
8. O cjrkewnjch odpustejch IV, 433.
9. O poctě swatých V, 39.
10. O weliké ceně božského zgewenj V, 359.
11. O spogenj doĝmatiky s mrawoučenjm V, 501.
12. Katechesj o pozdrawenj andělském V, 558.
13. Obraz dokonalého kněze VI, 28.
14. O ceně a užjwánj biblj swaté VI, 169.
15. O přjprawě na kázanj VI, 349.
16. Důkaz božstwj P. našeho Ježše Krista z mrawuj powahy geho VI, 509.
17. O rozđjlu mezi duchownjm a swětským auřadem VII, 46.
18. O žiwotu a powaze býwalého Litomč. biskupa Jos. Fr. Hurdálka VII, 104.

19. O společenstwj Čechů s Lutherem . . . VII, 227.
 20. Aforismi o liturgii . . . VII, 368.
 21. O Božjm wtělenj . . . VII, 519.
 22. O určitedlnosti a swobodě wůle lidské . . . VIII, 3.
 23. O prawém nakládánj duchownjho pastýře s neka-
 toljky . . . IX, 48.
 24. O racionalismu čili zlém užjwánj rozumu u wě-
 cech wjry . . . IX, 227.
 25. O waitřnj powaze etnosti . . . IX, 532.
 26. O dědičném hřjchu . . . IX, 649.
 27. O cestách ku poznánj mravnjho dobra wedaucjch X, 25.
 (Neywětšj částka recensj skoro we všech ročnjcjch od téhož
 spisowatele.)

74) *Jaroljm Zeidler*, dr. pjs. sw. opat Strahowský :

1. Wychowánj mládeže zwláštňj pramen nenábožnosti
 nyněgšjho wěku . . . VII, 82, 277.
 2. O praktickém užjwánj katolických učenj wjry . . . IX, 3.

75) *Jos. Libosl. Ziegler*, dr. pjs. sw. děkan w Chrudjmi:

1. O staroslowanském přeloženj pjsma swatého (po-
 dlé Dobrowského) . . . I, 67, 192.
 2. O mravném citu . . . II, 215.
 3. Počátek a wýklad pjsma ělagolského, . . . III, 332.
 4. Oděw kněžský při mši swaté . . . IV, 381.
 5. Opatrnost pastýře duchownjho wzhledem posled-
 nj wůle nemocného . . . V, 374.
 6. Důkladná známost gazyka českého duchowenstwu
 potřebná . . . VI, 545.

76) *Jan Zimmermann*, křižownjk † 1836 :

1. Čj wěc gest cjrkewnj wyslanstwj čili missionárstwj ? II, 204.
 2. Wýklad čtenj u sw. Pawla k Židům k. 11. w. 3. . . II, 384.
 3. O přjdwaku „i Syna“ w snešenj apoštolském . . . III, 3.
 4. Wýklad na čtenj Jeremiáše pror. II, 31. . . IV, 231.
 5. Kdy a kde se započala slawnost nawštjwenj Pan-
 ny Marie . . . V, 268.
 6. O prwotínách náboženstwj křestánského w Če-
 chách . . . VI, 11. 207. 370.
 7. Krátká zpráwa stranu rozbřogů o kalich, aneb
 užjwánj wečeře Páně pod obogj způsobau w Če-
 chách . . . VIII, 64, 379, 648.
 (Některé řecen. w I. a II.)

77) *Jos. Zimmermann*, kapl. u sw. Hawla :

1. Obráčenj sw. Augustina . . . VIII, 459.
 2. Krátké zpráwy o korunowánj w Čechách . . . IX, 403.

78) *Zuman*.

- Řeč při pohřbu důst. p. Jana Pawljka . . . VIII, 473.

Negmenowanj :

Kněžj dwogj cti hodni	III, 47.
Rozličné pastýrské přjhydy	III, 532.
Zdali slušný pchřeb zemřelých zbytečný?	V, 547.
Sedmero radostj Panny Marie. Báseň ze XIV. věku.	

B) Abecednj registrjk pogednánj a důležitěgšjch wěcj z oznamowatele.

(Latinské čjсло znamená ročnj běh, druhé čjсло arabské swazek, třetj čjсло za čárkau stranu).

1. Aforismi dwau slowútných mužůw o biblj, od *Ondráka*. VIII. 1, 90.
- z rozličných bohomluweckých spisůw, od *Wacka*. VI. 3, 464.
- w. Liturgii.
2. Angel. Wýbornost učenj o Angeljch, od *Zahradnjka*. II. 4, 522.
3. Apologetika křestanská katolická, od *Wacka*. III. 4, 547. IV. 1, 89.
4. Arcibiskup w. Biskup.
- . Slawnost dosednutj na arcibiskupskau stolici Pražskau G. knjž. M. Aloysia Kolowrata. IV. 2, 302.
- G. knjž. M. Ondřege Skarbeka. VII. 1, 152.
5. Augustin. Obráčenj geho, od *Zimmermana*. VIII. 3, 459.
6. Bezženstwj, báseň od *Chmelenského*. VII. 4, 644.
- katolického duchowenstwa, poged. z cjrkwajho práwa, od *W. Wáclawjčka*. II. 1, 29.
7. Biblj. O ceně a užjwánj biblj, od *Zahradnjka*. VI. 2, 169.
- Co býwala biblj prwnjm křestanům, od *Holubáře*. VIII. 1, 73.
- wiz Aforismi.
- Slowo o biblických společnostech. III. 3, 475. 4, 624.
- O saustawě učenj náboženstwj biblického, od *Körnera* V. 2, 189.
8. Biskup. Poslaupnost Pražských biskupůw, arcibiskupůw a suffraganůw, od *Přibyla*. IX. 1, 84. 4, 710. X. 2, 294.
- Založenj biskupstwj Králowéhradeckého, od *Ruffera*. VI. 4, 585.
- Založenj biskupstwj Pražského, od *Weiningra*. IV. 2, 244. 3, 402.
9. Bitwa u Jarmuku. Historick. od *Wetešnjka*. IX. 4, 740.
10. Bohomluwecký. Ponawrženj k bohomluweckým studijm dle základnjho učenj křestanského, od *Galury*. III. 2, 167.
11. Bohoslowj. O bohoslowj, od *Körnera*. I. 1, 13.
12. Božstwj. Swatj mučedlnjci prwnjch stoletj oswědčugi Božstwj Kristowo, od *Starka*. VII. 1, 30.
13. Bratr. O bratřjch Páně, od *Krbce*. X. 2, 246.

14. Cesta. O cestách ku poznání mravního dobra wedaučjch, od *Zahradnjka*. X. 1, 25.
15. Cjrkew. Ludwjk Blossius o Cjrkwi; dogmatick. od *Zahradnjka* III. 3, 325.
 - O gednotě Cjrkwe, od sw. Cypriana; dogmat. od *Stárka* VIII. 4, 541.
 - O nové francauské katolické Cjrkwi p. Chatale. IV. 3, 453.
 - Naděge Cjrkwe katolické w Ewropě. Hist. od *Horčice* IX. 2, 303.
 - Přjbuženstw Cjrkwe české a morawské. Hist. od *Ruf-fera* VII. 3, 437.
 - O ruské Cjrkwi. Hist. od *J. Černého*. II. 4, 598. III. 1, 72.
16. Cit. O mravném citu; morál. od *Zieglera*. II. 2, 215.
17. Ctnost. O wnitřnj powaze ctnosti; morál, od *V. Zahradnjka*. IX. 3, 532.
18. Český. Proč má duchownj na české osadě ustanowený uměti dobře česky; pastorál. od *Kamarjta*. V. 4, 590.
 - Důkladná známost gazyka českého duchowenstwu potřebná, od *Zieglera*. VI. 4, 545.
19. Dědictw swatojanské, o založenj geho. VII. 1, 160.
 - Ohlášenj geho. VIII. 1, 117.
 - Wychowatelské pogednánj o něm, od *Slámy*. VIII. 1, 94.
20. Dies irae, přelož. od *Winařického*. VIII. 1, 123.
21. Djtě, w. Mládež.
22. Dobro, mravnj, w. Cesta.
23. Dobročinnost duchowenstwa belgického. VII. 3, 504.
24. Dogma, w. wjra.
25. Duchowenstwo, staw geho w Irsku. III. 4, 646.
 - Proč a gak by se měla láska ke čtenj a samočinnému studowánj u mladého duchowenstwa zbuditi a zachowati, od *Bogenického*. IV. 3, 323.
 - O žiwotě duchownjm; morál., od *Černého*. VIII. 1, 25. 3, 479. 4, 573.
26. Ewangelium. Saustawa učenj w Ewangelium swatého Marka od *Körnera*. VI. 2, 223. 3, 401.
27. Ğlağol. Počátek a wýklad Pjsma Ğlağolského, od *Zieglera*. III. 3, 332.
28. Gloria, laus, honor, přelož. od *Kinského*. VIII. 1, 126.
29. Hlasy národu českého, k uwjtánj G. c. k. M. Ferdinanda I. do Prahy. VIII. 3, 1.
 - Duchowenstwa při korunowánj G. c. k. M. F. I. IX. 3, 1.
30. Hřch, dědičný; dogmat. od *Zahradnjka*. IX. 4, 649.
31. Hudba. Slowo o cjrkewnj hudbě; liturg. od *Kamarjta* IV. 2, 280.
 - Krátká historie zpěwu a hudby při službách Božjch, od *Černého*. VI. 2, 259. 3, 739.

- Kázanj. Rozvrhy, kázanj a homilie na nedělnj a swátečnj epistoly celého roku, od *Šenbeka*. I. 3, 430. 4, 602.
- Řeči o sedmeru swátostj cjrkwe swaté katolické, od *Wáclawjčka*. III. o swátostech wúbec. 2, 249.
 - o swátosti křtu 2, 266.
 - o — bířmowánj 3, 411.
 - o — Oltárnj 3, 429.
 - o — pokánj 4, 586.
 - o — swěcenjkněžstwa IV.1,107
 - o — stawu manželského 2, 283.
 - o — posled. pomazánj 3, 417.
 - Troge kázanj o stawu čłowěka po smrti od téhož; totiž
 - o nebi V. 2, 280.
 - o pekle V. 3, 405.
 - o očistci V. 4, 573.
 - Řeč při swěcenj kaple, od *Ondřege Aloysia*, arcibiskupa Pražského. IX. 2, 374.
 - Truchlořeč na smrt Cjs. Frant. I., od *Wacka* VIII.2, 345.
 - Řeč o weselostech masopustnjch III. 1, 123.
 - Na den na nebe wstaupenj Páně, od *Marka* VII. 3, 353.
 - Řeč wyslance francauzského *Vicomte de Chateaubriand* při odewzdánj wěřcjhj listu w Konklawe, a odpowěď Kardinala *Castiglioni*. II. 481.
46. Klášter. Zřizenj benediktinského kláštera w Augšburku VIII. 1, 158.
47. Klečenj. O společném kleđenj při službách Božjch, od *Hořického*. VI. 3, 408.
48. Kmotr. Slowo o nekatolickýh kmotřjch. VI. 4, 596.
49. Kněz. Obraz dokonalého kněze z pastýřského listu Augustina, biskupa Litoměřického, od *Zahrad.* VI. 1, 28.
50. Konkurs. Odpowěď na konkursnj otázku: „Že Bůh se hněwá a láska gest.“ od *Šindeláře*. VII. 2, 295.
61. Korunowánj. Slawnost geho; paged. liturg. od *W. Pešiny*. IX. 3, 435 a 477.
62. Kostel. Popsánj hlawnjho chrámu Mediolsanského, od *Ondráka*. VIII. 2, 317.
- Stručnj přehled historie o stawenj chrámu sw. Petra w Řjpně. VIII. 1, 146.
 - Hlawnj chrám w Pjse, od *Ondráka*. IX. 1, 128.
 - Popis chrámu sw. Štěpána Sienského, od téhož. X.4,662.
 - — — we Wjdni, od téhož. IX. 4, 807.
 - Popsánj (úplně) kostela sw. Wjta w Praze, od *Pešiny* X. 2, I.
 - Památná starobylost kostelůw w králowstwju českém, od *Weiningra*. I. 2, 297. II. 2, 239. III. 3, 376.

53. Kříž. O pravém významu kříže; paged. vychowatel. od Černého, V, 4, 483.
54. Kšaft. O kšaftech duchownjch osob; z cjrk. práv. od Karljka VIII. 1, 43. w. Wüle.
55. List. Listy dwau diwochů Amerikanských swatosti papežské. V. 1, 151.
- Dwa listy p. Bohuslawa z Lobkowic, od Winařického VII 2, 267.
 - pastýřský (p. t.) biskupa Hanla. V. 3, 470.
 - pastýřský (p. t.) biskupa Hille. X. 1, 145. 2, 330.3, 490.
 - - k jubilaem swatojanskému (p.t.) arcibiskupa Chlumčanského II. lat. 1, 153. česk. 2, 325.
 - - téhož o milostiwém létě 1830. III. 3, 462.
 - - (p. t.) arcib. pražsk. Kolowrata. V. 2, 303.
 - - (p. t.) arcibiskupa Olomuckého. VII. 2, 317.
 - - (p. t.) Ondřege Aloysia A. P. při rozlaučenj se s arcidioecesj Lwowskau. VII. 1, 145.
 - - (p. t.) Pišťka, biskupa Tarnowského. V. 4, 619.
 - sw. Polykarpa k Filipenským, od Körnera. VIII. 2, 203.
 - past. Sw. P. Řehoře 16. VI. 1, 146. VIII. 3, 522.
 - Dwa Sailerowy k mladému katolickému knězi, od Krbce. VIII. 2, 261.
 - Cjrkwe Smyrnenské o umučenj sw. Polykarpa, od Körnera. IX. 4, 689.
 - past. dwa (p. t.) arcib. Solnohradského Šwarcenberka. IX. k lidu, 2, 388. k duchowenstwu, 3, 630.
56. Literat. O literatských společnostech wúbec, zwlášť pak o literatech prachatických. Hist. od Slámy. X. 3, 446.
57. Liturgie. Aforismi o nj, od Zahradnjka. VII. 3, 368.
- Rozgjmánj o obřadech, liturgice a symbolice cjrkwe katolické, od Wacka. V. 1, 67.
58. Manželstwj. O nerozlučiteľnosti swazku manželského; dogm. od Wáclawjčka. I. 1, 39.
- wiz kázanj o sedmeru swátostj.
59. Maria. Kdy a kde se začala slawnost nawštjwenj P. Marie, od Zimmermanna; hist. V. 2, 268.
- O neporušeném panenstwj Marie Panny; dogmat. od Hrona. (cf. o bratřjch Páně) X. 4, 537.
 - Sedmero radostj P. M.; báseň z 16. wěku. VIII. 4, 641:
 - Pjseň postnj k bolestné P. Marii, od Kamarjta. II. 4, 614.
 - Magdalenská. Hist. od Zahradnjka. III. 4, 519.
60. Matice Česká. IV. 1, 155.
61. Mechitaristé. Krátká historie téhož řádu, od J. Přejhonského III. 4, 603.
62. Methoda, w. Wyučowánj.

63. Missionář. Ůj wěc gest cjrkewnj missionářstwj, od *Zimmermanna*. II. 2, 204.
- O missionářjch a missionářském ústawu sw. Vincencia de Paula, od *Holubáře*. VI. 3, 453.
 - O missionářstwj, od *Dichtla*. X. 3, 421.
64. Mládež. Gak se děti slowům učiti magj; katechet. od *Kostky*. IV. 3, 394.
- O škodách z německého wychowánj české mládeže, od *Slámy*. IV. 4, 559.
 - W gákém pořádku má se owičenj náboženské pro školnj mládež stáwati, od *Wěndry*. IV. 4, 527. a V. 2, 240.
 - Proč náboženské vzdělánj mládeže nemá wždy žádaného zniku, od *Wacka*. II. 3, 393.
 - a wiz Wychowánj.
65. Modlitba. O powinnosti weřegné a společné modlitby; pastorál. od *Jirsjka*. X. 4, 604.
- Páně, wiz Otče náš.
66. Moře mrtwé; archaeolog. od *Slámy*. V. 3, 323.
67. Mrtwý, wiz Spálenj.
68. Mše. Poged. liturg. o nj, od *Rokosa*. VIII. 3, 427.
- Spogenj čtyř částek mše sw. od *Hnogka*. VII. 4, 559. a wiz obřad.
 - Oděw kněžský při mši sw. od *Zieglera*. IV. 3, 381.
69. Mučedlnjck. — njci sw. cjrkwé katolické. Histor. od *Wacka*. I. 3, 385. a wiz Božstwj.
70. Mysterium. O slowech mysterium fidei. Liturg. od *Černého*. VI. 2, 192.
71. Náboženstwj požestného, teliko může. Dogmat. od *J. Beera*. IX. 2, 187. 3, 481.
- Nedostatečnost přirozeného náboženstwj. Dogmat. od *Nowotného*. I. 3, 339.
 - Zdali náboženstwj toliko gest prostředek k blaženosti: čili sám aučel a powolánj člověka, aneb gedno i druhé spolu. Dogm. od *Klára*. I. 4, 449.
 - O prwotínách náboženstwj křestanského. Hist. od *Zimmermanna*. VI. 1, 11. 2, 207. 3, 370.
 - Proč newydává náboženstwj Kristowo tak hogných užitkůw, gako za prwnjch časů. Hist.-morál. od *Černého*. VII. 1, 1.
 - Zásluhy křest. náboženstwj o zaopatřenj nuzných, od *Slámy*. IV. 1, 33. 2, 187.
72. Napomenutj Ludwjka XVI. francauzského krále, kterěz dal swé dceři, když poneyprw šla ku swatému přigjmánj. X. 3, 510.

73. Nekatoljk. O prawém nakládánj duchownjho pastýře s nekatoljky; pastoral. od *Zahradnjka*. IX. 1, 48.
74. Nekroloğ, wiz žiwotopis.
75. Nemoc, wiz cholera.
76. Nemocný, wiz Zaopatřenj.
77. Nep. Jan sw. Narozenj geho; báseň, od *Swobody*. II. 1, 125.
- Stoletá památka geho za swatého wyhlášenj; od téhož. II. 1, 153. 2, 425.
- Hymnus saecularis de divo Joanne Nepomuc.; od téhož. II. 2, 297.
78. Obrana některých památek wkatolické cjrkwí; hist., od *Černého*. II. 2, 226.
79. Obřad. Poswátňj obřadowé našich služeb Božjch; liturg. od *Hnogka*. X. 1, 45.
a wiz Liturgie.
80. Očistec, dogmatické pagednánj o něm, od *Zahradnjka*. II. 2, 169.
81. Oddati. Může-li katolický kněz osobu rozwedenau znowa oddati; z cjrk. práw. od *Helferta*. V. 4, 515.
82. Ohláška. Čeho pozorowati slušj při ohláškách a oddawkách oněch osob, kteréž dwogj domow magj; z cjrk. práw. od *Helferta*. V. 4, 523.
83. Odpustky cjrkewnj; dogmat. paged. o nich, od *Zahradnjka*. IV. 4, 483.
84. Opatrnost pastýřská w čas moru. IV. 3, 471.
- Gaké opatrnosti šetřiti má katecheta při wyswětlowánj šestého přikázanj; od *Černého*. X. 4, 636.
85. O swěta-li obecného lidu nebezpečná cjrkwí a statu; historicko-moral. od *Smetany*. VIII. 2, 217. 3, 416.
86. Otče náš, báseň od *Kamarýta*. II. 3, 466.
- O přjdwaku k Otčenáši; exeget. od *Lukše*. IX. 4, 708.
87. Pauti — j gegich půwod, zrúst a mrawnj cena, od *Slámy*. III. 2, 205.
88. Papež. Wolenj papežůw; hist. IV. 3, 363.
89. Pastýř. Obraz z žiwota duchownjho pastýře; hist. od *Hausmanna*. VIII. 4, 616.
- Drobnůstky z pastýřského žiwota; pastoral. od *Šenbeka*. VIII. 2, 311.
- Rozličné pastýřské přjhody. III. 4, 532.
90. Pjseň, duchownj. VIII. 2, 188. 4, 636.
- o lásce, od *Wacka*. III. 2, 284.
- ke mši swaté od *Klára*. I. 2, 289.
- postnj: Láska k Pánu Ježži. Tauženj po ragi., od *Kamarýta*. V. 1, 123.
- sw. Kazimjra: „Omni die“ od *Swobody*. VI. 4, 615.
91. Pjsmo. O pjsmu a učenj poslaupném; dogmat. od *Nowotného*. III. 2, 171.
- Pagednánj wykladosomebné o staroslowanském přeloženj sw. Pjsma; stud. bibl. od *Zieglera*. I. 4, 67. 2, 192.
a wiz Wyklad.
92. Pohřeb. O pohřbu mrtwých; moral. V. 4, 547.
93. Pomsta, krvawá zmjrněna křestanským náboženstwjm; hist. od *Hanky*. I. 4, 554.
94. Poslaupnost papežůw Řjmských; hist. od *Kráte*. I. 3, 405. 4, 563.
- proboštůw wyšehradských, od *Ruffera*. X. 4, 618.
a wiz biskup.

95. Powaha mrawnj P. N. Ježše Krista; moral. od *Zahradnjka* VI. 4, 509.
96. Práwo, wiz Přjpad.
97. Praeservatio pro confessariis. IV. 3, 472.
98. Přednost sw. Petra mezi apoštoly; dogm. od *Klára*. I. 2, 163.
99. Překázka w manželstwj přjbuzenstwjm a šwakrowstwjm z ne-manželského zplozenj; z cjrk. práw. od *Helferta*. V. 2, 163.
100. Přjdawek: „Filioque“; dogm. od *Zimmermana*. III. 1, 3.
101. Primát. O primátu, neboli papežské přednosti w Cjrkwi; dogmat. od *Wáclawjčka*. II. 3, 345. 4, 505.
102. Přjpany z cjrk. práwa, od *Helferta*. II. 2, 196. 3, 389. IV. 1, 72.
- z cjrkewnjho práwa, od *Jirsjka*. IX. 4, 701.
103. Připodobněnj allegorické lidského žiwota s lodj, od *Rettiga* VIII. 3, 508.
104. Přjprawa na kázanj; homilet. od *Zahradnjka*. VI. 3, 349.
105. Přjsaha, dogmatické pagednánj od *Jirsjka*. IX. 2, 280.
106. Propaganda, krátké popsánj o gegjm zřizenj. X. 3, 515.
107. Protiwenstwj, proč ge práwě katolická cjrkew trpj VI. 4, 551.
108. Prozřetedlnost Božj welebná, báseň od *Kamarjta*. I. 3, 461.
109. Púst, wiz kázanj.
- Gak ho turci držj, krátká zpráwa. X. 3, 517.
110. Racionalismus, dogmatické pagednánj, od *Zah.* IX. 2, 227.
111. Rág, historicko-dogmatické pagednánj od *Wetešjka*. VII. 2, 109. 3, 412.
112. Řeč. O latinské řeči při službách Božjch; liturg. od *Haogka*. VI. 4, 573.
113. Rorate. Králowéhradecké, zpráwa o něm, od *Wácl. Pešiny* X. 3, 520.
114. Rotonda w Řjmě, popsánj. VIII. 4, 728.
115. Rozmlauwánj mezi duchownjm a nemocnym; pastör. I. 4, 594.
- s manželkau po swáru s manželem od něho odegti chtějcej; pastoral. od *Wotjčky*. V. 1, 108.
- o swětle oltárnjm a kaděnj; púst. od *Sychry*. I. 1, 94. 2, 235.
116. Samospasitelné, wiz učenj.
117. Sea, o užitku, kteréhož maudré a nábožně wykládánj sniw křesťanu poskytuje; dogm.-moral. od *Hawráuka*. X. 2, 195.
118. Simoniáni, nowá gegich sekta IV. 3, 462.
119. Slawnost w klášteře mólkském. IX. 1, 174.
- padesátiletá w Linci. IX. 1, 177.
- Zrcadlo etnosti aneb památnj slawnost swatých; moral. od *Klára*. III. 4, 487. IV. 1, 3.
120. Spálenj mrtwých; humorist. odpověď; od *Jirsjka*. X. 1, 170.
121. Spogenj dogmatiky s mrawoučen. od *Zahradnjka*. V. 4, 501.
122. Společnost Čechů s Lutherem, hist. od *Zah.* VII. 2, 227.
123. Statistický přehled všech ewropejských obywatelů z ohledu náboženského wyznánj. IV. 3, 368.
124. Stolice sw. Petra w Řjmě; hist. IX. 1, 123.
125. Studium, wiz bobomluwecký.
126. Swatokupectwj, paged. z cjrk. práwa, od *Helferta*. I. 1, 75. 2, 206.
127. Swatý. O gegich poctě; dogm. od *Zahradnjka*. V. 1, 39.
- O poctě gegich ostatků; dogm. od *Lukše*. IX. 1, 62.
- O wzywánj Swatých; dogm. od *Hlawáce* IX. 4, 606. a w. Slawnost.
128. Swěcenjy od *Nowáčka*. X. 2, 255.

129. Swoboda duše, báseň od *Winařického*. X. 2, 303.
130. Škola, o gegjm nawštěwowánj, od *Wotjpký*. VII. 4, 586.
 - Slowo o nj, od *Zahradnjka*. III. 1, 54.
 - O spořádánj starých škol z ohledu na nowé, od *Wacka*. VII. 3, 396.
 - Školnj rozličnosti IX. 1, 141.
 a wiz mládež.
131. Taulánj. Zdali a gak by mohl duchownj pastýř k přetrženj nočnjho taulánj napomáhati; pastoral. od *Fučjka*. I. 3, 420.
132. Tělo. Slawný hod Božjho těla; báseň od *Holáskn*. II. 1, 129.
 - dogm. moral. paged. od *Černohausn*. X. 3, 349.
133. Tradicj, wiz Pjsmo.
134. Truchlobáseň na smrt Cjs. Frant. I. od *Winařického* VIII. 1, 1.
135. Tykánj rodičům muželi u wychowánj prospěšné býti, od *Wrány*. V. 2, 273.
136. Učenj o samospasitelné cjrkwi katolické zdalíž tak nedůwodné gest, gak se protestanti domnjwagj, od *Černeho*. IV. 2, 163.
137. Učitelowé starého a nowého wěku; wychowatels. od *Wacka*. I. 1, 105.
138. Úřad, o rozdjlju mezi duchow. a swětským úřadem, od *Zahradnjka*. VII. 1, 46.
139. Ustanowenj papežské z ohledu překážek manželstw. X. 1, 151.
140. Ústaw pro chudé, rozmlauwánj o něm. III. 1, 63.
141. Úwod, wiz Zákon.
142. Welikonočnj čas, o zwláštňm cwičenj osadnjkůw w náboženstwj téhož času; pastor. X. 2, 281.
143. Wěneček uwitý w zahradě Dawidowě; básně od *J. Raisa*. V. 3, 420. VI. 1, 94.
144. Wjra, gelikož gest důležitau ctnostj; dogm. moral. od *Růžičky*. VIII. 3, 363.
 - W morálce křesfanské obsažen býti musj důwodný wýklad wjry w K. Syna Božjho, od *Ullmanna*. VIII. 3, 403.
 - Kristowa, báseň od *Rennerta*. IX. 1, 98.
 - O společnostj k rozšjřenj křesfanské wjry. II. 3, 488.
 - O praktickém užjwánj katolického učenj wjry, od *Zeidlera*. IX. 1, 3.
 a wiz ženské (pohlawj).
145. Wolenj Pia VIII. za papeže. II. 2, 317.
146. Wstánj z mrtwých Ježjše K. spogeno s celau sanstawau Božjho zgewenj, od *Raisa* VII. 3, 347. 4, 617.
147. Wtělenj Syna Božjho; paged. dogm. od *Zah*. VII. 4, 519.
148. Wůle, bud—twá; báseň od *Člakowského* I. 4, 621.
 - Opatrnost duchownjho pastýře wzhledem poslednj wůle nemocného, od *Zieglera*. V. 3, 374.
 - O určitelnosti a swobodě wůle lidské; dogm. od *Zah*. VIII. 1, 3.
149. Wychowánj mládeže zwláštňj pramen nenáboženstwj nynějšjho wěku, od *Zeidlera*. VII. 1, 82. 2, 277.
150. Wýklad exegetický na Jerem. 2, 81. od *Zimmerm*. IV. 2, 231.
 - na Mat. 1, 17. od *Kostky*. IV. 4, 521.
 - na Mat. 5, 17—24. od *Körnera*. V. 1, 18.
 - Parafrastický na Mat. 4, 23—25. 5, 1. 2. a Luk. 6, 17 až do 19. od téhož. II. 4, 565.

- Wýklad. dwogj katolický a geden protikřesťanský na Luk. 23, 43.
od *Wáclawjčka*. I. 3, 387.
- na 1. Kor. 15, 29. 30. od *Kostky*. II. 2, 185.
 - na 1. Tim. 5, 17. Kněžj dwogj cti hodni. III. 1, 47.
 - na 1. Tim. 3, 14—16. o nadšenj sw. Pjsem St. Z., od *Scheinera*. X. 4, 586.
 - na Filemon. od *Wáclawjčka*. V. 1, 3.
 - na Žid. 11, 3. od *Zimmermanna*. II. 3, 384.
 - na 1. Pet. 3, 19—21. od *Kostky*. II. 4, 553.
 - wiz: Kánon.
151. Wyučowánj. O panugcejch methodách při něm. wychowatel.
od *Wacka*. VI. 1, 74.
152. Wyznánj obráceného protestanta. VI. 4, 663.
- O přigimánj weřegného wyzn. wjry od nawrácence do
cirkwe kat. od *Wáclawjčka*. I. 4, 581.
153. Wzýwánj Boha při wstaupenj do bohoslowj; báseň, od *Wacka*. III. 4, 610.
- Swatých, wiz Swatýj.
154. Wzkřjšenj těl; dogm. od *Jirsjka*. X. 1, 8.
155. Zákon N. Úwod w knihy geho, od *Körnera*. II. 1, 5.
156. Zaoopatřowánj nemocných. Příjpadnosti u něho; pastor. od
Nowáčka. III. 3, 318.
157. Zázrak. O zázr. Ježjš.; dogm. od *Zahradnjka*. III. 1, 22.
158. Zbožnost. O přjčinách malé zbož.; pastoral. od *Wotjčky*.
VIII. 4, 569.
159. Zdráwas Králowno; homilet. wýklad, od *Frant. Hawránska*.
VIII. 2, 261.
160. Zgewenj Božj. O welké ceně geho; dogm. od *Zah. V.3, 559*.
161. Zpěw, wiz hudba.
- Slowo o zpěwu obecném při službách Božjch; liturg.
od *Wotjčky*. II. 3, 423.
- pastýřský ke 3. březnu 1833. od *Winařického*. VI. 1, 135.
162. Zpowěď' obecná neb liturgická; pastor. od *Černého*. VI. 1, 46.
163. Zpráwa welečestná p. protestanta Hamiltona pro kat. du-
chowenstwo, od *Raisa*. IX. 1, 131.
- o smrti papeže Lwa XII. — II. 1, 149.
- o nowém vikariátu Kopidlenském. VIII. 4, 721.
164. Zrcadlo, wiz Slawnost.
165. Žalm. Slowo o Žalm. Messiášských, od *Raisa*. VI. 1, 94.
X. 2, 239.
166. Žalozpěw o smrti Černého; bás. od *Winařického*. VII. 4, 663.
167. Ženich. Ponaučenj pro žen. a newěsty; pastor. od *Lablara*.
X. 1, 72.
168. Ženské pohlawj, zásluhy geho o wjru křesťanskán; histor.
od *Čelakowského*. VIII. 2, 315.
- Weliký djł Ewropy skrze žensk. pohl. na wjru Kristo-
wu obráčen; hist. od *Wacka*. V. 3, 387.
169. Žiwotopis Černého. VIII. 4, 735.
- Faulhabera. IX. 1, 161.
- Hurdálka, bisk. litom. VII. 1, 104.
- Chlumčanského arcib. pražs. IV. 1, 148. 2, 311.
- sw. Polykarpa, (zlomek), od *Körnera*. IX. 4, 684.
- Řehoře 16. Geh. sw. papež. IV. 3, 363.
- Příspěwek k žiwotop. Jana Rokycana. VI. 2, 292.
- Sedláčka, s truchlozpěwem. IX. 1, 157.

Poznamenánj

w š e ch

Pánů Spisowatelů,

kteřj tento rok 1837

pracemi swými k *Časopisu* tomuto
příspjwali.

W Praze.

Dichtl Herrmann, spiritual u sw. Giřj.

Hawránek František, kněz rytjřského řádu knihownjků.

Helfert Josef, dkt. práv a professor, arcibisk. konsis. rada.

Holubář Gotthard, kapit. Strahow., duch. zpráv. w Nebusiejch.

Krbec Jan, rektor u sw. Giřj.

Pešina Wácl. kanow. na hrad. Praž. red. *Časop. a Děd. Sw. Jan.*

Přjhonekj Fr., dokt. čest. kan. w Budišjně, přeses. Wend. sem.

Ruffler Woglěch, vikarista a katecheta na Wjsehradě.

Štule Wáclav, arcibiskupský alum. w III. rocě.

Wáclawjček Wácl. det. Kap. děkan, c. k. gub. rada, rektor. univ.

W Arcidiěcesj Pražské.

Desolda Jan. Nep., kapitulár Teplský.

Hlawáč Jan, vikar. tagem. farář w Postupiejch.

Horáček Wáclav, arcib. notář, farář w Ondřegowě.

Horčice Josef, kandidat theol. kanownjck Staroboleslawský.

Jabulka František, duchow. zprávce w Kosogeděch.

Jahnł Josef, kaplan w Nowém Strašecjm.

Jirsjck Jan, kandidat theologie, farář w Mniciejch.

Keil Antonj, administrator w Kosowé Hoře.

Kurka František, kaplan w Kauřimí.

Macan Jakub, farář w Slabejch.

Nowotnj František, kaplan w Načeradci.

Ondrák Prokop, katecheta při hlavní škole w Přjbramí.

Přibjck Martin, školnj učitel w Berauně.

Sturm Josef, administrator děkanstwj Manetjnského.

Wotypka Josef, duchownj zprávce w Popowiejch.

W Litoměřické diécesj.

Cernohaus František, kaplan w Reyšticjch,
Hrogek Antonjn, děkan w Mělnjku.
Winařický Karel, farář w Kowáni.

W Králohradské diécesj.

Reče Jan, kand. theol. kaplan w Kopidlně.
Stárek Jan, kand. theol. prof. morálky w Král. Hrad.
Trnka Jan, kněz cjrkewnj w Praskačce.
Wacek Fr. c. k. dwor. kapl. vik. kons. rad. děk. w Kopidlně.

W Buděgowické diécesj.

Kamarýt František, poslůchač bohoslowj.
Marchal Jan, duchownj zpráwce w Řjmově.
Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku.
Schönbeck Michael, det. profess. pastorálky w Buděgow.
Sláma František, farář w Chrašticjch.
Tonner František, duchownj zpráwce w Hurkenthalu.

W Olomaucké Arcidiécesj.

Tutta Jm Nep., kragský děkan, kons. rada, far. w Opatow.

W Brnenské diécesj.

Kinzl Jaroslav, kapitulár w Nowé Řjši.

We Wjdni.

Gurk Eduard, cjs. král. kabinetnj maljř.
Scheiner Josef, det. c. k. dwors. kaplan. prof. bibl. studij.

W Solnohradě.

Čeněk z Wartenberku Josef, det. kapit. děkan. kons. přeses.

We Filopopoli w Turecku.

Fortner Jan Nep., generálnj vikář, missionářu Redemptor.
Kristof Ignac, missionář Redemptoristský.

Wáclaw M. Pešina,
kanownjk, konsist. rada, redaktor.

František Čelakowský,
korrektor stili.

Poznamenánj

wysoce ctěných Pánů panů odběratelů Časopisu pro katolické duchovenstvo, w roce 1837.

I. W ARCIBISKUPSTWJ PRAŽSKÉM.

Geho Knjžecj Milost, Neydůstogněšj Pán a pan Ondřej Aloys, Arcibiskup Pražský, Hrabě Skarbek Ankwíč z Poslawice, Welkokřjžnjk řádu Leopoldowa, Primas králowstwj Českého, a t. d.

Wysoce důstogný Pán, pan František Tippmann, biskup Satallský, Suffragan, Konsistornj Préses, Dom-Kantor, Děk. Starobol., Direkt. fakulty theol. Spoluzakladatel Dědictwj Swatojanského a t. d.

Wysoce důstogná kapitola a konsistoř.

P. T. P. a p.

Frant. Pöllner, probošt u sw. Wjta, gym. direkt. výbor zem. stawů.

Wácl. Waclawjček, dokt., kapit. děkan, c.k. gub. rada, rektor universj.

Wáclaw Neumann, prělát, kapitolnj arcijáhen, kons. rada.

Josef Rauch, prělátj, domscholastik, konsist. rada. A. D. S. J.

Josef Werner, dom-custos, konsist. rada, rytjř wjce řádů.

Mikul. Tomek, dokt., kanownjk senior, kons. rada. exam. syn.

Jan Aloys Renner, kan. kons. rada, děkan u sw. Apol. ex. syn.

Wácl. Pešina, kanownjk, kons. rada, *redaktor. Spoluzakl. D. S. J.*

Josef Lindauer, kanownjk, konsist. rada, A. D. S. J.

Michael Willer, kanownjk.

Petr Kregčj, kanownjk, A. D. S. J.

Josef Helfert, dokt. prof. cjkewnjho práwa, konsist. rada.

Aloys Wydra, dokt. práw, zemský advokát, kons. rada.

Kodauer Jan, tagemnjk arcibisk. konsistoře.

Šiman Martin, emerit. konsist. expeditor a kasjr.

Bretschneider Karel, dokt. práw, konsist. kasjr.

Kujžek Frant., registrator.

Šmid Vincenc, protokolista exhibitů.

Höniger Jaroljm, zástup. při protokollu, *aučtet wed. časopisu.*

Kalína Jan z Jetensteinu, kancellista.

Zimmermann Antonjn, kancell., *auč. wed. Dědictj Swatojanského.*

Josef Horčice, kanownjk w Staré Boleslawi, A. D. S. J.

*) A. D. S. J. znamená: *Auč. Dědictj Swato-Janského.*

Arcibiskupský seminář.

P. T. P. a p.

Jan Büttner, kan. w St. Bolesl. a u Wšech Sw. rektor semináře.

Ignác Mráz, čest. kan. w St. Bolesl. spiritual. admin. u Wršil.

Antonjn Rost, dokt. filos. přéses.

Josef Palleta, podpřéses.

Wáclaw Hrdina, adjuant při fakultě theol.

Anton Rispler, provisor.

Seminářská biblioteka.

Posluchači bohoslowj w IVtém roce.

Hronek Jan,	Schiller Karel,
Kettner Jan,	Swobeda Aug. diéc. Budčgow.
Lopatka Jan, diéc. Budčg.	Turkowic Ondřeg,
Mensingr Karel, diéc. Kral.	Wondra Wáclaw,
Saukup Jan, diéc. Budčgow.	Zimmermana Antonjn.

W IIItjm roce.

Čermák Josef,	Slawjček Antonjn,
Klimeš Emanuel,	Suchan Matčg,
Krásný Ondřeg,	Sušický Antonjn,
Putschögl Wácl. diéc. Budčg.	Štulc Wáclaw, A. D. S. J.
Rottenborn Wáclaw,	Wewerka Emilian,
Saukup František,	Worel Emanuel, diéc. Králohr.

W IIhém roce.

Feuerstein Josef,	Rozšlapil Wáclaw,
Girke Jan,	Schüller Jan,
Hegner Josef,	Stanzl Arnošt,
Hobl Wáclaw,	Thiel František,
Knotek František,	Tränkler František,
Kratochwjle Wogtčch,	Wěšin František,
Mašek František,	Wiček Frant.
Rozum Jordan,	Zwyk Jan.

W Injm roce.

Hawelec Josef,	Schimán Wogtčch,
Kohaut Jan,	Tausenau August.
Zucker Antonjn.	

Wšech 43.

Geho Excellencj, wysoce urozený Pán, pan Karel Chotek hrabě z Chotkowa a Wognjna, Rytjř c. k. rakauského zlatého rauna, Welkokrjžnjnk c. rakauského řádu sw. Leopolda, cjs. ruského řádu S. Alexandra, a rytjř král. sardinského řádu sw. Maurice ; Neyvyššj Purkhrabj králowstwj Českého, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

- Jos. Köhler, dct. general a welmistr řádu Křiž. ryt. řádu Leop.
Hieronym. Zeidler, dct. opat Strahowský, prělát, c. k. censor.
Antonjn Lagler, farář u sw. Štěpána, wedaucj tagemnjk generál-
njho vikariátu far Pražských, A. D. S. J.
Böhm Wáclaw, katecheta při malostr. Gymnasium.
Censura, cjs. král., 4 wýtisky.
Chlad Emanuel, řehole Kapucjnů, kazat. u sw. Josefa.
Cikart Wáclaw, arcibiskupský zpovědnjnk. A. D. S. J.
Čelakowský Lad. Fr., *korrektor Časopisu.*
Čjžek Daniel, farář u sw. Wáclawa.
Daubek Frant., repräsent. měšťan na now. městě čjs. 247.
Daneš Frant., kněz cirk. wychow. u hraběte z Ditrichšteinu.
Duchownj u sw. Gijř.
Dufek Leander, bened. Emaus. katecheta na Hrádku.
Fanta Antonjn, kaplan u sw. Mikuláše.
Frank Josef, kněz cirk. wychowatel hrabat z Waldšteinu.
Fříček Nepom. Provincjal řehole w. p. Františkánů.
Hanka Wácl. rytjř Wladim. řádu, bibliot. národ. Museum.
Hawránek Fr. kněz rytjřs. řádu křižow. kapl. u sw. Františka.
Haynerich Matěj, kaplan w Teyně.
Herrschmann Frant. farář u sw. Ducha.
Hollec Josef, podpřewor rytjřsk. řádu Křižow.
Holubář Gotthard, kapit. na Strahowě a duch. zpr. w Nebužicjch.
Horák Antonjn, far. u sw. Apolináše w Praze.
Hron Wogtěch, administr. we všeob. nemocnici. A. D. S. J.
Hurka Vincenc. kaplan u sw. Haštala.
Jánský Wáclaw, mistr bednářský w čjsle 560 na now. Měst.
Jechl Frant., kněz cirkewnj a pěstauu hrabat z Hartmannu.
Jedlička Emilian, kapitular a kaplan na Strahowě.
Jungmann Josef, dokt. filos. préfékt na akad. Gymn. A. D. S. J.
Kafka Frant., kauownjk na Wyšehradě, arcib. notář, A. D. S. J.
Kehra Martin, absolvowaný bohoslowce.
Kanka Jan Nep., dct. práw, emerit. rektor University, A. D. S. J.

Klenka Jan, kaplan u sw. Wogtěcha.
 Kolenatý Eduard, klerik Maltheský.
 Kolenatý Jos. rytjřs. Malthes, řádu, far. u Marie de Victoria.
 Kosinka Josef, kněz cirkewnj.
 Kraupa Jan, kaplan w Teyně.
 Krbec Jan, rektor u sw. Girj. A. D. S. J.
 Kreilhueber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.
 Kněhkupectwjn, negmenowaných čtrnáct odběratelů. *)
 Landa Josef, kaplan u sw. Ducha.
 Lůftner Frant. kaplan na Smichowě.
 Merhaut Petr, kaplan u sw. Hawla.
 Michl Justin, řádu Pobožných škol. A. D. S. J.
 Mųseum národnj.
 Nadherný Kajetan, direktor Listowny c. k. gubernium.
 Nowotný Jan, farář u neysw, Trogice.
 Oliwa Antonjn, farář u sw. Haštala.
 Paustka Josef, dct. libomud. udmjn. na Skalce, emerit. dek.
 Petřjk Emericch, provispr Strahowský.
 Poštau c. k., geden wýtisk pro negmenowaného.
 Procházka Wogtěch, čest. kan. na Wyšeh. far. u sw. Wogtěcha.
 Přjhonský Frant. dokt. filoz, čest. kan. přeses Wend. semináře.
 Růžička Josef, učitel akatolické školy,
 Řehoř Frant., kaplan u sw. Wjta.
 Řiwnáč Ignác, kaplan u sw. Štěpána.
 Řjha Bonaventura, kněz z řehole milosrd. bratřj. †
 Seidl Wácl., nákladnjk piwnj. Mal. stran. čjs. 36.
 Siraček Benjamin, z řádu sw. Františka,
 Sowa Rudolf, poslůchač práw,
 Schreiner Karel, farář u sw. Mikuláše.
 Stieber Daniel, kapitulár Strahowský a farář. A. D. S. J.
 Ströbách Pawel, c. k. gub. rada, ředit. zem. Stawitel. A. D. S. J.
 Swoboda Ant. kanc. w gub. řed. aerar. Lithogr. A. D. S. J.
 Swoboda Josef, farář na Smichowě.
 Swoboda Martin. protokolista při k. měnném práwu.
 Šediwý Šebastian, kaplan u sw. Apolináře.
 Thomas Josef, kaplan u sw. Gindřicha.
 Thun, hrabě z Hohenšteinu, Leopold.
 Tippmann Antonjn, koop. u Matky Božj Sněžné.

*) Redakcj uctiwě žádá, by páni odbjratelové sobě nextjžilt
 gměna swá nám skrze kněhkupectwj, které gich obsluhujc,
 k wědomj dáti; státi ale také na tom, by se nám to gisté
 kwědomj dalo, a tjm mnohému nedorozuměnj se ušlo. Když
 poznamenánjm tjmto pániům odběratelům žetnost swaw pro-
 ukázati chceme, tedy bychom gich rádi ze gměna zde uwedli.

Tischer Friedrich, administr. u sw. Ignáce.
 Tomsa Frant., ingrossista u c. k. Účetnictwj.
 Tšary Ant., rytjřs. řádu Křiř. faráš a tagemnjk.
 Wagenknecht Jos., kap. u sw. Gindřicha, A. D. S. J.
 Wávra Jan, official aučtů c. k. zem. Účetnjct. učitel české řeči.
 Wawřjk Jan, kaplan u neysw. Trogice.
 Weyrauch Erwin, kapitulár na Strahowě, tagem. opat.
 Weywoda Fr., faráš we Wolřanech.
 Wiesner Antonjn, kněz cjrkewnj, A. D. S. J.
 Wobornjk Stanislaw, podpřewor řádu Kazatelského.
 Wobornjk Wendeljn, kněz rytjřs. řádu Křiř. mentor kleriků.
 Wodjlek Wáclaw, rytjřs. řádu Křiřow. a kaplan.
 Wogtěchowský Josef, duchownj ředitel u dorostlých slepých.
 Worřilinský klášter, wel. Matka, Maria Vinc. Mayerowá. A. D. S. J.
 Tamtéř Mater Angelina, tagemnice. A. D. S. J.
 Worjšek Flavian, řehole milos. bratřj. A. D. S. J.
 Wyřehradská wys. dšst. kapitola.
 Zimmerrmann Josef, kaplan u sw. Hawla, A. D. S. J.
 Zlatnjk Filip, administrátor u Karmelitánek. A. D. S. J.
 Zumpe Adalbert, faráš u sw. Hawla.

Wřech 173.

Na wenku w Arcidioecesj. *)

P. T. P. a p.

W Beraunském Wikariátu.

Wác. Motz, wikář, konist. rada, arcib. notář, děkan w Bezdědicjch.
 Adamec Antonjn, koop. w Žebráku.
 Boleřka Wácl., duchownj zpráwce w Strařicjch.
 Bradáč Vincenc, absolwowaný bohosłowce w Hořowicjch.
 Bělecký Kornel, předst. Piar. res. dir. h. šk. w Berauně. A. D. S. J.
 Brabec Karel, kaplan w Bezdědicjch.
 Burka Antonjn, exposit, w Tetjně.
 Čabaun Antonjn, kaplan w Neuměteli.
 Djk Josef, kaplan w Zdicjch.
 Exner Frant. kaplan w Cerhowicjch.
 Gruber Jan, wikár. tagem. děkan w Meytě.
 Hanaňek Wáclaw, lokal. w Hudlicjch.
 Jodl Erasmus, kaplan w Žebráku.

*) Kdoby z pp. odběratelů w běhu roku na ginaw štacj přeložen byl, toho redakcj uctiwě žádá, by gj to, wždy neyděle do konce měsčje Řjgna k wědomj dal, by poznamená nj štacj řádně wykazowalo.

Kopal Josef, farář w Tmáni.
 Kaubek Wáclaw, kaplan w Berauně.
 Kubišta Ondřej, notář, děkan w Lochowicjch.
 Lagler Frant. kaplan w Lochowicjch.
 Necedlý Wogtěch, děkan w Žebráce.
 Obraz Kašpar, děkan w Hořowicjch.
 Řib Josef, děkan u swatého Jana pod skalau.
 Ryšawý Wáclaw, podpřewor Františkánů w Hořowicjch.
 Schimandl Jos. exposita w Zbirowě.
 Seydl Josef, děkan a wik. tagem. w Berauně, A. D. S. J. † *)
 Stelzig Ignác, farář w Cerhowicjch.
 Sydek Tomáš, exposita w Bnešicjch.
 Stach Antonjn, farář w Welisi.
 Tureček Jan, farář w Praskolesjch.
 Wania Prokop, exposita w Loděnicjch.
 Witt Ignac, absolwowaný bohoslowce na Zbjrowě.
 Wondřich Frant. administ. zám. kaplan w Zbirowě.
 Worel Jos., exposita w Zdicjch.
 Wünsch Jan, kaplan w Bezdědicjch,

W Brandegském Wikariátu A. D. S. J.

Antonjn Burger, arcijahen kauřimského krage, wikář, kons. rada,
 poctěný zlatým penjzem, děkan w Brandeyse.
 Berkowec Jan, kaplan w cjs. k. wogště.
 Březina Antonjn, duchownj zpráwce w Swimyslicjch.
 Čermák František, farář w Klemjně.
 Hlawáček Josef, wikárnj tagemnj, farář we Winoři. A. D. S. J.
 Hora František, farář w Hlawnokostelnjm. A. D. S. J.
 Macan František, děkan w Čelakowicjch.
 Pipota Antonjn, kaplan we Winoři.
 Schmid Mikuláš, kaplan w Staré Boleslawi.
 Steiger Josef, děkan w Benátkách,

W Budinském Wikariátu. A. D. S. J.

Petr Geřábek, wikář, konsist. rada, děkan we Wepřku.
 Brožowský Petr, farář w Chřjnjě.
 Czagl Antonjn, farář w Lužci.
 Družecký Martin, wikár. tagem. děkan w Zlonicjch.
 Fährrioh Thadiáš, farář we Wlinowsi.
 Fischer Mikuláš, duchownj zpráwce w Klobucjch.
 Hauser Josef, dokt. w libomudretwj, farář w Peruci.

*) Kjž se toho potřeženj dočkáme, žebj důstognowelebnj spolu-
 audowé Dědictwj Swatojanského odkázánjm w kšaftech swjch
 na zwelebenj jeho pamatowalí! —

Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.
Král Josef, kaplan we Wlnowski.
Merklas Josef, arcibisk. notář., farář w Hořjně.
Mls Jan, administrátor we Wrhně.
Müller František, far. administ. w Liboteynici.
Peer Manswet, farář w Zlonici.
Slanina Frant. farář w Citowě.
Srb Matěg, kaplan we Wranné.
Štěpnička Antonjn, koop. we Wepřku.
Straka Wáclaw, farář w Charwaticjch.
Titera Frant., kaplan we Welwarjch.
Walsa Wáclaw, farář w Černaušku.
Waněk Wáclaw, děkan we Welwarjch.
Záweský Jan, kaplan w Charwaticjch.
Zueber Jos. z Nordheimu, řád. Křiž. arc. not. děkan we Wrbně.
Zykl Jan, exposit. w Bechljně.
Vikariátnj knihowna.

W Bystřickém Vikariátu.

Wawřinec Schauf, vikář, konsistornj rada, arcibisk. notář, farář
w Wrcholtowicjch. A. D. S. J.
Babor František, farář w Teynici.
Beber Martin, kaplan we Wrcholtowicjch.
Bastl Matěg, duchownj zpráwce we Radošowicjch,
Brádek Frant. duchownj zpráwce we Stěbuzowski,
Cibulka Josef, děkan w Diwišowě.
Cjsař Josef, farář w Bystřici.
Ehrenberger František, kooperator w Pořiči.
Fürst Wáclaw, duchownj zpráwce w Anběnicjch.
Gičjnský Wáclaw, duchownj zpráwce na Hrádku.
Hanikýř Josef, farář w Kondratici, A. D. S. J.
Hlawáč Jan, vikár. tagem. a farář w Postupjcjch.
Kolář Jakub, exposita loretský, kaplan na Wlašjmě.
Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
Malý Wáclaw, kaplan w Benešowě.
Materna Jan, koop. w Štěpánowě, A. D. S. J.
Meder Augustin, farář w Wokrauhlicjch, A. D. S. J.
Nowotný Frant., kaplan w Načeradci.
Panz Matěg, kooperátor w Zdislawicjch.
Peer Frant. kaplan u cjs. král. wogště.
Pohan Wáclaw, buděg. bikap. notář, farář w Pořičj.
Sabat Josef, absolvowaný bohoslowce w Benešowě.
Strnad Josef, zámecký kaplan w Gemništi.
Tichý Josef, kooperátor w Benešowě.
Weselý František, děkan w Načeradci.

Wiljmek Jan, farář w Štěpánově.
Wlasák Antonjn, kaplan we Wlašjmě.
Wolf František, farář w Jankowě.
Wotýpka Josef, duchownj zpráwce w Popowicjch.

W Českobrodském Vikariátu.

Blažek Josef, kaplan w Břistwj.
Kurka Frant., kaplan w Kauřimi.
Mazánek Jos., farář we Witicjch.
Morawec Jan, vik. tagem. děkan w Černém Kostelci.
Piller František, kaplan w Slušticjch.
Prusik Blažeg, kaplan w Stojmji,
Skarnic Ferdinand, kaplan w Kauřimi.
Šederle Jan, administr. w Pořičanech.
Wenz Matěj, kaplan w Černém Kostelci.
Wunderling Jan, děkan w Kauřimi.
Würfl Karel, kaplan w Hradešíně.
Vikariátnj knihowna.

We Falkenawském Vikariátu.

Aner Joachim, zámecký kaplan w Kunžwartu.

W Heydském Vikariátu.

Ortmann Antonjn, ředitel hlawnj školy w Plánu.

W Koljnském Vikariátu. A. D. S. J.

Jos. Ballatý, čest. kan. w St. Bol., vikář, a děk. w Swogšicjch.
Březina Josef, duchownj zpráwce w Sánech.
Černý Antonjn, řádu Frant. koop. w Zásmukách.
Hora Antonjn, kaplan w Swogšicjch.
Hušek Karel, farář w Nowé Wsi,
Kafka Jan, kaplan w Zásmukách.
Kinzl Josef, kaplan w Plaňanech.
Lindner Jan, kaplan we Wohaři.
Pernikl Jos., kaplan w Nowém Koljně.
Šauša Jan, děkan w Dobřichowě.
Štika Antonjn, kaplan w Dobřichowě. †
Strnad Petr, farář w Starém Koljně.
Vikariátnj knihowna.

W Ludickém Vikariátu.

Frey Pawel, kapit. Teplský, duch. zpráwce w Mar. Stokách.

W Mnichowickém Vikariátu.

Wáclaw Starka, vikář, konsist. rada, děkan w Auřinowsi.
Bastl Kašpar, administrátor w Pišelj.

Bitčan Martin, farář w Sázawě.
Bodušanský Josef, farář w Janowicjch.
Freund Antonjn, kaplan w Gjlowém.
Girkowský Jan, duchownj zpráwce w Jažłowicjch.
Horáček Wáclaw, arcib. notář., farář w Ondřegowě. A. D. S. J.
Hýbeš Tobiáš, farář w Skalici.
Kramerius Wogtěch, děkan w Mnichowicjch.
Ludwjk Jan, duchownj zpráwce we Wranowě.
Procháska Jan, administrátor w Koceradech.
Wewerka Wáclaw, kaplan w Auřinowši.
Wolf Wogtěch, farář w Ratagi, A. D. S. J.

W Ostrowském Vikariátu.

Šipannský Antonjn, farář w Židlicjch, A. D. S. J.

W Plzeňském Vikariátu.

Antonjn Popp, admin. vikariátstw, děkan w Weyprnicjch.
Dostal Filip, arcib. notář, farář w Degšjně,
Eisenhut Jan, kaplan w Plzni.
Girsa Bonifác, farář w Tuškowě.
Hlawan Antonjn, inful. arciděkan w Plzni, A. D. S. J.
Hutter Bernard, farář w Plané.
Lang Jakub, farář w Kralowicjch.
Marek Jan, farář w Kozogedech.
Nekola Karel, farář we Woboře.
Růžička Karel, direkt. hlawnj školy w Plzni.
Smetana Josef, dokt. libom. kapit. Teplský, prof. filosof. w Plzni.
Schellinger Jan, kaplan w Plzni.
Šindelář Arnold, kapitulár Teplský, gymnas. katech. w Plzni.

W Pražském Vikariátu.

Frant. Lampa, vikář, kons. rada, farář w Liboci, A. D. S. J.
Burián Antonjn, kaplan w Lišnici.
Gubic Jos., vik. tagem. farář w Wořeše.
Haas Pawel, farář w Hostiwicjch.
Hora Antonjn, kaplan w Liboci.
Konopa Jan, koop. w Šárce u sw. Matěge.
Kowárjk Jos., administrátor w Rostokách.
Krch Antonjn, kooperátor w Zbraslawi.
Medlin Frant. kaplan w Michli.
Modroch Jan, farář w Auněticjch.
Sklenář Petr, kaplan w Hostiwicjch.

W Přejbramském Vikariátu.

Frant. Jedina, čest. kanownjk, vikář, konst. rada, arcib. notář,
inful. probošt na Sw. Hoře.

Bartuňek Frant., kaplan na Sw. Polí.
 Cjsaň Karel, farář we Wosowě.
 Czjek Wogtěch, duchownj zpráwce we Wišnowě.
 Draský Tomáš, arcib. notář, duchow. zpráwce w Hluboší.
 Exner Filip, farář w sw. Kilianu.
 Frank Frant., zámecký kaplan w Makowě.
 Jiranšek Frant., kaplan w Mnišku.
 Kostka Frant., dokt. pjs. sw. děkan w Přibrami, A. D. S. J.
 Končický Jos., rytjřs. řádu Křižow. farář wstar. Knjně. A. D. S. J.
 Krch Jan, farář na sw. Polí.
 Lagler Josef, farář w Mnišku, kandid. theol. A. D. S. J.
 Leubner Josef, farář we Wšeradicjch.
 Medlin František, koop. w Mnjšku.
 Obarz Kašpar, vik. tagem. notář, děkan w Ginci.
 Ondrák Prokop, katecheta hlawnj školy w Přibrami.
 Opatrný Frant., kaplan w Sliwici.
 Pachmann Petr, farář w Sliwici.
 Ringler Wáclaw, kaplan u sw. Kiliána.
 Rottberger Jan, kaplan w Přibrami.
 Royt Frant., farář w Dolnohbitech.
 Such Josef, kaplan na Swatě Hoře.
 Šomek Emanuel, farnj administrátor w Pičjně.
 Worljček Frant., rytjř. řádu Křiž. kaplan w Borotícjch.

W Rakownickém Vikariátu.

Jan Swoboda, arcibiskup. vikář, konsist. rada, farář w Kožlanech.
 Aksamit Karel, zámecký kapl. w Křiwoklatech.
 Hněwkowský Wogtěch, kaplan w Čisté.
 Hornof Wogtěch, farnj administrátor we Wolešně.
 Jahn Jos., kaplan w Strašecjm, A. D. S. J.
 Kanský Wáclaw, farář we Welkém Augezdě.
 Kepler Frant., farnj administrátor w Kaunowě.
 Kosler Tomáš, farář we Zběčně.
 Macan Jakub, farář w Slabcjch.
 Michálek Ant. vik. tagemnj, farář w Mutěgowicjch.
 Mikšowský Frant., farář w Liblině.
 Nedwěd Wáclaw, duchownj zpráwce w Nezabudícjch.
 Nowotný Wáclaw, duchownj zpráwce w Renčowě.
 Špalek Wáclaw, duchownj zpráwce w Městečku.
 Weingartner Josef, emerit. vikář, děkan w Kožlanech. †
 Wotěra Josef, farář w Petrowicjch.
 Záruba Wáclaw, kaplan w Rakownjku.
 Vikariátnj knihowna.

W Rokicanském Vikariátu.

Jan Jaeger, arcibisk. vikář, konsist. rada a děkan w Radnicjch.
 Alizar František, kaplan w Radnicjch.

Čechura Karel, kaplan w Plzenci.
 Hoch Augustin, kaplan w Radnicjch.
 Jezbera Josef, farář w Prusjně.
 Krolmus Wáclaw, farář we Zwikowě.
 Lemoch Josef, farář w Mešně.
 Liška Jakub, kaplan we Woseku.
 Liška Tomáš, farář w Prusjně.
 Mataušek František, kooperator w Spáleném Pořčj.
 Sedlák Martin, duchownj zpráwce w Skořici.
 Suchý František, vikár. tagemnj a děkan w Rokycanech.

W Slánském Vikariátu. A. D. S. J.

Jan Bezděka, čest. kan., vikář, konsist. rada, děkan w Lidicjch.
 Breišl Josef, absolvowanj bohoslowce w Kladně.
 Březina Josef, farář w Hořelici.
 Dwořák Josef, kaplan w Nautonicjch. A. D. S. J.
 Engelthaler Karel, farář w Hostauni, A. D. S. J.
 Foyta Josef, kanownjk, vikar. tag. a děkan w Tachlowicjch.
 Gaube Benno, tagemnj vikariátu, farář we Swárowě.
 Gundermann František, kaplan w Hostauni.
 Hampeys František, kaplan w Mšeci, A. D. S. J.
 Hausmann Karel, kaplan w Kwilicjch. A. D. S. J.
 Hořegšj Josef, farář w Kwilicjch.
 Jirsjk Jan, farář w Minicjch, kand. theol. *Spoluzakladatel* D. S. J.
 Jungmann Jan, ryt. řádu Křiž. farnj administrátor w Tursku.
 Kodidek Augustin, kaplan w Železně.
 Krčjk Josef, kaplan w Minicjch.
 Kubišta Josef, farář w Družci.
 Liška Kašpar, farář w Kladně.
 Liška Wogtěch, farář w Pcherách.
 Mlčan Filip, duchownj zpráwce w Libšicjch.
 Přibjk Vincenc, děkan na Smečně.
 Rokos František, kaplan w Tachlowicjch.
 Sigmund Benedikt, kandidat theologie, děkan w Slaném.
 Simenec František, kaplan w Slaném.
 Sitte Wogtěch, duchownj zpráwce w Tuhoměřicjch.
 Sluněčko Wáclaw, ryt. řádu Křiž. arcib. notář, farář w Aunošti.
 Srb Norbert, arcib. notář, farář w Nautonicjch.
 Štěch Vincenc, administrator w Kowářjch.
 Šwestka Frant., farář we Mšeci, A. D. S. J.
 Zahradnický Augustin, pater guardian Františkanů w Hágku.
 Štětka Bedřich, farář w Auhonicjch.
 Žitek Wáclaw, duchownj zpráwce w Srbci, A. D. S. J.

W Taužetjnském Vikariátu.

Desolda Jan Nep., kapitulár Teplský.
Karljk Hugo, prof. cirk. hist. a cirk. práwa w kanonii Tepl.
Reil Albert, provisor a kantor w kanonii Teplské.
Sturm Josef, administrátor děkanstwj Manetinského.

We Wotickém Vikariátu. A. D. S. J.

Kristian Friček, arcib. vikář, kons. rada a farář w Dublowicjch.
Chwosta Jan, arcib. notář, farář w Krásné Hoře.
Čtrnáctý Jan, děkan w Neweklowě.
Herrmann Řehoř, farář w Bělici.
Hulička Wogtěch, farář w Nechwalicjch.
Kačerowský Antonjn, farář w Podčepicjch.
Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowicjch.
Keil Antonjn, administrator w Kosowé Hoře.
Kratochwile Karel, duchownj zpráwce w Kamejku.
Lenk František, arcib. notář, farář w Maršowicjch.
Matucha František, neomysta we Woticjch.
Monald Tomáš, pater guardian Františkánů w Woticjch.
Ništera Frant., kaplan na Chlumu.
Procházka Desiderius, osobnj děkan w Prčicjch.
Pták Josef, kaplan w Neweklowě.
Jos. rytjř z Ragersdorfu, vik. tag. arc. not. a osob. děk. w Sedlici.
Richter Josef, děkan w Sedlčanech.
Roštlapil Jos., farář we Woticjch.
Slawjk Ludwjk, administrátor w Kosowé Hoře. †
Stulfa Antonjn, farář w Janowicjch.
Urban Emanuel, exposita w Jesenicjch.
Urban Matěg, kaplan w Maršowicjch.
Wiljmek Frant., kaplan w Netwořicjch.
Witák Tomáš, farář na Chlumě.
Wobornjk Sewerin, duchownj zpráwce w Křečowicjch. (*)
Vikariátnj knihowna.

Wesměs 464.

(*) *Kde by počtybenj gake se nalezlo, žádá redakcj o geho oznámenj, by w přjštjm poznamenánj tomu se wyhowělo. Obljbiž sobě každý nowý pan odběratel i swůg vikariát spolu oznámiti, a mjsto štacj, gak se w češtině pjše, uwesti.*

II. LITOMĚŘICKÉ BISKUPSTWJ.

Neydůstognějšj Pán, pan Augustin Hille, Biskup.
A. D. S. J.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kára, kapit. děkan, kons. préses, stud. direktor. A.D.S.J.

Josef Pfeiffer, vicerektor semináře. A. D. S. J.

Raymann Jan, biskupský tagemnj.

Konsistornj knihowna.

Bohosłowci wesměs.

W Biskupském semináři.

W IV. roce.

Swoboda František.

W III. roce.

Čapek Antonjn,

Gešina Jan,

Černohaus Antonjn,

Holub Jan,

Dobicer Josef,

Lehr Jan,

Čerwinka Vincenc,

Manžel František,

Eger František,

Podláha Josef,

Šowánek Josef.

W IIhém roce.

Manžel Jan,

Nečasek František,

Swatoš Antonjn.

W Injm roce.

Martinek František.

Na wenku Diocesisj.

P. T. P. a p.

W Auštském Vikariátu.

Růžička Josef, kaplan we Wěteli. A. D. S. J.

W Boleslawském Vikariátu.

Cebuský Filip, farář w Luštěnicjch.

Černohaus František, kaplan w Reyčicjch.

Geřábek Jan, farář w Bezně.

Lauterbách Jan, kupec w Mladé Boleslawi, A. D. S. J.

Linka Jan, děkan w Čerwené Daubrawici.

Winařický Karel, farář w Kowani, A. D. S. J.

Vikariátnj knihowna.

W Hiršbergském Vikariátu.

Josef Teynil, vikář, kons. rada, farář w Nebuželjch.
Černý Antonjn, zámecký kaplan w Klášteře.
Čerwinka Josef, farář we Mšeně.
Jindra Joachim, kooperátor w Hradišti.
Kotátko Wáclaw, kooperátor we Mšeně.
Procházka Giřj, farář na Skalště.
Pruša Jan, kaplan w Doxách.

W Launském Vikariátu.

Wikner Jan, exposita w Ranně.
Wohánka František, kaplan w Launech.

W Libochowickém Vikariátu.

Hanka František, rolnj w Rohowě.
Pohofelý Josef, kaplan w Brozanech, A. D. S. J.

W Libereckém Vikariátu.

Fiala František, duchownj zpráwce w Laučkách.
Fiala Josef, farář w Genčowicjch.
Hujer Ignác, farář w Laukowci.
Karásek Karel, farář w Českém Dubě. †
Náhlowský František, kaplan w Českém Dubě, A. D. S. J.
Šolc Jan, kaplan w Laukowě.

W Lipském Vikariátu.

Weywara František, kaplan w Langenawě.

W Mělnickém Vikariátu.

Hnogek Antonjn, děkan na Mělnice.

W Nimburském Vikariátu.

Antonjn Zych, vikář, konsist. rada, děkan w Nimburku.
Beránek Wáclaw, farář we Wosenicjch. A. D. S. J.
Černohaus Wáclaw, kaplan w Libáni. A. D. S. J.
Kopecký Antonjn, farář w Kostomlatech. A. D. S. J.
Matauš Josef, duchownj zpráwce w Mladě.
Neumann Josef, farář w Křinči A. D. S. J.
Nowák Antonjn, kaplan w Libáni A. D. S. J.
Nožička Josef, kaplan w Nimburku.
Pacowský Antonjn, farář w Libáni A. D. S. J.
Renner Josef, farář we Mčelj. A. D. S. J.
Řehoř Horecký, em. vik. kons. r. děk. w Rožďalowě. A. D. S. J.
Stěhule Josef, duchownj zpráwce w Laučenj. A. D. S. J.
Stránský Josef, cjrkewnj kněz w Domauznicjch. A. D. S. J.
Šoregs Frant. kaplan w Rožďalowicjch. *Spoluzakladatel* D. S. J.
Tešinský František, kaplan w Lisé. A. D. S. J.

W Semilském Vikariátu.

Josef Kramář, vikář, konsist. rada, farář we Wysokém.
Kauble Josef, residenční kaplan w Laukowě. A. D. S. J.
Kawaljr Wáclaw, kaplan we Wysokém.
Kraupař Jan, farnj administrátor w Šumburce.
Nosek Jan, farář w Semilech.
Schaurek Joachim, farář w Držkowě.
Strnad Josef, farář w Boskowě.
Wrána Karel, biskupský notář, vikárnj tagem. farář w Jabloni.

W Turnowském Vikariátu.

Čermák Jan, kaplan w Turnowě.
Horák Wáclaw, kaplan w Turnowě.
Jindra Joachim, kooperátor w Hradišti.
Kořnek Jan, kaplan we Wšeně. A. D. S. J.
Marek Antonjn, kandidát bohoslowj, děkan w Libuni. A. D. S. J.
Šimunek Damian, kaplan w Sobotce.
Šolc Jan, kaplan we Wizkři.
Wetešnjk František, farář w Markwarticjch. A. D. S. J.

Wesměs 81.

III. KRÁLO-HRADECKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj Neydůstogněgsj Pán, pan Karel
Hanl, biskup, c. k. tagná rada, emerit. c. k.
guberniálnj rada w Praze, a t. d.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, konsist. préses, stud. direktor.
Frant. Pelikán, čest. kanow. kons. rada, tagem. a notář. A. D. S. J.
Smutek Jan, dokt. prof. cjr. hist. Nynj w Praze.
Stárek Jan, doktor, professor morálky. A. D. S. J.
Bartoš František, cjr. kewj kněz.
Pelikán Ignác, kněz cjr. kewj.
Knihowna ústawu theologického.

Biskupský seminář.

Křjkawa Jan, doktor bohoslowj a libomudrectwj, Spiritual.

13*

Posluchači bohoslovj w IVtém roce.

Hlawatý Jan,

Wotraubek Jan.

W IIItjm roce.

Bezděk Jan,

Kopecký Josef,

Černohorský František, A.D.S.J. Posadowsky František,

Dusjlek Pawel,

Stursa Frantisek,

Tobolář Wáclaw.

W IIhém roce.

Bystřický Josef,

Kunz Ignác,

Štěpánek Antonjn.

W Injm roce.

Lichták Antonjn.

Na wenku w Dioecesj.

P. T. P. a p.

W Bydžowském Vikariátu.

Aloys Welich, emerit. vikář, konsist. rada, děkan w Chlumci.

Nowotný Antonjn, kaplan w Bečci.

Šafránek Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.

W Čáslawském Vikariátu.

Janata Aloys, kaplan w Čáslawi.

W Chrasteckém Vikariátu.

Josef Munzar, čestný kanow. administ. vikár, děkan w Chrasti.

Král Frant., emerit. konsist. rada, děkan we Weywanowě.

Lebeda Josef, kaplan w Chrasti.

Slanina Josef, kaplan we Weywanowě.

Wlk Karel, duchownj zpráwce w Kostelci.

Zytko Antonjn, kaplan w Chrasti.

W Chrudimském Vikariátu.

Dewoty Josef, čest. kan. notář, děk. w Mikulowicjch. A.D.S.J.

Hrdlička Wáclaw, duchownj zpráwce w Pracowě.

Kapucjnský klášter w Chrudimi.

Krombholz Vincenc, farář w Přelauči.

Koželuh Wáclaw, dnchownj zpráwce w Lánech.

Patočka Karel, kaplan w Přelauči.

Vikariátuj knihowna.

W Gičjnském Vikariátu.

Auer Filip, duchownj zpráwce w Ubislawicjch.
Kozka Jan, kněz cjrkewnj w Gičjnjě.
Kubn Jan, katecheta hlawnj školy w Gičjnjě.
Maryška Josef, kaplan w Gičjnjě. A. D. S. J.
Šnal Josef, kněz cjrkewnj w Bělohradě.
Suchý František, kaplan w Gičjnjě. A. D. S. J.
Sydon Josef, katecheta na Gymnasium w Gičjnjě.

W Jaroměřském Vikariátu.

Krulich Wácl. řed. a kat. hl. školy w Kralow. Dwoře. A.D.S.J.
Pelikán Wáclaw, kaplan w Jaroměři.
Prádic Wáclaw, kaplan w Jaroměři.
Richter František, kaplan w Kralow. Dwoře.
Zahradnj Wáclaw, kaplan w Kralow. Dwoře. A. D. S. J.

W Králo-Hradeckém Vikariátu.

Hawel Josef, farář w Plotišťjch.
Pospjšil Jan, kněhtlačitel w Hradci a w Praze. A. D. S. J.
Trnka Frant. kněz cjrkewnj w Práskačce.

W Kopidlnenském Vikariátu.

František Wacek, cjsašský dworský kaplan, vikár, konsistornj
rada, děkan w Kopidlně. A. D. S. J.
Bičičstě Antonjn, kaplan we Weliši.
Jahoda Jan, farář w Sámšině.
Jetmar Josef, kaplan we Weselj.
Kříž Matěg, duchownj zpráwce w Hradišku.
Makeš Jan, farář we Wostružině.
Matěgka Jan, bisk. not. vik. tag. děkau w Chomuticjch. A.D.S.J.
Müller Jan, farář we Slatinech.
Prokeš Martin, duchownj zpráwce we Wohništěch.
Reiss Jan, kandidát theologie, kaplan w Kopidlně.
Školnj Frant., kaplan w Kopidlně.
Waněk František, kooperátor we Wrscjch.

W Kosteleckém Vikariátu.

Čižinský Josef, kaplan w Tyništi. A. D. S. J.
Tomas Josef, farář w Pjsečné.
Vikariátnj knihowna.

W Kutnohorském Vikariátu.

Branžowský Wáclaw, kaplan we Zbislawi.
Fiala, w Kutné Hoře. 2 w.
Kaun Josef, biskupský notář a farář w Kanku.
Sowák Wáclaw, kaplan w Čerwených Janowicjch.

W Landskronském Vikariátu.

Hápek Antonjn, duchownj zpráwce we Welké Řetowé.
Vikariátnj knihowna.

W Lipnickém Vikariátu.

Vikariátnj knihowna.

W Náchodském Vikariátu.

Hromádka František, administrátor w Baušjmě.
Ludwj M. Josef, duchownj zpráwce w Studnici. A. D. S. J.
Žoček Wiljm, farář w Machowě.
Vikariátnj knihowna.

W Nekořském Vikariátu.

Gežek Josef, neomysta w Nekoři.

W Německo-Brodském Vikariátu.

Gilek Jan, kaplan w Kruzburku. A. D. S. J.
Nožička Josef, kaplan w Borowé.
Plesel Josef, farář we Wognoměstci. A. D. S. J.

W Pardubickém Vikariátu.

Jan Řepka, vikář, konsistornj rada, děkan we Wosicjch.
Beck Michael, kaplan we Wosicjch.
Müller Josef, kaplan we Wosicjch.

W Petrowickém Vikariátu.

Arnold Jan, farář w Miletjně.
Hantl Aloys, emerit. vikář, děkan w Hořicjch.
Kašpar Matěg, kaplan w Hořicjch. A. D. S. J.
Lauschmann Jan, neomysta w Miletině.
Vikariátnj knihowna.

W Poděbradském Vikariátu.

Adamec Jan, katecheta na c. k. hlawnj škole w Poděbradech.
Kosina František, vikárny tagemnj, farář we Wr bici.
Moric František, farář w Libicjch. A. D. S. J.
Walenta Jan, kaplan w Poděbradech. A. D. S. J.

W Poličském Vikariátu.

Chalanpka Josef, kaplan w Poličce.
Hradecký Karel, vikárny tagemnj, farář w Sebranicjch.
Kysilka Wáclaw, kaplan w Bystrawi.
Lenoch Antonjn, farář w Krásné.
Šarfenberger Karel, duchownj zpráwce w Kurowě.

W Rychnowském Vikariátu.

Černý František, farář w Jawornici.
Holtitz Karel, kooperátor w Welkém Auřimě.

W Sautickém Vikariátu.

Smetana Jan, kooperátor w Čestjně.
Windiš Jan, kooperator w Zahrádce.

W Skuteckém Vikariátu.

Hájek Wáclaw, biskupský notář, farář w Ranně.
Šimek Wáclaw, vikárny tagemnj, farář we Swratce. A. D. S. J.
Wiljnek Frant. duchownj zpráwce w Licibořicjch. A. D. S. J.

W Trutnowském Vikariátu.

Petera František, farář w Marošowě.

W Třebechowickém Vikariátu.

Bachmann Aloys, vikár. tagemnj, farář w Přepichách.
Hawelka Jan, kaplan w Dobrušce. A. D. S. J.
Kraus Josef, duchow. zpráwce w Bohuslawicjch. A. D. S. J.
Kašpar Jan, kněz cjrkewnj w Třebechowicjch.
Royek Jan, kaplan w Nowém Městě. A. D. S. J.

We Wrchlabském Vikariátu.

Jan Řepka, vikár, konsistornj rada, děkan we Mřičně.
Bien Leopold, farář w Gilemnici.
Sedlátek Josef, kaplan w Gilemnici.
Traspe Jan, kaplan w Gablonci.
Wyskočil Josef, kaplan w Gilemnici.
Weyda František, farář w Kalně.

We Wysoko-Meytském Vikariátu.

František Paul, vikár, konsistornj rada, děkan w Litomyšli.
Bezdiček Jan, absolyowaný, bohoslowce w Litomyšli.
Tuma Ignác, duchownj zpráwce w Knířowě. *)

W Žlebském Vikariátu.

Vikariátnj knihowna.

Wesměs 125.

*) Soudjme, že z Králohradecká diecézj, mupných p. odběratelů nám nebylo udáno.

IV. BUDĚGOWICKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj Neydůstognějšj Pán, pan Arnošt
Růžicka, Biskup, Geho cjs. král. Magestatnosti
skutečnj tagná rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Gilgj Filek, kapit. děkan, kons. rada, bisk. notář, Gymn. direk.
Wáclaw z Angelis, kanownjk, konsist. rada, biskupský notář.
Josef Kauc, kapitolnj vikarista, kons. rada, direkt. kanceláře.
Mardetschlager František, konsistornj protokollista.

Chum Wogtěch, }
Šeller Thaddeáš, } kaplanowé při biskupském kostele.
Šawel Jan, }
Kregčj Antonjn, }

Biskupský seminář.

Jan Körner, doktor, profesor bibl. stud. Rektor Semináře.
Emanuel Dawjdek, doktor, profesor dogmatiky.
Michael Schönbeck, doktor, profesor pastorálky.
Wogtěch Mokřý, doktor, prof. cjr. práva a historie. A. D. S. J.
Matěg Leitl, préfekt Seminárský.
Knihowna Seminárská.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Fiedler Karel,	Mařjk František,
Formánek František,	Miška Wogtěch.
Kamarýt František.	Nowotný Jan,
Ladmann Wáclaw,	Podlaha Tomáš,
	Schön František.

W IIItjm roce.

Elhenický Josef,	Pazaurek František,
Kbek Mikoláš,	Prantl František,
Marušek František,	Starý Tomáš,
	Wondraušek Josef.

W IIhém roce.

Cjsař Karel,	Mazanec Jan,
Diwiš Josef,	Tonner Aloys,
Gregora Hynek,	Witurka Josef,
Hansa Matěg,	Wlasák Josef.

Wšech 25.

Na wenku w Dioecesj.

P. T. P. a p.

W Bechynském Vikariátu.

Felix František, kaplan w Bechyni. A. D. S. J.
Pešta Adrian, kapitulár Strahowský, kaplan w Sepekowě.

Sedláček Jakub, kaplan w Bernardicjch.

Tuma Matěj, kaplan w Chrásťanech.

W Blatenském Vikariátu.

Ditrich Antonjn, ryt. řádu Maltes. kaplan w Radomyšli. A. D. S. J.

Gedlička Augustin, farář w Zábóři. A. D. S. J.

Jana Matěj, řehole sw. Augustina, kooperátor we Lnářjch.

Klauček Martin, kaplan w Kadowě.

Mareš Jakub, farář w Chanowicjch.

Mášek Ondřej, kaplan w Zábóři.

Křivánek Jan, administrátor w Březnici. A. D. S. J.

Wacek František, zámecký kaplan w Březnici. A. D. S. J.

Žďárský Ignác, ryt. řád. Maltesů, děkan w Radomyšli. A. D. S. J.

W Cheynowském Vikariátu.

Karel Halik, vikář, konsistornj rada, farář w Chusnjku.

Farář František, kaplan w Cheynowě.

Matiášek Wáclaw, kněz cirkewnj w Černowicjch. A. D. S. J.

Mládek Antonjn, zámecký kaplan w Chuznjku.

Tesař Matěj, kaplan w Černowicjch.

W Dešenickém Vikariátu.

Kněhupectwjm w Klatowech, pro negmenowaného.

Pitra Wáclaw, kaplan w Neuře.

W Domažlickém Vikariátu.

Faster Jakub, kaplan w Nowé Kdyni.

Kapic Jakub, neomysta w Kantě.

Sládeček Wáclaw, duchownj zpráwce w Tarnaberģu.

W Gindřicho-Hradeckém Vikariátu.

Wogtěch Juhn, inful. probošt vikář, kons. rada, w Gind. Hrad.

Ganko Ondřej, exposita w Blažegowě.

Mikš Josef, kaplan w Bystřici.

Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku. *Spoluzakladatel D. S. J.*

Pils Martin, exposita w Cjměři.

Plotner Wogtěch, farář w Adamowě.

Řetický Aloys, kaplan w Gindřichowě Hradci.

Tillinger Gaudenz, p. guardian Frant. w Gindř. Hradci.

Ulrich Vincenc, duchownj zpráwce w Člunku.

Zatka Josef, kaplan w Gindřichowě Hradci.

Zatka Martin, kooperator w Střemilowě.

W Gistebnickém Vikariátu.

Král Josef, kaplan w Malé Chýšce.

Rokoš Josef, kaplan we Malšicjch.

W Hlubockém Vikariátu. A. D. S. J.

Matěj Drexler, vikář, konsistornj rada, farář w Hosjně.

Hájek Josef, vikárnj tagemnj, farář w Horách Rudolfowých.

W Mirowském Vikariátu.

Josef Neuhauser, vikár, a faráf w Čimelicjch.
Chmanna Wáclaw, lokalista w Drahenicjch.
Kypta Antonjn, kaplan w Chraaticjch. A. D. S. J.
Pixa František, kaplan w Miroticjch.
Pitra Josef, zámecký kaplan na Worljku.
Sláma František, faráf w Chraaticjch. A. D. S. J.
Štěpán Jan, vikár. tagemnj, a faráf w Pobořj.
Wrána Šimon, bisk. not. far. w Mirowicjch, *Spoluzakladatel* D.S.J.

W Nowo-Hradeckém Vikariátu.

Wáclaw Blažek, vikár, kons. rada, faráf we Welešjně.
Kratochwjle Jan, vikár. tagem. faráf w Kameném Augezdě.
Procházka Leopold, duchownj zpráwce w Ločenicjch.
Schiel Antonjn, kaplan w Soběnowě.
Trumpf František, kaplan we Swjneh Trhowých.

W Pacowském Vikariátu.

Tomáš Lom, vikár, konsistornj rada, děkan w Nowé Pace.
Brabec Antonju, kaplan w Pacowě.
Pachta Bartoloměj, kaplan w Hořepnjku.

We Pelhřjmovském Vikariátu.

Thadeáš Kottnauer, vikár, kons. rada, faráf w Hornj Cerekwi.
Fährich Jan, farnj administrátor w Nowém Rychnowě.
Stech Martin, kaplan w Božegowě.
Wernhardt Josef, děkan w Čerwené Řečici.

W Pjseckém Vikariátu.

Matěj Tockstein, vikár, kons. rada, faráf Ginjně. A. D. S. J.
Bjly Karel, kaplan w Pjsku.
Ganeš František, kaplan w Ginjně. A. D. S. J.
Kubjček Jan, kaplan w Sedlicí.
Machnj Wáclaw, kaplan w Albrechticjch.
Rozsypal Josef, faráf w Čerwené.
Tinger Matěj, kaplan w Pjsku. A. D. S. J.

W Prachatickém Vikariátu.

Jakeš Wogtěch, kaplan a katecheta w Prachaticjch. A. D. S. J.
Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticjch. A. D. S. J.
Suchowil Matěj, duchownj zpráwce w Korkushůtě.

W Soběslawském Vikariátu.

František Hanslowský, vikár, konsist. rada, faráf w Bošitci.
Figar Antonjn, kaplan w Kaladěgi.
Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawi.
Moráwek Daniel, děkan w Teyně nad Wltawau.
Nahlinger Kašpar, emerit. vikár, děkan w Soběslawi.

Linhart Josef, farář w Rudolfowě.
Peyša Norbert, kaplan w Hosině.
Schuster Jakub, exposita w Nakří.
Schneider Šimon, duchownj zpráwce na Dobré Wodě.
Wogta František, kaplan na Hluboké.
Vikariátnj knihowna.

W Horažďowském Vikariátu.

Max. Gitjček, vikář, kons. r. farář w Malém Boru. A. D. S. J.
Galla Jan, malthes. direk. hl. školy w Strakonícjch. A. D. S. J.
Herites Karel, farář w Nezamyslicjch A. D. S. J.
Johanek Jan, farář w Hradešícjch A. D. S. J.
Koblizka František, kněz cjrkewnj w Strakonícjch. A. D. S. J.
Lauša Frant. resid. kaplan u sw. Anny w Krasilowě. A. D. S. J.
Mrkwička Ant. ryt. řádu kříž. děkan w Horažďow. A. D. S. J.
Pfeifer Rudolf, kaplan w Bukownjku. A. D. S. J.
Pusch František, kaplan w Nezamyslicjch. A. D. S. J.
Rathauský Jan, farář w Krasilowě. A. D. S. J.
Schmidinger František, kaplan we Wolenici A. D. S. J.
Schneider Petr, malthes. katecheta w Strakonícjch. A. D. S. J.
Weselský Wáclaw, cjrkewnj kněz w Strakonícjch A. D. S. J.

W Hostaunském Vikariátu.

Wawák František, duchownj zpráwce we Weyrowě.

W Kamenickém Vikariátu.

Matěg Polák, vikář, konsist. rada, farář w Kardašowě Řečici.
Brunner Augustin, kaplan w Řečici Kardašowě.
Edelmann František, duchownj zpráwce w Tennici.
Müller Antonjn, emerit. vikář, farář w Kostelnj Radauni.
Swoboda Josef, kaplan w Kamenici.

W Kašparohorském Vikariátu.

Tonner František, duchownj zpráwce w Horských Hutěch.

W Krumlowském Vikariátu.

Karel Zahnbauer, inful. arcijáhen, vikář, kons. rada w Krumlowě.
Gregora Aloys, kaplan w Krumlowě.
Matěgowský Antonjn, farář w Křemži.
Pöschl Matěg, kaplan w Krumlowě.
Schneider Gabriel, kněz cjrkewnj w Křemži.
Šindelář František, farář w Berloze.
Weis Jan, zámecký kaplan w Krumlowě.
Klein František, farář we Smichowě.

W Lukawickém Vikariátu.

Aug. Tiebl, arcikněz, vikář, kons. rada, děkan w Břeskowicjch.
Němeček Kašpar, farář w Chuděpicjch.
Princl Wáclaw, kooperátor w Merkljně.

Solber Matěj, lokalista w Nedwědicjch.
 Stěch Martin, neomysta w Soběslawi.
 Špaček Jan, farář w Sebetině.
 Taušek Antonjn, farář w Modré Hůrce.
 Wobiš Josef, vikárnj tagemnj, farář w Hamu.

W Sušickém Vikariátu.

Adam Fialka, vikář, kons. rada, děkan w Sušicjch.
 Čížek František, kaplan w Buděticjch. A. D. S. J.
 Gabriel Josef, wych. swob. pánů z Helfersenu, w Gindřichowicjch.
 Pawłowic Wáclaw, kooperator w Petrowicjch.

W Třeboňském Vikariátu.

Josef Zelenka, vikář, kons. rada, děkan w Třeboni.
 Charwát Matěj, kaplan w Třeboni.
 Kwěton František, kaplan w Stráži.
 Šweiner Giřj, kaplan zámecký na Chlumě.

We Wodňanském Vikariátu.

Josef Kraus, děkan w Netolicjch.
 Bezpalec Jan, kaplan we Wodňanech.
 Blažek Jakub, fundačnj kaplan w Baworowě.
 Mácha Jan, neomysta w Baworowě.
 Sedlák Jan, kněz cjrkewnj w Baworowě.
 Wackář Jan, cjrkewnj kněz w Baworowě.

We Woljuském Vikariátu.

Fr. Rathauský, vikář, kons. rada, farář w Česticjch. A. D. S. J.
 Babka Matěj, kaplan w Malenicjch A. D. S. J.
 Holý Josef, děkan we Woljně A. D. S. J.
 Kaubiček František, kaplan w Strašimě A. D. S. J.
 Johánek Tomáš, vik. tagemnj, farář we Wacowě A. D. S. J.
 Mařjk Jan, kaplan we Woljně A. D. S. J.
 Mraček Jakub, kaplan w Dobřim A. D. S. J.
 Nauš Ignác, farář w Malenicjch A. D. S. J.
 Roswald Tomáš, kaplan w Česticjch A. D. S. J.
 Skopek Jan, kaplan we Wacowě A. D. S. J.
 Šmidinger Josef, zám. kap. w Němčicjch. *Spoluzaklad.* D. S. J.
 Staně František, farář w Čkyni A. D. S. J.
 Tomášek Wáclaw, kněz cjrkewnj w Stachowě A. D. S. J.
 Wirth Dominik, farář w Bohumělicjch A. D. S. J.

Wesměs 184.

W Č E C H Á C H 854.

M o r a w a.

I. OLOMAUCKÉ ARCIBISKUPSTWJ.

Geho knjzecz Milost, Neydüstogněgšj Arcibiskup Pán, pan Maximilián, swobodný Pán ze Some-
rau-Beeckh, wéwoda, knjze a hrabě královske
česke kaple w Praze, a t. d., tři wýtisky.

P. T. P. a p.

W O l o m a u c i.

František Beniš, čest. kan., arcib. kons. rada, farář u sw. Michala.
Fiala Antonjn, arcibiskupský ceremonář.
Jan Hampel, konsistornej registrátor.

W Baučském Dekanátě.

Jan Rotter, kragký děkan, konsist. rada, farář w Bauči.

W Boskowickém Dekanátě.

Wawřinec Macha, krag. děkan, kons. rada, farář w Switawce.
Fiala Jan, farář w Boskowicjch.
Luňáček Josef, farář w Četkowicjch.
Ondrašek Matěg, farář w Protiwanowě.

W Cholinském Dekanátě.

Antonjn Hohn, krag. děkan, kons. rada, děkan w Cholině.
Borowička František, kooperátor w Naměšti.

W Českém Dekanátě.

Jan Hodina, kragký děkan, kons. rada, farář w Čechách.

W Dubském Dekanátě.

Stoklassa Josef, kooperátor w Klenowicjch.

W Holešowském Dekanátě.

Jahn Ignác, kaplan Holešowě.

W Hradištském Dekanátě.

Jan Rudolf, kragký děkan, kons. rada, farář we Welehradě.
Trpjk Wendeljn, kooperátor we Welké Senici.

W Kralickém Dekanátě.

Feigerle Melichar, duchownj zpráwce w Čechowicjch.

W Kroměřížském Dekanátě.

Daubrawa Jan, kooperátor w Kojetjně.
Pěruška Tomáš, kaplan w Kroměříži.

W Kygowském Dekanátě.

Josef Dědek, kragaký děkan, konsist. rada, farář w Kygowě.

W Misteckém Dekanátě.

Stříž Antonjn, duchownj zpráwce w Metilowicjch.

W Mohelnickém Dekanátě.

Hausmann Jan, farář w Busawě.
Ptáček Tomáš, kooperator w Braunöhlhüttemu.

W Napagedlském Dekanátě.

Hluštjk František, farář w Pohofelých.

W Nowo-Gičjnském Dekanátě.

Orel Jan, farář w Starém Gičjně.

W Opatowickém Dekanátě.

Jan Tutta, krag. děkan, konsist. rada, farář w Opatowicjch.
Drexler Peregrin, kooperator w Gewicku.
Feigerle Josef, farář we Skřipowě.
Grohmann Filip, farář w Jaroměřicjch.
Katzner Josef, kooperátor w Opatowicjch.
Pawljak Josef, kooperátor w Jaroměřicjch.
Skluna Giřj, duchownj zpráwce w Raubanině.
Swožil Antonjn, duchownj zpráwce w Borotjně.
Rozšlapil Antonjn, kooperátor w Subiřowě.

W Opawském Dekanátě.

Klose Petr, pater guardian Minor. kons. rada, farář u sw. Ducha.

We Šwabenickém Dekanátě.

Chabičowský Fabián, kaplan w Tištjně.

We Stražnickém Dekanátě.

Peter Morawec, krag. děkan, kons. rada, farář we Weselj.
Waněk Jan, kooperátor w Znorowě.

We Wisowickém Dekanátě.

Slunečko Blažeg, duchownj zpráwce w Želechowici.

We Wisternickém Dekanátě.

Springer Ferdinand, kaplan w Tržicjch.

We Wšetinském Dekandtě.

Karel Netardus, krag. děkan, konsist. rada, farář we Wšetjně.

Fridrich Jan, duchownj zpráwce w Zděchowě.

Kittrich Karel, duchownj zpráwce w Howěžjm.

Mácha Alexander, farář w Przně.

W Záhřebském Dekandtě.

Duda Martin, farář w Dubicku.

We Zdaunckém Dekanátě.

František Palka, kragký děkan, kons. rada, farář w Litenčicjch.

Borek Basil, duchownj zpráwce w Hošticjch.

Frank Florian, farář w Ratagi.

Peiker Ondřej, farář we Zborowicjch.

Wyskočil Martin, farář w Zdaunku.

Wesměs 52.

IV. BRNENSKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj, Neydüstogněgsj Pán pan František Gindl, Biskup, c. k. dwornj rada.

W B r n ě.

P. T. P. a p.

Bláha František, cjrkwnej kněz.

Dalecký Wáclaw.

Diebl František, professor na filosofickém ústawu.

Hinke Theodor, provinciál Kapucjnů.

Kinský Dominik, c. k. gub. transl. Piarist. řádu, ged. provin.

Knihowna alumnů.

Knihowna libomudrců.

Letfuss Matanš, konsistornj expeditor.

Napp Cyrill, inful. Opat a prélat řádu Aug. ryt. řádu sw. Leop.

Oheral Jan.

Šembera Aloys, anskultant u Magistrátu.

Zdura Bonaventura, provinciál a farář u Minoritů.

Posluchači bohoslowj we IV. roce.

Bazala Josef,
Heger Antonjn,
Hawljček Jan,
Hons František,

Kljma Antonjn,
Nedoma Jan,
Šťastný Antonjn,
Wašjček Antonjn,

Weselý Josef.

W IIItjm roce.

Kubiček František,
Medek Ignac,
Mysljm František,
Schnaubelt Vincenc,

Škorpik František,
Těšjk Josef,
Zástěra Wáclaw,
Zeman Eugen.

W IIhém roce.

Dwořáček Jan,
Halla Antonjn,
Harašta Kašpar,
Horák Josef,
Karásek Wogtěch,
Kiowský Augustin,

Klicpera Maximilián,
Mittner Emanuel,
Mittner Josef,
Miljm František,
Peigerle Jan,
Wolf Aloys,

Woráč Josef.

W Injm roce.

Hawránek Jan,
Bisinger Antonjn,

Nawrátíl Josef,
Stuchlý Eduard,
Šwab Bohunjr.

Wšech 35.

W Dioecesj.

P. T. P. a p.

W Brnenském Dekanátě.

Polnický Josef, farář w Střelicjch.
Rozmanit Jan, farář w Bosonohách.

W Bystřickém Dekanátě.

František Radda, kragický děkan, kons. rada, farář we Zwoli.
Kopecký Matěj, farář w Rosochách.
Uhljk Dominjk, kaplan w Bystřici.

W Bučowickém Dekanátě.

Nowotný Josef, kooperátor w Nowých Hwězdlicjch.
Zrzawý Tomáš, kooperátor w Nowých Hwězdlicjch.

W Dašickém Dekanátě.

Kybic Jan, kaplan w Kostelnjm Widřj.
Munzar Jan, farář we Wolfiřowě.
Walentin Fried. řádu Františkánů, kazatel w Dačicjch.

W Gammnickém Dekanátě.

Malešek Josef, kaplan w Gammnici.

W Garoměřickém Dekanátě.

Frant. Köller, kr. děkan, kons. rada, farář w Garoměřicjch.
Blatný Jan, farář w Domamůhlu.
Gedlička František, farář w Martinkowě.
Prchal Benedikt, farář w Hornjm Angezdě.

W Gedownickém Dekanátě.

Strjž Wáclaw, farář we Křtinách, viceděkan a školnj dozorce.
Bystřický Vincenc, duchownj zpráwce w Petrowicjch.
Holásek Jos. far. w Blánsku, člen kostel. hudb. w Praze. A. D. S. J.
Jahn František, duchownj zpráwce w Ochoze.
Keil Antonjn, kooperátor w Daubrawicjch.

W Gewišowickém Dekanátě.

Leop. Wodička, krag. děkan, kons. rada, fár. w Hor. Konicjch.
Gironč Josef, farář w Hostjně.
Křiwánek František, farář w Hostjně.
Stehlj Antonjn, farář w Lispicjch.

W Gjhlawském Dekanátě.

Filip Dworáček, krag. děkan, kons. rada, a farář w Urbanowě.
Dundáček Raimund, řádu Minorit. kooperátor w Gjhlawě.
Kněhkupectwjm 6 pro negmenowané.

W Kaunickém Dekanátě.

Borowec Filip, farář w Pralicjch.
Geřábek Jan, farář w Kaunicjch.

W Klobauckém Dekanátě.

Gislay Jan, kooperátor w Dambořicjch.
Penninger František, kooperátor w Šároticjch.

W Letowickém Dekanátě.

Bednář František, kooperátor w Kunstatě.
Růžička Antonjn, kooperátor w Oělsu.

W Lomnickém Dekanátě.

Swoboda Matěg, duchownj zpráwce w Štěpanowě.

W Mezřickém Dekanátě.

František Heller, krag. děkan, kons. rada, farář we Mezřiči.
Brosser Antonjn, farář w Obrowě.

W Modřickém Dekanátě.

Viktor Šlossar, Opat řádu sw. Bened. aprél. w Reghradě. A. D. S. J.
Dudjk Boda, klerik sw. Benedikta w Reghradě.
Nowák Josef, kooperátor w Šlapanici.

W Naměštském Dekanátě.

Frant. Holub, krag. děkan, kons. rada, farář w Naměšti.
Král Antonjn, farář w Mohelně.
Walenta Jan, lokalista we Skřowj.

W Nowo-Městském Dekanátě.

Mišák Jan, farář w Žďareckém Klášteře.

Časop. pro katol. duch. X. 4.

W Podiwjnském Dekanátě.

František Binko, kragický děkan, kons. rada, farář w Podiwjně.
Schuster Frant. duchownj zpráwce w Rakwiczch.

W Rosickém Dekanátě.

Karel Bayer, kragický děkan, kons. rada, farář w Oslowanech.
Worjšek Maurus, emer. bened. přew. Reyh. far. w Ostrowaticjch.

W Slawkowském Dekanátě.

Špaček Bernard, farář w Šeraticjch. A. D. S. J.

W Telčském Dekanátě.

Tomáš Steyskal, krag. děkan, kons. rada, farář w Telči.
Jurowský František, duchownj zpráwce w Palupjně.
Petzl Josef, kooperátor w Telči.
Peyčoch František, kaplan w Telči.
Swjtíl Bedřich, kooperátor w Studené.
Wondra Josef, kaplan w Telči.

W Tišnowickém Dekanátě.

Swjtíl Josef, w Tišnowiczch.

We Wančickém Dekanátě.

Jan Eytelhuber, kragický děkan, kons. rada, farář we Wančiczch.
Meljček Jan, farář w Horn. Dubňanech.
Procháзка Tomáš, kooperátor we Wančiczch. A. D. S. J.

We Wiškowském Dekanátě.

Kowář Josef, duchownj zpráwce w Topolanech.

We Wolframickém Dekanátě.

Hřebačka Josef, kooperátor we Wolframiczch.

W Znogmském Dekanátě.

Ant. Waša, dkt. arcikněz, krag. děk. kons. rada, far. w Šatowě.
Kuňhkupectwjm dwa negmenowanj odběratelě.

W Zwittowském Dekanátě.

Procháзка Karel, syndikus w Březowi.

W Želetowském Dekanátě

Ferdinand Seka, opat a prélat Prémonstrátů w Nowé Řjsi.

W Židlochowickém Dekanátě.

Společnj dekanátnj knihowna.

Wesměs 119.

NA MORAWĚ. 171.

W U h ř j o h.

W Bystřickém Biskupstwj.

Neydústognějšj Pán, pan Josef Bělanský,
biskup.

P. T. P. a p.

Tomáš Cherven, biskup Can. a latere, direkt. kanceláře.
Blásky Samuel, čestný kan., arcijáhen, faráf we Welké Szalatné.
Budiczky Jan, kooperátor w Dettowě.
Fodor Michal, čestný kanownjk, arcijáhen, faráf w Dubowě. 2.
Korsowský František, P. rektor náb. škol, a faráf w Březně.
Lacko Štěpán, faráf w Podkonicjch.
Messzig Ondřej, faráf w Rudně.
Mozon Josef, filos. a theol. dokt. kons. asses. far. w Predajně.
Rak Matěj, kooperátor w Nowé Báni.
Rayss Jan Nep. faráf w Trubně.
Škoda Jan, faráf w Radvaní.
Scheich Valentin, emerit. kons. tagem. faráf w Hajnikowě.
Steinlechner Frant., čest. kan. arcijáhen, faráf w Szucsanech.
Štrba Jan, probošt z Graby, kons. rada, faráf w Dettvě.
Vadányi Josef, dokt. vicearcidiakon, faráf we Valaszce.
Varga Tomáš, faráf w Benyussowě.

W Pešti.

Kněhkupectwj pro negmenowaného.

W Prešpurku.

Kněhkupectwj pro negmenowaného.

Emerling Karel, šatjř w Turnowě.

Wesměs 21.

W H a l i ó i.

Geho Excellencj, Neydústognějšj Pán, pan Fran-
tišek de Paula Pištěk, Arcibiskup we Lwowě,
cjs. král. tagná rada, a t. d.

Adam hrabě Rosciszewský z Rosciszewa.

We Wjdni.

Bláha Jan, arcibiskupský alumn. w II. roce.

Heinisch Antonjn, kandidát theol. u sw. Augustina.
 Fischer Jan, kněz cjr. vychowatel u swob. páňů z Reischu.
 Kněhkupectwjm pro dwa negmenowané.
 Knihowna Geho Excell. hraběte Kolowrata.
 Knihowna Geho Oswjcenosti knjzete z Metternichů.
 Krbeček Karel, pěstann mladých baronů z Walterskirchu.
 Nowotný Wogtěch, ředitel domu Excell. hrab. Kolowrata.
 Plaucar Frant. kněz cjr. duch. úst. u sw. Augustina.
 Pruha František, bohoslowce.

W Linci.

Kněhkupectwjm pro negmenowaného.

W Solnohradě.

Geho knjzecz Oswjc., Neydúst. Pán, pan Bedřich
 knjže ze Šwarcenberku, Arcibiskup Solnohrad-
 ský a Primas Swaté Řjmské Řjse atd.

Josef Čeněk z Wartenberku, dokt. kapitelnj děkan, kons. přéses.
 Fabián Jan Nep., professor nowého zákona.

W Hradci.

Koláček Tomáš, nowic řádu Jesuitského.

Po různu w Cjsarstwj 16.

W Bawořjch.

Schwechotá Matěg, kaplan w Pasowsku.

W Drážďanech.

Jan wévoda ze Sas, králowská Wysost. A. D. S. J.
 Štěpánek Jan, králowský dworský kaplan.

W Glacku.

Josef Martinec, farář w Čerwené.

W Wratislawi.

Doktor Purkyně, professor physiologie. A. D. S. J.

Wšech 5.

Součet všech odběratelů.

W Čechách	654.
Na Morawě	171.
W Uhřjch	21.
W Haliči	2.
W Cjsarstwj po různu	16.
W cizjch zemjch	5.

WESMÉS . 1069.

eském

**Žakow
stwo**

108 11

25,550

20,392

32,909

26,612

20,458

134,732

50,128

46,350

17,571

114,099

31,730

34,180

28,953

43,024

158,787

23,433

20,946

30,744

23,086

98,209

134,732

114,000

Usta

Mjsto uřtawu

Universita w P

Faculta

{
pohostowj
prawnic.
lekarřskã
libomudr
San

Zwlařřtnj škola

*W Praze stanovřskã
ka a reálnj škola.*

*W Krumlowe uřtawã
dãřřskj.*

Sauce

Gymnasia

Praha {
starã mãsto
malã strã

Braunow (Benediktin)

Nãmeckj Brod (ãlinskj)

Chãby

Gjtein

Klatowj (Benediktin)

Chomotow

Kralowã Hradec

Ejpa (Augustiniã)

Litomãřice

Gindřichow Hradc

Přez (Sjplřřř Premo)

Pjřek

*Zatec (Sjrchowřřř Prã
San*

Piaristřskã Gym

Praha, novã mãsto

Budãgorice

Mladã Boleslaw

Litomãřice

Ořtrow

Buchowã

Ustawy pěstauństwěj

Mjsta ustawu.	Počet	Professori	Žáci		Stipendistj	
			w	mi- mo	w	mi- mo
			ustawu			
I. Pro mládež muž- ského pohlavj.						
a) obecné vzdělání						
<i>Vojv konvikt w Praze . . .</i>	1	9	96	"	86	"
<i>Školč domy u sv. Jána křtitele.</i>	1	5	92	"	50	"
<i>" a wlasný.</i>	1	3	21	"	21	"
b) duchowj vzdělání						
<i>Seminárium w Praze . . .</i>	1	"	127	83	127	"
<i>Budějowjckých . . .</i>	1	7	30	45	30	45
<i>Kralowé hrádci . . .</i>	1	7	70	9	70	"
<i>Litoměřických . . .</i>	1	7	102	20	102	"
II. Pro děvčata . . .						
<i>Ustav u Worsilink w Praze w Kutné Hoře</i>	1	7	49	"	25	"
<i>Anglických Pann</i>	1	7	19	"	5	"
<i>Učednatu panj . . .</i>	1	7	28	"	2	"
<i>Ustawy smjssené</i>	1	0	13	"	13	"
<i>Sluchoněmých w Praze</i>	1	4	34	"	34	"
<i>Slýchých . . .</i>	1	4	22	"	22	"
Sauzet . . .	13	67	703	173	587	45
<i>Školky (Ziincowarstau- stätten) a sje</i>						
<i>Prace { na Hradku (wzornj)</i>	1	2	"	280	"	"
<i>{ w Hradčicích . . .</i>	1	1	"	122	"	"
<i>{ w Karljné</i>	1	1	"	20	"	"
<i>w Plzni</i>	1	1	"	107	"	"

